

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

1952-1953.

1952-1953.

PROJET DE LOI

portant approbation des actes internationaux suivants : — Traité instituant la Communauté Européenne de Défense et actes annexes; — Protocole additionnel au Traité de l'Atlantique Nord relatif aux engagements d'assistance des parties au Traité de l'Atlantique Nord envers les Etats membres de la Communauté Européenne de Défense; — Traité entre le Royaume-Uni et les Etats membres de la Communauté Européenne de Défense, signés à Paris, le 27 mai 1952.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA
COMMISSION SPÉCIALE (1).
PAR M. WIGNY.

TABLE DES MATIERES.

INTRODUCTION.

	Pages
Les instruments diplomatiques ...	7
A. — Institutions de la Communauté Européenne de Défense ...	7
B. — Relations entre la C.E.D. et d'autres Etats ou collectivités de droit des gens ...	8
Le plan ...	8

(1) Composition de la Commission : M. Van Cauwelaert, président; MM. Brasseur, Bruyninx, De Schryver, De Vleeschauwer, Eyskens, Gilson, Heyman, Lefèvre (Théodore), le Hodey, Marck, Mertens de Wilmars, Oblin, Parisi, Wigny. — Bohy, Buset, Collard, Dejardin (Georges), Fayat, Larock, Spaak, Spinoy, Tielemans, Van Eynde. — Destenay, Devèze, Rey.

Voit :

163 : Projet de loi.
647 : Amendement.

WETSONTWERP

tot goedkeuring der navolgende internationale akten : — Verdrag tot oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap en bijgevoegde akten; — Additioneel Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag, nopens de bijstandsverplichtingen van de Staten die partij zijn bij het Noord-Atlantisch Verdrag, ten opzichte van de aan de Europese Defensie Gemeenschap deelnemende Staten; — Verdrag tussen het Verenigd Koninkrijk en de aan de Europese Defensie Gemeenschap deelnemende Staten, ondertekend op 27 Mei 1952, te Parijs.

VERSLAG

NAMENS DE BIJZONDERE
COMMISSIE (1), UITGEBRACHT
DOOR DE HEER WIGNY.

INHOUDSTAFEL.

INLEIDING.

	Bladz.
De diplomatieke oorkonden ..	7
A. — Instellingen van de Europese Defensie Gemeenschap.	7
B. — Betrekkingen tussen de E.D.G. en andere Staten of volkenrechtelijke gemeenschappen ...	8
Plan ..	8

(1) Samenstelling van de Commissie : de heer Van Cauwelaert, voorzitter; de heren Brasseur, Bruyninx, De Schryver, De Vleeschauwer, Eyskens, Gilson, Heyman, Lefèvre (Théodore), le Hodey, Marck, Mertens de Wilmars, Oblin, Parisi, Wigny. — Bohy, Buset, Collard, Dejardin (Georges), Fayat, Larock, Spaak, Spinoy, Tielemans, Van Eynde. — Destenay, Devèze, Rey.

Zie :

163 : Wetsontwerp.
647 : Amendement.

PREMIERE PARTIE.
GÉNÉRALITÉS ET PRINCIPES FONDAMENTAUX.

SECTION I. — Le problème du réarmement.

	Pages.
I. — Déséquilibre dangereux des forces armées : la puissance militaire soviétique	9
II. — La puissance militaire soviétique	10
III. — Les intentions soviétiques	13
IV. — L'Europe et le réarmement	15

SECTION II. — Historique de la Communauté Européenne de Défense.

I. — Avant la signature du Traité	18
II. — Après la signature du Traité	20

SECTION III. — La substance de la Communauté Européenne de Défense.

I. — Armée européenne intégrée	23
II. — Institutions européennes	25
III. — Principe de non-discrimination	28
IV. — C.E.D. et OTAN	28

SECTION IV. — Structure de l'Europe.

I. — Nécessité de l'Europe	31
II. — Les liens entre la Communauté Européenne de Défense (C.E.D.), la Communauté du Charbon et de l'Acier (C.E.C.A.) et la Communauté Politique Européenne (C.P.E.)	33

SECTION V. — Le problème constitutionnel.

I. — Intérêt pratique	34
II. — Argument de la nécessité	35
III. — Portée de la Constitution	35
IV. — La souveraineté nationale et la C.E.D.	37
V. — Conclusion	42

SECTION VI. — Le choix politique.

I. — Les alternatives	43
II. — Influences étrangères	44
III. — Urgence	44

SECTION VII. — Votes de la Commission

46

EERSTE DEEL.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN EN HOOFDBEGINSELEN.

SECTIE I. — Het vraagstuk van de herwapening.

	Bladz.
I. — Gevaarlijke wanverhouding der strijdkrachten : militaire macht van de Sovjets	9
II. — De militaire macht der Sovjets	10
III. — De bedoelingen der Sovjets	13
IV. — Europa en de herwapening	15

SECTIE II. — Geschiedkundig overzicht van de Europese Defensie Gemeenschap.

I. — Voor de ondertekening van het Verdrag	18
II. — Na de ondertekening van het Verdrag	20

SECTIE III. — Het wezen van de Europese Defensie Gemeenschap.

I. — Geïntegreerd Europees leger	23
II. — Europese instellingen	25
III. — Non-discriminatiebeginsel	28
IV. — E.D.G. en NATO	28

SECTIE IV. — Structuur van Europa.

I. — Noodzakelijkheid van een verenigd Europa	31
II. — De banden tussen de Europese Defensie Gemeenschap (E.D.G.), de Gemeenschap voor Kolen en Staal (E.G.K.S.) en de Europese Politieke Gemeenschap (E.P.G.)	33

SECTIE V. — Het grondwettelijkheidsprobleem.

I. — Practisch belang	34
II. — Noodzakelijkheidsargument	35
III. — Draagwijdte van de Grondwet	35
IV. — Nationale soevereiniteit en E.D.G.	37
V. — Besluit	42

SECTIE VI. — De politieke keuze.

I. — Het dilemma	43
II. — Buitenlandse invloeden	44
III. — Dringende noodzakelijkheid	44

SECTIE VII. — Stemmingen in de Commissie

46

DEUXIÈME PARTIE.
EXAMEN DES ASPECTS TECHNIQUES
DE LA C.E.D.

SECTION VIII. — Domaine institutionnel.

	Pages
I. — Introduction	49
II. — Le Conseil des Ministres	49
a) Composition	49
b) Pouvoirs	49
c) Procédure	50
III. — Le Commissariat	51
a) Composition	51
b) Pouvoirs	51
c) Procédure	51
IV. — Assemblée commune	52
a) Composition	52
b) Pouvoirs	53
V. — La Cour	53
a) Composition	53
b) Pouvoirs	53
c) Mesures d'exécution	54
VI. — Aménagement du statut de la Cour de la C.E.C.A.	54

SECTION IX. — Domaine militaire.

I. — Introduction	55
II. — Principe de l'intégration	56
III. — Forces F.E.D. et forces gardant un caractère national.	56
IV. — Echange d'hommes et de troupes entre les contingents F.E.D. et les forces nationales d'un État	57
V. — Volume des forces F.E.D.	59
VI. — Temps de service	59
VII. — Commandement	60
VIII. — Recrutement	61
IX. — Mise en condition	61
X. — Implantation	62
XI. — Mobilisation	62
XII. — Statut du personnel	63
XIII. — Nominations aux grades (art. 31)	63
XIV. — Règlement de discipline	64
XV. — Les langues	65
a) Les écoles et l'instruction	65
b) Exercice du commandement	65
c) Discipline	65
d) Pouvoir judiciaire	66
XVI. — Organisation générale	66
XVII. — Rôle du Commissariat	66
XVIII. — Statut des F.E.D. (art. 80)	67

SECTION X. — Domaine financier.

I. — Introduction	67
II. — Caractère du budget commun	67
a) Budget commun	67
b) Règles budgétaires	67
c) Recettes et dépenses	68
d) Monnaie	69
e) Sections	69
f) Documents	69
III. — Préparation du budget commun	70
IV. — Adoption du budget commun	70
V. — Exécution du budget commun	71
VI. — Contrôle du budget commun	72
VII. — Recettes du budget commun	73
VIII. — Dépenses du budget commun	74
IX. — Dispositions diverses	75
X. — Aide extérieure	75
XI. — Considérations générales sur le régime budgétaire et financier et garanties pour les États membres	76

TWEEDE DEEL.
ONDERZOEK VAN DE TECHNISCHE ASPECTEN
VAN DE E.D.G.

SECTIE VIII. — Op institutioneel gebied.

	Bladz.
I. — Inleiding	49
II. — De Raad van Ministers	49
a) Samenstelling	49
b) Bevoegdheden	49
c) Procedure	50
III. — Het Commissariaat	51
a) Samenstelling	51
b) Bevoegdheden	51
c) Procedure	51
IV. — Gemeenschappelijke vergadering	52
a) Samenstelling	52
b) Bevoegdheden	53
V. — Het Hof	53
a) Samenstelling	53
b) Bevoegdheden	53
c) Uitvoeringsmaatregelen	54
VI. — Aanpassing van het statuut van het Hof der E.G.K.S.	54

SECTIE IX. — Op militair gebied.

I. — Inleiding	55
II. — Het beginsel van de integratie	56
III. — Strijdkrachten van de E.D.G. en strijdkrachten die een nationaal karakter behouden	56
IV. — Uitwisseling van manschappen en van troepen tussen de E.D.G.-contingenten en de nationale strijd- krachten van een Staat	57
V. — Omvang der strijdkrachten van de E.D.G.	59
VI. — Dienstdtijd	59
VII. — Bevelsorganen	60
VIII. — Recrutering	61
IX. — In staat van gereedheid brengen	61
X. — Spreiding	62
XI. — Mobilisatie	62
XII. — Statuut van het personeel	63
XIII. — Benoeming in rangen (art. 31)	63
XIV. — Tuchtreglement	64
XV. — Taalregeling	65
a) Scholen en opleiding	65
b) Voeren van het commando	65
c) Tucht	65
d) Rechterlijke macht	66
XVI. — Algemene organisatie	66
XVII. — Rol van het Commissariaat	66
XVIII. — Statuut van de E.D.S.K. (art. 80)	67

SECTIE X. — Op financieel gebied.

I. — Inleiding	67
II. — Aard van de gemeenschappelijke begroting	67
a) Gemeenschappelijke begroting	67
b) Begrotingsregelen	67
c) Ontvangsten en uitgaven	68
d) Valuta	69
e) Afdeling	69
f) Stukken	69
III. — Voorbereiding van de gemeenschappelijke begroting.	70
IV. — Goedkeuring van de gemeenschappelijke begroting	70
V. — Uitvoering van de gemeenschappelijke begroting	71
VI. — Controle op de gemeenschappelijke begroting	72
VII. — Ontvangsten van de gemeenschappelijke begroting	73
VIII. — Uitgaven van de gemeenschappelijke begroting	74
IX. — Diverse bepalingen	75
X. — Buitenlandse hulp	75
XI. — Algemene beschouwingen aangaande het budgetair en financieel stelsel en waarborgen voor de deel- nemende Staten	76

SECTION XI. — Domaine économique.

	Pages.
I. — Introduction	78
II. — Préparation, approbation et exécution des programmes communs d'armement, d'équipement, d'approvisionnement et d'infrastructure de la Communauté.	78
III. — Programme commun de recherches scientifiques et techniques de la Communauté dans le domaine militaire	80
IV. — Rôle et composition du Comité consultatif (art. 109-110)	80
V. — Dispositions fiscales et commerciales	80
VI. — Contrôle dans le domaine du matériel de guerre (art. 107)	80
VII. — Mobilisation économique (art. 111)	82
VIII. — Considérations générales	82

SECTION XII. — Domaine juridictionnel.

I. — Introduction	83
II. — Responsabilité des dommages	84
III. — Dispositions pénales	84

SECTION XIII. — Chapitre des questions diverses ... 85

SECTION XIV. — Rapports de la C.E.D. avec d'autres organismes internationaux et avec des États non-membres. Garanties diverses.

I. — Introduction	88
II. — Relations de la C.E.D. et de l'O.N.U.	88
III. — Relations de la C.E.D. et de l'OTAN	88
A. — Institutions	89
B. — Domaine militaire	89
C. — Domaine financier	90
D. — Domaine économique	90
IV. — Traité entre le Royaume-Uni et les États membres de la Communauté Européenne de Défense	90
V. — Déclaration des États-Unis, de la France et de la Grande-Bretagne	90
VI. — Synthèse	91
VII. — Les accords contractuels	91
A. — Principales dispositions des accords contractuels.	91
B. — Liens entre la mise en vigueur des accords contractuels et de la C.E.D.	92

SECTION XV. — Les Protocoles français.

I. — Introduction	94
II. — Historique	94
III. — Nature	94
IV. — Objet	95

TROISIÈME PARTIE.

QUESTIONS ET RÉPONSES.

Art. 6. — Application du principe de la non-discrimination ...	97
Art. 10. — Les forces nationales	97
Art. 18. — Le Commandement	98
Les états-majors nationaux	98
Le Commandement suprême	98
L'article 18 du Traité C.E.D. et l'article 68 de la Constitution	99
Les rapports entre le Commandement suprême de l'OTAN et le Commissariat de la C.E.D.	99
Art. 31 et 78. — Les obligations militaires	100
Art. 31. — Octroi de gradés	100
Art. 38. — L'étude de la création d'un véritable Parlement européen	101

SECTIE XI. — Op economisch gebied.

	Bladz.
I. — Inleiding	78
II. — Voorbereiding, goedkeuring en uitvoering van de gemeenschappelijke programma's inzake bewapening, uitrusting, bevoorrading en infrastructuur van de Gemeenschap	78
III. — Gemeenschappelijk programma voor wetenschappelijk en technisch onderzoek van de Gemeenschap op militair gebied	80
IV. — Taak en samenstelling van het Raadgevend comité (art. 109-110)	80
V. — Fiscale en commerciële bepalingen	80
VI. — Controle ten opzichte van het oorlogsmaterieel (art. 107)	80
VII. — Economische mobilisatie (art. 111)	82
VIII. — Algemene beschouwingen	82

SECTIE XII. — Op het gebied van de rechtspraak.

I. — Inleiding	83
II. — Aansprakelijkheid wegens schade	84
III. — Strafrechtelijke bepalingen	84

SECTIE XIII. — Hoofdstuk der diverse vraagstukken... 85

SECTIE XIV. — Betrekkingen van de E.D.G. met andere internationale instellingen en met niet-deelnemende Staten. Diverse waarborgen.

I. — Inleiding	88
II. — Betrekkingen tussen E.D.G. en O.V.N.	88
III. — Betrekkingen tussen E.D.G. en NATO	88
A. — Instellingen	89
B. — Op militair gebied	89
C. — Op financieel gebied	90
D. — Op economisch gebied	90
IV. — Verdrag tussen het Verenigd Koninkrijk en de aan de Europese Defensie Gemeenschap deelnemende Staten	90
V. — Verklaring van de Verenigde Staten, Frankrijk en Groot-Brittannië	90
VI. — Synthèse	91
VII. — De contractuele accoorden	91
A. — Voornaamste bepalingen van de contractuele accoorden	91
B. — Verband tussen de inwerkingtreding van de contractuele accoorden en die van de E.D.G.	92

SECTIE XV. — De Franse Protocollen.

I. — Inleiding	94
II. — Historisch overzicht	94
III. — Aard	94
IV. — Voorwerp	95

DERDE DEEL.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Art. 6. — Toepassing van het beginsel van niet-discriminatie.	97
Art. 10. — De nationale strijdkrachten	97
Art. 18. — De bevelvoering	98
De nationale legerstaven	98
Het Oppercommando	98
Artikel 18 van het E.D.G.-Verdrag en artikel 68 van de Grondwet	99
De betrekkingen tussen het Oppercommando van de NATO en het Commissariaat van de E.D.G.	99
Art. 31 en 78. — De militaire verplichtingen	100
Art. 31. — Verlenen van rangen	100
Art. 38. — De studie met het oog op de oprichting van een werkelijk Europees Parlement	101

	Pages.		Bladz.
Art. 33 à 38. — L'Assemblée de la C.P.E. (Communauté Politique Européenne)	101	Art. 33 tot 38. — De vergadering van de E.P.G. (Europese Politieke Gemeenschap)	101
Art. 43bis et 78bis. — Le premier échelon des forces C.E.D.	103	Art. 43bis en 78bis. — Het eerste contingent der E.D.G.-strijdkrachten	103
Art. 43. — Les majorités qualifiées	103	Art. 43. — Gequalificeerde meerderheid	103
Art. 68 :		Art. 68 :	
L'efficacité de l'armée européenne	103	Doeltreffendheid van het Europese leger	103
La liaison des éléments intégrés	104	De verbinding tussen de geïntegreerde elementen	104
Le degré d'intégration des forces C.E.D. et le sort de l'intégration spéciale des forces anglo-belges	105	De graad van integratie der E.D.G.-strijdkrachten en een lot van de speciale integratie der Brits-Belgische strijdkrachten	105
Art. 73. — Temps de service et recrutement	105	Art. 73. — Diensttijd en werving	105
Art. 74. — Ecoles	107	Art. 74. — Scholen	107
Art. 78bis. — Les plans de constitution des forces C.E.D., etc.	107	Art. 78bis. — De plannen tot samenstelling van de E.D.G.-strijdkrachten, enz.	107
Art. 7 (dernier alinéa du Protocole militaire). — Forces de police.	107	Art. 7 (laatste lid van het Militair Protocol). — Politie-macht	107
Art. 86. — L'exercice budgétaire C.E.D.	108	Art. 86. — Het begrotingsjaar in de E.D.G.	108
Art. 90. — Spécialité des crédits	108	Art. 90. — Specialisatie van de kredieten	108
Art. 92. — Le contrôleur financier	109	Art. 92. — De financiële controleur	109
Art. 9bis (du Protocole financier). — Frais d'occupation	109	Art. 9bis (van het Financieel Protocol). — Bezettingskosten	109
Art. 10. (du Protocole financier). — Report de crédits figurant au budget C.E.D.	110	Art. 10 (van het Financieel Protocol). — Overschrijving der kredieten voorkomende op de begroting van de E.D.G.	110
Art. 101 et suivants. — Les approvisionnements	110	Art. 101 en volgende. — De bevoorradingen	110
Art. 104, alinéa 7. — Adjudications	111	Art. 104, lid 7. — Aanbestedingen	111
Art. 108. — Droit d'investigation	111	Art. 108. — Onderzoekingsrecht	111
Art. 126. — Proposition d'amendements au Traité	112	Art. 126. — Voorstel tot wijziging van het Verdrag	112
Art. 127. — Portée des termes : « le présent Traité »	112	Art. 127. — Draagwijdte der uitdrukking : « dit Verdrag »	112
Art. 129. — Adhésion d'un nouvel Etat membre	112	Art. 129. — Toetreding van een nieuwe deelnemende Staat	112
Art. 132. — Retard dans le dépôt des instruments de ratification.	112	Art. 132. — Vertraging bij het neerleggen der akten van bekrachtiging	112
QUESTIONS DIVERSES.		DIVERSE VRAGEN.	
Le maintien des forces américaines en Europe	113	Het behoud van de Amerikaanse strijdkrachten in Europa	113
La participation allemande	114	De Duitse deelname	114
L'organisation du futur contingent allemand	115	Organisatie van het toekomstig Duits contingent	115
Les Accords contractuels de Bonn	115	Contractuele Accorden van Bonn	115
L'éventualité d'une réunification de l'Allemagne	116	De mogelijkheid van een hereniging van Duitsland	116

ANNEXE.

I. — Tableau synoptique des pouvoirs des différents Instituts.	118
Institutions générales	118
Domaine militaire	120
Domaine financier	122
Domaine économique	122
Domaines divers	124
II. — Des Protocoles dits Protocoles financiers	127
Projet d'accord relatif à l'article 13	127
Projet d'accord relatif à l'application de l'article 10 du Traité	127
Projet de Protocole relatif à l'article 43bis	129
Projet d'accord sur une directive agréée concernant les écoles	129
Projet d'accord sur une directive agréée concernant l'article 107	129
Projet d'accord sur une directive agréée concernant l'article 75	129

ANNEXE.

I. — Synoptische tabel met de bevoegdheden van de verschillende instellingen	119
Algemene instellingen	119
Op militair gebied	121
Op financieel gebied	123
Op economisch gebied	123
Op allerlei gebied	125
II. — De zogenaamde Franse Protocollen	127
Ontwerp-Overeenkomst inzake de toepassing van artikel 13.	127
Ontwerp-Overeenkomst betreffende de toepassing van artikel 10 van het Verdrag	127
Ontwerp-Protocol inzake artikel 43bis	129
Ontwerp-Overeenkomst inzake een aanwijzing die zal worden gegeven betreffende de scholen	129
Ontwerp-Overeenkomst inzake een aanwijzing die zal worden gegeven betreffende artikel 107	129
Ontwerp-Overeenkomst inzake een aanwijzing die zal worden gegeven betreffende artikel 75	129

INTRODUCTION.

LES INSTRUMENTS DIPLOMATIQUES.

MESDAMES, MESSIEURS,

A l'approbation de la Chambre est soumis un ensemble d'instruments diplomatiques. D'autres lui sont communiqués pour compléter son information.

A. — INSTITUTIONS DE LA COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE DE DÉFENSE.

1. Le document essentiel est le Traité instituant la Communauté Européenne de Défense et ses annexes. Des Protocoles annexes développent certains chapitres du Traité : les uns en font partie intégrante et sont expressément prévus à l'article 127. Ce sont :

- le Protocole militaire;
- le Protocole juridictionnel;
- le Protocole relatif au droit pénal militaire;
- le Protocole financier;
- le Protocole sur les conditions de rémunération des personnels militaire et civil de la Communauté et sur leurs droits à la pension;
- le Protocole relatif au Grand-Duché de Luxembourg;
- une Convention relative au Statut des Forces Européennes de Défense (F.E.D.) et au régime commercial et fiscal de la C.E.D.;
- un accord prévu par l'article 107 (§ 4 d) déterminant les limites de certains territoires dits « stratégiques ». Ce texte est assorti d'un échange de lettres entre le Gouvernement allemand et les Gouvernements des Etats cosignataires.

Ajoutons les documents suivants communiqués pour information :

- un Protocole de signature relatif à la durée du temps de service;
- un Protocole de signature concernant les conventions internationales relatives au droit de la guerre;
- un Protocole relatif au Comité intérimaire;
- une déclaration commune des Ministres des Affaires Etrangères sur la durée du Traité;
- un échange de lettres concernant l'énergie atomique;
- un échange de lettres concernant les avions civils;
- une déclaration tripartite.

Ces textes doivent être complétés par d'autres Protocoles additionnels dits Protocoles français. Ces documents qui ont été approuvés par les Gouvernements n'ajoutent rien au texte. On affirme qu'ils se bornent à donner à certains dispositions une interprétation authentique. Pour cette raison ils ne sont pas soumis à l'approbation de la Chambre. Leur portée est cependant discutée dans ce rapport et leur texte est publié en annexe.

INLEIDING.

DE DIPLOMATIEKE OORKONDEN.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Aan de Kamer wordt een reeks diplomatieke oorkonden ter goedkeuring voorgelegd. Andere worden haar overgemaakt om haar voorlichting aan te vullen.

A. — INSTELLINGEN VAN DE EUROPESE DEFENSIE GEMEENSCHAP.

1. Het voornaamste stuk is het Verdrag tot oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap en de bijlagen er van. In bijgevoegde Protocollen worden sommige hoofdstukken van het Verdrag verder uitgewerkt : de ene zijn bestanddelen er van en worden uitdrukkelijk vermeld in artikel 127. Het zijn :

- het Militair Protocol;
- het Protocol betreffende de rechtspraak;
- het Protocol betreffende het militair strafrecht;
- het Financieel Protocol;
- het Protocol inzake de bezoldigingsvoorwaarden voor het militaire en burgerpersoneel van de Gemeenschap en hun rechten op pensioen;
- het Protocol betreffende het Groothertogdom Luxemburg;
- een Overeenkomst betreffende de rechtspositie der Europese Defensie Strijdkrachten (E.D.S.) en het handelspolitiek en fiscaal regime der E.D.G.
- een akkoord voorzien in artikel 107 (§ 4 b) tot vaststelling van de grenzen van sommige zgn. « strategische » gebieden. Die tekst is vergezeld van een briefwisseling tussen de Duitse Regering en de Regeringen van de Staten medeondertekenaars.

Bovendien, worden nog de volgende stukken ter kennisneming voorgelegd :

- een Protocol van ondertekening betreffende de duur van de diensttijd;
- een Protocol van ondertekening betreffende de internationale overeenkomsten inzake oorlogsrecht;
- een Protocol betreffende de Interim-Commissie;
- een gemeenschappelijke verklaring van de Ministers van Buitenlandse Zaken over de duur van het Verdrag;
- een briefwisseling betreffende de atoomenergie;
- een briefwisseling betreffende de burgerlijke vliegtuigen;
- een driedelige verklaring.

Deze teksten moeten met andere additionele Protocollen, de zogenaamde Franse Protocollen, worden aangevuld. Die stukken, die door de Regeringen werden goedgekeurd, voegen niets aan de tekst toe. Er wordt bevestigd dat zij enkel er toe dienen een authentieke verklaring te geven aan sommige bepalingen. Derhalve, worden zij niet aan de Kamer ter goedkeuring voorgelegd. De betekenis er van wordt nochtans in dit verslag behandeld en de tekst er van wordt als bijlage opgenomen.

B. — RELATIONS ENTRE LA C.E.D. ET D'AUTRES ÉTATS OU COLLECTIVITÉS DE DROIT DES GENS.

2. Alors que la première série d'instruments diplomatiques instituait la Communauté Européenne de Défense (C.E.D.), un second groupe établit les relations entre cette Communauté nouvelle de droit international et d'autres entités : collectivités ou États. L'article 127 prévoit :

- le Protocole relatif aux relations entre la C.E.D. et l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord (OTAN);
- le Protocole relatif aux engagements d'assistance des États membres envers les États parties de l'OTAN.

Ne sont pas prévus par l'article 127, mais ont la même portée :

- un Protocole additionnel au Traité de l'Atlantique Nord qui est relatif aux engagements d'assistance de l'OTAN vis-à-vis de la C.E.D. et est la contrepartie des deux précédents;
- un Traité entre le Royaume-Uni et les États membres de la C.E.D.

« Des accords contractuels de Bonn » réglant le statut de la République fédérale allemande, sont liés à la C.E.D. Quoiqu'ils ne soient pas soumis à l'approbation des Chambres, leur texte est commenté dans ce rapport.

LE PLAN.

3. Dans une première partie seront examinées les questions générales.

La seconde partie sera réservée à l'examen plus approfondi de certains aspects techniques de la C.E.D.

Dans la troisième partie seront reprises les réponses aux questions de commissaires qui n'auraient pas été rencontrées dans l'exposé systématique précédent.

B. — BETREKKINGEN TUSSEN DE E.D.G. EN ANDERE STATEN OF VOLKENRECHTELIJKE GEMEENSCHAPPEN.

2. Terwijl de eerste reeks van diplomatieke oorkonden ten doel had de Europese Defensie Gemeenschap (E.D.G.) op te richten, worden in een tweede reeks de betrekkingen vastgesteld tussen die nieuwe volkenrechtelijke Gemeenschap en andere entiteiten : collectiviteiten of Staten. Worden onder artikel 127 opgenoemd :

- het Protocol inzake de betrekkingen tussen de E.D.G. en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NATO);
- het Protocol betreffende de bijstandsverplichtingen van de deelnemende Staten ten opzichte van de Staten die partij zijn bij de NATO.

Ofschoon zij bij artikel 127 niet worden bedoeld, hebben nochtans dezelfde betekenis :

- een additioneel Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag, nopens de bijstandsverplichtingen van de NATO ten opzichte van de E.D.G.; dit Protocol is de tegenhanger van de twee vorige;
- een Verdrag tussen het Verenigd Koninkrijk en de aan de E.D.G. deelnemende Staten.

De « contractuele accorden van Bonn », tot regeling van het statuut van de Duitse Bondsrepubliek, houden verband met de E.D.G. Alhoewel zij niet aan de Kamers ter goedkeuring worden voorgelegd, wordt de tekst er van in dit verslag besproken.

PLAN.

3. In het eerste deel worden de algemene kwesties behandeld.

In het tweede deel worden sommige technische aspecten van de E.D.G. nader onderzocht.

In het derde deel worden de antwoorden opgenomen op de vragen, die leden van de Commissie hebben gesteld, en waarop niet werd ingegaan in de voorafgaande systematische uiteenzetting.

PREMIÈRE PARTIE

GÉNÉRALITÉS ET PRINCIPES FONDAMENTAUX

SECTION I.

LE PROBLEME DU REARMEMENT.

Le complexe imposant d'instruments qui vient d'être énuméré tend à la création pacifique d'une Communauté supranationale. Il a été rendu nécessaire pour assurer la défense militaire de l'Europe occidentale.

Commençons par mesurer la menace.

I. — DÉSÉQUILIBRE DANGEREUX DES FORCES ARMÉES : LA PUISSANCE MILITAIRE SOVIÉTIQUE.

4. Il est pénible d'envisager la nécessité d'une défense militaire si peu d'années après la fin d'un conflit où des continents s'étaient entrechoqués. Ce siècle — et même cette génération — aura-t-il le triste privilège d'assister à trois guerres mondiales ? A quel monstrueux enfantement d'un monde nouveau correspondent de pareilles convulsions ?

Il y a cependant moins de dix ans qu'un grand espoir se levait sur le monde. Après plus de cinq années de guerre, l'Allemagne capitulait le 8 mai 1945 à Reims devant le général Eisenhower et le 9 mai à Berlin devant le maréchal Jukov. Les frères d'armes de l'Est et de l'Ouest glorieusement vainqueurs, faisaient leur jonction au cœur même du pays vaincu. Après les explosions atomiques de Hiroshima et de Nagasaki venait le 2 septembre le tour du Japon. Après avoir gagné la guerre, allait-on faire preuve de la même imagination et du même courage pour gagner la paix en construisant sur de nouvelles bases un monde désormais pacifique qui pourrait tourner contre les vrais ennemis de l'humanité — la faim, l'ignorance, la maladie et la peur — les énormes ressources si longtemps dissipées dans la fumée des champs de bataille ? On l'a pu croire un instant. La nouvelle Organisation des Nations Unies soulevait de grands espoirs. Ce moment fugitif a rapidement passé.

Les démocraties occidentales étaient pressées de remplacer le tank blindé par le bulldozer, de relever leurs ruines et de reprendre l'effort pour l'augmentation de la productivité, l'amélioration du niveau de vie, le dévelop-

EERSTE DEEL

ALGEMENE BESCHOUWINGEN EN HOOFDBEGINSELEN

SECTIE I.

HET VRAAGSTUK VAN DE HERWAPENING.

Doel van de indrukwekkende reeks der zoëven opgenoemde oorkonden is de vredelievende oprichting van een supranationale Gemeenschap. Deze is noodzakelijk om de militaire verdediging van West-Europa te verzekeren.

Laten wij eerst zien van waar de bedreiging komt.

I. — GEVAARLIJKE WANVERHOUDING DER STRIJD- KRACHTEN : MILITAIRE MACHT VAN DE SOVJETS.

4. Het is pijnlijk de noodzaak tegemoet te zien van een militaire verdediging zo kort na een conflict, waarbij het tussen continenten tot een botsing was gekomen. Zal onze eeuw — of zelfs ons geslacht — het droevige voorrecht hebben drie wereldoorlogen te moeten beleven ? Welke monsterachtige nieuwe wereld zal uit dergelijke stuipertrekkingen geboren worden ?

Nochtans is het amper tien jaar geleden dat in de gehele wereld hoopvolle verwachtingen werden gekoesterd. Na meer dan vijf jaar oorlog, capituleerde Duitsland voor generaal Eisenhower te Reims op 8 Mei 1945 en voor maarschalk Joekov te Berlijn op 9 Mei. De roemrijke overwinnaars en wapenbroeders uit het Oosten en het Westen ontmoetten elkander in het hart van het verslagen land. Na de atoom-ontploffingen te Hiroshima en Nagasaki, moest Japan op zijn beurt capituleren op 2 September. Nu de oorlog was gewonnen kon men zich afvragen of men dezelfde vindingrijkheid en dezelfde moed aan de dag zou leggen om de vrede te winnen, en op nieuwe grondslagen een wereld op te bouwen die voortaan in vrede de ware vijanden van de mensheid : honger, onwetendheid, ziekte en angst, zou kunnen bestrijden met de reusachtige middelen, die zo lang op de slagvelden in rook waren opgegaan. Men heeft dit een ogenblik kunnen geloven. De nieuwe Organisatie der Verenigde Naties liet grote verwachtingen toe. Dit vluchtig ogenblik was gauw voorbij.

De Westerse democratieën waren haastig om de pantserwagens te vervangen door bulldozers, hun puinhopen weder op te bouwen en hun krachtsinspanning weder aan te wenden met het oog op de verhoging van de produc-

pement de la civilisation. L'Europe continentale était pratiquement désarmée; l'Allemagne et l'Italie fasciste étaient complètement défaites, la France et les Etats de Benelux sortaient de quatre années d'occupation étrangère. Quant aux alliés anglo-saxons, ils démobilisaient avec précipitation leurs immenses armées. Ce fut l'époque où les boys rentraient dans leurs foyers, où les navires de guerre étaient mis dans la parafine et les flottes aériennes remises dans les déserts.

Mais l'U.R.S.S. conserva sur pied la plus grande partie de ses armées. Et cette disproportion de forces, ce déséquilibre fit immédiatement sentir son influence dans les conflits diplomatiques où se préparent et parfois même se décident les victoires futures, et, d'une façon plus immédiate et plus brutale, dans différentes régions du monde redevenues dangereuses.

La présence des armées russes soutenant les partis communistes de l'Europe orientale permit à ceux-ci de transformer graduellement les régimes politiques de ces Etats. En Grèce, les communistes avaient déclenché depuis 1944 une guerre civile dans laquelle ils étaient assistés par les Bulgares et les Yougoslaves. En 1946, la province perse d'Azerbaïdjan, protégée par les forces russes d'occupation se proclama république autonome. En septembre 1947, le Kominform était créé et des grèves insurrectionnelles très graves éclatèrent en France et en Italie. En mars 1948, le coup d'Etat à Prague suivi par le blocus de Berlin provoqua enfin la réaction de l'Occident qui fut encore fortifiée par l'agression, cette fois sanglante, que constitue la guerre chaude en Corée.

Il est décevant de constater que la diplomatie soviétique ne se prête à aucune tentative pour trouver une solution aux conflits. Les Nations rassemblées à San-Francisco d'avril à juin 1945 s'efforcèrent de jeter les bases d'une entente durable par l'organisation des Nations-Unies. Mais ces espoirs s'avérèrent dans une large mesure des illusions. L'usage répété que la délégation russe fit du droit de veto aboutit à paralyser la coopération internationale. Des conflits surgirent et restèrent ainsi sans solution à propos de l'admission de nouveaux membres, de l'organisation d'une force internationale et du problème du désarmement.

II. — LA PUISSANCE MILITAIRE SOVIÉTIQUE.

5. La puissance militaire soviétique est considérable. Sans doute l'exposé le plus autorisé est-il celui que le général Ridgway, en sa qualité de Commandant suprême des forces alliées en Europe, a fait dans le rapport annuel adressé en juin 1953 au Groupe permanent du Comité militaire de l'OTAN (Organisation du Traité de l'Atlantique Nord).

Quelle était la situation en 1952 ?

« Le bloc soviétique avait sous les drapeaux plus de 5,500,000 hommes, dont quelque 4,500,000 appartenant à la seule Union Soviétique. L'U.R.S.S. avait sur pied 175 divisions de ligne. La puissance des satellites croissait. Les forces aériennes des Soviets se montaient à plus de 20,000 avions de première ligne, auxquels s'ajoutait une importante réserve. La marine avait plus de 300 sous-marins, dont un certain nombre du type le plus récent. Les forces soviétiques étaient capables d'un rapide accroissement en cas de guerre. Elles pouvaient disposer immédiatement de réserves d'effectifs entraînés et de matériel. Quelque 30 divisions étaient stationnées dans les territoires occupés d'Europe; 22 d'entre elles, en Allemagne Orientale, représentaient pour nos

tiviteit, de verbetering van de levensstandaard en de ontwikkeling van de beschaving. West-Europa was praktisch ontwapend; Duitsland en het fascistisch Italië waren volledig verslagen, Frankrijk en de Benelux-Staten hadden pas vier jaar vreemde bezetting achter de rug. Van hun kant, demobiliseerden de Angelsaksische geallieerden in allerijl hun reusachtige legers. Het was toen dat de boys naar hun haardsteden terugkeerden, dat de oorlogsschepen met parafine werden overdekt en dat de luchtvlotten werden opgeborgen in de woestijnen.

De Sovjet-Unie hield echter het grootste gedeelte van haar legers onder de wapens, en dat gebrek aan evenwicht tussen de strijdkrachten deed onmiddellijk zijn invloed gelden in de diplomatieke conflicten, waar de toekomstige overwinningen voorbereid en soms zelf beslist worden, alsmede, op meer directe en meer brutale wijze, in verschillende gevaarlijk geworden gebieden van de wereld.

Dank zij de aanwezigheid van de Russische legers, die de communistische partijen van Oost-Europa steunden, konden deze geleidelijk de politieke regimes van die Staten wijzigen. In Griekenland, hadden de communisten reeds in 1944 een burgeroorlog ontketend, waarin zij werden bijgestaan door de Bulgaren en de Joegoslaven. In 1946, riep de Perzische provincie Azerbaïdjan, onder de bescherming van de Russische bezettingstroepen, zich uit tot zelfstandige republiek. In September 1947, werd de Kominform opgericht, en er braken zeer ernstige stakingen van oproerige aard uit in Frankrijk en in Italië. In Maart 1948, lokte de staatsgreep te Praag, gevolgd door de blokkade van Berlijn, eindelijk van uit het Westen een reactie uit, die nog werd verscherpt door de ditmaal bloedige aanvalsoorlog in Korea.

Het wekt ontmoediging, wanneer men vaststelt dat de Sovjet-diplomatie geen enkele poging aanwendt om een einde te maken aan de conflicten. De Naties, vergaderd te San-Francisco, van April tot Juni 1945, spanden zich in om de grondslagen van een blijvende overeenstemming te vinden, in de organisatie der Verenigde Naties. Die hoopvolle verwachtingen werden echter in ruime mate teleurgesteld. Het voortdurend gebruik door de Russische afvaardiging van het vetorecht had ten gevolge dat de internationale samenwerking werd verlamd. Er ontstonden conflicten die geen oplossing kregen, in verband met de toetreding van nieuwe leden, de inrichting van een internationale strijdmacht en de kwestie van de ontwapening.

II. — DE MILITAIRE MACHT DER SOVJETS.

5. De militaire macht der Sovjets is aanzienlijk. De meest gezaghebbende uiteenzetting is ongetwijfeld die welke generaal Ridgway, Opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten in Europa, heeft gegeven in het jaarlijks verslag, in Juni 1953 gericht aan de Vaste Groep van het militair Comité van de NATO (Noord-Atlantische Verdragsorganisatie).

Hoe zag er de toestand uit in 1952 ?

« Het Sovjet-blok telde meer dan 5,500,000 man onder de wapens, waarvan ongeveer 4,500,000 tot de Sovjet-Unie zelf behoorden. De U.S.S.R. bracht 175 liniedivisies op de been. De macht der satelliet-staten nam toe. De Sovjet-luchtmacht telde iets meer dan 20,000 vliegtuigen voor de eerste linie, waarbij een omvangrijke reserve dient gevoegd. De zeemacht bezat meer dan 300 onderzeeboten, waaronder een zeker aantal van het allerjongste type. De Sovjet-strijdkrachten waren in staat snel uitbreiding te nemen in geval van oorlog. Zij konden onmiddellijk beschikken over reserves van geoefende strijdkrachten en van materieel. Een dertigtal divisies hadden hun standplaats in de bezette gebieden in Europa; 22 dezer divisies, in Oost-Duitsland,

forces une constante menace. Les forces terrestres étaient considérées comme ayant une excellente efficacité au combat, leurs matériels étaient bons; certains d'entre eux étaient même remarquables. Bien que considérée comme inférieure à celle des normes de l'OTAN, l'efficacité au combat des forces aériennes était en voie d'amélioration, en particulier depuis le remplacement des avions à moteurs à pistons par des avions à réaction modernes. L'indifférence bien connue des Sovjets pour leurs propres pertes humaines augmentait encore leur possibilité offensive. »

Et comment a évolué le potentiel soviétique au cours des douze derniers mois ?

« L'U.R.S.S. a systématiquement renforcé ses forces armées et celles de ses satellites en Europe. Le groupement des armées soviétiques stationné en Allemagne de l'Est est très fortement mécanisé et a été maintenu à un haut degré d'entraînement; son matériel a été augmenté et ses véhicules modernisés. De nombreuses formations aériennes russes ont été dotées d'appareils à réaction. Un colossal programme de construction de champs d'aviation est presque terminé dans toute l'Europe de l'Est. Le programme de constructions navales se poursuit de façon continue et comprend maintenant la mise en chantier de nouveaux types de sous-marins à grand rayon d'action. La force militaire des pays satellites a été considérablement accrue. Alors qu'en janvier 1952 ces forces se montaient à environ 1.000.000 d'hommes répartis en 65 divisions, elles dépassent maintenant 1.300.000 hommes organisés en 70 et quelques divisions. Ce total ne comprend pas les effectifs de l'Allemagne de l'Est dont un certain nombre de formations de police ont servi à former le noyau d'une armée allemande qui compte maintenant 100.000 hommes environ. L'Allemagne de l'Est met aussi sur pied des forces navales et aériennes. Ce qui vient d'être énuméré ne fait état que de l'accroissement des forces des Sovjets du domaine classique. Il ne faut toutefois pas oublier que dans le domaine atomique leurs efforts sont continus. »

En bref, les troupes sont nombreuses, valeureuses et endurantes. L'armement est bon, voire excellent. L'avion à réaction Mig 15 comporte des perfectionnements qui font honneur aux ingénieurs soviétiques. Les tanks ont fait d'excellentes performances en Corée. Le destroyer qui a participé à la revue navale de Sandhurst en l'honneur de la nouvelle Reine d'Angleterre, a fait sensation par la beauté de sa construction et la sûreté de manœuvre de son équipage, le capitaine ayant refusé le concours de tout pilote.

L'infanterie soviétique est la plus nombreuse du monde, sa flotte prétend au second rang immédiatement après celle des Etats-Unis, l'aviation n'est comparable à aucune flotte aérienne du continent.

On comprend que le général Ridgway ait conclu en disant : « Sur le terrain strictement militaire, je me trouve devant une telle inégalité entre nos forces disponibles et celles que les chefs soviétiques pourraient nous opposer que je ne me crois pas autorisé à formuler une autre conclusion que celle-ci : une attaque soviétique de grande envergure, dans un avenir rapproché, trouverait les forces alliées en Europe dans un état de faiblesse critique pour remplir leur mission actuelle. L'agresseur éventuel conserve l'initiative; il peut se servir à volonté de ses possibilités offensives et choisir l'heure, le lieu, l'importance et la direction de son attaque. »

vormden een voortdurende bedreiging voor onze strijdkrachten. De landmacht werd beschouwd als uiterst doeltreffend in de strijd, haar materieel was degelijk, een deel er van zelfs uitstekend. Ofschoon de luchtmacht, wat de gevechtswaarde betreft, beschouwd werd als niet beantwoordend aan de bij de NATO gestelde normen, werd zij geleidelijk verbeterd, vooral sedert de vliegtuigen met zutgermotoren vervangen werden door moderne reactievliegtuigen. De welbekende onverschilligheid van de Sovjets voor de eigen verliezen aan mensenlevens verhoogde nog hun aanvalsvermogen. »

En hoe evolueerde de Sovjet-strijdmacht in de loop der jongste twaalf maanden ?

« De U.S.S.R. heeft stelselmatig haar strijdkrachten en die van haar satellieten in Europa versterkt. De in Oost-Duitsland gestationeerde legergroep van de Sovjets is in ruime mate gemechaniseerd, en wordt door regelmatige oefening in uitstekende conditie gehouden; haar materieel werd vermeerderd en haar voertuigen gemoderniseerd. Talrijke Russische luchteskaders werden met reactievliegtuigen uitgerust. Een reusachtig programma tot aanleg van vliegvelden over heel Oost-Europa is bijna verwezenlijkt. Het scheepsbouwprogramma wordt zonder onderbreking verder afgewerkt, en omvat thans de aanbouw van nieuwe types van onderzeeboten met grote actieradius. De krijgsmacht van de satellietstaten werd aanzienlijk uitgebreid. Terwijl deze krijgsmacht in Januari 1952 ongeveer 1.000.000 man bedroeg, in 65 divisies onderverdeeld, overschrijdt zij thans 1.300.000 man en omvat zij ruim 70 divisies. In dit totaal is niet begrepen het effectief van Oost-Duitsland, waar een aantal politie-formaties tot kern heeft gediend voor de vorming van een Duits leger, dat thans ongeveer 100.000 man sterk is. Oost-Duitsland brengt tevens zee- en luchtmacht op de been. In de hierboven gegeven opsomming wordt enkel gewag gemaakt van de aangroei van de klassieke strijdkrachten der Sovjets. Er mag echter niet uit het oog worden verloren, dat ze ook op het gebied van de kernphysica hun inspanningen zonder verpozen voortzetten. »

Kortom, de troepen zijn sterk in aantal, moedig en taai. De bewapening is goed, zelfs uitstekend. Het reactievliegtuig Mig-15 behelst nieuwigheden, die de Sovjet-ingenieurs tot eer strekken. De tanks hebben in Korea uitstekende prestaties geleverd. Het slagschip, dat deel heeft genomen aan de vlootparade te Sandhurst ter ere van de nieuwe Koningin van Engeland, heeft sensatie verwekt door zijn mooie bouw en door de nauwkeurigheid waarmee zijn bemanning al de manoeuvres uitvoerde, hoewel de kapitein alle hulp van loodsen had geweigerd.

De Sovjet-infanterie is de talrijkste van de wereld, de Russische vloot maakt aanspraak op de tweede plaats, onmiddellijk na die van de Verenigde Staten en de luchtmacht kan met geen enkele luchtmacht van het vasteland vergeleken worden.

Derhalve is het te begrijpen, dat de slotwoorden van generaal Ridgway als volgt luiden : « Op louter militair gebied moet ik zulk een wanverhouding vaststellen tussen onze beschikbare strijdkrachten en de strijdkrachten waarover de Sovjet-legerhoofden tegen ons zouden kunnen beschikken, dat ik meen geen ander besluit te mogen uiten als het volgende : in geval van een grootscheepse Sovjet-aanval, in een nabije toekomst, zouden de geallieerde strijdkrachten in Europa in een kritische toestand van zwakheid verkeren, om hun tegenwoordige opdracht te vervullen. De eventuele aanvalverhoeder behoudt het initiatief; hij kan naar goeddunken gebruik maken van zijn aanvalsvermogen, en hij heeft de keuze van tijd, plaats, omvang en richting van zijn aanval. »

Sans doute l'équilibre militaire est-il encore maintenu par la suprématie des Etats-Unis en matière atomique. Mais cette suprématie est précaire. Les écouteurs ont enregistré depuis 1944 des explosions atomiques sur le territoire de l'U.R.S.S. Grâce à ses savants, à la documentation reçue de transfuges, à la possibilité de consacrer de grandes ressources à la recherche et à la fabrication, l'Union Soviétique parviendra à s'équiper aussi dans ce domaine. M. Malenkov vient d'annoncer officiellement que l'U.R.S.S. détient le secret de la bombe à l'hydrogène. Au surplus, la supériorité provisoire des Etats-Unis en armes atomiques n'infirme pas, même à présent, les conclusions et les avertissements du général Ridgway. Car si l'équilibre mondial est ainsi maintenu dans une guerre longue, l'Europe, que le général a mission de défendre et dont la sécurité nous intéresse au premier chef, reste à la merci d'un coup de main. Elle est bonne à prendre pour celui qui dès l'origine veut s'assurer un appoint et un gage.

Une guerre moderne n'implique pas seulement des armées innombrables au front mais aussi un peuple au travail dans les usines. La Russie est devenue la deuxième puissance industrielle du monde. Une seule indication permettra de mesurer l'intensité de son effort. La production de l'acier est au fondement de toutes les autres industries. L'Union Soviétique qui produit actuellement 39,000,000 de tonnes à l'intérieur de ses frontières et 49,000,000 avec ses satellites, compte en produire 60,000,000 dans deux ou trois ans, soit plus que toutes les productions combinées de l'Europe occidentale, y compris les îles britanniques. Encore la proportion est-elle trompeuse. Car le Gouvernement soviétique est capable de réduire au minimum la consommation civile et de consacrer une part bien plus grande de sa production à son armement. Grâce à cette correction indispensable, il serait aujourd'hui l'égal des Etats-Unis et même leur supérieur s'il parvenait à contrôler les usines occidentales. Ceci montre bien combien cette Europe doit se protéger elle-même pour n'être dans ce dangereux jeu d'échecs, le pion de personne et rester maître de ses destinées.

Sans doute, il y a dans l'organisation économique soviétique bien des points faibles et notamment le manque d'approvisionnement en pétrole et en caoutchouc. Mais il serait imprudent de trop se fier sur ce raisonnement qui rassurait quelques esprits en 1939 et n'a pas empêché Hitler de soutenir pendant quatre ans l'effort d'une guerre mondiale.

La conclusion de cet exposé des faits est la suivante : il est impossible de soutenir que les Démocraties occidentales ont commencé la course aux armements. Après avoir presque imprudemment déposé les armes, elles s'y engagent avec hésitation, avec retard, avec regret. Elles ne font que suivre une voie qui leur est imposée. Elles continuent à souhaiter que l'égalité nécessaire pour la sécurité mutuelle soit trouvée dans le désarmement. Elles ont longuement attendu qu'on vienne les retrouver à leur niveau. Mais elles ne peuvent sans péril attendre davantage. Elles cherchent à rétablir maintenant l'égalité dans la force.

Ongetwijfeld wordt het militair evenwicht nog gehandhaafd door de suprematie van de Verenigde Staten op het gebied van de atoomwapens. Maar die suprematie is van tijdelijke aard. De luisterapparaten hebben op het grondgebied van de U.S.S.R. atoomontploffingen waargenomen sedert 1944. Met haar geleerden, met de gegevens die haar door overlopers werden verstrekt, met haar mogelijkheid om aanzienlijke hulpbronnen aan te wenden voor de navorsing en de fabricatie, zal de U.S.S.R. er in slagen zich ook op dat gebied uit te rusten. De heer Malenkov heeft zojuist officieel bekendgemaakt dat de U.S.S.R. het geheim van de waterstofbom bezit. Bovendien worden de besluiten en de waarschuwingen van generaal Ridgway zelfs thans niet ontwricht door de voorlopige overmacht van de Verenigde Staten op het gebied van de atoomwapens. Want al wordt het wereldevenwicht aldus gehandhaafd in geval van een langdurige oorlog, toch blijft Europa, waarvan de verdediging aan de generaal is opgedragen, en waarvan de veiligheid ons in de allereerste plaats aanbelangt, blootgesteld aan het gevaar van een overval. Het vormt een gemakkelijke prooi, voor hem die van den beginne af een troef en een pand wil bemachtigen.

Een moderne oorlog wordt niet alleen met ontelbare legers aan het front gevoerd, maar ook met een volk aan 't werk in de fabrieken. Rusland is de tweede industriële macht in de wereld geworden. Een enkele aanduiding volstaat om de omvang van zijn krachtsinspanning te meten. De staalproductie is de grondslag van alle andere nijverheidstakken. De Sovjet-Unie, die thans binnen haar grenzen 39,000,000 ton voortbrengt, en 49,000,000 met haar satelliet-staten er bij, hoopt binnen een paar jaren 60,000,000 ton staal te produceren, zegge meer dan alle productiecijfers van West-Europa samen, met inbegrip van de Britse eilanden. En dan nog is die verhouding misleidend. Want de Sovjetregering is in staat het burgerlijk verbruik tot een minimum terug te brengen en een veel groter deel van haar productie op de bewapening af te stemmen. Dit in aanmerking genomen, zou Rusland thans de gelijke van de Verenigde Staten zijn, en zelfs de meerdere indien het er in slaagde de West-Europese fabrieken onder zijn controle te plaatsen. Daaruit blijkt duidelijk hoezeer het nodig is dat dit Europa zichzelf beschermt, om in dit gevaarlijk schaakspel niemands pion te worden, en meester te blijven over zijn lotsbestemming.

Het staat buiten kijf dat er, in de economische organisatie van de Sovjet-Unie, heel wat zwakke punten zijn, o. m. het gebrek aan bevoorradings in petroleum en rubber. Maar het ware onvoorzichtig zich al te zeer te verlaten op die redenering, die ook in 1939 sommige geesten geruststelde, en die Hitler niet heeft verhinderd vier jaar lang de zware inspanning van een wereldoorlog te leveren.

Het besluit van deze uiteenzetting der feiten is het volgende : het gaat niet op te beweren dat de Westerse democratieën de bewapeningswedloop hebben ingezet. Na haast roekeloos de wapens te hebben neergelegd, komen zij slechts aarzelend, traag en met tegenzin op hun schreden terug. Zij volgen een weg die hun wordt opgedrongen. Het blijft ook verder hun wens dat de gelijkheid, die voor de onderlinge veiligheid onontbeerlijk is, in de ontwapening zou worden gevonden. Zij hebben lang gewacht in de hoop dat hun voorbeeld navolging zou vinden. Maar zij mogen, door langer te wachten, het gevaar niet tarten. Zij pogen nu de gelijkheid in de macht te herstellen.

III. — LES INTENTIONS SOVIÉTIQUES.

6. Certains cherchent une raison de confiance, une justification à la passivité en se fiant aux intentions de la politique russe. Si la force à la disposition de celle-ci est matériellement considérable, elle n'est cependant pas redoutable parce que la Russie ne veut pas la guerre.

Il serait trop aisé et un peu simpliste de répondre que depuis la révolution russe les dirigeants soviétiques ont considéré le monde comme divisé en deux camps hostiles : le camp du communisme et celui du capitalisme. La théorie marxiste a toujours avancé comme un de ses axiomes la lutte à mort entre ces deux camps dont l'issue serait la victoire inéluctable du communisme. Le but n'a jamais varié mais la stratégie s'adapte aux circonstances et aux possibilités. La force a été utilisée chaque fois qu'elle pouvait l'être avec peu de risques. Dans le cas contraire, on recourt à la subversion.

Encore que ce pessimisme semble justifié par une histoire récente, remplie de coups de main armés ou diplomatiques et rarement ponctués par quelques affirmations platoniques sur la possibilité de coexistence pacifique, il serait criminel de négliger une seule chance de paix.

Voilà que vient de se faire la relève des équipes qui mènent le jeu international. A Washington, l'Administration républicaine a succédé à l'Administration démocrate. Au Kremlin, le maréchal Staline est descendu dans la tombe.

On doit fermement espérer que des hommes nouveaux vont chercher à jouer une partie nouvelle d'une manière moins dangereuse pour l'humanité. L'offensive de paix se déclenche. Ne faut-il pas espérer en leur bonne volonté ? Ne doit-on pas croire que les peuples soviétiques sont aussi terrifiés que les nôtres à la perspective d'une guerre dévastatrice et désirent ardemment continuer dans la paix leur effort constructif ?

Ne devons-nous pas aller jusqu'au bout de notre examen de conscience et rechercher si les intentions pacifiques des peuples libres ont toujours été adéquatement exprimées et toujours bien comprises ? Nous croyons fermement que chaque peuple choisit sa forme de Gouvernement et que des régimes efficaces ici sont inapplicables là-bas. Il n'y a pas de raison d'en venir aux mains. M. Malenkov a rappelé récemment et solennellement que tout conflit d'intérêts peut trouver sa solution pacifique.

Mais, malgré les mots, il est difficile de trouver jusqu'à présent de véritables efforts du côté russe en faveur du désarmement.

On se souvient du dernier débat, au cours de la septième session de l'Assemblée générale de l'O.N.U., consacré au désarmement. Le représentant de la Belgique, M. l'ambassadeur van Langenhove, a fait le point dans une déclaration à la première Commission. Celle-ci avait été chargée, le 17 octobre 1952, d'étudier le problème du désarmement et de préparer des propositions d'une part, pour la réglementation et la limitation équilibrée de toutes les forces armées, d'autre part, l'élimination de toutes les principales armes de destruction massive. Ces propositions devaient, au surplus, comprendre le contrôle international effectif de l'énergie atomique.

III. — DE BEDOELINGEN DER SOVJETS.

6. Sommigen zoeken een reden tot vertrouwen, een verantwoording voor een lijdzame houding in het geloof in de bedoelingen van de Russische politiek. Al beschikt deze laatste over een materieel aanzienlijke macht, toch behoeft ze geen vrees in te boezemen, want Rusland wil geen oorlog.

Het zou al te gemakkelijk en een beetje simplistisch zijn te antwoorden dat, sedert de Russische revolutie, de Sovjet-leiders de wereld steeds hebben beschouwd als verdeeld in twee kampen : het communistische en het kapitalistische kamp. De Marxistische leer heeft steeds als één van haar axioma's vooropgesteld : de strijd op leven en dood tussen deze beide kampen, met als resultaat de onafwendbare zege van het communisme. Het doel blijft ongewijzigd, maar de methode wordt aan de omstandigheden en aan de mogelijkheden aangepast. Er werd gebruik gemaakt van de macht, telkens als zulks met weinig risico kon gebeuren. Zo niet, wordt de subversieve methode aangewend.

Hoewel dit pessimisme schijnt te worden gestaafd door de jongste gebeurtenissen, waarin gewapende overvallen en aanvallen langs diplomatieke weg niet van de lucht zijn en waarin slechts zelden een of andere platonische bevestiging gehoord wordt over de mogelijkheid tot een vreedzaam samenleven, zou het nochtans misdadig zijn één enkele vredeskans te verwaarlozen.

Zo pas werden de ploegen in het internationaal tornooi afgelost. Te Washington volgt de Republikeinse administratie de Democratische op. In het Kremlin werd maarschalk Stalin ten grave gedragen.

Wij hopen vurig dat nieuwe mannen zullen pogen een nieuwe partij te spelen, op een wijze die minder gevaar oplevert voor de mensheid. Het vredesoffensief is ingezet. Moeten wij geen vertrouwen stellen in hun goede wil ? Mogen wij niet geloven, dat de Sovjetvolkeren het vooruitzicht van een vernielingsoorlog even afschrikwekkend vinden als wij, en dat zij vurig wensen hun opbouwende arbeid in vrede te kunnen voortzetten ?

Moeten wij ons gewetensonderzoek niet tot het uiterste drijven, en nagaan of de vredelievende bedoelingen van de vrije volkeren wel steeds duidelijk werden geformuleerd, en of zij altijd goed werden begrepen ? Wij geloven vast dat elk volk zelf zijn regeringsvorm moet kiezen, en dat stelsels, die hier doeltreffend zijn, ginder niet kunnen worden toegepast. Er is geen reden om handgemeen te worden. De heer Malenkov heeft er onlangs plechtig aan herinnerd, dat elke botsing van belangen op vreedzame wijze kan worden opgelost.

Maar, behalve in woorden, vallen er tot dusver, van Russische zijde, weinig werkelijke pogingen te bespeuren met het oog op ontwapening.

Wij denken aan het laatste debat, tijdens de zevende zitting van de Algemene Vergadering van de O.V.N.; dat aan de ontwapening was gewijd. De vertegenwoordiger van België, de heer ambassadeur van Langenhove, maakte het bestek op in een verklaring vóór de eerste Commissie. Deze laatste werd op 17 October 1952 ermede belast het vraagstuk van de ontwapening te bestuderen en voorstellen voor te bereiden, enerzijds met het oog op de reglementering en de evenwichtige beperking van al de gewapende strijdkrachten, en anderzijds met het oog op de uitschakeling van alle voornaamste wapens voor massale vernietiging. Bedoelde voorstellen moesten bovendien een werkelijk internationaal toezicht op de atoomkracht omvatten.

Mais, comment pourrait-on assurer un désarmement progressif, contrôlé et équilibré s'il ne se fonde pas sur une connaissance exacte des forces armées actuelles ? Ainsi s'est engagé le débat de savoir comment on pourrait faire aller de pair les divulgations d'une part, et les limitations ou interdictions, d'autre part.

Les délégations américaine, française et britannique s'y sont essayées. La délégation soviétique a multiplié les objections qui ne sont pas toutes sans fondement. On s'est efforcé d'en tenir compte, mais il fut impossible de faire admettre les principes fondamentaux du désarmement progressif, contrôlé et équilibré.

M. van Langenhove a conclu :

« Si la Commission a accompli des progrès appréciables en ce qui concerne l'étude des données essentielles du problème et la mise au point des méthodes à suivre, par contre ses délibérations n'ont fait apparaître jusqu'ici aucune perspective d'accord. La délégation soviétique est demeurée d'une manière intransigeante sur ses positions. Elle a rejeté toutes les propositions qui ont été soumises à la Commission, quels que fussent les efforts accomplis, les précisions apportées ou les concessions faites pour tenir compte de ses objections. Elle s'en tient obstinément à sa proposition sommaire, vieille de plus de 5 ans, suivant laquelle le problème du désarmement se ramène à une simple réduction d'un tiers et à l'interdiction de l'arme atomique. Cette proposition est si usée, son inanité a été si souvent démontrée, que la délégation soviétique a préféré ne pas la représenter elle-même à cette session de l'Assemblée et qu'elle a chargé la délégation polonaise de le faire à sa place.

» On se refuse à croire que ce soit là la seule contribution que l'Union soviétique soit disposée à faire à l'étude du désarmement, car il faudrait en conclure que le seul désarmement acceptable pour elle est celui qui assure sa prépondérance et son hégémonie. Tout accord serait dès lors impossible. Si, contrairement à notre attente, tel devait être un jour l'aboutissement des travaux de la Commission, ils n'auraient cependant pas été accomplis en vain car, une fois de plus, ils auraient établi, pour tous ceux qui basent leurs convictions sur des faits plutôt que sur des mots, où sont les responsabilités. »

On peut, on doit souhaiter que ceci ne soit pas le dernier mot. La paix est trop ardemment souhaitée par les peuples sans distinction pour que tous les dirigeants ne renouvellent pas un effort de compréhension. Mais des bonnes intentions réciproques, qu'il serait périlleux de nier dès le début, ne dispensent pas de précautions réciproques. Tant que les négociations n'ont pas abouti à des résultats concrets, nous ne pouvons nous fier à la permanence de bonnes intentions, rester à la discrétion du plus fort. Ces intentions, même si elles sont actuellement loyales, peuvent unilatéralement changer à un moment où il serait trop tard pour que l'Occident puisse prendre les précautions nécessaires. Par son imprévoyance, celui-ci aurait alors préparé soit une défaite militaire inéluctable, soit un super-Munich.

On en arrive toujours à la même solution. Notre sécurité ne peut se fonder que sur l'égalité. Provisoirement sur l'égalité armée, ou pour reprendre une expression de Sir Winston Churchill, sur une égalité dans la terreur. On ne peut sous-estimer le danger des gigantesques machines militaires qui peuvent être irrévocablement mises en action.

Maar hoe kan een geleidelijke, gecontroleerde en evenwichtige ontwapening tot stand komen, zo zij niet berust op een nauwkeurige kennis van de huidige gewapende strijdkrachten ? Aldus werd de bespreking aangevat over de vraag, hoe men de openbaarmaking van de ene kant kon doen samengaan met de beperkingen of het verbod van de andere kant.

De Amerikaanse, Franse en Britse afvaardigingen hebben een poging in die richting gedaan. De Sovjetafvaardiging heeft de ene opwerping na de andere naar voren gebracht, niet steeds ongegrond trouwens. Men heeft getracht er rekening mee te houden, maar het bleek onmogelijk de grondbeginselen van de geleidelijke, gecontroleerde en evenwichtige ontwapening te doen aanvaarden.

De heer van Langenhove zei tot besluit :

« Al heeft de Commissie aanzienlijke vorderingen geboekt, wat betreft de studie van de wezenlijke gegevens van het probleem en de uitwerking van de te volgen methodes, toch laten haar beraadslagingen tot dusver geen enkel vooruitzicht op enige overeenkomst doorschemeren. De Sovjetafvaardiging is onwrikbaar op haar standpunt gebleven. Zij heeft alle aan de Commissie overgelegde voorstellen verworpen, ongeacht de gedane inspanningen, de verstrekte nadere verklaringen of de toegevingen gedaan om aan haar bezwaren tegemoet te komen. Zij houdt mordicus vast aan haar summier voorstel, dat reeds vijf jaar oud is, en volgens welk het probleem der ontwapening neerkomt op een eenvoudige vermindering met één derde en op het verbieden van het atoomwapen. Dit voorstel is zo bloedarm, zijn gebrek aan degelijkheid werd reeds zo vaak aangetoond, dat de Sovjetafvaardiging er de voorkeur aan gegeven heeft het op deze zitting van de Vergadering niet zelf opnieuw voor te dragen, maar dat zij de Poolse afvaardiging ermede belast heeft het in haar plaats te doen.

» Men kan nauwelijks geloven dat de Sovjet-Unie slechts in die vorm wil bijdragen tot de studie van de ontwapening, want daaruit zou het besluit dienen getrokken dat de enige ontwapening die zij kan aanvaarden een ontwapening is, die haar de voorrang en het overwicht waarborgt. Elke overeenkomst wordt dan onmogelijk. Indien de werkzaamheden van de Commissie, tegen onze verwachtingen in, eens daartoe moesten leiden, zouden zij nochtans niet tevergeefs zijn verricht, want voor al degenen, die hun overtuiging steunen op feiten eerder dan op woorden, zou eens te meer vaststaan waar de verantwoordelijkheden te zoeken zijn. »

Men mag en men moet wensen, dat dit niet het laatste woord is. Het einddoel wordt door alle volkeren zonder onderscheid zo vurig gewenst, dat zulks al de leiders moet aanzetten tot een hernieuwde krachtsinspanning om tot verstandhouding te komen. Maar de goede voornemens aan beide kanten, die men niet zonder gevaar van meet af mag loochenen, mogen toch de wederzijdse voorzorgsmaatregelen niet doen verwaarlozen. Zolang de onderhandelingen geen concrete uitslagen hebben opgeleverd, mogen wij geen vertrouwen stellen in de standvastigheid van goede voornemens, noch het gevaar blijven lopen op genade of ongenade aan de sterkste overgeleverd te worden. Zelfs indien deze voornemens thans eerlijk zijn kunnen zij aan één kant veranderen op een ogenblik dat het voor het Westen te laat zal zijn om de nodige voorzorgsmaatregelen te treffen. Door gebrek aan vooruitzicht zou het Westen dan hetzij een onoverkomelijke militaire nederlaag, hetzij een super-Munich op grotere schaal hebben voorbereid.

Men komt steeds tot dezelfde oplossing terug. Onze veiligheid kan slechts gegrond zijn op gelijkheid. Voorlopig op gewapende gelijkheid, ofwel om het met de woorden van Sir Winston Churchill te zeggen, op gelijkheid tegenover de angst. Men mag het gevaar niet onderschatten van de reusachtige militaire apparaten, die onherroepelijk in

par un geste d'impatience, d'inquiétude ou simplement d'incompréhension. Mais cette voie-là, ce n'est pas l'Occident qui l'a choisie.

C'est le moment de rappeler le beau discours du président Eisenhower. Si l'on parvient à s'entendre, l'humanité ne cessera pas la lutte, mais cette fois, ce sera « contre les forces brutales de la pauvreté et du besoin ». Aujourd'hui, le « coût d'un bombardier lourd représente une école moderne en briques dans plus de trente villes ou deux usines d'électricité suffisant chacune pour une ville de 60.000 âmes, ou deux bons hôpitaux complètement équipés, ou 50 milles de routes bétonnées ».

Et demain, si on a le courage de faire la paix, « le Gouvernement américain est prêt à faire en sorte que l'Amérique, de concert avec les autres nations, consacre une partie substantielle des économies réalisées par le désarmement à la constitution d'un fonds national d'assistance et de reconstruction ». Noble langage, perspective magnifique pour les pays industriels qui ont un grand potentiel de production et pour les pays sous-développés qui ont besoin d'assistance.

IV. — L'EUROPE ET LE RÉARMEMENT.

7. L'Europe occidentale doit prendre sa part dans le fardeau militaire.

D'abord, elle est la plus menacée. Elle est déjà coupée en deux par le rideau de fer. Ce qui lui reste à partir de l'Elbe sert de glacis au monde libre. C'est sur son territoire que des hostilités éventuelles apporteraient en premier lieu leur dévastation.

De rares esprits optimistes se complaisent à penser que la querelle opposant les deux grandes puissances mondiales pourrait être vidée sur de lointains et hypothétiques théâtres. Il suffirait que l'Europe reste désarmée et neutre pour ne pas attirer la foudre sur elle. La pensée n'est ni généreuse ni réaliste. La défense du monde libre est aussi notre affaire et pas seulement celle des Américains.

Ce capital sacré, fragile et difficilement reconstituable que constitue notre civilisation occidentale a été formé d'abord sur ce continent. Malgré un recul en matière politique et économique, les nations européennes, par la diversité de leur culture, par la richesse de leurs traditions, par la fermentation intellectuelle actuelle, contribuent d'une manière essentielle à maintenir vivante cette civilisation. Si elles venaient à disparaître, c'est le monde libre tout entier qui serait atteint dans ses substances spirituelles. Dans un discours remarqué, le président Eisenhower l'a affirmé et rappelé aux Américains.

Au surplus, pareille conception est peu réaliste. On a déjà dit combien l'Europe est une proie tentante. Son équipement industriel, sa main-d'œuvre spécialisée, d'une manière générale, son potentiel de production, constituent l'appoint qui, en cas de conflit, peut modifier d'une manière décisive l'équilibre des forces.

On ne se défend pas par procuration. La position de satellite n'est guère plus enviable que celle de victime ou d'otage. Si l'Europe veut avoir une influence sur les plans militaires et sur l'action diplomatique, si elle entend n'être inféodée à personne, et, dans la défense d'une cause commune, défendre ses points de vue et ses intérêts, elle ne peut alors pas plus être à la discrétion d'alliés qu'à la merci d'assaillants.

Les nations européennes sont loin d'en être arrivées à cette idée de décadence où, désespérant de s'appuyer sur leur propre effort, elles assisteraient indifférentes et impuis-

beweging kunnen worden gebracht door een gebaar van ongeduld, van onrust of louter van onbegrip. Maar het is het Westen niet dat die weg heeft gekozen.

Hier past het te herinneren aan de mooie redevoering van president Eisenhower. Komt men tot verstandhouding, dan zal de mensheid toch niet ophouden te strijden, maar dan zal zij oorlog voeren tegen « de brutale machten van armoede en ellende ». Thans « vertegenwoordigt de kostprijs van een zware bommenwerper zoveel als een moderne school in baksteen in meer dan dertig steden, of twee electriciteitsfabrieken waarvan elk in de behoeften van een stad van 60.000 zielen kan voorzien, of twee goede volledig uitgeruste hospitalen, of 50 mijlen betonwegen ».

En indien men morgen de moed heeft vrede te sluiten, « is de Amerikaanse Regering bereid er voor te zorgen dat Amerika, met de andere Naties, een ruim deel van de ingevolge de ontwapening gedane bezuiniging zal besteden aan het stijven van een nationaal fonds voor bijstand en wederopbouw ». Wat edelmoedige woorden, wat heerlijke vooruitzichten voor de industriële landen die een groot productievermogen hebben en voor de achterlijke landen die bijstand nodig hebben.

IV. — EUROPA EN DE HERWAPENING.

7. West-Europa moet zijn aandeel dragen in de militaire last.

Ten eerste is West-Europa het meest bedreigd. Het is al in twee gesneden door het ijzeren gordijn. Wat er, vanaf de Elbe, van overblijft dient tot bolwerk voor de vrije wereld. Op zijn grondgebied zouden eventuele vijandelijkheden in de eerste plaats hun verwoestingen zaaien.

Enige zeldzame optimisten koesteren de hoop, dat de twist tussen de twee grote wereldmachten beslecht zou kunnen worden op verafgelegen en weinig waarschijnlijke slagvelden. Volgens hen volstaat het, dat Europa ongewapend en neutraal blijft om de bliksem af te wenden. Dergelijke mening is noch edelmoedig, noch realistisch. De verdediging van de vrije wereld gaat ook ons aan, en niet alleen de Amerikanen.

Onze Westerse beschaving is een heilig en broos monument, dat niet gemakkelijk wederopgebouwd zou kunnen worden. Zij ontstond eerst op ons vasteland. Ondanks een achteruitgang op politiek en economisch gebied, dragen de Europese Naties er door de verscheidenheid van hun cultuur, door rijke overleveringen, door hun tegenwoordig geestesleven essentieel toe bij, deze beschaving in stand te houden. Indien zij ten onder gingen, zou de ganse vrije wereld in haar geestelijke waarden worden getroffen. In een voortreffelijke redevoering heeft president Eisenhower hierop gewezen, en er de Amerikanen aan herinnerd.

Overigens is zulke opvatting weinig realistisch. Er werd reeds gezegd wat een aanlokkelijke prooi Europa is. Zijn industriële uitrusting, zijn gespecialiseerde arbeidskrachten, zijn productiepotentieel in het algemeen vormen het gewicht dat, in geval van conflict, de machtsverhoudingen op beslissende wijze kan wijzigen.

Men verdedigt zich niet bij volmacht. Het is niet benijdenswaardiger satelliet te zijn, dan slachtoffer of gijzelaar. Wil Europa zijn invloed doen gelden op de militaire plannen en op de diplomatieke actie, wenst het niemand's vazal te zijn en in de strijd voor een gemeenschappelijke zaak zijn eigen standpunt en zijn eigen belangen te verdedigen, dan mag het zich evenmin overleveren aan de willekeur van bondgenoten als aan de genade van aanvallers. Het moet zijn eigen macht opbouwen.

De Europese naties hebben nog lang niet die graad van decadentie bereikt, waar ze, wanhopend aan de doeltreffendheid van hun eigen pogingen, onverschillig en machte-

santes à une partie où sont engagés l'avenir du monde entier, et le sort de leurs populations.

8. La contribution militaire de l'Europe, si elle doit être efficace, c'est-à-dire numériquement comparable aux forces des grandes puissances de ce monde nouveau, pose immédiatement le problème allemand. C'est celui-ci qui est difficile à résoudre.

La Communauté des Six — les Etats de Benelux, unis à l'Allemagne, à la France et à l'Italie — groupe 155 millions d'habitants. C'est un chiffre comparable à celui de la population des Etats-Unis d'Amérique ou de l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques; qualitativement, ces hommes ne le cèdent à personne, ni en force intellectuelle, ni en capacité productive, ni en valeur guerrière.

Mais si de ce total, on déduit les 50 millions peuplant la République fédérale allemande, on arrive à un solde insuffisant pour alimenter les divisions nécessaires, et en temps de paix, pour constituer un grand marché permettant l'utilisation des techniques modernes de production. Cette vérité a été vite aperçue.

En 1950, la diplomatie occidentale a obtenu une victoire. Elle a fait reconnaître par les Américains la nécessité de défendre les nations européennes le plus loin possible vers l'Est, c'est-à-dire jusqu'au pied du rideau de fer. Les Etats-Unis ont accepté de maintenir des divisions sur les bords de l'Elbe à la condition qu'elles ne soient pas inutilement aventurées. Ils ont demandé que l'Europe elle-même fasse un effort d'organisation pour contribuer efficacement à sa propre défense, notamment en incorporant des soldats allemands. La proposition a paru raisonnable et a été acceptée.

Trois ans ont passé et rien n'est fait encore.

La nécessité d'une contribution allemande se démontre d'une autre façon. Chaque kilomètre carré de cette Europe déjà mutilée doit être défendu. Penserait-on que le monde libre puisse se retrancher derrière les rives de la Meuse? Pour peu qu'elles y soient bousculées les armées seraient immédiatement jetées à la mer. Nous autres Belges, avons le plus grand intérêt à ce que la ligne de défense soit reportée le plus à l'Est possible. Ne serait-il pas paradoxal que des troupes belges, françaises, italiennes et néerlandaises défendent des foyers allemands, sans que les fils d'Allemagne soient appelés à prendre leur part de service militaire en temps de paix et des périls de la guerre en cas d'hostilités?

Une coopération militaire allemande soulève des difficultés psychologiques compréhensibles et respectables. Des souvenirs sont encore trop frais pour être passés sous silence. Cependant, il s'agit moins de garder la mémoire du passé, que de préparer l'avenir.

Il faut aller plus à fond. On peut croire que deux guerres perdues ont été une dure et profitable leçon. Après d'autres nations qui se sont assagies, au cours de l'histoire, le peuple allemand a dû comprendre que les rêves d'hégémonie militaire ne peuvent amener que misères et ruines.

Il est, au surplus, plus attentif qu'un autre peuple à la gravité du péril qui menace toute la civilisation occidentale. Non seulement, il se trouve exposé au premier coup, mais 10 millions de réfugiés — dont le nombre s'accroît de jour en jour — viennent lui apporter un témoignage vécu de ce qui se passe de l'autre côté du rideau de fer.

loos zouden toezien terwijl over de toekomst van de ganse wereld en over het lot van hun bevolking wordt beslist.

8. Wil de militaire bijdrage van Europa doeltreffend zijn, d.w.z. wil zij qua getalsterkte opwegen tegen de strijdkrachten van de grote mogendheden van deze nieuwe wereld, dan rijst onmiddellijk het Duitse vraagstuk. Daar ligt de grote moeilijkheid.

De Gemeenschap der Zes — de Beneluxlanden, samen met Duitsland, Frankrijk en Italië — groepeer 155 miljoen mensen. Dit cijfer kan de vergelijking doorstaan met dat van de bevolking der Verenigde Staten van Amerika of der Unie van de Socialistische Sovjetrepublieken; kwalitatief moeten deze mensen voor niemand onderdoen, noch in intellectuele kracht, noch in productievermogen, noch als soldaten.

Maar worden van dit totaal de 50 miljoen afgetrokken, die de Duitse Bondsrepubliek bevolken, dan is het overschot ontoereikend om het nodige aantal divisies te vormen en om, in vredetijd, een markt te bieden die groot genoeg is om de aanwending van moderne productiemethodes mogelijk te maken. Deze waarheid werd zeer spoedig ingezien.

In 1950 behaalde de Westerse diplomatie een overwinning. Zij slaagde er in, door de Amerikanen de noodzakelijkheid te doen erkennen om de Europese naties zo ver mogelijk Oostwaarts te verdedigen, d.w.z. vlak bij het ijzeren gordijn. De Verenigde Staten hebben er in toegestemd een aantal divisies te handhaven op de oevers van de Elbe, op voorwaarde dat ze niet nutteloos aan gevaar zouden worden blootgesteld. Zij hebben gevraagd dat Europa zelf een organisatiepoging zou doen om doeltreffend bij te dragen tot zijn eigen verdediging, o.m. door het opnemen van Duitse soldaten. Het voorstel leek redelijk, en werd dan ook aanvaard.

Drie jaren zijn voorbijgegaan, en niets werd tot dusver verwezenlijkt.

De noodzakelijkheid van de Duitse deelneming kan ook nog op een andere manier aangetoond worden. Elke vierkante kilometer van dit reeds zo zwaar verminkte Europa moet worden verdedigd. Zou er iemand zijn die denkt, dat de vrije wereld zich achter de oevers van de Maas kan verschansen? Als de legers maar enigszins uit hun stellingen werden verdreven, zouden ze onmiddellijk in de zee worden teruggeworpen. Wij, Belgen, hebben er het grootste belang bij dat de defensielijn zo ver mogelijk Oostwaarts wordt verschoven. Zou het niet paradoxaal zijn dat Belgische, Franse, Italiaanse en Nederlandse troepen Duitse woonsteden zouden gaan verdedigen, zonder dat de Duitse jeugd haar deel moet dragen van de legerdienst in vredetijd, en van de oorlogsgevaaren in geval van vijandelijkheden?

Een Duitse militaire medewerking doet begrijpelijke en aannemelijke psychologische moeilijkheden oprijzen. Sommige herinneringen liggen nog te vers in het geheugen, om er stilzwijgend te kunnen aan voorbijgaan. Nochtans komt het er minder op aan de herinnering aan het verleden te bewaren, dan de toekomst voor te bereiden.

Wij moeten dieper op de zaak ingaan. Men is gerechtigd te menen, dat twee verloren oorlogen een harde en leerzame les zijn geweest. Na andere naties, die in de loop der geschiedenis tot een beter inzicht zijn gekomen, heeft ook het Duitse volk moeten begrijpen dat de dromen van militaire hegemonie slechts leiden naar ellende en puinhopen.

Dit volk is zich bovendien, meer dan andere volkeren, bewust van de ernst van het gevaar, dat de ganse Westerse beschaving bedreigt. Niet alleen is het aan de eerste aanval blootgesteld, maar tien miljoen vluchtelingen, — wier aantal nog dagelijks toeneemt, — brengen er uit eigen ervaring het getuigenis van wat aan de overkant van het ijzeren gordijn gebeurt.

Sans doute, le réarmement allemand comporte des dangers. De nombreux commissaires ont exprimé des inquiétudes, demandé des précisions. On trouvera les réponses, sous forme de synthèse, dans les sections suivantes. Personne ne peut donner des garanties absolues pour l'avenir. Mais on peut être assuré que les solutions alternatives sont, non seulement plus dangereuses, mais tout à fait téméraires. Notre prestige et notre sécurité ne nous permettent pas de rester désarmés ou insuffisamment armés, à la discrétion de la bonne volonté soviétique.

Sir Winston Churchill est certainement l'un de ces hommes qui, lors de la dernière guerre mondiale, a le plus contribué à faire dévier la ligne du destin en notre faveur.

Par une énergie indomptable déployée au moment où la seule Angleterre résistait au choc, il a préparé et rendu possible la défaite définitive et complète de l'Allemagne. C'est cependant lui qui, dès le 28 mars 1950, à la Chambre des Communes, a expliqué le renversement de la situation, dans les termes suivants :

« Je ne vois pas de raisons pour lesquelles les Allemands ne collaboreraient pas à la défense de leur propre pays en même temps que l'Europe occidentale, ni pour lesquelles les soldats anglais, américains, français, allemands, ne s'uniraient pas dans des conditions honorables de confraternité, pour prendre part à un système combiné de défense.

» La forte race allemande, que pendant ces quarante dernières années, nous avons combattue et vaincue deux fois avec l'aide de nos alliés, a maintenant la possibilité de rendre un service immense à l'humanité. Après s'être soumis à la tyrannie et avoir apporté des souffrances sur nous tous et particulièrement sur eux-mêmes, ils ont maintenant une chance de réhabiliter le nom allemand en aidant à racheter ce qui s'est fait dans le passé, et à jouer leur rôle qui peut être un grand rôle, dans le relèvement de la civilisation occidentale, où de vieilles gloires peuvent revivre et où des différentes formes de liberté, de tolérance, de bonheur et de culture, peuvent être établies. Il ne peut y avoir d'Europe unie sans l'Allemagne. Il n'y a pas d'espoir pour l'Allemagne si ce n'est dans le cadre d'une Europe libre et unie.

» Comment ces conditions capitales pourront-elles être remplies ? Voilà un problème qui peut nous entraîner dans divers labyrinthes intellectuels. Mais, nous en reviendrons toujours à ce fait décisif que l'Europe ne peut pas être établie sans la collaboration active de l'Allemagne et que sans une Europe reconstituée la paix mondiale ne peut pas être assurée sur des fondations sûres. »

Si l'on admet la nécessité d'une contribution allemande à la défense de l'Europe occidentale, il ne reste plus qu'à choisir les meilleures modalités. Le labyrinthe de la pensée annoncé par Sir Winston Churchill ne comporte en réalité que deux chemins. Ou bien, on reconstitue une Wehrmacht indépendante qui, sur un pied d'égalité, s'associe avec d'autres armées nationales dans le cadre d'une vaste coalition, ou bien, dans le cadre de l'OTAN, on fond toutes les troupes du continent en une armée européenne intégrée.

Le Traité instituant la Communauté Européenne de Défense a adopté la seconde formule.

Avant d'examiner les raisons de ce choix, il faut exposer les événements historiques qui ont entraîné cette option.

Ongetwijfeld zijn aan de Duitse herwapening gevaren verbonden. Talrijke Commissieleden gaven uiting aan hun bezorgdheid en hebben nadere bijzonderheden gevraagd. De antwoorden vindt men, in de vorm van synthesis, in de volgende secties. Niemand kan volstrekte waarborgen bieden voor de toekomst. Maar men mag er van overtuigd zijn, dat de andere mogelijke oplossingen niet alleen gevaarlijker zijn, maar zelfs volkomen roekeloos. Ons aanzien en onze veiligheid eisen dat wij niet ongewapend of onvoldoende gewapend blijven, overgeleverd aan de willekeur van de Sovjets.

Sir Winston Churchill is voorzeker één van die mannen, die tijdens de jongste wereldoorlog het meest er toe hebben bijgedragen om de schaal van onze lotsbestemming in ons voordeel over te halen. Door de onvermoeibare energie, die hij aan de dag legde op een ogenblik, waarop nog alleen Engeland aan de aanvallende weerstand, heeft hij de uiteindelijke volledige nederlaag van Duitsland voorbereid en mogelijk gemaakt. Nochtans heeft deze man, reeds op 28 Maart 1950, in het Lagerhuis de kentering in de toestand uiteengezet, in de volgende bewoordingen :

« Ik zie niet in waarom de Duitsers niet zouden medewerken aan de verdediging van hun eigen land, en terzelfder tijd aan die van West-Europa, en waarom de Britse, Amerikaanse, Franse en Duitse soldaten zich niet in eerlijke collegialiteit zouden verenigen, om deel te nemen aan een gecombineerd verdedigingsstelsel.

» Het sterke Duitse ras, dat wij in de loop van de laatste veertig jaar met de hulp van onze bondgenoten tweemaal hebben bestreden en overwonnen, is thans in de gelegenheid aan de mensheid een zeer grote dienst te bewijzen. Nadat het zich aan de tyrannie heeft onderworpen, en over ons allen, en meer bepaald over zichzelf, veel leed heeft gebracht, krijgt het nu een kans om de naam van Duitsland in eer te herstellen, door te helpen om wat in het verleden gebeurde weer goed te maken en door zijn rol, — die een belangrijke rol kan zijn, — te vervullen bij het herstel van de Westerse beschaving, waarin oude roem kan herleven en waarin verschillende vormen van vrijheid, verdraagzaamheid, geluk en cultuur tot stand kunnen komen. Er kan geen verenigd Europa zijn zonder Duitsland. Er bestaat voor Duitsland geen hoop, tenzij in het kader van een vrij en verenigd Europa.

» Hoe kunnen die kapitale voorwaarden vervuld worden ? Dit vraagstuk dreigt ons in allerlei intellectuele labyrinten te verstrikken. Maar wij zullen steeds moeten terugkeren tot dit beslissend feit, dat Europa niet kan tot stand komen zonder de actieve medewerking van Duitsland, en dat zonder een hersteld Europa de wereldvrede niet op vaste grondslag kan gevestigd worden. »

Zo de noodzakelijkheid van de Duitse bijdrage tot de verdediging van West-Europa wordt erkend, blijft er nog slechts over na te gaan op welke wijze die bijdrage best wordt geleverd. De door Sir Winston Churchill aangehaalde intellectuele doolhof bestaat feitelijk slechts uit twee wegen. Ofwel wordt een onafhankelijke Wehrmacht ingericht, die zich op voet van gelijkheid met andere nationale legers verbindt in het kader van een grote coalitie, ofwel worden al de troepen van het vasteland, in het kader van de NATO, tot één geïntegreerd Europees leger samengevoegd.

Het Verdrag tot oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap is de toepassing van de tweede formule.

Alvorens de redenen van deze keuze na te gaan, moeten wij de historische gebeurtenissen uiteenzetten, die er toe hebben geleid.

SECTION II.

HISTORIQUE DE LA
COMMUNAUTE EUROPEENNE DE DEFENSE.

I. — AVANT LA SIGNATURE DU TRAITÉ.

9. Les liens que la guerre avait créés entre l'Est et l'Ouest, se sont rapidement détendus. Sous la menace soviétique, l'Occident sentit la nécessité de se regrouper. Au moment même où le putsch de Prague constituait un véritable coup de semonce, le Traité de Bruxelles était signé par la Belgique, le Luxembourg, les Pays-Bas, la Grande-Bretagne, la France, le 17 mars 1948. Ce Traité embrasse tant les domaines politique et militaire que les activités culturelles et commerciales des pays signataires.

On sentit immédiatement que cette première coalition ne pouvait être qu'un noyau. Peu après la mise en vigueur du Traité, des négociations furent entamées avec plusieurs pays, notamment les Etats-Unis et le Canada en vue de l'élaboration du Traité de l'Atlantique Nord. C'est le 4 avril 1949, que le Traité de l'Atlantique Nord fut signé. La tension internationale et plus particulièrement, l'agression en Corée, donna dès le début, une vigoureuse impulsion aux travaux d'organisation.

La position prise par le maréchal Tito avait fait craindre en 1949-1950, l'invasion de la Yougoslavie par les satellites de l'U.R.S.S.; l'agression perpétrée contre la Corée du Sud, le 25 juin 1950, l'aggravation de la guerre en Indochine et en Malaisie, la victoire complète de Mao-tse-Tung, en Chine, le 1er octobre 1949, donnèrent à tous l'impression d'un péril imminent.

Le 1er août 1950, l'Assemblée consultative du Conseil de l'Europe adoptait une recommandation qui lui avait été soumise par Sir Winston Churchill. Celle-ci demandait : « la création immédiate d'une armée européenne unifiée, soumise à un contrôle démocratique européen agissant en coopération avec les Etats-Unis et le Canada ».

C'est au cours de la première session du Conseil de l'Atlantique Nord, en septembre 1950, à New-York, que pour la première fois, la question de la participation allemande à la défense de l'Occident fut soulevée par le Secrétaire d'Etat du Gouvernement des Etats-Unis, M. Dean Acheson. Cette contribution fut jugée indispensable pour défendre l'Europe le plus à l'Est possible; au surplus, sans celle-ci, le Gouvernement américain estimait qu'il lui serait difficile d'obtenir du Congrès l'envoi et le maintien de forces américaines importantes en Europe. Au cours des débats qui suivirent cette proposition, la délégation française refusa d'accepter le principe d'une armée nationale allemande; seule lui paraissait admissible, la mise à l'étude de la question. Le Conseil se sépara sans avoir pris de décision.

Quelques semaines plus tard, le 24 octobre 1950, M. Plevin, alors président du Conseil du Gouvernement français, dans une déclaration faite à l'Assemblée Nationale, présentait un projet de création d'une armée européenne rattachée à des institutions politiques de l'Europe unie : « la mise sur pied d'une armée européenne ne saurait résulter du simple accollement d'unités militaires nationales, lequel en réalité, ne masquerait qu'une coalition du type ancien. A des tâches inéluctables et communes, ne peuvent correspondre que des

SECTIE II.

GESCHIEDKUNDIG OVERZICHT VAN DE
EUROPESE DEFENSIE GEMEENSCHAP.

I. — VOOR DE ONDERTEKENING VAN HET VERDRAG.

9. De banden, die de oorlog had gesmeed tussen Oost en West, werden spoedig verbroken. Onder de dreiging van de Sovjets, voelde het Westen zich genoodzaakt zich te hergroeperen. Op het ogenblik zelf, waarop de putsch te Praag als een werkelijke waarschuwing werd aangevoeld, werd op 17 Maart 1948 het Verdrag van Brussel ondertekend door België, Luxemburg, Nederland, Groot-Brittannië en Frankrijk. Dit Verdrag geldt zowel voor het politiek en militair, als voor het cultureel en commercieel leven van de deelnemende landen.

Men zag dadelijk in, dat deze eerste coalitie slechts een kern kon zijn. Kort na de inwerkingtreding van het Verdrag werden onderhandelingen aangeknoopt met verscheidene landen, onder meer met de Verenigde Staten en Canada, met het oog op de uitwerking van het Noord-Atlantisch Verdrag. Op 4 April 1949 werd dit Noord-Atlantisch Verdrag ondertekend. De gespannen internationale toestand, en meer bepaald de aanval in Korea vormden, van het begin af, een krachtige aansporing tot de organisatiearbeid.

De positie, die maarschalk Tito had ingenomen, en die in 1949-1950 de vrees deed ontstaan dat Joegoslavië door de satelliet-staten van de U.S.S.R. zou worden aangevallen, de aanval op Zuid-Korea op 25 Juni 1950, de verergering van de oorlog in Indochina en op Malakka, de volledige overwinning van Mao-Tse-Tung in China op 1 October 1949 gaven aan allen de indruk van een onmiddellijk dreigend gevaar.

Op 1 Augustus 1950 keurde de raadgevende vergadering van de Raad van Europa een door Sir Winston Churchill voorgestelde aanbeveling goed, waarbij gevraagd werd : « de onmiddellijke oprichting van een verenigd Europees leger, onder Europese democratische controle, en optredend in samenwerking met de Verenigde Staten en met Canada ».

In de loop van de eerste zitting van de Noord-Atlantische Raad te New-York, in September 1950, werd voor de eerste maal de kwestie van de Duitse deelneming aan de verdediging van het Westen opgeworpen door de heer Dean Acheson, Staatssecretaris van de Regering der Verenigde Staten. Deze bijdrage werd onmisbaar geacht, om Europa zo ver mogelijk Oostwaarts te kunnen verdedigen; bovendien meende de Amerikaanse Regering dat het haar, zonder die bijdrage, moeilijk zou vallen de toestemming van het Congres te bekomen om aanzienlijke Amerikaanse strijdkrachten naar Europa te zenden en ze er te handhaven. In de loop van de debatten over dit voorstel weigerde de Franse Afvaardiging het beginsel van een Duits nationaal leger te aanvaarden; alleen het in studie nemen van deze kwestie achtte zij aanvaardbaar. De Raad ging uiteen, zonder een beslissing te hebben genomen.

Enige weken daarna, op 24 October 1950, legde de toenmalige ministerpresident van de Franse Regering, de heer Plevin, vóór de « Assemblée Nationale » een verklaring af, die een ontwerp behelsde tot oprichting van een Europees leger, verbonden aan zekere politieke instellingen van het verenigd Europa : « Een Europees leger kan niet op de been worden gebracht door de loutere samenvoeging van nationale militaire eenheden, wat feitelijk op een verkapte coalitie van het oude type zou neerkomen. Met onver-

organismes communs. Une armée de l'Europe unie, formée d'hommes issus de diverses nations européennes doit réaliser dans toute la mesure du possible, une fusion complète des éléments humains et matériels qu'elle rassemble sous une autorité européenne unique, politique et militaire ».

En décembre 1950, le Conseil Atlantique se réunit à nouveau. C'est à cette session que fut décidée la création d'une armée atlantique à la tête de laquelle fut placé le général Eisenhower.

Les Ministres furent mis en présence de deux propositions différentes : le rapport des experts atlantiques et le projet français.

Le projet atlantique dans le cadre de l'OTAN, était basé sur la nécessité de la participation allemande à la défense de l'Occident. Toutefois, cette participation devait être assortie de certaines garanties pour prévenir le risque d'une résurrection du militarisme allemand. Le Conseil Atlantique chargea les Hauts Commissaires des trois puissances occupantes en Allemagne et le Gouvernement de Bonn d'approfondir la formule. Les travaux de la Conférence, dite du Pétersberg, tenue en suite à cette décision, se poursuivirent pendant plusieurs mois, mais n'aboutirent pas à un résultat satisfaisant. Comme les négociateurs allemands n'acceptaient aucun contrôle allié qui ne serait pas imposé aux autres armées de l'OTAN, le projet aboutissait à reconstituer en fait les corps d'armée allemands.

De son côté, le 26 janvier 1951, le Gouvernement français convoquait les États européens signataires du Traité de l'Atlantique Nord, pour étudier le plan français. Au cours de ces négociations qui furent longues, les Américains et les Anglais, qui ne participèrent pas aux travaux, si ce n'est par l'envoi d'observateurs, eurent l'occasion de prendre position.

En septembre 1951, les Ministres des Affaires Étrangères des États-Unis, de la France et de la Grande-Bretagne publièrent à Washington un communiqué approuvant la formule de l'armée européenne. Lors de la session du Conseil Atlantique, qui se tint quelques jours plus tard à Ottawa, ils annoncèrent au surplus, que la mise en vigueur des nouveaux statuts des accords contractuels réglant le régime politique de l'Allemagne était étroitement liée à la signature du Traité de la C.E.D.

De son côté, le 18 décembre 1951, le Gouvernement britannique déclarait dans un communiqué :

« Le Gouvernement britannique accueillera avec satisfaction la conclusion d'un accord entre les six pays participants à la Conférence de Paris. Les deux Gouvernements sont convaincus qu'un tel accord constitue le véritable moyen d'intégrer une Allemagne démocratique dans une organisation purement défensive de la sécurité européenne. Cet accord permettra de franchir l'étape essentielle à la construction de l'Europe unie et fortifiera la défense de la zone de l'Atlantique Nord.

» Le Gouvernement britannique s'associera aussi étroitement que possible à la Communauté Européenne de Défense, à tous les stades de son développement politique et militaire. Les forces britanniques, sous le Commandement suprême allié en Europe, seront liées aux forces de la C.E.D. pour l'entraînement, l'approvisionnement et les opérations de terre, de l'air et de la mer. Elles demeureront côte à côte dans un esprit de véritable camaraderie. »

Durant de nombreux mois, les négociations se prolongèrent. Les péripéties furent nombreuses. Le projet français

mijdelijke gemeenschappelijke opdrachten kunnen slechts gemeenschappelijke instellingen overeenstemmen. Een leger van het verenigd Europa, samengesteld uit manschappen die tot verschillende Europese naties behoren, moet zoveel mogelijk een volledige versmelting verwezenlijken van al de menselijke en materiële bestanddelen waaruit het is samengesteld, één enkel politiek en militair Europees gezag ».

In December 1950 kwam de Atlantische Raad opnieuw bijeen. Toen werd besloten tot de oprichting van een Atlantisch leger, dat onder het opperbevel van generaal Eisenhower werd gesteld.

De Ministers moesten kiezen tussen twee verschillende voorstellen : het verslag van de Atlantische deskundigen en het Franse ontwerp.

Het Atlantische ontwerp, in het kader van de NATO, steunde op de noodzakelijkheid van de Duitse deelneming aan de verdediging van het Westen. Nochtans moest bedoelde deelneming gepaard gaan met zekere waarborgen, ten einde het risico van een heropflakking van het Duitse militarisme te voorkomen. De Atlantische Raad belastte de Hoge Commissarissen van de drie bezettende Mogendheden in Duitsland en de Regering van Bonn met een nader onderzoek van de formule. De werkzaamheden van de zogenaamde Petersberg-Conferentie duurden verscheidene maanden, zonder dat een bevredigende uitslag werd bereikt. Daar de Duitse onderhandelaars geen geallieerde controle aanvaardden, die niet eveneens aan de andere legers van de NATO zou worden opgelegd, zou het ontwerp er feitelijk op neerkomen de Duitse legerkorpsen herinrichten.

Harerzijds riep de Franse Regering, op 26 Januari 1951, de Europese Staten die het Noord-Atlantische Verdrag hadden ondertekend bijeen, om het Franse plan te bestuderen. In de loop van bewuste onderhandelingen, die geruime tijd duurden, hadden de Amerikanen en de Engelsen, die aan de werkzaamheden niet deelnamen, tenzij door het zenden van waarnemers, de gelegenheid positie te kiezen.

In September 1951 gaven de Ministers van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten, van Frankrijk en van Groot-Brittannië een communiqué uit, waarbij de formule van het Europese leger werd goedgekeurd. Toen de Atlantische Raad enige dagen later te Ottawa bijeenkwam, verklaarden zij bovendien, dat de inwerkingtreding van de nieuwe statuten der contractuele akkoorden tot regeling van het politiek regime in Duitsland nauw verband hield met de ondertekening van het E.D.G.-Verdrag.

Van haar kant verklaarde de Britse Regering op 18 December 1951 in een communiqué :

« De Britse Regering ziet met voldoening het sluiten van een accord tussen de zes aan de Conferentie van Parijs deelnemende landen tegemoet. De twee Regeringen zijn er van overtuigd, dat dergelijk accord het gepaste middel is om een democratisch Duitsland in te schakelen in een louter defensieve organisatie van de Europese veiligheid. Dit accord zal het mogelijk maken, het voornaamste deel van de weg naar de vorming van het Verenigd Europa af te leggen, en het zal de verdediging van de Noord-Atlantische zone verstevigen.

» De Britse Regering zal zich zo nauw mogelijk aansluiten bij de Europese Defensie Gemeenschap, in al de stadia van de politieke en militaire ontwikkeling er van. De Britse strijdkrachten, onder het geallieerde oppergezag in Europa, zullen met de strijdkrachten van de E.D.G. verbonden zijn wat de training, de bevoorrading, en de land-, lucht- en zeeoperaties betreft. Zij staan zij aan zij in een geest van echte kameraadschap. »

De besprekingen werden maandenlang voortgezet met talrijke wisselvalligheden. Het oorspronkelijk Frans ont-

du début fut précisé et même considérablement modifié dans son essence. Nous aurons l'occasion de revenir sur cette évolution.

Le Traité final et ses annexes furent enfin solennellement signés à Paris le 27 mai 1952.

II. — APRÈS LA SIGNATURE DU TRAITÉ.

10. Un Traité signé par les Ministres des Affaires Etrangères n'est encore qu'un projet. Il doit être approuvé par les Parlements nationaux et ratifié par les Chefs d'Etats. Où en est cette procédure ?

a) *En Allemagne*, dès avant la signature du Traité, le parti socialiste allemand, contestant sa constitutionnalité, s'était efforcé d'obtenir de la Cour de Karlsruhe un avis défavorable. Mais à la fin de juillet 1952, la Cour déclara cette demande irrecevable.

Le « Bundestag » a approuvé le Traité et les accords contractuels en troisième lecture le 19 mars 1953.

Au Bundesrat, lors de la séance du 24 avril, le Ministre Président du Bade-Wurtemberg présenta une motion exprimant le vœu que le Gouvernement fédéral, le « Bundestag » et le « Bundesrat » introduisent ensemble une demande d'avis sur la constitutionnalité du Traité auprès de la Cour de Karlsruhe. Cette décision créa pas mal de confusion. Pourtant, le 15 mai, le Bundesrat estima que seules les clauses financières et fiscales du Traité exigeaient son approbation et marqua son accord. La procédure parlementaire se trouvait ainsi terminée.

Cependant, la Cour de Karlsruhe devra encore exprimer son avis sur un « verfassungsklage » introduit par le parti socialiste allemand. Il semble bien que le président Heuss s'est engagé à ne pas signer le Traité avant que la Haute Cour ne se soit prononcée.

La situation actuelle est la suivante: la Cour aura d'abord à se prononcer sur la recevabilité de la plainte socialiste. Pour cela, elle devra examiner si les Traités dans leur ensemble, requièrent une approbation expresse du Bundesrat. On a vu que celui-ci, le 15 mai, n'avait voté que la loi portant approbation des accords techniques; quant à la loi portant approbation des dispositions essentielles du Traité, il s'était borné à constater qu'aucune motion d'opposition n'avait été introduite. Si la Cour estime que l'ensemble des Traités requiert une approbation expresse, elle considérera que la procédure parlementaire n'est pas terminée et que la plainte socialiste n'est pas recevable. Si elle est d'un avis contraire, en d'autres termes, si elle estime, avec le Gouvernement que la procédure parlementaire est terminée, elle aura à se prononcer sur le fond du recours, c'est-à-dire sur la constitutionnalité du Traité.

b) *En Italie*, le Traité a été approuvé dès le mois de mars 1953 par la Commission des Affaires Etrangères de la Chambre des Députés, mais la procédure a été interrompue par l'ouverture de la campagne électorale.

Le projet doit donc encore être voté par la Chambre et par le Sénat.

Avant de le ratifier, le Président de la République a la faculté de demander un nouvel examen par les Chambres.

c) *Au Grand-Duché de Luxembourg*, le projet de loi relatif à la C.E.D. est introduit au Parlement depuis le mois de février 1953. Le Conseil d'Etat a récemment exprimé

un avis défavorable, et le projet a été renvoyé à la Commission des Affaires Etrangères. Le projet a été renvoyé à la Commission des Affaires Etrangères. Le projet a été renvoyé à la Commission des Affaires Etrangères.

Ten slotte werden het Verdrag en zijn bijlagen te Parijs plechtig ondertekend op 27 Mei 1952.

II. — NA DE ONDERTEKENING VAN HET VERDRAG.

10. Een Verdrag, ondertekend door de Ministers van Buitenlandse Zaken, blijft altijd nog een ontwerp. Het moet door de nationale Parlementen worden goedgekeurd, en door de Staatshoofden bekrachtigd. Hoe ver staat het met die procedure ?

a) *In Duitsland* had de Duitse socialistische partij, reeds vóór de ondertekening van het Verdrag, de grondwettelijkheid er van betwist, en op grond daarvan pogingen aangewend om vanwege het Hof te Karlsruhe een ongunstig advies te bekomen. Maar einde Juli 1952 verklaarde het Hof dit verzoek onontvankelijk.

De « Bundestag » nam het Verdrag en de contractuele accorden in derde lezing aan, op 19 Maart 1953.

In de vergadering van de « Bundesrat », op 24 April, diende de Minister-President van Baden-Wurtemberg een motie in, waarbij de wens werd geuit dat de Bondsregering, de « Bundestag » en de « Bundesrat » gezamenlijk bij het Hof te Karlsruhe een verzoek zouden indienen om advies nopens de grondwettelijkheid van het Verdrag. Deze beslissing bracht heel wat verwarring teweeg. Op 15 Mei, evenwel, oordeelde de « Bundesrat » dat alleen de financiële en fiscale bepalingen van het Verdrag zijn goedkeuring eisten, en betuigde hij dan ook zijn instemming. Aldus werd aan de parlementaire procedure een einde gemaakt.

Het Hof te Karlsruhe zal echter ook nog advies moeten uitbrengen betreffende een « Verfassungsklage », die door de Duitse socialistische partij werd ingediend. Het heeft er de schijn van, dat president Heuss de verbintenissen heeft aangegaan het Verdrag niet te ondertekenen, vooraleer het Opperste Hof uitspraak heeft gedaan.

De toestand ziet er thans als volgt uit : het Hof moet eerst en vooral uitspraak doen nopens de ontvankelijkheid van het socialistisch bezwaar. Daartoe moet het nagaan, of voor de Verdragen in hun geheel een uitdrukkelijke goedkeuring door de « Bundesrat » vereist is. Zoals wij zegden had deze laatste, op 15 Mei, slechts de wet aangenomen tot goedkeuring van de technische accorden; wat de wet tot goedkeuring van de essentiële bepalingen van het Verdrag betreft, had hij er zich toe beperkt vast te stellen, dat geen enkele motie van verzet was ingediend. Oordeelt het Hof dat de Verdragen in hun geheel uitdrukkelijk moeten worden goedgekeurd, dan zal het de parlementaire procedure als niet-geëindigd beschouwen, en het socialistisch bezwaar onontvankelijk achten. Is het evenwel de tegenovergestelde mening toegedaan, met andere woorden : oordeelt het, met de Regering, dat de parlementaire procedure geëindigd is, dan zal het moeten beslissen nopens de grond van het beroep, nl. de grondwettelijkheid van het Verdrag.

b) *In Italië* werd het Verdrag reeds in Maart 1953 aangenomen door de Commissie voor de Buitenlandse Zaken van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, maar de procedure werd onderbroken door de opening van de verkiezingscampagne.

Het ontwerp moet dus nog door de Kamer en door de Senaat worden goedgekeurd.

Vóór de goedkeuring kan de President van de Republiek om een nieuwe behandeling door de Kamers verzoeken.

c) *In het Groothertogdom Luxemburg* werd het wetsontwerp betreffende de E.D.G. bij het Parlement ingediend in de maand Februari 1953. De Raad van State heeft on-

l'avis que l'approbation du Traité entraînera la revision inéluctable de la Constitution. Il semble que le projet de loi sera mis en discussion au mois d'octobre. Des difficultés ne sont pas prévues.

En vertu de l'article 95 de la Constitution grand-ducale, le projet de loi doit être approuvé deux fois par la Chambre, à un intervalle de trois mois. La seconde lecture peut, cependant, être évitée si la Chambre, d'accord avec le Conseil d'Etat, la juge inutile.

d) *Aux Pays-Bas*, le projet de loi a été approuvé par la deuxième Chambre des Etats-Généraux le 23 juillet 1953. Le projet de loi doit encore être soumis à l'approbation de la première Chambre des Etats-Généraux et à la signature de la Reine.

e) *En France*, le projet de loi portant approbation du Traité de la C.E.D. a été déposé devant l'Assemblée Nationale le 28 janvier 1953 puis étudié par les Commissions parlementaires des Affaires Etrangères et de la Défense Nationale. M. Jules Moch et le général Koenig ont été désignés comme rapporteurs. On ne sait encore quand ceux-ci présenteront leurs rapports.

Dans son discours d'investiture, le Président du Conseil, M. Laniel, a rappelé que la France ne pourrait envisager la ratification du Traité de la C.E.D. qu'après avoir reçu des assurances sur le règlement de la question sarroise, après la signature des Protocoles interprétatifs et après la conclusion d'un accord avec la Grande-Bretagne.

Après un vote de l'Assemblée Nationale, le projet de loi devra, en vertu de l'article 20 de la Constitution, être soumis au Conseil de la République. Si l'avis du Conseil est conforme à celui de l'Assemblée, le projet peut être ratifié. Dans le cas contraire, l'Assemblée Nationale devra réexaminer le projet de loi en seconde lecture. Sa décision est définitive.

Enfin, le Président de la République doit ratifier la loi dans les 10 jours à moins que par un avis motivé, il le renvoie à l'examen des Chambres.

11. Les Anglais et les Américains ont continué à insister en faveur du Traité de la C.E.D.

Le Royaume-Uni a signé le 27 mai 1952 un accord d'assistance mutuelle avec les Etats de la C.E.D.; il a signé également le Protocole liant les Etats de l'OTAN à ceux de la C.E.D.; et, enfin, par une décision tripartite à la même date, les Etats-Unis, la France et la Grande-Bretagne ont réaffirmé l'intérêt qu'ils portaient à la Communauté Européenne de Défense.

De leur côté, les hommes d'Etat américains ont, à plusieurs reprises, insisté sur l'importance de la C.E.D. Dans son fameux discours du 16 avril, le président Eisenhower déclarait que le monde libre « sait par une cruelle expérience que la vigilance et le sacrifice constituent le prix de la liberté.

» Il sait que la défense de l'Europe occidentale exige impérieusement une unité de but et d'action rendue possible grâce à l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord, qui embrasse une Communauté Européenne de Défense.

langs te kennen gegeven dat de goedkeuring van het Verdrag onvermijdelijk tot herziening van de Grondwet zal leiden. Het schijnt, dat het wetsontwerp in de maand October zal worden besproken. Moeilijkheden worden niet voorzien.

Overeenkomstig artikel 95 van de Grondwet van het Groothertogdom moet het wetsontwerp tweemaal door de Kamer worden goedgekeurd met een tussenpoos van drie maanden. De tweede lezing kan niettemin worden vermeden zo de Kamer, in overleg met de Raad van State, ze overbodig acht.

d) *In Nederland* werd het wetsontwerp op 23 Juli 1953 goedgekeurd door de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Het wetsontwerp moet nog de goedkeuring van de Eerste Kamer der Staten-Generaal verwerven, en de Koningin ter ondertekening worden voorgelegd.

e) *In Frankrijk* werd het wetsontwerp tot goedkeuring van het E.D.G.-Verdrag bij de Nationale Vergadering ingediend op 28 Januari 1953, en vervolgens door de parlementaire Commissies voor de Buitenlandse Zaken en voor de Landsverdediging in studie genomen. De heer Jules Moch en generaal Koenig werden als verslaggevers aangewezen. Wanneer zij hun verslag zullen indienen is nog niet bekend.

In zijn investituurrede wees de heer Laniel, Voorzitter van de Raad, er op, dat Frankrijk er slechts kan aan denken het E.D.G.-Verdrag te bekrachtigen, nadat zekerheid is verkregen omtrent een regeling van de Saarkwestie, na de ondertekening van de verklarende Protocollen en na het afsluiten van een accoord met Groot-Brittannië.

Na goedkeuring door de Nationale Vergadering zal het wetsontwerp, krachtens artikel 20 van de Grondwet, moeten worden voorgelegd aan de Raad van de Republiek. Stemt het advies van de Raad met dat van de Nationale Vergadering overeen, dan kan het Verdrag bekrachtigd worden. In het tegenovergestelde geval moet de Nationale Vergadering het wetsontwerp in tweede lezing opnieuw behandelen. Haar beslissing is alsdan definitief.

Ten slotte moet de President van de Republiek de wet binnen tien dagen bekrachtigen, tenzij hij ze, met een gemotiveerd advies, tot nader onderzoek naar de Kamers terugzendt.

11. De Engelsen en de Amerikanen hebben verder aangedrongen op goedkeuring van het E.D.G.-Verdrag.

Het Verenigd Koninkrijk heeft met de Staten van de E.D.G. een accoord tot wederzijdse bijstand ondertekend op 27 Mei 1952; het heeft eveneens het Protocol ondertekend, waarbij de Staten van de NATO verbonden worden met de Staten van de E.D.G.; ten slotte hebben de Verenigde Staten, Frankrijk en Groot-Brittannië, bij een driedigjarige verklaring op dezelfde datum, opnieuw blijk gegeven van het belang, dat zij hechten aan de Europese Defensie Gemeenschap.

De Amerikaanse staatslieden hebben van hun kant herhaaldelijk de nadruk gelegd op het belang van de E.D.G. In zijn welbekende redevoering van 16 April verklaarde generaal Eisenhower, dat « de vrije wereld uit bittere ervaring weet, dat waakzaamheid en offervaardigheid de prijs van de vrijheid zijn.

» Zij weet dat de verdediging van West-Europa eenheid in doel en actie dringend vereist; eenheid, mogelijk gemaakt door de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, die een Europese Defensie Gemeenschap omvat.

» Il sait que l'Allemagne occidentale mérite d'être un associé libre et égal dans cette Communauté et que ceci est pour l'Allemagne la seule voie vers une unité finale complète. »

En date du 18 avril, M. Foster Dulles déclarait :

« Connaissant personnellement et intimement la situation européenne, le Président est d'avis que notre Gouvernement devrait exprimer ses graves préoccupations et souligner que la non-réalisation de la C.E.D. signifierait la faillite des espoirs et des efforts qui ont inspiré le Plan Marshall, le Traité de l'Atlantique Nord et le Programme de Sécurité Mutuelle. Voilà pourquoi, le 30 janvier, juste dix jours après l'installation du Président, M. Stassen et moi-même, à la demande du Président, avons visité les six capitales de la Communauté de Défense et la Grande-Bretagne. »

Enfin, les Ministres des Affaires Etrangères des Etats-Unis, de France, du Royaume-Uni, réunis à Washington, ont publié le 14 juillet 1953 un communiqué qui affirme notamment que « le Traité relatif à la Communauté Européenne de Défense constitue une étape nécessaire dans la direction, tandis que se poursuivent entre les six Gouvernements les travaux relatifs à la création d'une Communauté politique européenne. Les trois Ministres ont aussi pris note des mesures déjà adoptées ou envisagées par le Gouvernement britannique en vue d'établir des liens étroits avec ces Communautés; en conséquence, ils sont tombés d'accord sur les considérations qui suivent :

» La Communauté européenne renforcera la Communauté atlantique et sera à son tour renforcée par son association avec elle.

» Ces efforts constructifs en vue de bâtir une Communauté européenne apportent une contribution importante à la paix du monde. Répondant aux besoins durables de ses membres, dans le domaine de leur sécurité et de leur prospérité, et nécessaires en soi, la Communauté doit être considérée comme n'étant pas en relation avec la tension internationale.

» Une telle Communauté, pacifique par nature, n'est dirigée contre personne. Les intérêts et la sécurité de tous les pays ne peuvent être mieux sauvegardés que par la suppression des causes de désordre en Europe. En effet, les dispositions prévues par le Traité instituant la Communauté Européenne de Défense garantissent que les forces de celle-ci ne sauraient être mises au service d'une agression.

» Destinée à mettre un terme aux conflits du passé, la Communauté européenne des Six n'exclut aucun Etat. Au contraire, les six pays ont fréquemment souligné que les autres pays libres de l'Europe peuvent devenir membres de la Communauté ou s'y associer. »

11bis. Les négociations relatives aux Protocoles interprétatifs proposés par la France sont exposées plus loin.

» Zij weet dat West-Duitsland verdient een vrije gelijk-berechtigde bondgenoot van bedoelde gemeenschap te worden, en dat zulks voor Duitsland de enige weg is naar een uiteindelijke volledige eenheid. »

Op 18 April verklaarde de heer Foster Dulles :

« De President, die de Europese toestand persoonlijk en van dichtbij kent, is de mening toegedaan dat onze Regering haar ernstige bezorgdheid zou moeten te kennen geven, en er de nadruk op leggen, dat het uitblijven van de verwezenlijking van de E.D.G. het bankroet zou betekenen van de verwachting en van de krachtsinspanningen, die aan de basis lagen van het Marshall-Plan, van het Noord-Atlantisch Verdrag en van het Programma voor Wederzijdse Veiligheid. Daarom hebben wij, de heer Stassen en ikzelf, op 30 Januari, juist tien dagen na de ambtsaanvaarding van de President, op diens verzoek de zes hoofdsteden van de Defensie Gemeenschap en Groot-Brittannië bezocht. »

Ten slotte hebben de te Washington bijeengekomen Ministers van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten, van Frankrijk en van het Verenigd Koninkrijk, op 14 Juli 1953, een communiqué uitgegeven, waarbij onder meer wordt bevestigd « dat het Verdrag betreffende de Europese Defensie Gemeenschap een noodzakelijke étape betekent in dezelfde richting, terwijl de werkzaamheden in verband met de oprichting van een Europese Politieke Gemeenschap onder de zes Regeringen worden voortgezet. De drie Ministers hebben ook kennis genomen van de maatregelen, die de Britse Regering reeds genomen heeft, of voornemens is te nemen, met het oog op het nauwer toehalen van de banden met de genoemde Gemeenschappen. Dientengevolge zijn zij het eens geworden omtrent de volgende beschouwingen :

» De Europese Gemeenschap zal de Atlantische Gemeenschap versterken en zal op haar beurt worden versterkt door haar associatie met bedoelde Gemeenschap;

» Deze opbouwende krachtsinspanningen om een Europese Gemeenschap op te richten, vormen een belangrijke bijdrage tot de wereldvrede. De Gemeenschap beantwoordt aan de blijvende behoeften van de deelnemende Staten op het gebied van hun veiligheid en voorspoed: zij is uiteraard noodzakelijk, en mag dus niet worden beschouwd als hield zij verband met de internationale spanning;

» Een dergelijke, uiteraard vredelievende Gemeenschap, is tegen niemand gericht. De belangen en de veiligheid van alle landen kunnen niet beter worden gewaarborgd, dan door de afschaffing van de oorzaken van wanorde in Europa. De bepalingen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap zijn er inderdaad een waarborg voor, dat haar strijdkrachten niet kunnen worden aangewend voor een aanval.

» Bestemd om een einde te maken aan de conflicten van het verleden, sluit de Europese Gemeenschap der Zes geen enkele Staat uit. Integendeel hebben de zes landen er dikwijls de nadruk op gelegd, dat de andere vrije landen van Europa lid kunnen worden van de Gemeenschap, of zich er mede kunnen associëren. »

11bis. De onderhandelingen omtrent de door Frankrijk voorgestelde verklarende Protocollen worden verder uiteengezet.

SECTION III.

LA SUBSTANCE DE LA
COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE DE DÉFENSE.

Le projet de C.E.D. tend à assurer la protection de l'Europe et à consolider la paix du monde. Le titre choisi pour le nouvel organisme « Communauté Européenne de Défense » exprime une idée qui est formellement énoncée dans l'article 2 : « La Communauté a des objectifs exclusivement défensifs ». Ses auteurs ont été inspirés par quelques principes fondamentaux dans le choix de la formule.

D'une part, ils ont cru que l'intégration des forces armées dans une armée européenne augmenterait leur efficacité militaire, mais par ailleurs ils se sont gardés de réduire inutilement la souveraineté des Etats, dont la multiplicité et la diversité restent une originalité et probablement une force de l'Europe.

Si d'un côté les rédacteurs ont cherché à réconcilier deux ennemis héréditaires qui depuis la fatale querelle des fils de Louis le Débonnaire s'épuisent dans des guerres intestines, s'ils ont voulu que le Rhin ne soit plus une frontière armée mais un boulevard pacifique, ils ont d'un autre côté pris des précautions pour empêcher la renaissance du militarisme allemand.

En troisième lieu l'unification militaire de l'Europe implique des institutions nouvelles, mais celles-ci sont créées sur le plan politique et juridique en respectant au maximum les impératifs constitutionnels et les traditions juridiques des Etats partenaires.

Puisque le détail des institutions sera examiné dans la deuxième partie, donnons ici la substance de la Communauté.

I. — ARMÉE EUROPÉENNE INTÉGRÉE.

12. La réalité fondamentale est celle de l'intégration. Voilà le fait qu'il faut juridiquement habiller.

Le mot est nouveau. Il implique que des forces armées sont dénationalisées, rendues supranationales et soumises à une direction commune. L'intégration s'oppose ainsi à la coalition dans laquelle les armées nationales gardent leur individualité indépendante et conjuguent simplement leur action.

L'armée de l'Atlantique Nord est une coalition avec un modeste début d'intégration. En effet, le commandement est unifié, les programmes d'infrastructure, etc., sont uniques. Mais les armées restent nationales.

Au contraire dans la C.E.D. la fusion se fait plus profondément. Au-dessous du commandement, les corps de troupes eux-mêmes sont mêlés pour constituer des corps d'armée européens; à ces forces communes, il faut des institutions communes et un budget commun. On arrive ainsi à la définition donnée par l'article premier du Traité :

SECTIE III.

HET WEZEN VAN DE
EUROPESE DEFENSIE GEMEENSCHAP.

Het E.D.G.-ontwerp heeft ten doel voor de bescherming van Europa te zorgen, en de vrede in de wereld te bestendigen. De voor deze nieuwe organisatie gekozen benaming, « Europese Defensie Gemeenschap », behelst een gedachte, die uitdrukkelijk geformuleerd is in artikel 2 : « De doelstellingen van de Gemeenschap zijn uitsluitend defensief ». De ontwerpers hebben zich, bij het kiezen van de formule, door enkele grondbeginselen laten leiden.

Eenzijds waren zij van oordeel, dat de integratie van de gewapende strijdkrachten in een Europees leger de militaire doeltreffendheid van die strijdkrachten zou verhogen, maar anderzijds hebben zij er zich wel voor gewacht nodeloos te raken aan de soevereiniteit van de Staten, waarvan het aantal en de verscheidenheid een eigen kenmerk, en wellicht één der krachtbronnen van Europa blijven.

Hebben de opstellers van het Verdrag er eenzijds naar gestreefd, verzoening tot stand te brengen tussen twee erfvijanden, die zich sedert de noodlottige twist onder de zonen van Lodewijk de Vrome in onderlinge oorlogen uitputten, hebben zij gewild dat de Rijn niet langer een versterkte grens zou zijn, maar een vreedzaam bolwerk, dan hebben zij anderzijds toch voorzorgen genomen om een wederopleving van het Duits militarisme te verhinderen.

In de derde plaats brengt de militaire eenmaking van Europa nieuwe instellingen mede op het politiek en juridisch plan waarbij de grondwettelijke voorschriften en de juridische tradities van de deelnemende Staten tot het maximum zullen worden geëerbiedigd.

Vermits over de instellingen uitvoeriger wordt gehandeld in het tweede deel, geven wij hier de wezenlijke bestanddelen van de Gemeenschap.

I. — GEÏNTEGREERD EUROPEES LEGER.

12. Het fundamentele gegeven is de integratie. Zij is het feit, dat juridisch moet worden gestoffeerd.

Het woord is nieuw. Het onderstelt dat de strijdkrachten gedenationaliseerd worden, dat hun een supranationaal karakter wordt verleend en dat zij onder een gemeenschappelijke leiding worden geplaatst. De integratie staat aldus tegenover de coalitie, waarbij de nationale legers hun zelfstandige individualiteit behouden, en eenvoudig gezamenlijk optreden.

Het Noord-Atlantisch leger is een coalitie met een bescheiden begin van integratie. Inderdaad, er is maar één bevel, één enkel programma voor onderbouw, enz. Doch de legers behouden hun nationaal karakter.

Daarentegen wordt in de E.D.G. de versmelting verder doorgedreven. Een trap lager dan het bevel worden de troepenkorpsen zelf dooreengemengd, om Europese legerkorpsen te vormen; die gemeenschappelijke strijdkrachten eisen gemeenschappelijke instellingen en een gemeenschappelijke begroting. Aldus komt men tot de bepaling, die in het eerste artikel van het Verdrag gegeven wordt :

« Par le présent Traité, les Hautes Parties Contractantes instituent entre elles une Communauté Européenne de Défense, de caractère supranational, comportant des institutions communes, des forces armées communes et un budget commun. »

13. L'intégration, même dans la C.E.D., reste cependant relative. Quoique fort poussée, elle n'est ni totale ni complète.

D'abord, elle n'est pas totale en ce sens que les différents Etats membres sont autorisés à garder certaines forces nationales qui ne font pas partie de l'armée européenne et dont ils gardent la maîtrise absolue. Ces forces sont énumérées dans les articles 10 et suivants. Ce sont les troupes affectées aux territoires d'outre-mer, ou à des missions internationales (art. 10), les forces de police et de gendarmerie assurant exclusivement l'ordre intérieur (art. 11) et la garde personnelle du Chef de l'Etat (art. 10, § 3).

Ces exceptions sont limitativement énumérées (art. 9) et le volume de ces troupes ne peut compromettre la remise des contingents à l'armée européenne (art. 10, § 5).

Par ailleurs l'intégration n'est pas complète car même dans le cadre de l'armée européenne, un brassage général de tous les conscrits serait inconcevable. En Belgique où se pratique le recrutement régional, on comprend cette nécessité. Selon le Traité, l'intégration se fait au niveau du corps d'armée qui est composé de divisions d'origines nationales différentes. Les divisions sont donc homogènes. N'est-ce pas un danger ? On était parti d'un échelon beaucoup plus bas. Il n'a pas été possible de s'y tenir. Notamment la diversité des langues européennes exige que dans le feu de l'action, les unités engagées soient suffisamment homogènes pour recevoir et exécuter instantanément les ordres. Cependant deux précautions ont été prises. La première est que les divisions ont été allégées au maximum. Tout le « soutien logistique » sans lequel ces corps de troupes ne peuvent subsister — artillerie divisionnaire et aviation tactique, ravitaillement et approvisionnements, etc. — a été intégré. De plus les écoles où se forment les officiers sont aussi devenues européennes.

14. Quelles sont les raisons de cette intégration ? Elles sont multiples.

La plus ancienne est de nature politique. Ne faut-il pas mettre fin à la rivalité franco-allemande ? Méions si étroitement les bataillons qu'ils ne pourront tirer l'épée que contre un ennemi commun. Les Belges ont tout intérêt à voir mettre un terme à ces querelles qui nous ont laissé les doutes satisfactions de donner le nom de nos villages tantôt aux victoires d'un camp, tantôt à celles de l'autre.

Une autre justification se trouve dans l'efficacité militaire. Celle-ci a été reconnue par les chefs de guerre. Il faut habituer les troupes à se battre côte à côte. Les Anglo-Saxons qui ont cependant la même langue, ont pris trois ans, de 1941 à 1944, pour organiser leur coopération. Si une nouvelle guerre devait éclater, aurions-nous le même répit ?

Par boutade, un officier disait que pour un ennemi éventuel, la tactique la moins coûteuse, dans la situation actuelle, serait pour l'ennemi de déclarer la guerre, puis d'attendre, l'arme au pied, la suite des événements. Les lignes de com-

« De Hoge Verdragsluitende Partijen richten bij dit Verdrag onderling een Europese Defensie Gemeenschap op, van supranationaal karakter en met gemeenschappelijke strijdkrachten en een gemeenschappelijke begroting. »

13. Zelfs in de E.D.G. blijft de integratie nochtans betrekkelijk. Hoewel ver doorgedreven, is zij noch totaal, noch volledig.

Eerst en vooral is zij niet totaal in die zin, dat de verschillende deelnemende Staten er toe gemachtigd zijn, nationale gewapende strijdkrachten in stand te houden, die geen deel uitmaken van het Europees leger, en waarover zij het volstrekt meesterschap behouden. Die strijdkrachten worden opgenoemd in de artikelen 10 en volgende. Het zijn de troepen bestemd voor de overzeese gebiedsdelen of voor het vervullen van internationale opdrachten (art. 10), de politiemacht en de militaire politie, uitsluitend met het handhaven van de orde in het binnenland belast (art. 11), en de persoonlijke lijfwacht van het Staatshoofd (art. 10, § 3).

Deze in beperkende zin opgenoemde uitzonderingen (art. 9), en de omvang van bedoelde troepen mogen niet van die aard zijn, dat zij de levering van contingents aan het Europees leger in het gedrang brengen (art. 10, § 5).

Anderzijds is de integratie niet volledig want zelfs in het kader van het Europees leger is de algemene doorenmenging van al de recruten ondenkbaar. In België, waar de gewestelijke werving werd ingevoerd, ziet men zulke noodzakelijkheid in. Volgens het Verdrag geschiedt de integratie op het peil van het legerkorps dat samengesteld is uit divisies van verschillende nationale oorsprong. De divisies zijn dus homogeen. Is dit geen gevaar ? Men was vertrokken van een veel lager peil. Het was niet mogelijk zich er aan te houden. Onder meer is het wegens de verscheidenheid van de Europese talen vereist dat de strijdende eenheden onder het vuur homogeen genoeg zijn om de bevelen onmiddellijk te ontvangen en uit te voeren. Nochtans werden twee voorzorgsmaatregelen genomen. De eerste bestaat er in dat de divisies zoveel mogelijk versoepeld werden. Gans de « logistieke steun », zonder welke bedoelde legerkorpsen niet kunnen bestaan — divisie-artillerie en tactische luchtmacht, proviandering en bevoorradings — werden geïntegreerd. Bovendien zijn de scholen, waarin de officieren worden gevormd, ook Europees geworden.

14. Welke zijn de redenen van dergelijke integratie ? Ze zijn veelvoudig.

De oudste er van is van politieke aard. Moet er geen einde worden gemaakt aan de Frans-Duitse rivaliteit ? Laten wij de bataillons, zo innig doorenmengen dat zij slechts tegen een gemeenzame vijand het zwaard kunnen trekken. De Belgen hebben er alle belang bij een einde te maken aan dergelijke twisten, die ons het twijfelachtig genoegen hebben verleend dat de namen van onze dorpen gebruikt worden om nu eens de overwinningen van de ene partij, dan weer deze van de andere te bestempelen.

Een andere verantwoording is te vinden in de militaire doeltreffendheid. Zij werd erkend door de oorlogsleiders. De troepen moeten er aan gewend worden zij aan zij te strijden. De Angelsaksen, die nochtans dezelfde taal spreken, hebben drie jaar, van 1941 tot 1944, nodig gehad om hun samenwerking in te richten. Moest een andere oorlog losbreken, zouden wij dan over hetzelfde respijt kunnen beschikken ?

Scherpsend zei een officier dat, in de gegeven omstandigheden, de voordeligste tactiek voor een eventuele vijand er in zou bestaan oorlog te verklaren, en dan met gekruiste armen het verloop der gebeurtenissen af te wacht-

munications, toutes indépendantes, s'enchevêtreraient si vite et si bien que la coalition serait rapidement frappée de paralysie. Il y a de la vérité dans ce paradoxe.

Enfin, un troisième argument est que l'armée est un puissant facteur d'unification de l'Europe. C'est M. Schuman qui l'a souligné dans son beau discours à la tribune du Conseil de l'Europe, le 24 novembre 1950. Nous reviendrons sur cet aspect de la question.

Au cours des débats, les questions et objections qui ont été soulevées concernent surtout les avantages relatifs d'une armée intégrée et d'une coalition d'armées nationales; on les retrouvera dans la section VI. Quand aux innombrables demandes de renseignements et de précisions elles ont leur écho dans la deuxième partie de ce rapport.

II. — INSTITUTIONS EUROPÉENNES.

15. Une force sociale aussi considérable que celle d'une armée pouvant grouper plusieurs millions d'hommes doit être disciplinée par des institutions politiques et juridiques. Voilà pourquoi le Traité crée une Communauté Européenne de Défense qui a la personnalité civile. Cette organisation est dotée d'organes qui sont le Conseil des Ministres, le Commissariat et l'Assemblée commune.

Ici, il faut nettement marquer l'évolution des idées. Originellement, le Commissaire devait être un Ministre européen de la Défense dont l'influence aurait été dominante. Toutefois son action aurait été contrôlée par des représentants des Etats membres groupés en Conseil et sa responsabilité aurait été engagée devant une assemblée démocratique. Tels étaient les grands traits du Plan Pleven. Il proposait « la création, pour la défense commune, d'une armée européenne rattachée à des institutions politiques de l'Europe unie. Un Ministre de la Défense serait nommé par les Gouvernements adhérents et serait responsable, sous des formes à déterminer, devant ses mandants, et devant une Assemblée européenne. Cette Assemblée pourrait être soit l'Assemblée de Strasbourg, soit une émanation de celle-ci, soit une Assemblée formée de délégués spécialement élus. Les pouvoirs de ce Ministre à l'égard de l'armée européenne seraient ceux d'un Ministre de la Défense Nationale à l'égard des forces nationales de son pays. Il serait en particulier chargé d'exécuter les directives générales qu'il recevrait d'un Conseil composé de Ministres des pays participants ».

Cette conception a fait l'objet de laborieuses discussions. La structure consacrée finalement par le Traité comporte les mêmes organes mais a un centre de gravité différent. C'est le Conseil des Ministres groupant les Ministres des Affaires Etrangères des différents Etats membres qui est devenu l'élément dominateur. A lui appartiennent toutes les décisions politiques ainsi que les autres résolutions d'importance.

Le Commissariat est devenu collégial et est subordonné aux directives générales du Conseil. Cependant, son rôle reste essentiel; il est la cheville ouvrière de l'armée européenne.

Enfin, l'Assemblée commune n'a qu'une importance réduite. Elle ne contrôle pas l'Exécutif. Elle peut simplement émettre des vœux, des observations, des suggestions sur le rapport annuel du Commissariat; à la majorité des deux tiers, elle peut prononcer une motion de censure sur sa gestion; enfin, en matière budgétaire, elle n'apporte que

ten. De verbindingslijnen, alle onderling onafhankelijk, zouden zo snel en zo grondig in de war geraken, dat de coalitie in minder dan geen tijd zou zijn lamgelegd. Er ligt waarheid in dit paradox.

Een derde argument, ten slotte, is het feit dat het leger een machtige factor vormt met het oog op de eenmaking van Europa. De heer Schuman heeft daarop gewezen in de mooie rede, die hij op 24 November 1950 in de Raad van Europa hield. Wij komen nog wel op dit aspect van de zaak terug.

De vragen die in de loop der debatten werden gesteld en de opwerpingen die werden gemaakt hebben vooral betrekking op de voordelen voortvloeiende uit een geïntegreerd leger en uit een coalitie van nationale legers; men vindt ze weer in sectie VI. Wat de talloze aanvragen om inlichtingen en verduidelijkingen betreft, deze worden vermeld in het tweede gedeelte van dit verslag.

II. — EUROPESE INSTELLINGEN.

15. Een zo grote sociale macht als een leger, dat miljoenen mensen kan groeperen, moet door politieke en juridische instellingen worden geleid. Daarom wordt bij het Verdrag een Europese Defensie Gemeenschap met rechts-persoonlijkheid opgericht. Deze organisatie wordt uitgerust met de volgende gezagslichamen: de Raad van Ministers, het Commissariaat en de Gemeenschappelijke Vergadering.

Hier is het van belang de evolutie van de opvattingen na te gaan. Aanvankelijk zou de Commissaris een Europees Minister van Defensie zijn, wiens invloed overwegend zou geweest zijn. Zijn activiteit zou echter gecontroleerd worden door in Raad vergaderde vertegenwoordigers van de deelnemende Staten, en hij zou aan een democratische Vergadering verantwoording verschuldigd zijn. Zulks was, in grote trekken, het plan Pleven. Hij stelde voor « met het oog op de gemeenschappelijke verdediging een Europees leger op te richten, verbonden aan politieke instellingen van het verenigd Europa. Een Minister van Defensie zou door de deelnemende Regeringen worden benoemd, en zou, volgens later te bepalen modaliteiten, verantwoording verschuldigd zijn aan zijn lastgevers en aan een Europese Vergadering. Die Vergadering zou de Vergadering van Straatsburg kunnen zijn, of een uitvloeisel daarvan, of nog een Vergadering bestaande uit speciaal daartoe gekozen afgevaardigden. De machten van bedoelde Minister ten opzichte van het Europees leger zouden dezelfde zijn als die van een Minister van Landsverdediging ten opzichte van de nationale strijdkrachten van zijn land. Hij zou er inzonderheid mee belast zijn, de algemene richtlijnen ten uitvoer te leggen, die hij zou ontvangen van een Raad, samengesteld uit Ministers van de deelnemende landen ».

Die opvatting heeft het voorwerp van moeizame besprekingen uitgemaakt. De uiteindelijk door het Verdrag gehuldigde structuur omvat dezelfde organen, maar het zwaartepunt werd verlegd. De Raad van Ministers, die de Ministers van Buitenlandse Zaken van de verschillende deelnemende Staten groepeerde, is het overheersend element geworden. Hij moet de politieke beslissingen nemen, evenals de andere belangrijke resoluties.

Het Commissariaat heeft de vorm van een college aangenomen, en is onderworpen aan de algemene richtlijnen van de Raad. Zijn taak blijft nochtans van overwegend belang; het is de spil van het Europees leger.

De Gemeenschappelijke Vergadering, ten slotte, heeft slechts een beperkt belang. Zij oefent geen toezicht uit op de Uitvoerende Macht. Zij kan enkel wensen uiten, opmerkingen maken en voorstellen doen in verband met het jaarverslag van het Commissariaat; bij twee-derde meerderheid kan zij een motie van afkeuring omtrent het beheer

des modifications à l'intérieur du montant global arrêté par le Conseil des Ministres.

On trouvera en annexe, un tableau synoptique résumant les pouvoirs des diverses institutions.

16. Cette organisation est à la fois incomplète et provisoire.

Elle est volontairement — et sagement — incomplète. En effet, les auteurs du Traité ont voulu que certaines fonctions essentielles ne soient pas remplies par les organes de la Communauté mais par ceux d'une collectivité plus large, à savoir l'Alliance de l'Atlantique Nord. Qu'il s'agisse de la politique générale ou du commandement des troupes, c'est l'OTAN qui prend les décisions d'ensemble, non seulement pour les « Six » mais pour tous les Alliés.

D'autre part, la structure proposée est provisoire car elle organise d'une façon fort imparfaite le contrôle démocratique de l'Exécutif. Des commissaires sont revenus sur ce point à de nombreuses reprises et avec une toute particulière insistance.

Si nous voulons pour assurer sa surveillance, organiser le monde libre, c'est bien le moins que dans cette organisation nous appliquions les principes fondamentaux dont nous voulons assurer le respect.

Mais le problème dépasse largement le cadre de la Communauté Européenne de Défense comme celui de la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier. Il eut été regrettable de le résoudre hâtivement et partiellement à propos d'une intégration particulière.

Voilà pourquoi l'article 38 du Traité lui-même prévoit une procédure permettant de préparer une structure politique définitive de l'Europe. Reproduisons ce texte qui est essentiel :

« § 1. Dans le délai prévu au deuxième paragraphe du présent article, l'Assemblée étudie :

» a) la constitution d'une Assemblée de la Communauté Européenne de Défense, élue sur une base démocratique;

» b) les pouvoirs qui seraient dévolus à une telle Assemblée;

» c) les modifications qui devraient éventuellement être apportées aux dispositions du présent Traité relatives aux autres institutions de la Communauté, notamment en vue de sauvegarder une représentation appropriée des Etats.

» Dans ses études, l'Assemblée s'inspirera notamment des principes suivants :

» l'organisation de caractère définitif qui se substituera à la présente organisation provisoire devra être conçue de manière à pouvoir constituer un des éléments d'une structure fédérale ou confédérale ultérieure, fondée sur le principe de la séparation des pouvoirs et comportant, en particulier, un système représentatif bicaméral;

» L'Assemblée étudiera également les problèmes résultant de la coexistence de différents organismes de coopération européenne déjà créés ou qui viendraient à l'être afin d'en assurer la coordination dans le cadre de la structure fédérale ou confédérale.

§ 2. Les propositions de l'Assemblée seront soumises au Conseil dans un délai de six mois à dater de l'entrée en fonctions de l'Assemblée. Avec l'avis du Conseil, ces propositions seront ensuite transmises par le Président de l'Assemblée aux Gouvernements des Etats membres, qui, dans un délai de trois mois à compter de la date à laquelle ils en auront été saisis, convoqueront une Conférence chargée d'examiner lesdites propositions. »

van het Commissariaat uitbrengen; in begrotingsopzicht, ten slotte, kan zij slechts wijzigingen aanbrengen binnen de grenzen van het door de Raad van Ministers vastgestelde globale bedrag.

In bijlage wordt een synoptische tabel gegeven, waarin de bevoegdheden van de verschillende instellingen worden samengevat.

16. Deze organisatie is tegelijk onvolledig en van voorlopige aard.

Zij is gewild onvolledig, en dat is maar goed. Inderdaad, de ontwerpers van het Verdrag hebben gewild, dat zekere hoofdzakelijke functies niet door de organen van de Gemeenschap zouden worden vervuld, maar door die van een ruimere collectiviteit, nl. het Noord-Atlantisch Verbond. Of het gaat om de algemene politiek of om het commando over de troepen, de gezamenlijke beslissingen worden door de NATO genomen, niet alleen voor de « Zes » maar voor al de Geallieerden.

Anderdeels is de voorgestelde structuur voorlopig want de democratische controle over de Uitvoerende Macht wordt er tamelijk gebrekkig ingericht. Leden van de Commissie zijn op dit punt herhaaldelijk met bijzondere aandring terug gekomen.

Zo wij de vrije wereld willen organiseren om haar voortbestaan te verzekeren, dan moeten wij ten minste op deze organisatie de grondbeginselen toepassen waarvan wij de naleving willen waarborgen.

Maar het probleem reikt ver boven het kader van de Europese Defensie Gemeenschap en ook boven het kader van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Een overhaastige gedeeltelijke oplossing er van naar aanleiding van een bijzondere integratie ware spijtig geweest.

Daarom wordt bij artikel 38 van het Verdrag zelf een procedure bepaald waarbij het voorbereiden van een definitieve politieke structuur van Europa mogelijk wordt gemaakt. Wij halen deze essentiële tekst aan :

« § 1. Binnen de termijn, bepaald in het tweede lid van dit artikel, onderzoekt de Vergadering :

» a) de instelling van een, op democratische grondslag gekozen Vergadering der Europese Defensie Gemeenschap;

b) welke bevoegdheden aan een zodanige Vergadering zouden moeten worden toegekend;

» c) welke wijzigingen eventueel in de bepalingen van dit Verdrag zouden moeten worden aangebracht ten aanzien van de andere instellingen der Gemeenschap, onder meer om een juiste vertegenwoordiging der Staten te waarborgen.

» Bij haar onderzoeken zal de Vergadering zich met name laten leiden door de volgende beginselen :

» de definitieve organisatie welke in de plaats zal komen van de huidige voorlopige organisatie, dient zo te worden ingericht dat zij een der elementen kan vormen van een latere federale of confederale structuur, gegrondvest op het beginsel van de scheiding der machten en inzonderheid behelzende een systeem van vertegenwoordiging met twee kamers;

» de Vergadering dient eveneens de vraagstukken te overwegen welke voortspruiten uit het gelijktijdig bestaan van verschillende reeds opgerichte of op te richten organisaties voor Europese samenwerking, ten einde de coördinatie van deze organisaties binnen het verband van de federale of confederale structuur te verzekeren.

§ 2. De voorstellen van de Vergadering zullen aan de Raad worden voorgelegd binnen een termijn van zes maanden ingaande op de dag waarop de vergadering haar taak aanvangt. Tezamen met het advies van de Raad zullen deze voorstellen vervolgens door de Voorzitter van de Vergadering worden doorgegeven aan de Regeringen der deelnemende Staten die, binnen een termijn van drie maanden, ingaande op de dag waarop zij daarvan kennis gekregen hebben, een Conferentie zullen bijeenroepen die de genoemde voorstellen zal onderzoeken. »

Montrant l'importance qu'ils attachent à ce problème, les Gouvernements des six États intéressés ont choisi une procédure plus accélérée que celle prévue par l'article 38. Par la résolution de Luxembourg en date du 10 septembre 1952 ils ont chargé une Assemblée « ad hoc », issue par un phénomène juridique d'ectoplasme de l'Assemblée de la C.E.C.A., de commencer le travail d'études constitutionnelles qui serait achevé conformément à la disposition de l'article 38. L'Assemblée ad hoc s'est piquée au jeu, et dans le délai de six mois qui lui était imparti, elle est parvenue à mettre sur pied un Statut politique européen, cohérent, simple et robuste. Ce texte a été remis solennellement aux Ministres le 9 mars 1953. Ceux-ci retrouvent donc l'initiative et la responsabilité de la manœuvre. Il leur appartient d'examiner ce texte, de l'améliorer et finalement d'en saisir les Parlements nationaux. Pour beaucoup de Commissaires et pour le rapporteur, le contrôle démocratique est un élément essentiel de toute organisation internationale définitive.

17. En attendant la constitution de la Communauté politique, qui selon l'article 38 doit fournir à l'Europe une structure définitive, le Traité de la C.E.D. donne à l'armée commune des organes provisoires — ce qui ne veut pas dire qu'ils ne seront pas durables.

Aussi est-il utile d'en souligner certains traits.

Tout d'abord la nouvelle Communauté est « supranationale » (art. premier). Ceci ne veut pas dire qu'elle constitue un Etat. Cette interprétation est exclue par le caractère limité de sa compétence et serait au surplus redoutable pour les Etats nationaux actuels. On craint à bon droit de placer dans la nichée un jeune lionceau.

Le système se présente de la façon suivante : toute la souveraineté appartient originairement aux Etats nationaux. Ainsi subsiste dans sa vérité la proposition fondamentale de notre Constitution : « Tous les pouvoirs émanent de la Nation ». Mais ces Nations ne peuvent plus remplir efficacement certaines fonctions — notamment leur défense militaire. Elles en abandonnent l'exercice à une Communauté supranationale. S'agit-il de « délégation de pouvoirs », d'attribution de compétence ? Ce sont là des interprétations juridiques qui feront ultérieurement l'objet de thèses intéressantes de doctorat. Qu'il nous suffise pour l'instant de confirmer la proposition fondamentale et d'en tirer une conséquence majeure : la souveraineté reste, en premier lieu aux Etats nationaux; si elle est donnée à une Communauté, cette attribution doit être partielle, limitativement interprétée et ne peut être étendue sans l'accord des Etats, soit automatiquement, soit par la décision unilatérale des organes supranationaux.

Autre considération : dans la C.E.D., le Conseil des Ministres a une influence décisive. Le contrôle de l'Assemblée commune est réduit puisque celle-ci ne peut renverser l'Exécutif, ni modifier le montant total du budget. Il ne faudrait pas en déduire cependant que le contrôle démocratique soit absent. C'est de façon indirecte — mais néanmoins réelle — qu'il subsiste. En effet, le Conseil est composé de Ministres des affaires étrangères qui sont chacun responsables devant les Parlements nationaux; d'autre part des décisions majeures ne peuvent être prises qu'à l'unanimité (voir tableau synoptique en annexe). Il résulte qu'en interpellant et en renversant leurs ministres respectifs, les

De Regeringen der zes betrokken Staten hebben bewezen hoeveel belang zij aan die kwestie hechten, door de voorkeur te geven aan een snellere procedure dan in artikel 38 was bepaald. Bij de resolutie van Luxemburg, van 10 September 1952, hebben zij een Vergadering « ad hoc », door een juridisch ectoplasma-verschijnsel uit de Vergadering van de E.G.K.S. te voorschijn geroepen, er mede belast het grondwettelijke studiewerk aan te vatten, dat overeenkomstig het bepaalde bij artikel 38 zou worden voltooid. De Vergadering « ad hoc » heeft de koe bij de horens gevat, en binnen de termijn van zes maanden, die haar was toebedeeld, is zij er in geslaagd een samenhangend, eenvoudig en degelijk Europees politiek Statuut uit te werken. De tekst er van werd op 9 Maart 1953 plechtig aan de Ministers overhandigd. Deze laatsten beschikken dus opnieuw over het initiatief en de verantwoordelijkheid in van de handeling. Zij moeten de tekst in kwestie bestuderen, verbeteren en ten slotte aanhangig maken bij de nationale Parlementen. Voor vele Commissieleden en voor de verslaggever is de democratische controle een hoofdbestanddeel van elke definitieve internationale organisatie.

17. In afwachting van de oprichting van de Politieke Gemeenschap, die overeenkomstig artikel 38 aan Europa een definitieve structuur moet schenken, geeft het E.D.G.-Verdrag aan het gemeenschappelijk leger voorlopige organen, — wat niet betekent dat zij niet duurzaam zouden zijn.

Het lijkt dan ook nuttig er enkele kenmerken van te onderstrepen.

Eerst en vooral is de nieuwe Gemeenschap « supranationaal » (eerste artikel). Dit wil geenszins zeggen dat zij een Staat vormt. Dergelijke interpretatie is wegens de beperktheid van haar bevoegdheid totaal uitgesloten; zij zou trouwens voor de bestaande nationale Staten een bedreiging uitmaken. Terecht ziet men er tegen op, een leeuwjong in het nest te brengen.

Het stelsel ziet er als volgt uit : alle sovereigniteit behoort in oorsprong aan de nationale Staten toe. Aldus behoudt de fundamentele stelling van onze Grondwet : « Alle machten gaan uit van de Natie » haar volle betekenis. Maar die Naties zijn niet meer bij machte zekere functies, — o.m. hun militaire verdediging, — naar behoren te vervullen. Zij laten de uitoefening van deze functies over aan een supranationale Gemeenschap. Geldt het hier « delegatie van machten », « toekenning van bevoegdheid » ? Dit zijn juridische interpretaties, die later het voorwerp zullen uitmaken van interessante academische proefschriften. Thans moge het volstaan de fundamentele stelling te bevestigen, en er een eerste gevolgtrekking uit af te leiden : de sovereigniteit blijft, in de eerste plaats, bij de nationale Staten berusten; wordt zij aan een Gemeenschap afgestaan, dan moet deze toekenning gedeeltelijk zijn, in beperkende zin worden verklaard, en kan zij zonder de toestemming van de Staten niet worden uitgebreid, noch automatisch, noch bij een eenzijdige beslissing van de supranationale organen.

Een andere bedenking : in de E.D.G. heeft de Raad van Ministers een overwegende invloed. Het toezicht vanwege de Gemeenschappelijke Vergadering is beperkt, vermits deze de Uitvoerende Macht niet kan omverwerpen, noch het totaal bedrag van de begroting wijzigen. Daaruit moet nochtans niet worden afgeleid dat er helemaal geen democratische controle is. Die controle bestaat, weliswaar onrechtstreeks uitgeoefend, maar daarom niet minder reëel. Inderdaad is de Raad samengesteld uit Ministers van Buitenlandse Zaken, die elk aan hun nationaal Parlement verantwoording verschuldigd zijn; bovendien kunnen belangrijke beslissingen slechts bij eenparigheid van stem-

Assemblées des différents Etats peuvent empêcher certaines mesures; on en déduit aussi que dans ce système tous les Etats sont, au point de vue politique, sur un pied d'égalité.

III. — PRINCIPE DE NON-DISCRIMINATION.

18. Le Traité exclut toute discrimination entre les membres de la Communauté (art. 6). Entre alliés, c'est nécessaire.

Obsédés par des souvenirs cruels et récents, des commissaires ont, sous des formes variées, posé la question du statut de l'Allemagne. Le principe s'applique à elle comme aux autres partenaires. Il faut admettre la logique du système. Si l'on refuse l'égalité, on doit renoncer à avoir des soldats allemands pour garnir les lignes de défense de l'Europe occidentale.

Remarquons que cette égalité exigée par l'Allemagne comme une condition de sa collaboration, serait bien plus difficilement acceptable dans le cadre de l'OTAN, solution préconisée avec tant de témérité par certains objectants. Car là, l'égalité implique qu'au sein de l'alliance se trouve une armée allemande, complète et indépendante, avec un état-major et tous ses services.

L'exclusion de toute discrimination comporte une conséquence : la disparition des privilèges dont jouissent actuellement les troupes d'occupation en Allemagne. Leur statut devra être contractuellement revu.

Le principe n'interdit cependant pas certaines distinctions qui tiennent aux faits et non à l'identité des Etats. C'est ainsi que pour les pays bilingues — en fait la Belgique — des dispositions particulières ont dû être prises. De même la possibilité de conserver des troupes nationales coloniales n'intéresse que les partenaires ayant la responsabilité de territoires d'outre-mer.

De plus, le contingent militaire à fournir par les Etats membres a été forfaitairement évalué, dans l'Accord spécial militaire, de manière à maintenir un équilibre interne dans la Communauté. Conformément à l'article 44, toute modification de cet équilibre ne pourrait être faite que par une décision du Conseil des Ministres statuant à l'unanimité.

Le danger d'une prépondérance est ainsi exclu. Il est au surplus écarté par le fait que d'une part le Commandement et les corps d'armée sont intégrés et que d'autre part, tout cet appareil militaire s'imbrique dans celui de l'OTAN. C'est ce que nous allons maintenant examiner.

IV. — C.E.D. ET OTAN.

19. La C.E.D. n'est pas une communauté militaire qui se détache d'un groupement plus vaste de nations libres pour se renfermer sur elle-même. Elle s'insère au contraire étroitement dans l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord, dans l'Alliance atlantique dont elle renforce la solidité et augmente l'efficacité. L'article 5 dispose que « la Communauté coopère étroitement avec l'OTAN ».

Ceci doit être bien compris.

men genomen worden (zie bijlage : synoptische tabel). Daaruit volgt dat de Vergaderingen van de verschillende Staten bij machte zijn zekere maatregelen te verhinderen, door hun respectieve Ministers te interpellieren en desnoods te doen vallen; tevens kan er worden uit afgeleid, dat in dit stelsel alle Staten in politiek opzicht met elkaar op gelijke voet staan.

III. — NON-DISCRIMINATIEBEGINSEL.

18. Het Verdrag sluit alle discriminatie uit tussen de leden van de Gemeenschap (art. 6). Tussen bondgenoten is zulks noodzakelijk.

Onder de indruk van recente pijnlijke herinneringen hebben Commissieleden, in verschillende vormen de vraag gesteld van het statuut van Duitsland. Het beginsel is op Duitsland van toepassing zoals op de andere deelnemende staten. De logica van het stelsel moet worden erkend. Indien men de gelijkgerechtigdheid weigert moet men er van afzien de verdedigingslijnen van West-Europa met Duitse soldaten te bezetten.

Laten wij even opmerken dat zulke gelijkgerechtigdheid, die Duitsland eist als voorwaarde van zijn samenwerking, veel minder aannemelijk zou zijn in het kader van de NATO, ofschoon laatstbedoelde oplossing door sommige tegenstanders zo vermetel wordt voorgesteld. Want hier betekent de gelijkgerechtigdheid in de schoot van het verbond het bestaan van een volledig en onafhankelijk Duits leger, met een legerstaf en al de daaraan verbonden diensten.

De uitsluiting van alle discriminatie brengt mede : de afschaffing van al de voorrechten die de bezettingstroepen in Duitsland thans genieten. Hun statuut zal contractueel moeten worden herzien.

Het beginsel belet nochtans zeker onderscheid niet dat verband houdt met de feiten en niet met de identiteit van de Staten. Aldus moesten bijzondere schikkingen worden genomen voor de tweetalige landen, feitelijk voor België. Op dezelfde wijze geldt de mogelijkheid om nationale koloniale troepen te behouden slechts voor de deelnemende Staten, die de verantwoordelijkheid dragen voor overzeese gebieden.

Bovendien werd het militair contingent, dat door de deelnemende Staten moet worden verstrekt, in de bijzondere militaire Overeenkomst forfaitair vastgesteld, zodat een intern evenwicht binnen de Gemeenschap wordt behouden. Overeenkomstig artikel 44 kan geen wijziging in dit evenwicht worden aangebracht dan bij eenstemmige beslissing van de Raad van Ministers.

Op deze wijze is het gevaar van overwicht uitgesloten. Het wordt bovendien geweerd omdat enerzijds, het Commando-orgaan en de legerkorpsen geïntegreerd zijn, en anderzijds omdat gans dit militair apparaat in dit van de NATO wordt ingeschakeld. Wij willen thans dit punt behandelen.

IV. — E.D.G. EN NATO.

19. De E.D.G. is geen militaire gemeenschap die losgemaakt wordt van een meer omvangrijke groepering van vrije naties om haar eigen weg te gaan. Integendeel, zij staat in innig verband met de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, waarvan zij de stevigheid versterkt en de doeltreffendheid verhoogt. Artikel 5 luidt namelijk : « De Gemeenschap werkt nauw samen met de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie ».

Dit moet goed begrepen worden.

Tant que l'OTAN subsiste, la C.E.D. est avant tout une organisation administrative. En temps de paix, elle recrute, organise, instruit, prépare à l'emploi et administre des contingents qui sont mis à la disposition du Commandement suprême de l'Alliance atlantique, à savoir SHAPE. Celui-ci exerce tous les pouvoirs du Traité de l'Atlantique Nord, aussi bien sur ces troupes que sur celles provenant d'autres pays. Notamment, il surveille la préparation des troupes (art. 18); il veille à ce que les effectifs promis à l'OTAN ne soient pas réduits (art. 10 et 13); il indique au Commissariat ses besoins au point de vue de l'articulation et du déploiement des Forces (art. 18, §§ 1 et 77); les services de l'OTAN donnent leurs directives techniques (art. 18, § 1 + art. 10). En temps de guerre, SHAPE exerce les pleins pouvoirs de Commandant suprême (art. 18, § 2). C'est donc lui qui a la responsabilité des opérations (voyez aussi les art. 68, 70, 78, etc.).

Même constatation au point de vue politique. C'est le Conseil des Ministres de l'OTAN qui arrête la politique générale de l'alliance et la C.E.D. y est soumise tout comme les Etats-Unis ou la Grande-Bretagne. On a demandé, par exemple, qui définirait les cas d'agression susceptibles de déclencher les hostilités. L'inquiétude s'est fait jour que dans la C.E.D., certains pays n'entraînent toute la Communauté dans des aventures. C'est une crainte qui découle d'une fausse interprétation. Les cas d'agression justifiant l'assistance mutuelle, soit automatique, soit après délibération, sont précisés dans d'autres instruments diplomatiques (Traité de Bruxelles, Traité de l'Atlantique Nord, différents Protocoles de garanties examinés plus loin).

20. Tous les Etats signataires de la C.E.D. sont en même temps membres de l'OTAN, à l'exception de l'Allemagne. C'est cette exception qui a été délibérément voulue. Si l'Allemagne était entrée directement à l'OTAN, elle aurait retrouvé dans le cadre contractuel de l'alliance une entière liberté de manœuvres politiques et une Wehrmacht indépendante pour appuyer ses décisions. Comme après deux guerres mondiales cette indépendance paraissait dangereuse et comme d'autre part, l'Allemagne pour collaborer n'admettait plus de discriminations, les cinq autres Etats européens se sont soumis eux-mêmes dans le cadre de la C.E.D. à la discipline qu'ils demandaient au Reich.

Le fait que l'Allemagne fait partie de la C.E.D. et non pas de l'OTAN a au point de vue politique, soulevé un problème qui a été résolu par trois Protocoles.

Le premier qui complète le Traité de la C.E.D. prévoit que pour les questions communes aux deux organisations, leurs conseils tiendront des réunions conjointes, donc avec la participation de l'Allemagne.

D'autre part, un deuxième Protocole fait que tous les Etats signataires de la C.E.D. y compris l'Allemagne considèrent comme une attaque armée toute agression dirigée contre un Etat tiers membre de l'OTAN.

Enfin, et corrélativement, un Protocole additionnel cette fois au Traité de l'Atlantique Nord, élargit les engagements d'assistance pris par les membres de l'Alliance envers tous les pays de la C.E.D. y compris l'Allemagne.

Zolang de NATO voortbestaat, is de E.D.G. vooral een administratieve organisatie. In vredetijd zorgt zij voor het recruteren, het organiseren, de opleiding, het voorbereiden voor het gebruik en het besturen van contingenten die ter beschikking worden gesteld van de Opperbevelhebber van het Atlantisch Verbond, m.a.w. van SHAPE. Deze oefent alle machten uit, die uit het Noord-Atlantisch Verdrag voortvloeien, dus zowel op de troepen als op de troepen uit andere landen. Zij houdt onder meer toezicht op de voorbereiding van de troepen (art. 18), zij draagt er zorg voor dat de aan de NATO beloofde contingenten niet verminderd worden (art. 10 en 13), zij duidt het Commissariaat de behoeften aan met betrekking tot de verdeling en de ontplooiing der strijdkrachten (art. 18, § 1, en 77); de diensten van de NATO verstrekken hun technische aanwijzingen (art. 18, § 1, + art. 10). In oorlogstijd oefent SHAPE het volledig gezag van Opperbevelhebber uit (art. 18, § 2). Zij draagt dus de verantwoordelijkheid voor de krijgsverrichtingen (zie ook art. 68, 70, 78, enz.).

Zelfde vaststelling op politiek gebied. De algemene politiek van het verbond wordt vastgesteld door de Raad van Ministers van de NATO en de E.D.G. is er aan onderworpen zoals de Verenigde Staten of Groot-Brittannië. Men heeft zich, bij voorbeeld, afgevraagd, wie de gevallen zou bepalen waarin een aanval aanleiding zou geven tot het inzetten van de vijandelijkheden. De vrees werd geopperd, dat sommige landen, langs de E.D.G., de ganse Gemeenschap in gevaarlijke avonturen zouden storten. Die vrees is het gevolg van een verkeerde interpretatie. De gevallen van agressie, die de wederzijdse hulpverlening wettigen, hetzij automatisch, hetzij na beraad, worden in andere diplomatieke oorkonden nader omschreven (Verdrag van Brussel, Noord-Atlantisch Verdrag, verschillende waarborgprotocollen die verder worden behandeld).

20. Alle Staten, die het E.D.G.-Verdrag hebben ondertekend, zijn terzelfder tijd lid van de NATO, uitgezonderd Duitsland. Die uitzondering juist was nadrukkelijk gewild. Was Duitsland rechtstreeks toegetreden tot de NATO, dan zou het in het contractueel kader van het Verbond de volledige vrijheid teruggevonden hebben om op politiek gebied te manœvreren, en een zelfstandige Wehrmacht om zijn beslissingen kracht bij te zetten. Aangezien na twee wereldoorlogen deze zelfstandigheid gevaarlijk leek, en Duitsland bovendien als voorwaarde tot deelneming alle onderscheid wenste te zien verdwijnen, hebben de andere vijf Europese Staten, in het kader van de E.D.G., zelf de tucht aanvaard die zij aan het Reich willen opleggen.

Het feit, dat Duitsland deel uitmaakt van de E.D.G., maar niet van de NATO, heeft op politiek gebied een vraagstuk doen rijzen, dat in drie protocollen zijn beslag krijgt.

In het eerste daarvan, dat het E.D.G.-Verdrag aanvult, wordt bepaald dat de kwesties, waarbij de twee organisaties gemeenschappelijk betrokken zijn, zullen behandeld worden in gezamenlijke vergaderingen van hun respectieve raden, dus met deelneming van Duitsland.

Verder wordt in een tweede Protocol bepaald, dat al de Staten, die het E.D.G.-Verdrag hebben ondertekend, met inbegrip van Duitsland, als een gewapende aanval beschouwen iedere agressie, gericht tegen een derde Staat, lid van de NATO.

Ten slotte, als corollarium daarvan, worden bij een Protocol, ditmaal ter aanvulling van het Noord-Atlantisch Verdrag, de bijstandsverplichtingen uitgebreid, door de leden van het Verbond aangegaan ten opzichte van al de landen die van de E.D.G. deel uitmaken, met inbegrip van Duitsland.

21. Beaucoup eussent souhaité que la Grande-Bretagne fit partie de la C.E.D. Ce regret a été exprimé bien souvent au cours des discussions. L'Angleterre n'est-elle pas un élément essentiel de l'Europe occidentale? Son affiliation aurait renforcé la force de la Communauté de Défense et de plus, aurait amélioré son équilibre interne en écartant toute possibilité d'hégémonie. Encore que M. Churchill ait le premier lancé l'idée d'une armée européenne, le Royaume-Uni n'a pu se résoudre pour le présent à cette intégration. Il invoque les liens étroits qui l'attachent au Commonwealth et que la métropole ne peut détendre. Il se fie sur sa position en deuxième ligne, derrière le fossé de la mer du Nord et de la Manche.

Mais ceci ne veut pas dire que nos traditionnels alliés se désintéressent de la Communauté ou lui sont défavorables. Ils ont multiplié les encouragements dont certains se trouvent cités dans la partie historique de ce rapport. Ils se retrouvent liés avec elle dans le cadre de l'OTAN par les garanties dont le jeu vient d'être exposé.

Enfin, le Royaume-Uni et les Etats membres de la C.E.D. ont signé le 27 mai 1952 un traité particulier qui renouvelle les engagements d'assistance (art. 2).

22. Si l'on ne peut exagérer le rôle de la C.E.D., ce serait une égale erreur de le minimiser au point de ne voir dans cette Organisation qu'une simple machine administrative destinée à faciliter et à améliorer, par leur groupement, les articulations des six Etats à l'OTAN.

D'abord, même au point de vue politique et militaire, la C.E.D. renforce l'influence de l'Europe continentale au sein des conseils et des états-majors de l'OTAN. Si les Etats européens se présentent en ordre dispersé, ils ne sont plus à l'échelle et leurs suggestions manquent de force persuasive. Et cependant que de décisions cruciales intéressent tout ce continent! Faut-il donner dans la préparation de la défense la priorité à l'Asie ou à l'Europe? Doit-on préférer la défense périphérique ou la résistance en première ligne? Tel grave événement est-il un *casus belli*? On ne peut se lasser de le répéter: la constitution de l'Europe militaire est une mesure de protection qui n'est dirigée contre personne. Elle est le résultat d'un réflexe de défense mais aussi d'un juste sentiment de dignité. Tenant compte du patrimoine qu'ensemble ils représentent, des contributions qu'ils peuvent fournir, ces pays de l'Europe occidentale ont le droit d'être écoutés. Mais pour cela ils doivent parler assez fort et ils ne seront entendus que s'ils parlent à l'unisson. C'est un hommage à rendre aux Etats-Unis qu'ils nous encouragent dans cette voie. Il est rare dans l'histoire qu'une grande puissance ne cherche pas à diviser pour régner et préfère avoir de grands alliés plutôt que des satellites.

Il est difficile de prévoir actuellement l'évolution ultérieure de la politique mondiale. La situation même de divers pays est indécise, les efforts de rapprochement peuvent susciter des formules nouvelles. Quelles que soient les formules envisagées pour la C.E.D. l'organisation militaire de l'Europe occidentale reste une nécessité fondamentale, pour que ce continent soit « à l'échelle » et continue à exercer une influence.

Ce fait essentiel sera développé dans la section suivante.

21. Velen hadden gewenst Groot-Brittannië tot de E.D.G. te zien toetreden. Dit werd vaak betreurd in de loop van de debatten. Is Engeland geen essentieel bestanddeel van West-Europa? Zijn toetreding zou de Defensie Gemeenschap in kracht hebben doen toenemen, en bovendien haar intern evenwicht hebben verstevigd en alle gevaar voor hegemonie hebben geweerd. Hoewel de heer Churchill de eerste was om de gedachte aan een Europees leger tot uiting te brengen, heeft het Verenigd Koninkrijk tot dusver nog niet tot die integratie kunnen besluiten. Het beroept zich op de nauwe banden, die het met het Commonwealth verbinden, en welke het moederland niet mag doen verslappen. Het verlaat zich op zijn stelling in de tweede linie, verschanst achter de Noordzee en het Kanaal.

Maar zulks beduidt geenszins dat onze traditionele bondgenoten geen belang stellen in de Gemeenschap, of er tegen gekant zijn. Zij zijn niet karig geweest met hun aanmoediging, waarvan sommige in het historisch gedeelte van dit verslag worden aangehaald. Zij zijn, in het kader van de NATO, toch met de Gemeenschap verbonden door de waarborgen, waarvan de werking zo pas werd uiteengezet.

Ten slotte hebben het Verenigd Koninkrijk en de Staten, die deel uitmaken van de E.D.G., op 27 Mei 1952 een bijzonder verdrag ondertekend, waarin de bijstandsverplichtingen worden hernieuwd (art. 2).

22. Mag het belang van de taak der E.D.G. niet overdreven worden, dan zou het toch een even grote vergissing zijn ze dermate te kleineren, dat men deze Organisatie zou gaan beschouwen als een louter administratief apparaat, bestemd om de zes Staten door groepering gemakkelijker en beter met de NATO te verbinden.

Eerst en vooral versterkt de E.D.G., zelfs op politiek en militair gebied, de invloed van het Europees vasteland in de raden en staven van de NATO. Zo zij ieder afzonderlijk optreden, verzinken de Europese Staten in het niet, en missen hun suggesties overredingskracht. Nochtans, hoeveel uiterst gewichtige beslissingen zijn niet van belang voor heel dit vasteland! Moet, bij de voorbereiding van de verdediging, voorrang verleend worden aan Azië of aan Europa, moet de voorkeur gegeven worden aan de periferische verdediging of moet weerstand worden geboden op de eerste linie, vormt dit of dat ernstig voorval een *casus belli*? Het kan niet vaak genoeg herhaald worden: de vorming van een militair Europa is een beschermingsmaatregel die tegen niemand gericht is. Zij is het resultaat van een verdedigingsreflex, maar ook van een gewettigd gevoel van eigenwaarde. Rekening gehouden met het patrimonium dat zij gezamenlijk vertegenwoordigen, en niet de bijdragen die zij in staat zijn te leveren, hebben die landen van West-Europa het recht gehoord te worden. Maar daartoe moeten zij luid genoeg spreken, en zij zullen slechts gehoor vinden wanneer zij samen en eensgezind hun stem verheffen. De Verenigde Staten komt de eer toe, ons te hebben aangespoord om die weg op te gaan. De geschiedenis biedt slechts weinig voorbeelden van grote mogendheden, die niet trachten te verdelen om te heersen, en die liever grote bondgenoten hebben, dan satellieten.

Men kan bezwaarlijk thans reeds gissen, welke de latere evolutie van de wereldpolitiek zal zijn. De interne toestand in verschillende landen is niet-scherp afgetekend, de pogingen tot toenadering kunnen wellicht nieuwe formules in het leven roepen. Welke ook de formules voor de E.D.G. zullen zijn, de fundamentele noodzakelijkheid blijft de militaire organisatie van West-Europa, opdat dit continent op het peil van de andere mogendheden zou staan en ook verder invloed zou blijven uitoefenen.

Dit essentieel aspect wordt in de volgende sectie breedvoeriger behandeld.

SECTION IV. STRUCTURE DE L'EUROPE.

Il faut particulièrement appuyer sur le fait que la C.E.D. est un élément essentiel de l'Europe en construction.

I. — NÉCESSITÉ DE L'EUROPE.

23. Ce n'est pas le lieu d'insister sur la nécessité urgente de cette organisation continentale. Il convient néanmoins, d'en rappeler les raisons majeures.

Avant 1914, les nations européennes avaient porté sur tous les rivages leurs armes, leurs lois et leurs cultures. Depuis lors, elles souffrent d'une terrible chute dans leur tension vitale. Quelque chose s'est passé qui leur a coûté des millions de morts; une insuffisance du niveau de vie laisse actuellement les vivants dans l'insécurité et le désordre économique.

Au point de vue politique, c'est trop clair. Il n'y a plus que deux Grands. Les décisions se prennent à Washington et au Kremlin.

Sur le plan militaire, l'armée française était naguère la première du monde et la Royal Navy plus forte que deux autres flottes combinées. Nous sommes dans un grand état de faiblesse militaire et nous devons recevoir des armes que nous ne parvenons plus à payer.

C'est surtout en matière économique, dans la substance de la vie quotidienne que se marque cette décadence. L'Européen n'a plus le meilleur niveau de vie. L'Américain est bien plus prospère. Ce vieux continent dépend trop du Nouveau-Monde; c'est un mal chronique qui se traduit par un « déficit en dollars » de la balance des comptes.

De l'autre côté, la gigantesque Russie s'équipe. Il faut rappeler le trait donné au début de ce rapport : dans trois ans les aciéries de l'empire contrôlé par les Soviets produiront autant que les six Etats de la Communauté européenne et la Grande-Bretagne.

Que s'est-il donc passé ? Sommes-nous moins intelligents, moins courageux, moins travailleurs ? S'agit-il là d'un sort inéluctable, d'un châtement mérité ? En réalité, nous ne sommes plus à l'échelle. L'humanité est entrée dans une ère continentale. De grands pays parviennent à utiliser pleinement toutes les ressources de la technique moderne pour la guerre et aussi — et surtout — pour la paix. La situation avait été prophétiquement annoncée par Tocqueville il y a plus de cent ans. Selon ce profond philosophe, l'avenir appartiendrait à la puissance qui dominerait les plaines du Far-West ou celles de la Sibérie. Devons-nous nous résigner à nous contenter du rôle de clients, à craindre celui de satellites ou de vaincus ?

24. Une solution n'avait pas été prévue par Tocqueville : l'Europe peut créer entre ces deux grands blocs un bloc à la dimension de ce monde moderne.

Ce n'est pas la première fois que l'Europe passe par pareille mutation. Au XVIe siècle, les Etats nationaux ont surgi d'entre les principautés. Actuellement, il faut une organisation continentale. Mais, en suivant le précédent,

SECTIE IV. STRUCTUUR VAN EUROPA.

De klemtoon moet vooral worden gelegd op het feit, dat de E.D.G. een essentieel bestanddeel is van het Europa in wording.

I. — NOODZAKELIJKHEID VAN EEN VERENIGD EUROPA.

23. Het is hier niet de plaats, om lang te blijven stilstaan bij de dringende noodzakelijkheid van die organisatie van het vasteland. Nochtans past het de voornaamste redenen er van in herinnering te brengen.

Vóór 1914 hadden de Europese naties hun wapens, hun wetten en hun cultuur naar alle stranden uitgedragen. Sedert dien heeft hun levenskracht een lelijke deuk gekregen. Iets is gebeurd, dat hun miljoenen levens heeft gekost; een te laag levenspeil dompelt thans de overlevenden in onzekerheid en economische wanorde.

In politiek opzicht is de toestand al te duidelijk. Er zijn maar twee Groten meer. De beslissingen worden genomen te Washington en in het Kremlin.

Op militair gebied was het Franse leger eertijds het beste ter wereld, en de Royal Navy was sterker dan twee andere vloeten samen. Thans verkeren wij in militair opzicht in een staat van uiterste zwakheid, en wij moeten wapens krijgen die we zelfs niet meer kunnen betalen.

Voor in economische aangelegenheden, in het zakelijke leven van elke dag, komt dit verval sterk tot uiting. De Europeaan heeft niet meer het hoogste levenspeil. De Amerikaan kent heel wat méér welvaart. Ons oude continent is te zeer afhankelijk van de Nieuwe Wereld; dit is een chronische kwaal, die de vorm aanneemt van een « dollartekort » in de rekeningbalans.

Aan de andere kant werkt het onmetelijke Rusland aan zijn uitrusting. Denk even terug aan het karakteristieke detail, dat in het begin van dit verslag werd aangehaald : over drie jaar zullen de staalfabrieken van het door de Sovjets beheerste Rijk zoveel voortbrengen als de zes Staten van de Europese Gemeenschap en Groot-Brittannië samen.

Wat is er dan gebeurd ? Zijn wij minder verstandig, minder moedig, minder werkzaam geworden ? Geldt het hier een onafwendbaar noodlot, een verdiende straf ? De waarheid is, dat wij ons qua omvang niet meer met de andere mogendheden kunnen meten. De mensheid is in een continentaal tijdperk getreden. Grote landen zijn bij machte de hulpbronnen van de moderne techniek ten volle te benutten, voor de oorlog en ook — vooral — voor de vrede. De toestand werd, meer dan honderd jaar geleden, profetisch aangekondigd door Tocqueville. Volgens die diepzinnige wijsgeer zou de toekomst behoren aan de mogendheid, die heersen zou over de vlakten van de Far West of over die van Siberië. Moeten wij genoegen nemen met de rol van cliënten en berusten in de vrees, satellieten of overwonnenen te worden ?

24. Eén mogelijkheid had Tocqueville niet voorzien : Europa kan tussen die twee grote blokken een ander blok in het leven roepen, op dezelfde schaal als die nieuwe wereld.

Het is niet de eerste maal dat Europa dergelijke gedaanteverandering ondergaat. In de XVIe eeuw zijn de nationale Staten ontstaan uit de vorstendommen. Thans is een inrichting op continentaal plan noodzakelijk. Maar gaan wij

allons-nous faire l'intégration sous forme de fusion, créer une organisation européenne dans laquelle se perdraient les Etats et leurs cultures ? Ce serait impossible et mauvais.

Valéry a bien analysé ce qui fait notre force :

« Cette Europe triomphante, qui est née de l'échange de toutes choses spirituelles et matérielles, de la coopération volontaire et involontaire des races, de la concurrence des religions, des systèmes, des intérêts, sur un territoire très limité, m'apparaît aussi animée qu'un marché où toutes choses bonnes et précieuses sont apportées, comparées, discutées et changent de mains. C'est une Bourse où les doctrines, les idées, les découvertes, les dogmes les plus divers sont mobilisés, sont cotés, montent, descendent, sont l'objet de critiques les plus impitoyables et des engouements les plus aveugles. »

Mais ailleurs, cet auteur a souligné aussi ce qui fait notre faiblesse :

« Les misérables Européens ont mieux aimé jouer aux Armagnacs et aux Bourguignons que de prendre sur toute la terre le grand rôle que les Romains surent prendre et tenir pendant des siècles, dans le monde de leur temps. Leur nombre et leurs moyens n'étaient rien auprès des nôtres, mais ils trouvaient dans les entrailles de leurs poulets plus d'idées justes et conséquentes que toutes nos sciences politiques n'en contiennent. »

Utilisant des techniques nouvelles d'organisation politique qui sont mises progressivement au point, on essaie de former une Communauté qui n'est ni une fédération, ni une confédération, ni un Commonwealth ni une Union, mais quelque chose d'inédit, capable de remplir des fonctions abandonnées par les nations et pour le surplus assurant la protection et le développement de ces nations restées indépendantes.

Une Communauté pour les Nations, capable de remplir certaines fonctions délaissées; il faut bien comprendre ce point. On s'effraie avec raison quand on envisage des abandons de souveraineté. La triste réalité est que ces abandons sont déjà en fait consommés. Les nations européennes isolées ne savent plus assurer leur protection militaire avec leurs armées ni leur prospérité dans le cadre devenu trop étroit, de leurs marchés nationaux.

Qu'on ne se laisse pas abuser par l'Histoire : la Belgique du XIXe siècle a vécu neutre dans un monde qui n'a pas connu de conflits majeurs et est devenue riche dans un monde qui pratiquait le libre-échange. Mais ce monde-là a disparu et a fait place à un autre qui a déjà été décimé par des conflits sanglants et qui pratique le protectionnisme.

Nous avons un sentiment d'insécurité et, de plus, toute notre économie risque d'être faussée car elle s'équipe pour fournir les fins de série, pour vendre à gros prix dans les années de prospérité, quitte à vivre sur sa substance et à soutenir les chômeurs dans les périodes de crise. Cela n'est bon ni techniquement ni socialement.

25. Terminons ces considérations générales en rencontrant deux objections :

La première est que si l'Europe est un beau risque qui vaut plus qu'une quasi-certitude de décadence, cette construction n'est-elle pas plus menaçante pour les petits Etats que pour les grandes puissances ? Voilà une question posée par certains commissaires. Ceci paraît contraire à la réalité.

het zoëven aangehaalde precedent navolgen, en de integratie tot stand brengen door versmelting; gaan wij een Europese organisatie in het leven roepen waarin de Staten en hun cultuur volledig verdwijnen ? Zulks zou niet mogelijk zijn, en volstrekt verkeerd.

Valéry heeft juist gezien waar onze sterkte ligt :

« Dit triomfantelijk Europa, gegroeid uit de uitwisseling van alle geestelijke en stoffelijke waarden, uit de vrijwillige en onvrijwillige samenwerking van de rassen, uit de wedijver van godsdiensten, stelsels en belangen, op een zeer beperkte ruimte, geeft de aanblik van een drukke markt, waar alle goede en kostbare dingen aangebracht, vergeleken en bedongen worden, en van de ene in de andere hand overgaan. Het is een Beurs, waar leerstelsels, gedachten, ontdekkingen en dogma's van allerlei aard worden samengebracht en genoteerd, waar zij stijgen en dalen, en het voorwerp zijn van de meest ongenadige kritiek als van het meest verblinde enthousiasme. »

Maar elders heeft dezelfde auteur ook de vinger gelegd op de oorzaken van onze zwakheid :

« De ellendige Europeanen hebben er de voorkeur aan gegeven voor Bourgondiërs en Armagnacs te spelen, liever dan over heel de wereld de grootse rol te vervullen, die de Romeinen voor zich wisten op te eisen en eeuwenlang te behouden in de wereld van hun tijd. Hun aantal en hun middelen verzinken in het niet, vergeleken bij de onze, maar zij hebben uit de ingewanden van hun kippen meer gezonde en logische ideeën geput, dan er in heel onze staathuishoudkunde te vinden zijn. »

Door het aanwenden van nieuwe methoden van politieke organisatie, die geleidelijk vaste vorm aannemen, poogt men een Gemeenschap in het leven te roepen, die geen federatie noch confederatie is, geen Commonwealth noch Unie, maar iets volledig nieuws, dat bij machte zal zijn de functies te vervullen, waarvan de naties afstand doen, en dat bovendien zal kunnen instaan voor de bescherming en de verdere ontwikkeling van deze zelfstandig blijvende naties.

Een Gemeenschap, die bij machte is om zekere functies te vervullen, die de Naties hebben prijsgegeven; dit punt moet wel worden verstaan. Men is terecht beducht wanneer er sprake is van afstand van soevereiniteit. De pijnlijke werkelijkheid is dat zulke afstand reeds een voldongen feit is. De afgezonderde Europese naties kunnen hun militaire bescherming niet verder verzekeren met eigen legers, noch hun voorspoed in het te eng geworden kader van hun nationale markten.

Laten wij ons niet door de Geschiedenis misleiden : België was in de XIXe eeuw neutraal in een wereld die geen uitgebreide conflicten had gekend; het is rijk geworden in een wereld waarin het vrij ruilverkeer werd toegepast. Nu is die wereld verdwenen en in de plaats er van is een andere wereld gekomen, die zich reeds heeft uitgebloeid in reusachtige conflicten en die het protectionisme als regel heeft aangenomen.

Wij hebben een gevoel van onzekerheid en bovendien loopt gans ons bedrijfsleven het gevaar op een dwaalspoor te geraken, want wij rusten ons uit om eindeserieproducten te leveren, om tegen hoge prijzen te verkopen tijdens de jaren van voorspoed, terwijl wij de reserves opslorpen en de werklozen bijstaan in de tijden van crisis. Technisch en sociaal is de methode verkeerd.

25. Om deze algemene beschouwingen te besluiten willen wij nog twee opwerpingen weerleggen :

Het eerste bezwaar is, dat zo Europa een mooi risico is dat meer betekent dan een bijna zeker verval, die constructie geen grotere bedreiging inhoudt voor de kleine Staten dan voor de grote mogendheden ? Ziedaar een vraag die door sommige commissieleden werd gesteld. Dit lijkt in strijd te zijn met de werkelijkheid.

Si économiquement, les barrières tombent pour former un grand marché commun, ce sont les producteurs des petits pays qui profitent de la plus large extension de leur champ d'activité originaire. Si, militairement, une armée intégrée est soumise à un commandement commun, les officiers des petits Etats seront aux endroits où s'élaborent les plans et sont commandées les opérations au lieu de n'être que les exécutants de programmes conçus en dehors d'eux.

L'autre objection est que l'Europe des Six reste encore bien petite et que l'absence de l'Angleterre est cruellement remarquée. Ceci est trop vrai, mais pour répondre il suffit de faire deux citations. En recevant de l'Assemblée ad hoc, le projet de Communauté politique, à Strasbourg, M. Bidault a déclaré à peu près : « Nous aurions voulu faire l'Europe aux frontières de la géographie, nous étions résignés à nous arrêter aux frontières de la liberté, nous avons dû commencer aux frontières de la bonne volonté ».

Mais ce n'est là qu'un commencement, un noyau qui aura sa puissance d'attraction. Voici la deuxième remarque, qui est de M. Monnet, le président de la C.E.C.A. : « Si vous voulez avoir raison du côté de l'Est, ayez confiance en vous-même; si vous voulez avoir raison aux Etats-Unis, agissez; si vous voulez avoir raison en Grande-Bretagne, réussissez ».

II. — LES LIENS ENTRE LA COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE DE DÉFENSE (C.E.D.), LA COMMUNAUTÉ DU CHARBON ET DE L'ACIER (C.E.C.A.) ET LA COMMUNAUTÉ POLITIQUE EUROPÉENNE (C.P.E.).

Ces trois Communautés sont les applications d'une idée centrale unique. M. Schuman l'a clairement dit dans le discours où il expliquait le Plan Plevin au Conseil de l'Europe, le 24 novembre 1950.

Il faut unifier ce continent parce que son démembrement est une cause permanente et croissante de faiblesse. Il ne s'agit pas de créer un super-Etat mais une Communauté chargée de fonctions limitées.

26. Si la fonction militaire est la plus urgente, la fonction économique est la plus quotidienne et finalement la plus vitale. Par la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier (C.E.C.A.), les six Etats ont mis dans un marché commun leurs industries de base du charbon et de l'acier. Cette communauté existe et fonctionne.

Ne voit-on pas que la C.E.D. est dans son prolongement, même au point de vue strictement économique ?

Les budgets militaires absorbent quelque 30 % des ressources nationales. Les biens que ces sommes immenses permettent d'acquérir, circuleront librement dans la Communauté. (art. 29 et 30 de la Convention en annexe). Il ne peut plus y avoir de barrières ou autres discriminations. Un effort de standardisation (art. 102) des équipements permettra à l'Europe de construire en grande série et à bas prix de revient.

Enfin, on sait l'importance de la recherche scientifique et technique pour l'amélioration de la production en quantité et en qualité. Des études en commun dans le domaine militaire (art. 106) auront nécessairement leur répercussion sur la production civile.

Indien, op economisch gebied, de tariefmuren worden neergehaald om een grote gemeenschappelijke markt te vormen, zijn het juist de producenten uit de kleine landen die het meeste voordeel trekken uit de grotere uitbreiding van hun oorspronkelijk activiteit. Indien, op militair gebied, een geïntegreerd leger ondergeschikt is aan een gemeenschappelijk commando, zullen de officieren uit de kleine Staten daar aanwezig zijn, waar de plannen uitgewerkt en de krijgsvorrichtingen bevolen worden, wanneer zij anders slechts uitvoerders zouden geweest zijn van plannen die buiten hun medewerking werden opgemaakt.

Het ander bezwaar is, dat het Europa der Zes nog heel klein is en dat de afwezigheid van Groot-Brittannië pijnlijk aandoet. Dit is een betreurenswaardig feit, maar hierop zal met twee citaten worden geantwoord. Toen de heer Bidault te Straatsburg het ontwerp van politieke Gemeenschap van de Vergadering ad hoc ontving, verklaarde hij ongeveer : « Wij hadden Europa willen opbouwen binnen zijn aardrijkskundige grenzen, wij hadden er in berust niet verder te gaan dan de grenzen van de vrijheid, wij hebben moeten aanvangen op de grenzen van de goede wil ».

Maar dit is slechts een begin, een kern, die zijn aantrekkingskracht zal hebben. Hierna de tweede opmerking, gemaakt door de heer Monnet, voorzitter van de E.G.K.S. : « Wilt u gelijk hebben in het Oosten, dan moet u vertrouwen stellen in uzelf; wilt u gelijk hebben in de Verenigde Staten, handelt; wilt u gelijk hebben in Groot-Brittannië, slaagt dan ».

II. — DE BANDEN TUSSEN DE EUROPESE DEFENSIE GEMEENSCHAP (E.D.G.), DE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL (E.G.K.S.) EN DE EUROPESE POLITIEKE GEMEENSCHAP (E.P.G.).

Deze drie Gemeenschappen zijn de toepassing van één centrale hoofdgedachte. De heer Schuman heeft zulks duidelijk verklaard in de redevoering waarin hij het Plan-Pleven voor de Raad van Europa uiteenzette op 24 November 1950.

Dit vasteland moet worden eengemaakt omdat de verbroekeling er van een blijvende en toenemende oorzaak is van zwakheid. Het geldt hier niet een super-Staat in het leven te roepen, doch een Gemeenschap belast met beperkte functiën.

26. Zo de militaire functie de meeste spoed vereist, speelt de economische functie nochtans een dagelijkse rol en neemt zij uiteindelijk de belangrijkste plaats in het leven in. Door de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (E.G.K.S.) hebben de zes Staten hun basisindustrieën, hun kolen- en staalindustrieën, in een gemeenschappelijke markt samengebracht. Bedoelde gemeenschap bestaat en is in werking.

Ziet men niet in, dat de E.D.G. een verlengstuk er van is, zelfs op louter economisch gebied ?

Ongeveer 30 % van het nationaal inkomen der landen gaan in militaire begrotingen op. De goederen die met zulke ontzaglijke bedragen kunnen worden verkregen zullen binnen de Gemeenschap vrij verkeer genieten (art. 29 en 30 van de bijgevoegde Overeenkomst). Er mogen geen perken noch andere discriminaties meer bestaan. Door een inspanning op gebied van standardisatie van de uitrusting (art. 102) zal Europa in staat zijn serieproducten in grote hoeveelheid tegen lage kostprijzen voort te brengen.

Ten slotte kent men het belang van de wetenschappelijke en technische navorsing voor de verbetering van de productie in hoeveelheid en kwaliteit. Gemeenschappelijke studiën op militair gebied (art. 106) zullen onvermijdelijk hun weerslag op de burgerlijke productie hebben.

Sans doute, les précautions sont prises pour que chaque Etat bénéficie raisonnablement des commandes (art. 102, Protocole financier, art. 29) et que sa stabilité économique et financière ne soit pas menacée par des transferts trop massifs. Mais sous ces réserves nécessaires, le principe du marché commun auquel la Belgique est si attachée reçoit une impulsion décisive. Dans le cadre précité, les contrats d'exécution sont passés après appel à la concurrence la plus étendue possible (art. 104).

27. Si la Communauté de la Défense est finalement approuvée et s'ajoute à celle du charbon et de l'acier, il deviendra indispensable de passer à la troisième Communauté qui se trouve dans le prolongement de la première : la Communauté Politique Européenne.

On ne concevrait pas, en effet, un pareil transfert de responsabilités et de compétences sur le plan supranational sans organiser aussi, sur le même plan, le contrôle démocratique. L'Europe qu'on organise ne doit pas être une technocratie dirigée par des Ministres irresponsables, des administrations non surveillées ou des généraux indépendants.

Sans doute, comme on l'a vu, un contrôle indirect existe : les Parlements nationaux surveillent chacun le Ministre qui représente le pays au Conseil. Mais pareil contrôle, acceptable pour une période transitoire, est radicalement insuffisant dans le cadre d'une structure définitive.

Les signataires du Traité l'ont parfaitement compris et c'est pourquoi, ils ont introduit l'article 38. Bien plus, ils ont, en fait, appliqué celui-ci avant même que le Traité soit appliqué. Il faut les féliciter de cette initiative et les encourager à la poursuivre.

SECTION V.

LE PROBLÈME CONSTITUTIONNEL.

Le Traité de la C.E.D. est-il conforme à la Constitution belge ? C'est cette question qu'il nous faut maintenant examiner.

I. — INTÉRÊT PRATIQUE.

28. Cette question capitale a perdu beaucoup de son intérêt pratique. En effet, le Gouvernement a décidé de poursuivre simultanément la ratification du Traité et la révision constitutionnelle.

A la Chambre des Représentants, la déclaration des articles soumis à révision, devra être faite par l'Assemblée avant la discussion de la C.E.D. Au Sénat, l'ordre est inversé mais il est entendu que la discussion des deux projets s'enchaînera rapidement.

Pourquoi a-t-on renversé l'ordre des travaux au Sénat ? Selon l'article 131 de la Constitution, les deux Chambres sont dissoutes de plein droit dès qu'elles ont désigné de la même façon les dispositions constitutionnelles qu'il y a lieu de réviser. Cet automatisme empêcherait le Sénat de voter le Traité de la C.E.D. s'il n'en avait pris la précaution au préalable.

Ongetwijfeld worden voorzorgsmaatregelen genomen opdat elke Staat op redelijke wijze bestellingen zou bekommen (art. 102, Financieel Protocol, art. 29) en om te voorkomen dat zijn economische en financiële stabiliteit in het gedrang zou worden gebracht door te massale overdrachten. Maar onder dit noodzakelijk voorbehoud verkrijgt het beginsel van de gemeenschappelijke markt, waaraan België zo gehecht is, een beslissende impuls. In het voorbedoeld kader worden de uitvoeringscontracten afgesloten met een zo uitgebreid mogelijke inschakeling van de mededinging (art. 104).

27. Ingeval de Defensie Gemeenschap uiteindelijk wordt goedgekeurd en wordt toegevoegd aan de Gemeenschap voor Kolen en Staal, zal het onontbeerlijk zijn over te gaan tot de derde Gemeenschap die een verlengstuk is van de eerste : namelijk de Europese Politieke Gemeenschap.

Zulke overdracht van verantwoordelijkheden en bevoegdheden op een supranationaal plan is inderdaad ondenkbaar indien de democratische controle niet tegelijk op hetzelfde plan wordt ingericht. Het Europa, dat men organiseert, mag geen technocratie worden, geleid door onverantwoordelijke Ministers, door besturen, waarop geen toezicht wordt uitgeoefend of door onafhankelijke generaals.

Ongetwijfeld bestaat er reeds een onrechtstreekse controle, zoals hoger werd gezegd; elk nationaal Parlement houdt toezicht op de Minister die het land vertegenwoordigt in de Raad. Indien zulke controle kan volstaan voor een overgangperiode, is zij evenwel volstrekt ontoereikend in het kader van een definitieve structuur.

De ondertekenaars van het Verdrag hebben zulks volkomen ingezien. Daarom hebben zij artikel 38 ingelast. Bovendien hebben zij bedoeld artikel feitelijk toegepast, nog vóór de inwerkingtreding van het Verdrag. Voor zulk initiatief moeten ze worden gelukgewenst en er voor de toekomst toe aangemoedigd.

SECTIE V.

HET GRONDWETTELIJKHEIDSPROBLEEM.

Is het E.D.G.-Verdrag niet in strijd met de Belgische Grondwet ? Die vraag zullen wij thans nader onderzoeken.

I. — PRACTISCH BELANG.

28. Deze uiterst gewichtige kwestie heeft veel van haar praktisch belang verloren. Inderdaad heeft de Regering besloten, de bekrachtiging van het Verdrag en de herziening van de Grondwet te doen samengaan.

In de Kamer der Volksvertegenwoordigers moet de verklaring, houdende de ter herziening voorgelegde artikelen, door de Vergadering worden goedgekeurd vóór de behandeling van het E.D.G.-Verdrag. In de Senaat wordt de volgorde omgekeerd, met dien verstande evenwel, dat de twee ontwerpen haast zonder onderbreking na elkaar zullen worden behandeld.

Waarom wordt in de Senaat de volgorde der werkzaamheden omgekeerd ? Luidens artikel 131 van de Grondwet zijn beide Kamers van rechtswege onthouden, zodra zij de grondwettelijke bepalingen, tot welke herziening er aanleiding bestaat, op dezelfde wijze hebben aangewezen. Deze automatische ontbinding zou de Senaat verhinderen het E.D.G.-Verdrag goed te keuren, indien hij de voorzorg niet nam dit vooraf te doen.

Certains poussent plus loin le respect absolu des principes. Selon eux, seules des Chambres renouvelées par l'élection, pourraient aborder l'examen du Traité de la C.E.D. Mais ils s'arrêtent trop vite dans la voie qu'ils ont prise. Si on les y suit, on doit affirmer que ces Chambres constituantes devront d'abord reviser la Constitution et puis seulement aborder le problème de la C.E.D. C'est remettre à une date lointaine et indéterminée, l'adhésion de la Belgique à cette organisation politique nécessaire et urgente.

Puisque l'intérêt pratique de la controverse constitutionnelle a été ainsi limité on n'en reprendra, dans ce rapport, que les principaux éléments.

II. — ARGUMENT DE LA NÉCESSITÉ.

29. On peut discuter l'urgence de l'approbation lorsqu'il s'agit de la retarder de deux ou trois mois. Mais pourrait-on attendre sans péril la fin de toute l'opération de revision constitutionnelle ?

Dans cette perspective, joue assurément la réserve rap- pelée par le Conseil d'Etat dans le dernier alinéa de son avis : « Ce ne serait que l'impérieuse et urgente nécessité de maintenir l'indépendance nationale et l'intégrité du territoire, nécessité dont le législateur est seul juge, qui pourrait justifier l'approbation, avant toute revision constitutionnelle, du Traité instituant la Communauté Européenne de Défense ».

Faut-il rappeler qu'en 1919, la même difficulté s'est présentée et a été résolue de la même façon ? Le suffrage universel a été accordé avant la revision constitutionnelle et en se fondant sur l'accord des partis. Cependant, dans ce cas, on rencontrait une difficulté supplémentaire sous la forme d'un cercle vicieux : les Chambres constituantes sorties de l'élection étaient elles-mêmes considérablement transformées par la composition du nouveau corps électoral.

III. — PORTÉE DE LA CONSTITUTION.

30. On a insisté fortement, au sein de la Commission, sur deux caractères de notre loi fondamentale. Celle-ci est à la fois brève et pratique.

Les Constituants ont donné quelques règles claires relatives à l'administration du Royaume et aux droits des citoyens. Pour le surplus, les plus larges pouvoirs ont été laissés au Législatif.

Voilà pourquoi on peut interpréter largement la Constitution. Dès le 2 juillet 1832, M. Raikem, qui fut un des Constituants les plus actifs, fit une déclaration remarquable lors du débat sur la création de l'Ordre de Léopold accordé au titre civil, alors que la Constitution ne prévoyait qu'un ordre militaire.

M. Raikem déclara, au cours des débats sur le projet de loi créant l'Ordre de Léopold :

« Sous le rapport de la constitutionnalité, personne n'élève de doute relativement à l'ordre militaire; la Constitution fait une obligation de l'établissement de cet ordre, mais, en est-il de même relativement à l'ordre civil ?

» Quant à ce dernier ordre, la question n'est pas de savoir s'il rentre dans les dispositions de la Constitution; il s'agit de savoir s'il n'est pas prohibé par la Constitution.

Sommigen gaan verder in hun volstrekte eerbied voor de beginselen. Volgens hen mogen slechts de door de verkiezingen vernieuwde Kamers het onderzoek van het E.D.G.-Verdrag aanvaarten. Maar zij gaan niet ver genoeg op de ingeslagen weg. Worden zij gevolgd, dan dient ook aangenomen dat deze grondwetgevende Kamers eerst en vooral de Grondwet moeten herzien, en dat ze pas daarna de kwestie van de E.D.G. mogen te berde brengen. Zulks betekent, dat België's toetreding tot deze noodzakelijke en dringende politieke organisatie zou worden verschoven tot een onbepaalde datum in een verre toekomst.

Vermits aldus het practisch belang van het meningsverschil in zake de grondwettelijkheid in ruime mate werd verminderd, beperken wij ons, in dit verslag, tot een overzicht van de voornaamste gegevens er van.

II. — NOODZAKELIJKHEIDSARGUMENT.

29. Over het dringend karakter van de goedkeuring kan worden geredetwist, als het er om gaat ze twee of drie maanden te verschuiven. Maar is het mogelijk, om zonder gevaar het einde van de ganse procedure tot herziening van de Grondwet af te wachten ?

In dit vooruitzicht is ongetwijfeld het voorbehoud van toepassing, dat de Raad van State maakt in het laatste lid van zijn advies : « Alleen de onontkoombare en dringende noodzaak, om 's Lands onafhankelijkheid en de ongeschondenheid van het grondgebied te handhaven, — en over die noodzaak oordeelt alleen de wetgever, — zou kunnen verantwoorden dat het verdrag tot oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap vóór enige grondwets-herziening wordt goedgekeurd ».

Dient er aan herinnerd, dat in 1919 dezelfde moeilijkheid is opgezezen, en dat zij op dezelfde wijze werd opgelost ? Het algemeen stemrecht werd, op grond van de instemming der partijen, verleend, nog vóór de Grondwet was herzien. Nochtans was er in dat geval een bijkomende moeilijkheid, in de vorm van een *curriculum vitiosum* : de grondwetgevende Kamers, die uit de verkiezingen te voorschijn traden, waren zelf in aanzienlijke mate gewijzigd ingevolge de samenstelling van het nieuwe kiezerskorps.

III. — DRAAGWIJDTE VAN DE GRONDWET.

30. Er werd herhaaldelijk en met nadruk gewezen op twee kenmerken van onze fundamentele wet. Zij is tegelijk kort en practisch.

De Grondwetgevers hebben enkele klare regels uitgevaardigd betreffende het bestuur van het Rijk en de rechten van de burgers. Voor het overige werd aan de Wetgevende Macht de ruimst mogelijke bevoegdheid overgelaten.

Derhalve mag de Grondwet in ruime zin worden geïnterpreteerd. Reeds op 2 Juli 1832 legde de heer Raikem, die een der actiefste Grondwetgevers was, een belangwekkende verklaring af tijdens het debat over de instelling van de Leopoldorde als burgerlijk ereteken, terwijl er in de Grondwet slechts van een militaire orde sprake is.

De heer Raikem zei o.m. het volgende in de loop van de debatten over het ontwerp tot instelling van de Leopoldorde :

« Ten opzichte van de grondwettelijkheid oppert niemand enige twijfel nopens de militaire orde; de Grondwet maakt de instelling van die orde tot een verplichting, maar geldt hetzelfde ook voor het burgerlijk ereteken ?

» Wat dit laatste betreft, gaat het er niet om te weten, of het in de bepalingen van de Grondwet past; het komt er op aan te weten, of het door de Grondwet niet verboden is.

» Vous savez, Messieurs, que c'est dans le pouvoir législatif que consiste véritablement la souveraineté; aussi la Constitution l'a tellement senti qu'elle a exigé la réunion des trois branches du pouvoir pour qu'une loi fût portée, ce qui est l'acte le plus éminent de la souveraineté.

» De ce principe, me semble découler que le pouvoir législatif ne peut avoir d'autres bornes que les bornes tracées par la Constitution elle-même et qu'elle aurait déclarées infranchissables.

» Le pouvoir législatif peut donc faire tout ce que la Constitution ne défend pas; et c'est le cas d'appliquer la maxime : « Tout ce qui n'est pas défendu est permis ».

31. Cependant si la Commission était unanime à reconnaître le droit pour les Chambres d'interpréter la Constitution, elle n'était nullement d'accord sur le degré précis de souplesse des prescrits constitutionnels.

Certains membres se sont déclarés partisans d'une interprétation très large. Ils reprennent la thèse de Raikem : « Tout ce qui n'est pas défendu est permis ». Ils ont pu invoquer des précédents impressionnants. L'ordre de Léopold décerné au titre civil a déjà été cité. On peut ajouter à cet exemple celui des conseils de prud'hommes, celui du Conseil d'Etat, celui de la consultation populaire. Voilà quelques institutions ou procédures qui n'étaient pas expressément prévues et autorisées. Les Chambres en ont déduit qu'elles ne sont pas interdites.

D'autres membres, voulant limiter le pouvoir du Parlement, ont avancé plusieurs thèses.

Les uns ont admis le principe : Est extraconstitutionnelle et soumise à la loi ordinaire, toute matière qui n'est pas réglée expressément par la Constitution. Mais dans le cas qui nous occupe, la condition n'est pas remplie.

La Constitution donne les principes juridiques applicables à l'armée (art. 118 et suiv.) et à son commandement (art. 68). Ajoutons que la force armée a toujours été considérée comme un des éléments essentiels de la souveraineté nationale ainsi que des prérogatives royales. Le Constituant lui-même n'a-t-il pas inscrit dans le serment royal l'engagement du souverain de « défendre le territoire » ? Ce serait certes pousser bien loin la désinvolture que d'interpréter notre loi fondamentale au point de dépouiller le Roi de cette fonction et de cette responsabilité.

Un autre membre — auquel se sont ralliés un certain nombre de ses collègues a formulé les 4 propositions suivantes, qui constituent le développement d'une première thèse :

a) la Constitution belge est un texte écrit; le Constituant a donc voulu écarter tout doute sur l'essentiel de notre organisation politique.

b) la procédure prévue à l'article 131 de la Constitution est lourde; le Constituant a eu l'intention d'empêcher des revisions trop hâtives, appuyées par une majorité faible ou précaire.

c) la Constitution est un texte que le législateur, jouissant de la compétence résiduaire, et à l'abri de tout contrôle juridictionnel, peut seul interpréter. Cette compétence constitue un pouvoir redoutable qui n'est limité en fait que par le respect du serment qu'ont prêté les parlementaires.

d) L'article 130, excluant toute suspension totale ou partielle de la Constitution, souligne encore le caractère fondamental des dispositions constitutionnelles. Celles-ci peuvent être écartées, fût-ce temporairement.

» U weet, Heren, dat het in de wetgevende macht is dat de soevereiniteit werkelijk bestaat; de Grondwetgevers hebben dit trouwens zo goed gevoeld, dat in de Grondwet de werking van elk der drie takken van de Macht wordt vereist voor het tot stand brengen van een wet, de veruiterlijking bij uitstek van de soevereiniteit.

» Uit dit beginsel vloeit mijns inziens voort, dat de Wetgevende Macht aan geen andere grenzen gebonden is dan aan die, welke door de Grondwet zelf worden getrokken en waarvan het overschrijden door haar ongeoorloofd werd verklaard.

» De Wetgevende Macht mag dus alles doen, wat niet bij de Grondwet wordt verboden; en hier mag wel de stelregel worden toegepast : « Wat niet verboden is, is geoorloofd ».

31. Nochtans, indien de Commissie het eenparig eens was om te erkennen dat de Kamers het recht hebben de Grondwet te interpreteren, was zij geenszins akkoord over de juiste graad van soepelheid der grondwettelijke voor- schriften.

Sommige leden verklaarden zich voorstanders van een zeer ruime interpretatie. Zij nemen de stelling over van Raikem : « Al wat niet verboden is, is geoorloofd ». Zij konden indrukwekkende precedentes aanhalen. De Leopoldsorde als burgerlijk ereteken werd reeds vermeld. Bij dit voorbeeld kan worden gevoegd, dit der arbeidsgerechten, dit van de Raad van State, dit van de volksraadpleging. Dit zijn enkele instellingen of procedures die niet uitdrukkelijk voorzien en toegelaten werden. Hieruit hebben de Kamers afgeleid dat ze niet verboden zijn.

Andere Commissieleden, om de bevoegdheid van het Parlement te beperken, stonden verscheidene stellingen voor.

De enen aanvaardden het beginsel : Valt buiten het gezag van de Grondwet en is aan de gewone wet onderworpen, elke stof die niet uitdrukkelijk bij de Grondwet geregeld wordt. Doch in het onderhavig geval, is deze voorwaarde niet vervuld.

De Grondwet vermeldt de rechtsbeginselen die gelden voor het leger (art. 118 en volgende) en het bevel daarover (art. 68). Laten wij hieraan toevoegen dat het leger steeds beschouwd werd als een der hoofdbestanddelen van 's lands soevereiniteit alsmede van 's Konings prerogatieven. Heeft de Grondwetgever inderdaad niet zelf in 's Konings eed de verbintenis van de vorst opgenomen, « het grondgebied te verdedigen » ? Het ware voorzeker te ver gedreven, onze fundamentele wet zo te verklaren dat aan de Koning deze functie en deze verantwoordelijkheid zouden worden ontnomen.

Een ander Commissielid — die door een zeker aantal zijner collega's bijgetreden werd — heeft de 4 volgende standpunten geformuleerd, die de uitwerking zijn van een eerste stelling :

a) De Belgische Grondwet is een geschreven tekst; de Grondwetgever heeft dus elke twijfel aangaande het essentiële van onze politieke inrichting uit de weg willen ruimen.

b) De in artikel 131 van de Grondwet bepaalde procedure is zwaar; de Grondwetgever heeft te snel doorgevoerde herzieningen, gesteund op een zwakke of broze meerderheid, willen verhinderen.

c) De Grondwet is een tekst die de wetgever, beschikende over de residuaire bevoegdheid, alleen mag interpreteren, buiten elke juridictionele controle. Zulke bevoegdheid is een geduchte macht, welke feitelijk slechts wordt beperkt door de eerbiediging van de eed die de parlementsleden hebben afgelegd.

d) Artikel 130, door elke gehele of gedeeltelijke schorsing van de Grondwet uit te sluiten, legt nogmaals de nadruk op het fundamenteel karakter der grondwetsbepalingen. Deze mogen niet, zelfs tijdelijk, terzijde worden gesteld.

Il ne faut réserver que le cas de force majeure. Telle fut la justification des commandements interalliés pendant les deux dernières guerres. Ils furent temporaires et nécessaires. Ce ne sont pas des précédents pour une organisation permanente.

Après avoir donné ainsi 4 principes caractérisant notre Constitution, le même membre a formulé ensuite une deuxième thèse qui donne une règle d'interprétation que l'on pourrait résumer comme suit : *tout ce qui est expressément interdit par la Constitution n'est pas permis.*

L'article 130 déjà cité, qui défend toute suspension même partielle, même temporaire des prescrits constitutionnels, sauf le cas de force majeure, en est la démonstration. Le membre pense que le texte n'est pas tout, ni en ce qu'il prescrit, ni en ce qu'il interdit. C'est l'aménagement général de la Constitution qu'il faut considérer et non pas une disposition isolée. Il faut interpréter la Constitution en tenant compte de sa lettre, de son contexte, de son esprit et des coutumes constitutionnelles, conformes à sa structure essentielle.

Le même commissaire a examiné ensuite différents précédents qui sont notamment cités dans l'avis du Conseil d'Etat; il les a écartés comme n'étant pas probants.

De cette longue discussion on peut retenir à notre avis, quelques principes :

D'abord les Chambres ont le pouvoir d'interpréter la Constitution. Comme cette dernière est courte et non pas détaillée, pratique et non pas dogmatique, ce pouvoir est très large. Il n'est limité en droit que par l'impossibilité de dénaturer les textes — ce qui ne serait plus une interprétation mais une revision — et en fait, à défaut de tout contrôle organique de l'activité du Parlement, par le respect du serment constitutionnel.

Par ailleurs, ce qui n'est pas défendu est permis. Le législateur ordinaire peut compléter l'organisation constitutionnelle. Il l'a souvent fait, mais la création de nouvelles procédures ou organes ne peut bouleverser l'économie fondamentale de notre droit public.

On en arrive à se demander si en l'espèce le Traité instituant la C.E.D. a cette portée. C'est ce qui va être examiné dans la section suivante.

IV. — LA SOUVERAINETÉ NATIONALE ET LA C.E.D.

32. Une thèse ancienne et depuis longtemps abandonnée par les publicistes est celle du caractère absolu inconditionné de la souveraineté nationale.

En droit intérieur, la souveraineté est bien le « pouvoir du dernier mot », que ne vient limiter aucun autre pouvoir et pas même les décisions antérieures du pouvoir souverain lui-même. Les Gouvernements et leur politique changent; la loi peut être abrogée ou modifiée, la Constitution elle-même peut être révisée. A tout moment de l'existence de la Nation, la souveraineté reste entière.

Mais au point de vue des relations internationales, ce caractère absolu de la souveraineté doit être interprété. Il doit se concilier avec la nécessité d'accords et de traités qui lient les Hautes Parties Contractantes.

Het geval van overmacht alleen moet uitgezonderd worden. Dit gold als verantwoording voor de intergeallieerde commando's tijdens de jongste twee oorlogen. Zij waren tijdelijk en noodzakelijk. Het zijn geen precedentes voor een blijvende inrichting.

Na aldus 4 beginselen aangegeven te hebben die onze Grondwet kenmerken, heeft hetzelfde Commissielid vervolgens een tweede stelling geformuleerd, welke als volgt zou kunnen samengevat worden : *wat door de Grondwet uitdrukkelijk verboden wordt, is niet geoorloofd.*

Het reeds aangehaalde artikel 130, dat elke zelfs gedeeltelijke of tijdelijke schorsing der grondwettelijke voorschriften, tenzij in geval van overmacht, verbiedt, is er het bewijs van. Hetzelfde lid meent dat de tekst niet alles is, noch door hetgeen hij voorschrijft, noch door hetgeen hij verbiedt. Het is de algemene inrichting van de Grondwet die moet worden beschouwd, en niet een alleenstaande bepaling. De Grondwet dient geïnterpreteerd met inachtneming van haar tekst, van het tekstverband, haar geest en de grondwettelijke gebruiken, die overeenstemmen met haar essentiële structuur.

Hetzelfde Commissielid heeft vervolgens verschillende precedentes onderzocht die o.m. werden aangehaald in het advies van de Raad van State, en heeft ze van de hand gewezen daar ze niet overtuigend zijn.

Uit deze langdurige bespreking, kunnen, naar onze mening, enkele beginselen worden aangehouden :

Vooreerst hebben de Kamers de bevoegdheid om de Grondwet te interpreteren. Daar deze laatste kort is en niet gedetailleerd, practisch en geenszins dogmatisch, geldt het hier een zeer ruime bevoegdheid. Zij wordt in rechte slechts beperkt door de onmogelijkheid de teksten te verdraaien — hetgeen geen interpretatie meer zou zijn, doch een herziening — en feitelijk, bij gebreke van elke organieke controle op de bedrijvigheid van het Parlement, door de naleving van de grondwettelijke eed.

Overigens is geoorloofd, alles wat niet wordt verboden. De gewone wetgever mag de grondwettelijke inrichting aanvullen. Hij heeft zulks dikwijls gedaan, maar de invoering van nieuwe procedures of organen mag de fundamentele inrichting van ons publiekrecht niet verstoren.

Aldus komt men er toe zich af te vragen of, in dit geval, het Verdrag tot oprichting van de E.D.G. zulke draagwijdte heeft. Dit wordt in de volgende sectie behandeld.

IV. — NATIONALE SOUVEREINITEIT EN E.D.G.

32. Een oude stelling, die reeds lang door de publicisten werd prijsgegeven, is die van het volstrekt en onvoorwaardelijk karakter van de nationale souvereiniteit.

Naar binnenlands recht is de souvereiniteit wel de « macht van het laatste woord », die door geen enkele andere macht, zelfs niet door de voorgaande beslissingen van de souvereine macht zelf begrensd wordt. De Regeringen veranderen, alsook hun politiek; de wet kan ingetrokken of gewijzigd worden, de Grondwet zelf kan worden herzien. Op ieder ogenblik van 's Lands bestaan, blijft de souvereiniteit onverkort.

Doch ten opzichte van de internationale betrekkingen, dient het volstrekt karakter van de souvereiniteit geïnterpreteerd. Het dient in overeenstemming te zijn met de noodzakelijkheid van overeenkomsten en verdragen waardoor de Hoge Verdragsluitende Partijen worden gebonden.

On se plaît à insister sur le caractère « nationaliste » qui a inspiré les Constituants, organisant un nouvel Etat entouré de beaucoup d'hostilités et de convoitises et désirant sauvegarder une indépendance récemment conquise.

Mais la Belgique indépendante n'était pas isolée. Elle devait, par des traités, s'insérer dans la Communauté des Nations.

Les Protocoles de Londres de 1831 garantissant l'indépendance de la Belgique et lui imposant une neutralité perpétuelle, en sont l'impressionnante illustration.

Voilà pourquoi, à côté de l'article 25, les Constituants ont inséré dans la loi fondamentale l'article 68.

Certes, la conclusion de ces conventions internationales requiert le consentement donné en toute indépendance des organes souverains de l'Etat : le Gouvernement qui signe et les Chambres qui approuvent exercent dans la plénitude la souveraineté. Ainsi la souveraineté nationale reste-t-elle entière à l'origine du droit créé par les traités. Mais il n'en reste pas moins vrai que la souveraineté est intérieurement limitée si le traité a été conclu pour une certaine durée sans possibilité de résiliation instantanée. En droit interne, les lois elles-mêmes peuvent être à tout instant modifiées; un traité impose sa discipline aux parties contractantes pour toute la durée de sa validité.

Cette situation a beaucoup gêné les publicistes. Les uns ont parlé d'auto-limitation de la souveraineté, pensant ainsi sauver l'essentiel de la notion par un article de raisonnement. D'autres ont suggéré des solutions plus justes qu'il est inutile de reprendre ici.

La nature des actes internationaux a fortement évolué pendant le dernier siècle. Au début, les traités se bornaient à donner des règles de droit communes. Plus tard, certains ont créé des organes administratifs chargés d'appliquer une politique; ici, il ne s'agit plus de droit statique mais de droit dynamique; on ne se borne pas à accepter une norme dont toutes les conséquences sont prévisibles mais on se soumet à une politique qu'on ne connaît que dans son principe. Divers exemples peuvent être cités dans le passé : faut-il rappeler la Cour internationale de La Haye, le Conseil de sécurité de l'O.N.U. ? Enfin une troisième étape fut couverte lorsque ces lois et ces organes ne concernent pas seulement les rapports des Etats entre eux mais lient directement les particuliers. Comme cette dernière étape a été récemment franchie, les réactions sont particulièrement vives.

On ne voit cependant pas de différence de nature entre le cas où un Traité impose des règles de droit et des décisions aux Etats et l'hypothèse où il lie immédiatement les individus. Dans les deux cas, la limitation de la souveraineté est de même nature. Au surplus, la distinction est d'école et sans portée politique. Car dans la première hypothèse, des Etats, qui sont en effet les sujets directs des Traités, doivent néanmoins prendre toutes les mesures de droit interne nécessaires pour engager à leur tour les particuliers; comme le disent les publicistes leur compétence est « liée » et ils ne se réservent pas d'ordinaire l'appréciation de l'opportunité; les actes juridiques complémentaires doivent être pris quasi automatiquement.

Bref, comme il est dit dans l'avis du Conseil d'Etat, le propre de tout Traité est d'apporter dans l'intérêt commun des Hautes Parties contractantes des restrictions à l'exercice de

Men wijst, trouwens terecht, gaarne op het « nationalisme » dat onze Grondwetgevers heeft beziel bij de vorming van een nieuwe Staat, die het voorwerp was van veel vijandigheid en hebzucht, en waarvan zij de pas verworven onafhankelijkheid wensten te vrijwaren.

Maar het onafhankelijke België was niet van de rest van de wereld afgezonderd. Het moest, door verdragen, toetreden tot de Gemeenschap der Naties.

De Londense Protocollen van 1831 waarbij de onafhankelijkheid van België werd gewaarborgd, mits oplegging van een blijvende neutraliteit, zijn er het indrukwekkend bewijs van.

Ziedaar waarom de Grondwetgevers, benevens artikel 25, het artikel 68 in de Grondwet hebben opgenomen.

Gewis, voor het sluiten van internationale overeenkomsten is de in volledige onafhankelijkheid verleende instemming vereist van de soevereine gezagsorganen van de Staat : de Regering die ondertekent en de Kamers die goedkeuren oefenen de volle soevereiniteit uit. Zo blijft de nationale soevereiniteit onverkort bij het ontstaan van het door de verdragen geschapen recht. Maar het is niettemin waar dat de soevereiniteit wordt beperkt, indien het Verdrag wordt gesloten voor een zekere tijd, zonder mogelijkheid tot plotselinge opzegging. Volgens het interne recht kunnen de wetten zelf op ieder ogenblik worden gewijzigd; een verdrag bindt de verdragsluitende partijen voor gans zijn geldigheidsduur.

Deze toestand heeft de publicisten telijk dwars gezeten. Sommigen hebben gesproken van zelf-beperking van de soevereiniteit, denkende aldus met kunst- en vliegwerk het essentiële van het begrip te redden. Anderen hebben gezonder oplossingen voorgesteld, waarop we hier echter niet moeten terugkomen.

De aard van de internationale oorkonden heeft gedurende de laatste honderd jaar aanzienlijk geëvolueerd. Aanvankelijk bevatten de verdragen slechts gemeenschappelijke rechtsregels. Later werden bij sommige er van bestuurslichamen ingericht, belast met de toepassing van een politiek; hier gaat het niet meer om statisch recht, maar om dynamisch recht; men beperkt er zich niet meer toe een norm te aanvaarden, waarvan alle gevolgen kunnen worden voorzien, maar men onderwerpt zich aan een politiek waarvan men enkel het principe kent. Talrijke voorbeelden uit het verleden kunnen worden aangehaald : wij herinneren aan het Permanent Hof van Arbitrage te 's Gravenhage, aan de Veiligheidsraad van de O.V.N. Een derde etappe bestaat er ten slotte in, dat deze wetten en organen niet meer uitsluitend slaan op de betrekkingen van de Staten onderling, maar rechtstreeks de private personen binden. Toen deze laatste stap onlangs werd gezet, waren de reacties bijzonder scherp.

Er schijnt nochtans geen wezenlijk verschil te bestaan tussen het geval, waarin een verdrag aan de Staten rechtsregels en beslissingen oplegt, en dat waarin het eventueel rechtstreeks de individuele personen bindt. In beide gevallen is de aard van de soevereiniteitsbeperking dezelfde. Het onderscheid is louter theoretisch en levert geen praktisch belang op. Want in de eerste veronderstelling gaan de Staten, die inderdaad rechtstreeks het voorwerp van het Verdrag uitmaken, niettemin de verbintenis aan om alle maatregelen van intern recht te nemen, die nodig zijn om de private personen op hun beurt te binden. Zoals de publicisten zeggen is hun bevoegdheid « gebonden », en behouden zij zich doorgaans niet het recht voor over de wenselijkheid te oordelen; de bijkomende rechtshandelingen moeten haast automatisch worden verricht.

In het advies van de Raad van State wordt terecht verklaard, dat het kenmerkend is voor elk verdrag, in het gemeenschappelijk belang van de Hoge Verdragsluitende

leur souveraineté. Les Constituants l'ont parfaitement compris. S'ils ont adopté l'article 25, ils lui ont ajouté l'article 68. Ils ont même précisé que ces Traités seraient parfois de nature à lier individuellement les Belges.

L'article 68 ne contredit pas l'article 25 puisque les Traités sont consentis, en toute indépendance, par les organes de la souveraineté nationale. Tous les pouvoirs émanent donc bien de la Nation.

33. L'article 25 de la Constitution dispose non seulement : « Tous les pouvoirs émanent de la Nation » ; il ajoute : « ils sont exercés de la manière établie par la Constitution ». Les Traités peuvent-ils modifier la structure et le fonctionnement des pouvoirs tels qu'ils existent sur le plan interne ? Voilà une seconde forme de l'objection.

Les pouvoirs sont exercés de la manière établie par la Constitution.

Mais quelle est cette manière ?

Ici deux thèses s'affrontent :

Pour les uns, la Constitution a réglé d'une manière plus ou moins uniforme, pour tous les cas, le fonctionnement des pouvoirs législatif, exécutif et judiciaire.

Pour les autres, il faut faire une distinction. Cette réglementation est valable pour les affaires intérieures, mais les Traités peuvent y déroger sur le plan international.

Cette seconde thèse est fondée sur un argument de bon sens. Dans l'organisation de plus en plus complexe des relations internationales, des organes supranationaux sont nécessaires. Puisqu'ils sont au-dessus des différents Etats parties du Traité, ils ne peuvent, dans leur fonctionnement, suivre la procédure différente appliquée par les organes internes de chacun d'eux.

Cependant, c'est surtout sur ce point que se sont manifestées des oppositions. Il faut rappeler succinctement les arguments de ceux qui sont partisans de la première thèse.

Un commissaire accepte la distinction entre l'article 25 — qui aurait trait au domaine interne — et l'article 68 — qui s'appliquerait aux affaires internationales. Mais il ne l'admet que dans une certaine mesure, si l'article 68 permet de créer, en collaboration avec d'autres Etats, des institutions internationales, celles-ci ne peuvent enlever aux organes de la souveraineté nationale leurs attributions constitutionnelles (par exemple le commandement de l'Armée).

Un autre commissaire, appuyé par certains de ses collègues, a tenu un raisonnement analogue. L'article 68 prévoit des traités entre Etats qui peuvent avoir leur répercussion sur les individus. Mais le Constituant n'a pu autoriser des conventions internationales dont la portée n'est pas de régler les relations entre les Etats, mais de transférer des éléments de souveraineté interne.

Les Chambres ne peuvent, en votant un Traité à la simple majorité, modifier un droit public qui ne peut être amendé que selon les procédures et les majorités qualifiées de la revision constitutionnelle.

Un troisième commissaire a formulé d'abord une remarque préliminaire :

Les soldats belges faisant partie de l'armée européenne seront soumis au droit international en vertu du Traité et au droit belge selon notre Constitution. Il y a un risque d'antinomie à écarter.

Partijen aan hun volstrekte soevereiniteit beperkingen te stellen. De Grondwetgevers hebben dit zeer goed ingezien. Zij hebben artikel 25 aangenomen, maar er artikel 68 aan toegevoegd. Zij hebben zelfs nader bepaald, dat die verdragen uiteraard soms de Belgen individueel zouden binden.

Artikel 68 spreekt artikel 25 niet tegen, vermits de organen van 's lands soevereiniteit volkomen onafhankelijk hun instemming betuigen met de Verdragen. Alle machten gaan dus wel uit van de Natie.

33. Artikel 25 van de Grondwet luidt : « Alle machten gaan uit van de Natie. Zij worden uitgeoefend op de bij de Grondwet bepaalde wijze ». Maar anderzijds wordt in artikel 68 bepaald dat de Koning de verdragen sluit. Kunnen de Verdragen de interne structuur en werking van de machten wijzigen ? Dit is de tweede vorm van de opwerping.

De machten worden uitgeoefend op de bij de Grondwet bepaalde wijze.

Welk is echter de bedoelde wijze ?

Hier staan twee stellingen tegenover elkaar.

Voor de enen heeft de Grondwet voor alle gevallen en op gelijkvormige wijze de werking bepaald van de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht.

Volgens de anderen moet een onderscheid worden gemaakt. Deze regeling geldt voor de binnenlandse aangelegenheden, maar de verdragen kunnen er op het internationaal plan van afwijken.

Hoe zou het anders kunnen zijn ? Met de hoe langer hoe ingewikkelder wordende organisatie der internationale betrekkingen blijken weldra supranationale instellingen noodzakelijk. Daar zij boven de aan het Verdrag deelachtige Staten staan kan haar werking niet overeenstemmen met de verschillende werkwijze die door de betrokken organen van iedere Staat wordt toegepast.

Nochtans gaf vooral dit punt aanleiding tot verzet. Het past hier in het kort te herinneren aan de bewijsredenen van de voorstanders van de eerste stelling.

Een commissielid aanvaardt het onderscheid tussen artikel 25 — hetwelk zou gelden voor het intern gebied — en artikel 68 — dat op de internationale aangelegenheden zou worden toegepast. Doch hij aanvaardt dit slechts tot op zekere hoogte. Zo artikel 68 het mogelijk maakt, met de medewerking van andere Staten, internationale instellingen op te richten, dan mogen deze aan de organen van 's lands soevereiniteit hun grondwettelijke bevoegdheden (bijvoorbeeld het bevel over het leger) niet ontnemen.

Een ander lid, bijgevallen door enkele collega's, hield een gelijkaardige bewijsvoering. Artikel 68 voorziet verdragen tussen Staten, die een weerslag kunnen hebben op de enkelingen. Doch de Grondwetgever heeft geen internationale overeenkomsten kunnen toelaten waarvan de draagwijdte er niet in bestaat de betrekkingen tussen de Staten te regelen, doch bestanddelen van 's lands soevereiniteit over te dragen.

Door de goedkeuring van een Verdrag met de gewone meerderheid kunnen de Kamers geen wijziging aanbrengen in een publiekrecht dat slechts gewijzigd mag worden in overeenstemming met de procedures en de meerderheden vereist voor de grondwetsherziening.

Een derde lid heeft vooreerst een voorafgaande opmerking naar voren gebracht.

De Belgische soldaten die deel zullen uitmaken van het Europees leger zullen krachtens het Verdrag, aan het internationaal recht onderworpen zijn en aan het Belgisch recht krachtens onze Grondwet. Er bestaat een gevaar voor tegenstrijdigheid dat uit de weg dient geruimd.

S'attaquant ensuite à la thèse qui distingue dans la souveraineté deux éléments : un élément interne et un élément externe, le même membre fait l'historique du principe de la souveraineté et a conclu que la souveraineté est un tout; si on la dissout, elle perd sa signification.

Ce commissaire a fait observer qu'on a essayé de régler les problèmes soulevés par la souveraineté des Etats, d'abord par la guerre, puis par la création d'institutions de droit international public. Pour faciliter l'évolution de celui-ci, on a tenté une distinction entre les droits essentiels des Etats ou « domaine réservé », et les droits non essentiels. Toutefois, cette théorie s'est heurtée à un inconvénient majeur : entre droits réservés et droits non essentiels, il y a des relations intimes qui empêchent en fait de les dissocier et de les soumettre à des Pouvoirs différents.

Une autre théorie, déjà rappelée, a été de considérer l'individu comme sujet direct de droit international. Elle a été consacrée dans une série de traités internationaux actuellement en vigueur. Mais on constate deux faits. Le premier est que partout on s'est préoccupé d'associer les Etats nationaux à la procédure, de sorte que les individus, sujets de droit, restent placés en fait sous la même autorité. D'autre part, les cas où il est sujet direct de droit international sont toujours bénéficiaires de droit et non soumis à des charges. Ainsi ils peuvent assigner un Etat devant une juridiction internationale, mais l'inverse n'est pas admis. Or, dans la C.E.D., il s'agit d'obligations militaires et financières. Telles sont les diverses considérations émises par ce dernier commissaire.

Concluons. Les hommes de 1830 savaient que la Belgique ne vivrait pas en vase clos. Ils ont admis à l'article 68 que des Traités librement conclus viennent limiter l'exercice du pouvoir. Dès 1831 la neutralité est devenue la politique classique contractuellement obligatoire pour le nouvel Etat. Certes, au cours d'un siècle, avec la complexité croissante des relations internationales, les Traités ont changé de caractère. Toujours normatifs, autrefois, certains sont devenus institutionnels, c'est-à-dire créent des organes dont l'organisation et le fonctionnement sont soumis au droit international. Et même certains d'entre eux, au lieu de lier directement les Etats, qui doivent à leur tour prendre les dispositions nécessaires pour lier, en droit interne, leurs nationaux, atteignent directement l'individu, sans le délier de l'Etat national. Cette évolution ne pouvait être prévue par le Constituant. Celui-ci ne l'a pas interdite. Il ne pouvait entrer dans sa pensée de construire un Etat tel qu'il ne pourrait participer à la vie juridique internationale.

34. Mais n'y a-t-il pas là, possibilité d'un abus ? Nombreux sont ceux qui admettent que certaines matières ne peuvent être réglées nationalement. Il faut un Traité et des procédures particulières pour elles. Mais où se place la frontière entre le national et le supranational ? Plus particulièrement la défense est-elle bien du domaine supranational ?

Le fait matériel que la défense militaire ne peut plus être réellement assurée par les armées nationales en est la première preuve. Le deuxième fait que six Etats s'entendent pour signer un Traité ne démontre-t-il surabondamment pas ce passage sur le plan international ? Faudrait-il

Terwijl hij het vervolgens heeft tegen de stelling die een onderscheid maakt tussen twee bestanddelen van de soevereiniteit : een intern bestanddeel en een externe factor, geeft hetzelfde Commissielid een historisch overzicht van het beginsel der soevereiniteit en besluit dat de soevereiniteit een geheel vormt; indien zij ontbonden wordt, verliest zij haar betekenis.

Dit commissielid merkte op, dat men gepoogd heeft de vraagstukken op te lossen welke door de soevereiniteit der Staten worden gesteld, vooreerst door de oorlog, nadien door de oprichting van internationaal publiekrechtelijke instellingen. Om de evolutie van het internationaal publiekrecht te vergemakkelijken heeft men een onderscheid willen maken tussen de essentiële rechten van de Staten of het « voorbehouden gebied » en de niet essentiële rechten. Deze theorie stuitte echter op een bezwaar van overwegend belang : tussen de voorbehouden rechten en de niet essentiële rechten bestaat er een innig verband dat feitelijk verhindert ze van elkander te scheiden en ze aan verschillende Machten te onderwerpen.

Een andere stelling, waaraan reeds herinnerd werd, bestond hierin, de enkeling te beschouwen als rechtstreeks ondergeschikt aan het internationaal recht. Zij werd gehuldigd in een reeks thans van kracht zijnde internationale verdragen. Doch twee feiten worden vastgesteld. Het eerste feit is, dat men overal heeft getracht de nationale Staten bij de rechtspleging te betrekken, zodat de enkelingen, onderdanen in rechte, feitelijk onder hetzelfde gezag blijven gesteld. Anderzijds, in de gevallen waar de individuen rechtstreeks ondergeschikt zijn aan internationaal recht, geldt het steeds rechtbegunstigden en niet individuen die aan lasten zijn onderworpen. Aldus kunnen zij een Staat vóór een internationaal rechtscollege dagen, doch het tegenovergestelde is niet toegelaten. In de E.D.G. nu, geldt het militaire en financiële verplichtingen. Dit waren de verschillende beschouwingen die door dit laatste lid werden gemaakt.

Laten we besluiten. De mannen van 1830 wisten dat België niet afgezonderd zou leven. Bij artikel 68 hebben zij aanvaard, dat vrijelijk gesloten Verdragen de uitoefening van het gezag zouden beperken. Sedert 1831 is de neutraliteit de klassieke politiek geworden die contractueel als verplichting gold voor de nieuwe Staat. Voorzeker hebben de Verdragen sedert een eeuw, wegens de steeds toenemende verwikkelingen der internationale betrekkingen een ander uitzicht gekregen. Destijds steeds normatief, zijn sommige institutioneel geworden, 't is te zeggen, dat zij organen oprichten waarvan de organisatie en de werking aan het internationaal recht onderworpen zijn. En sommige zelfs, in plaats van rechtstreeks de Staten te binden, die op hun beurt de nodige schikkingen moeten treffen om naar het binnenlands recht hun staatsonderhorigen te binden, bereiken rechtstreeks de enkeling, zonder hem los te maken van de nationale Staat. Zulke evolutie kon de Grondwetgever niet voorzien. Hij heeft ze niet verboden. De gedachte kon onmogelijk bij hem bestaan hebben een Staat derwijze op te bouwen, dat deze niet deelachtig kon zijn aan het internationaal rechtseven.

34. Lig daar in geen mogelijkheid aan misbruik besloten ? De meeste tegenstanders hebben de thesis van de volstrekte, onvoorwaardelijke, onbeperkte soevereiniteit laten varen. Velen geven toe dat zekere aangelegenheden niet op het nationaal plan kunnen geregeld worden. Daarvoor zijn een Verdrag en bijzondere procedures nodig. Maar waar ligt de grens tussen het nationaal en het supranationaal plan ? Meer bepaald : behoort de defensie tot het supranationaal plan ?

Het materiële feit dat de militaire verdediging niet verder werkelijk kan worden verzekerd door nationale legers is daarvan het eerste bewijs. Uit het tweede feit, namelijk dat zes Staten het eens zijn om een Verdrag te onderteke-

attendre, comme certains le prétendent, que ce transfert soit constaté par la Commission consentive de toutes les Nations ?

La frontière entre le national et le supranational est mouvante. Elle évolue au cours de l'Histoire. C'est la raison pour laquelle elle ne peut être fixée par un critère objectif.

Voilà qui explique la technique suivie par le Constituant, qui a laissé au législateur ordinaire, le soin d'apprécier l'étendue d'application de l'article 68. Cette technique a été d'ailleurs utilisée pour les mêmes raisons dans d'autres domaines. C'est le législateur ordinaire qui fixe la frontière des intérêts nationaux par rapport aux intérêts provinciaux ou communaux (art. 29 et 107).

On a objecté que pareil système est dangereux parce qu'il pourrait entraîner des décisions excessives qui contiennent en fait de véritables abdications et videraient la Constitution de sa substance.

On a pu rétorquer que dans un domaine connexe, l'article 3 de la Constitution permet à la loi de modifier les limites de l'Etat. Théoriquement cette disposition qui a été appliquée en 1839, autoriserait l'abandon d'une partie importante du territoire. Le risque est le même de vider la souveraineté de sa substance, non par des soustractions de matière mais par des abandons de provinces. On ne réfute pas valablement une thèse en prétendant en déduire d'intolérables abus.

L'impossibilité de recourir à un critère objectif pour distinguer affaire nationale et affaire internationale, et la nécessité de se fier à la prudence d'un législateur contrôlé par le corps électoral sont si évidentes que tous ceux qui n'admettent pas cette interprétation actuelle des articles 25 et 68, reconnaissent cependant qu'il suffit de les préciser dans ce sens à l'occasion de la revision constitutionnelle pour écarter toute hésitation, sans devoir modifier en outre les dispositions réglant l'exercice de la souveraineté intérieure, notamment au point de vue de l'armée.

35. Faut-il ajouter que cette interprétation des articles 25 et 68 trouve un fondement dans les précédents ? Ceux-ci sont énumérés dans l'avis du Conseil d'Etat et ne doivent pas être repris à cette place. Mais ajoutons une observation. C'est l'année dernière que le Parlement belge a donné son assentiment au Traité instituant la C.E.C.A. A cette époque, les mêmes objections ont été énoncées dans les mêmes termes. Elles n'ont pas été retenues par les Chambres qui, à une imposante majorité, ont voté l'approbation. Si, depuis un an quelque chose est changé, c'est en faveur de la constitutionnalité. Instruits par les difficultés rencontrées pour la C.E.C.A., les auteurs de la C.E.D. ont été particulièrement attentifs à en éviter le retour. En d'autres termes, la C.E.D. est moins audacieuse que la C.E.C.A. Alors que celle-ci organisait une Haute Autorité ayant des larges pouvoirs, celle-là concentre la réalité de l'autorité politique dans un Conseil des Ministres où chaque Etat membre est représenté sur un pied d'égalité et où toutes les décisions vitales sont prises à l'unanimité. La conséquence en a déjà été indiquée. Le Ministre belge possède, en fait, un véritable droit de veto et les Chambres nationales devant lesquelles il est responsable gardent ainsi d'une façon indirecte mais cependant efficace, un contrôle politique.

Ce que la Chambre a admis, il y a un an, elle pourrait difficilement le contester aujourd'hui.

nen, blijkt daaruit niet ten overvloede de overgang op het internationale plan ? Zou men moeten wachten, zoals sommigen beweren, tot de overgang vastgesteld wordt door de gemeenschappelijke overeenkomst van alle Naties ?

De grens tussen nationaal en supranationaal plan is beweeglijk. Zij evolueert in de loop van de geschiedenis. Daarom kan zij niet op grond van een objectieve maatstaf worden vastgesteld.

Dit is ook een verklaring van de techniek die de Grondwetgever heeft gekozen : hij heeft aan de gewone wetgever de zorg overgelaten om de omvang van het toepassingsgebied van artikel 68 te beoordelen. Dezelfde techniek werd trouwens om dezelfde redenen op andere gebieden toegepast. Door de gewone wetgever wordt de grens vastgesteld tussen de nationale en de provinciale of gemeentelijke belangen (art. 29 en 107).

Men heeft opgeworpen dat zulk stelsel gevaarlijk is omdat het aanleiding zou kunnen geven tot overdreven beslissingen, die op een werkelijke afstand zouden neerkomen, zodat de Grondwet haar bestaansreden zou verliezen.

Hiertegen kon worden verwezen naar artikel 3 der Grondwet krachtens hetwelk het op een daarmede verbonden gebied geoorloofd is de Staatsgrenzen bij de wet te wijzigen. Theoretisch zou deze bepaling, die werd toegepast in 1839, afstand van een belangrijk gedeelte van het grondgebied toelaten. Het gevaar dat de soevereiniteit naar betekenis zou verliezen is hetzelfde wanneer bevoegdheidsgebieden worden onttrokken als wanneer provinciën worden prijsgegeven. Een thesis wordt niet afdoende weerlegd door te beweren er onduidelijke misbruiken uit af te leiden.

De onmogelijkheid om de nationale en internationale zaken te onderscheiden aan de hand van een objectieve maatstaf, alsmede de noodzakelijkheid vertrouwen te stellen in de omzichtigheid van een wetgever, die onder het toezicht staat van het kiezerskorps, zijn zo klaarblijkelijk dat al diegenen die deze huidige verklaring van artikelen 25 en 68 niet aanvaarden evenwel toegeven dat het volstaat deze artikelen in die zin naar aanleiding van de grondwetsherziening nader te bepalen om elke aarzeling uit de weg te ruimen, zonder bovendien, de bepalingen te moeten wijzigen die de uitoefening van de binnenlandse soevereiniteit regelen, namelijk wat het leger betreft.

35. Daarbij komt nog dat deze interpretatie van artikelen 25 en 68 op precedents berust. Deze worden trouwens opgenoemd in het advies van de Raad van State, zodat zij hier niet moeten worden overgenomen. Maar laten wij een opmerking bijvoegen. Verleden jaar heeft het Belgisch Parlement het Verdrag tot oprichting van de E.G.K.S. goedgekeurd. Toen werden dezelfde bezwaren in dezelfde vorm geopperd. Nochtans hebben ze de Kamers niet belet het ontwerp met een indrukwekkende meerderheid goed te keuren. Indien er sedert een jaar verandering is gekomen dan is het wel ten gunste van de grondwettelijkheid. Uit de moeilijkheden die zich hadden voorgedaan naar aanleiding van de E.G.K.S. hebben de ontwerpers van de E.D.G. lessen gehaald en zijn ze bijzonder bezorgd geweest om ze voortaan te vermijden. Met andere woorden, de E.D.G. gaat minder ver dan de E.G.K.S. Terwijl deze laatste een Hoge Autoriteit aanstelde, met ruime machten bekleed, concentreert de eerste het feitelijk politiek gezag in een Raad van Ministers, waarin elke deelnemende Staat op gelijke voet vertegenwoordigd is, en waarin alle beslissingen van hoofdzakelijk belang met eenparigheid van stemmen moeten worden genomen. Op het gevolg daarvan werd reeds gewezen. De Belgische Minister bezit, in feite, een werkelijk veto-recht, en de nationale Kamers, aan wie hij verantwoording verschuldigd is, behouden aldus onrechtstreeks, maar niettemin op doeltreffende wijze, een politieke controle.

Wat de Kamer een jaar geleden heeft goedgekeurd, zou zij thans moeilijk kunnen verloochenen.

V. — CONCLUSION.

36. La question constitutionnelle est assurément délicate. De très bonne foi et après mûre réflexion on peut différer d'avis.

Mais trois arguments de fait semblent particulièrement importants :

Le premier est que la discussion n'a plus qu'un intérêt théorique, puisque approbation du Traité C.E.D. et revision constitutionnelle adéquate sont demandées simultanément au Parlement.

Le deuxième est l'argument de nécessité, cité par le Conseil d'Etat. Ceux qui suivent l'évolution de la politique internationale savent que la menace est précise et prochaine. Ils savent aussi que les bonnes volontés liguées pour organiser en commun la défense efficace de l'Europe forment un concours provisoire qui ne se reproduira peut-être pas facilement et qu'il faut consolider dans des institutions où ces volontés trouveront, dans l'action efficace, leur justification et leur renforcement. Il serait périlleux de subordonner l'adhésion de la Belgique à l'achèvement de la longue procédure de revision constitutionnelle.

Le troisième argument de fait est que l'interprétation des textes actuels autorisant cette construction a déjà été admise par le Parlement, notamment pour la C.E.C.A., avec des modalités plus audacieuses qu'aujourd'hui.

Si l'on ne se tient pas à ces considérations de fait et veut plaider l'affaire en droit, des thèses nombreuses s'affrontent. Quand il s'agit d'interprétations, les commentateurs peuvent toujours dissenter. Mais une constatation fondamentale demeure. A côté de l'article 25, le Constituant a adopté l'article 68. Ce dernier ne prévoit pas les traités institutionnels, mais ne les exclut pas non plus. Doit-on supposer que les auteurs si réalistes d'une Constitution si pratique ont voulu empêcher ce qu'ils n'avaient pas prévu ?

En Commission des controverses se sont aussi élevées sur certains aspects du problème constitutionnel (Aspects militaires : commandement de l'armée par le Roi, recrutement fixé par une loi annuelle, nomination des officiers par arrêté royal. Aspects financiers : règle de la spécialité budgétaire, du contrôle de la Cour des Comptes, etc.). On en trouvera un écho dans d'autres parties de ce rapport. Il a paru inutile de détailler ici ces discussions qui sont toutes subordonnées à la question principale. Si l'on admet que l'article 68 autorise des traités constitutionnels créant des organes supranationaux régis par un droit propre, toutes ces difficultés disparaissent. Cela est si vrai qu'une autre Commission préparant la revision constitutionnelle, limitée aux articles 25 et 68 les amendements qu'elle juge nécessaires pour permettre à la Belgique de prendre part aux constructions européennes.

V. — BESLUIT.

36. De grondwettelijke kwestie is voorzeker kies. Men kan zeer te goeder trouw en na rijp overleg van mening verschillen.

Doch drie feitelijke bewijsredenen blijken bijzonder belangwekkend :

De eerste is, dat de bespreking nog slechts een theoretisch belang heeft, vermits goedkeuring van het E.D.G.-Verdrag en ermede gepaard gaande grondwetsherziening gelijktijdig aan het Parlement gevraagd worden.

De tweede is de bewijsreden gesteund op de noodzaak, vermeld door de Raad van State. Zij die de evolutie van de internationale politiek volgen weten dat de bedreiging duidelijk en nabij is. Zij weten eveneens dat de verschillende uitingen van goede wil welke samenspannen om gemeenschappelijk de doeltreffende verdediging van Europa in te richten, een voorlopige samenwerking uitmaken, die zich wellicht niet zo gemakkelijk nog zal voordoen, en die verstevigd dient te worden door instellingen waarin deze wil-uitingen, door een doeltreffende werking, hun bestaansreden en hun versterking zullen vinden. Het ware gevaarlijk de toetreding van België afhankelijk te maken van de voleinding van de langdurige grondwetsherzieningsprocedure.

Het derde feitelijke argument is, dat de interpretatie van de huidige teksten die deze constructie toelaat, reeds door het Parlement aanvaard werd voor de E.G.K.S., met nog meer stoutmoedige modaliteiten dan thans.

Indien men geen rekening houdt met deze feitelijke beschouwingen en de zaak in rechte verlangt te pleiten, komen talrijke stellingen tegenover elkaar te staan. Wanneer het interpretaties geldt, kunnen de commentators steeds redeneren. Bovendien artikel 25 heeft de Grondwetgever artikel 68 aangenomen. Dit laatste voorziet de institutionele verdragen niet, doch sluit ze ook niet uit. Moet worden verondersteld dat de zo realistische auteurs van een zo practische Grondwet hebben willen verhinderen hetgeen zij niet hebben voorzien ?

In de Commissie rezen ook meningsverschillen op omtrent sommige aspecten van het grondwettelijk vraagstuk (militaire aspecten : bevel over het leger door de Koning, werving vastgesteld bij een jaarlijkse wet, benoeming der officieren bij koninklijk besluit; financiële aspecten : regel der begrotingsspecialiteit, van de controle van het Rekenhof, enz.). Hiervan wordt gewag gemaakt in een ander gedeelte van dit verslag. Het leek overbodig hier over deze betwistingen, welke alle ondergeschikt zijn aan de hoofdkwestie, in bijzonderheden te treden. Als men aanvaardt dat bij artikel 68 grondwettelijke verdragen toegelaten worden tot oprichting van supranationale organen, beheerst door een eigen recht, vervallen al deze moeilijkheden. Dit is zo waar, dat een andere Commissie, belast met de voorbereiding van de Grondwetsherziening, de amendementen, welke zij nodig acht om België in de mogelijkheid te stellen deel te nemen aan de Europese constructies, beperkt tot die welke betrekking hebben op de artikelen 25 en 68.

SECTION VI.

LE CHOIX POLITIQUE.

Il reste à exposer dans cette dernière section de la partie générale, les raisons qui motivent l'adoption du Traité.

I. — LES ALTERNATIVES.

37. Certains esprits optimistes peuvent croire que le réarmement de l'Occident est inutile. Ils peuvent aussi avancer que pour ce réarmement la collaboration de l'Allemagne est superflue. C'est refuser d'admettre les démonstrations les plus éclatantes de la politique internationale et de l'arithmétique. Sans l'Allemagne, l'Occident reste impuissant à assurer lui-même sa défense. Si nous ne nous contentons pas d'établir dangereusement le « limes » défensif à notre propre frontière, il serait paradoxal que les fils de Benelux, de France et d'Italie aillent monter la garde sur l'Elbe tandis que leurs voisins de l'Est seraient déchargés du fardeau que constitue le service militaire. Ces points ont déjà été développés.

D'autres avancent une autre solution. Si l'Allemagne doit être réarmée, que ce ne soit pas en mêlant ses bataillons aux nôtres. C'est dans le cadre plus large de l'Alliance Atlantique que chacun trouvera sa place. Là, les armées conjuguent leurs efforts tout en restant indépendantes.

Cette proposition a le désavantage de la célèbre jument de Roland. Elle ne marche pas. Or, il nous faut presser le pas, si dans la course au réarmement nous voulons rétablir un équilibre qui est la seule protection de la paix.

Les Français ont manifesté nettement leur opposition à toute affiliation actuelle de la République de Bonn dans l'OTAN. Combien de temps faudrait-il pour vaincre ces difficultés et faire accepter un programme tout nouveau ?

On a fait observer que d'une part la C.E.D. tout entière fait partie de l'OTAN et que, par ailleurs, il n'est pas invraisemblable que l'Allemagne soit ultérieurement admise dans l'Alliance Atlantique. Mais ce sont là moins des objections que des arguments.

Que la C.E.D. fasse partie de l'OTAN est une garantie pour son équilibre intérieur et pour son efficacité externe. Nous restons assurés que les grandes décisions politiques et militaires sont celles voulues par la grande coalition de l'Atlantique Nord. Mais dans le cadre de l'OTAN, l'Europe trouve dans la C.E.D. des garanties supplémentaires. Une proportion conventionnelle des effectifs, une intégration des commandements, des corps d'armée et des unités de soutien logistique garantissent que cette force demeurera bien unie au service de toute la Communauté.

D'autre part, même si l'Allemagne à titre individuel fait ultérieurement partie de l'OTAN, elle y entrera en maintenant toutes les garanties de la C.E.D.

Les adversaires de la C.E.D. qui se bornent à préconiser la formule de l'OTAN donnent à l'Allemagne avec une Wehrmacht indépendante, une position décisive; placée au

SECTIE VI.

DE POLITIEKE KEUZE.

In deze laatste sectie van het algemeen gedeelte moeten we dan de redenen uiteenzetten, die voor de goedkeuring van het verdrag pleiten.

I. — HET DILEMMA.

37. Sommige optimistische geesten kunnen van mening zijn dat het nutteloos is het Westen te herwapenen. Zij mogen ook beweren, dat voor die herwapening de medewerking van Duitsland overbodig is. Zij verliezen daarbij de meest overtuigende lessen van de internationale politiek en de rekenkunde uit het oog. Zonder Duitsland is het Westen niet bij machte zichzelf te verdedigen. Indien wij ons niet ermede vergenoegen de defensieve « limes » gevaarlijk op onze eigen grenzen te vestigen, dan zou het paradoxaal zijn dat de jeugd van Benelux, van Frankrijk en van Italië de wacht zou gaan optrekken aan de Elbe, terwijl onze Oosterburen de zware last niet zouden te dragen hebben, die de militaire dienstplicht is. Deze punten werden trouwens hierboven reeds ontwikkeld.

Anderen stellen een tweede oplossing voor. Indien Duitsland moet worden herwapend, mag dit niet gebeuren door zijn bataljons met de onze te vermengen. In het ruimere kader van het Atlantisch Verbond kan ieder zijn plaats vinden. Dáár bundelen de legers hun pogingen samen, met behoud van hun zelfstandigheid.

De voorgestelde methode levert hetzelfde nadeel op als het fameuze ros van Roeland. Ze gaat niet. Welnu, wij moeten ons volstrekt haasten, willen wij in de bewapeningswedloop het evenwicht herstellen, dat de enige waarborg voor de vrede vormt.

De Fransen hebben onomwonden te kennen gegeven, dat zij zich verzetten tegen een eventuele opnemng van de Republiek van Bonn in de NATO, op dit ogenblik. Hoeveel tijd zal er nodig zijn om die moeilijkheden uit de weg te ruimen, en een gans nieuw programma uit te werken en te doen aanvaarden.

Er werd opgemerkt dat, enerzijds, de E.D.G. in haar geheel deel uitmaakt van de NATO, en dat het, anderzijds, niet onwaarschijnlijk is dat Duitsland later in het Atlantisch Verbond wordt opgenomen. Maar dit zijn niet zozeer opwerpingen, dan wel argumenten.

Het feit, dat de E.D.G. deel uitmaakt van de NATO, vormt een waarborg voor haar intern evenwicht en voor haar doeltreffendheid naar buiten. Wij blijven er van overtuigd, dat de grote politieke en militaire beslissingen die zijn, welke door de grote Noord-Atlantische coalitie worden gewild. Maar in het kader van de NATO vindt Europa in de E.D.G. bijkomende waarborgen. Een over-eengekomen verhouding der strijdkrachten, een integratie van de staven, van de legerkorpsen en van de logistische steuneenheden staan er borg voor dat deze macht sterk verenigd zal blijven, in dienst van gans de Gemeenschap.

Aan de andere kant zal Duitsland, zelfs indien het later individueel deel uitmaakt van de NATO, tot deze organisatie toetreden met behoud van al de waarborgen welke de E.D.G. biedt.

De tegenstanders van de E.D.G., die er zich toe beperken de formule van de NATO aan te prijzen, geven aldus aan Duitsland een onafhankelijke Wehrmacht en tevens een

centre même de l'Europe, elle serait capable de choisir le camp et peut-être le vainqueur.

Plutôt que ces solutions dangereuses que redoutent eux-mêmes les dirigeants du Reich, plutôt que de suivre des méthodes qui ont amené deux fois en un quart de siècle de terribles carnages, ne peut-on pas faire confiance dans la sagesse des hommes, non seulement devant le péril militaire commun, mais aussi en tenant compte d'une véritable révolution dans l'histoire de l'humanité. L'Europe occidentale doit s'entendre ou être asservie. C'est une vérité qui doit être comprise aujourd'hui dans toutes les capitales.

II. — INFLUENCES ÉTRANGÈRES.

38. Si l'on réarme pour rétablir l'équilibre avec la puissance militaire soviétique, le moment est-il bien choisi ? Ne faut-il pas laisser à l'offensive de paix toute sa chance ? L'argument a déjà été rencontré. Il faut chercher la main qui est tendue mais on ne peut témérairement se contenter de promesses. Il faut désarmer tous ensemble ou rester armés ensemble.

Une raison d'hésiter est que notre décision pourrait faire l'objet d'une pression étrangère. Le Parlement belge a un sens très vif de sa dignité. Tout manque de discrétion risquerait de compromettre l'adoption d'une solution qui, cependant, se recommande ainsi que nous venons de le voir, dans l'intérêt de la Belgique.

Encore que le sujet soit délicat puisqu'il concerne une alliée qui non seulement nous a libérés, mais nous a aussi puissamment aidés en différentes occasions pacifiques, il vaut mieux être clair car on doit la vérité à ses amis comme à ses adversaires. Les Ministres compétents ont souligné avec force qu'ils n'avaient été l'objet d'aucune sollicitation déplacée.

La situation véritable est la suivante : la Belgique est jalouse de sa souveraineté. Les Etats-Unis sont, eux aussi, indépendants. Personne ne peut leur reprocher de dire que si l'Europe ne trouve pas en elle la volonté de s'unir et une contribution à sa propre défense, les Américains n'assumeront pas seuls ce fardeau. Sera-ce la défense périphérique, c'est-à-dire le retranchement des troupes anglo-saxonnes sur le contour du continent, plate-forme d'où s'élanceraient le cas échéant les colonnes libérant nos ruines, nos camps de concentration et nos cimetières ? Personne ne peut prévoir quelle décision prendront les Etats-Unis, qui actuellement, tiennent d'une main ferme le bouclier protégeant le monde libre. Mais nous ne serions pas en droit de la leur reprocher et nous devons constater qu'aujourd'hui l'opinion publique américaine trouve à tort ou à raison dans la conclusion rapide de la C.E.D. l'indice que l'Europe a la volonté et la capacité de se défendre.

III. — URGENCE.

39. La très grande majorité des membres de la Commission est favorable à la C.E.D. C'est la solution qui lui paraît actuellement la plus efficace. On s'est divisé seulement sur le problème de l'opportunité. Faut-il ratifier le Traité d'urgence ou doit-on voir venir les événements ?

beslissende positie; in het centrum zelf van Europa gelegen, zou dit land in staat zijn zelf zijn kamp te kiezen, en wellicht de overwinnaar.

Liever dan die gevaarlijke oplossingen voor te staan, die zelfs door de leiders van het Reich worden gevreesd, liever dan methodes te volgen, die tweemaal in een kwart eeuw vreselijke slachtingen hebben teweeggebracht, dient men vertrouwen te stellen in de wijsheid der mensen, niet enkel ten aanzien van het gemeenschappelijk oorlogsgevaar, maar ook op grond van een werkelijke revolutie in de geschiedenis der mensheid. West-Europa moet tot verstandhouding komen, of tot slavernij. Die waarheid moet thans in alle hoofdsteden doordringen.

II. — BUITENLANDSE INVLOEDEN.

38. Indien men herwapent om het evenwicht met de militaire macht van de Sovjets te herstellen, is het ogenblik dan wel goed gekozen ? Moet geen volle kans aan het vredesoffensief gegeven worden ? Het argument werd reeds weerlegd. We moeten de hand die ons wordt gereikt aanvaarden, maar we mogen niet roekeloos met beloften tevreden zijn. Ofwel moeten we allen samen ontwapenen, ofwel samen gewapend blijven.

Een reden tot aarzelen ligt in het feit, dat het buitenland op onze beslissing drukking zou kunnen oefenen. Het Belgisch Parlement staat terecht op zijn waardigheid. Elk gebrek aan tact zou de goedkeuring in gevaar brengen van een oplossing, die nochtans, zoals we zo pas hebben uiteengezet, wenselijk is in het belang van België.

Hoewel het onderwerp zeer kies is, vermits het gaat om een bondgenoot die ons niet alleen bevrijd heeft, maar die ons ook in vredzame aangelegenheden herhaaldelijk hulp heeft geboden, verdient het nochtans de voorkeur dat duidelijke taal wordt gesproken, want men is het zijn vrienden evengoed als zijn tegenstrevers verplicht de waarheid te zeggen. De bevoegde Ministers hebben er met klem op gewezen dat hun geen enkel misplaatst verzoek werd gedaan.

De werkelijke toestand is als volgt : België is ten eerste gehecht aan zijn soevereiniteit. Ook de Verenigde Staten zijn onafhankelijk. Niemand kan er hun een verwijt van maken wanneer ze zeggen dat, zo Europa in zichzelf de kracht niet vindt om zich te verenigen en een bijdrage te leveren tot zijn eigen verdediging, de Amerikanen niet alleen die last op zich zullen nemen. Zullen we moeten berusten in de peripherische verdediging, dit wil zeggen het terugtrekken van de Angelsaksische troepen op de uiterste rand van het vasteland, van waaruit in voorkomend geval, de kolonnes zouden uitrukken om onze puinhopen, onze concentratiekampen en onze kerkhoven te bevrijden ? Niemand kan voorzien welke beslissing zal genomen worden door de Verenigde Staten, die thans met vaste hand het schild dragen, dat de vrije wereld beschut. Maar we zouden het recht niet hebben hun die beslissing kwalijk te nemen, en we moeten ons neerleggen bij het feit, dat de Amerikaanse publieke opinie thans, terecht of ten onrechte, in een spoedige bekrachtiging van de E.D.G. het bewijs wil zien, dat Europa de wil en de kracht heeft om zich te verdedigen.

III. — DRINGENDE NOODZAKELIJKHEID.

39. De overgrote meerderheid van de leden der Commissie is de E.D.G. gunstig gezind. Die oplossing lijkt hun thans het meest doeltreffend. Alleen over de wenselijkheid bestond meningsverschil. Moet het verdrag dringend worden bekrachtigd, of moeten we het verloop der gebeurtenissen afwachten ?

On ne répètera pas à cette place les scrupules constitutionnels qui entraîneraient l'ajournement de l'approbation jusqu'après la révision.

D'autres arguments se fondent sur l'organisation même qui est proposée. Certains ont fait valoir qu'un transfert de pouvoirs ne se conçoit pas sans l'organisation d'un contrôle. Puisque les organes de la C.E.D. échapperont dans une large mesure à la surveillance des parlements nationaux, il faut organiser un contrôle démocratique à l'échelon international. En d'autres termes, la C.E.D. ne peut être votée que si l'on a des assurances au sujet de la réalisation de la Communauté politique.

L'importance essentielle de l'article 38 a déjà été soulignée. Les Ministres eux-mêmes lui ont donné un commencement d'exécution en obtenant avant la signature du Traité le projet de l'Assemblée ad hoc et en poursuivant l'examen de ce projet durant cet été.

La Communauté politique est d'une autre nature que la C.E.C.A. et la C.E.D. Au point de vue des organes, elle implique notamment une Assemblée représentative composée de membres directement élus et habilités à donner ou à refuser sa confiance à l'Exécutif. Du côté de la compétence, elle a une vocation générale; reprenant les attributions de la C.E.C.A. et de la C.E.D., elle exercera ultérieurement les autres fonctions qui seraient européennes, et notamment, selon certaines propositions, les fonctions à la fois diverses et essentielles qu'implique l'administration d'une économie européenne unifiée. Est-il possible qu'un projet assurément aussi nécessaire mais cependant aussi important soit accepté « ne varietur » et voté en un tour de main? Nécessairement la procédure doit se prolonger. Vraiment, le péril militaire dans lequel nous vivons n'est-il pas assez pressant pour que nous renoncions à exiger des délais aussi indéterminés.

40. D'autres raisons d'hésiter sont cherchées dans la conjoncture internationale. Les hésitations du Gouvernement français, les élections allemandes, la faiblesse de la position gouvernementale italienne font douter de la ratification du Traité par les partenaires.

On peut épiloguer sans fin sur l'évolution probable de la conjoncture internationale. Mais la question paraît mal posée. Si la Belgique estime que la C.E.D. est utile, elle doit prendre ses responsabilités. En ce faisant, elle facilitera la situation de ses partenaires. Dans la vie internationale, comme ailleurs, il faut choisir entre le rôle de spectateur passif et celui d'acteur. Il est possible que la suite des événements rende la ratification impossible dans un des grands pays. Dans ce cas, la Belgique n'aura rien perdu puisque la décision qu'elle aurait prise prématurément ne l'engagera pas. Un Traité est une convention qui ne lie les parties qu'après avoir été revêtu de toutes les signatures. Il ne faudra pas cependant à ce moment écouter avec trop de remords ceux qui diront: « Je l'avais bien dit »; on pourra leur rétorquer que si nous avons pris à temps nos responsabilités, nous aurions peut-être modifié le sort des événements en renforçant la situation de ceux qui sont comme nous favorables à la C.E.D.

En bref, si nous croyons que la C.E.D. est la meilleure des formules nous devons l'approuver sans retard. Nous aurons ainsi fait tout notre devoir. Il appartient aux autres Etats d'assumer leurs propres responsabilités.

We komen hier niet terug op de grondwettelijke bezwaren, waaruit een verdaging van de goedkeuring tot na de herziening zou voortvloeien.

Andere argumenten vinden hun oorsprong in de voorgestelde organisatie zelf. Sommigen werpen op dat een overdracht van machten niet denkbaar is zonder de inrichting van een controle. Vermits de gezagsorganen van de E.D.G. in ruime mate zullen ontsnappen aan het toezicht van de nationale Parlementen, moet een democratische controle op internationaal niveau worden ingericht. Met andere woorden, de E.D.G. mag slechts worden goedgekeurd, indien men de nodige waarborgen heeft in verband met het tot stand komen van de Politieke Gemeenschap.

Het hoofdzakelijk belang van artikel 38 werd reeds onderstreept. De Ministers zelf zijn reeds met de uitvoering er van begonnen, door, nog vóór de ondertekening van het Verdrag, een ontwerp te laten uitwerken door de Vergadering ad hoc, en het onderzoek van dit ontwerp in de loop van de Zomer voort te zetten.

De Politieke Gemeenschap is niet van dezelfde aard als de E.G.K.S. en de E.D.G. In zake gezagsorganen behelst zij o.m. een vertegenwoordigende Vergadering, samengesteld uit rechtstreeks verkozen leden en bevoegd om haar vertrouwen te schenken of te ontzeggen aan de Uitvoerende Macht. In zake bevoegdheid, heeft ze een algemene taak; ze neemt de bevoegdheden van de E.G.K.S. en van de E.D.G. over, en zal later alle andere functies vervullen die zouden geëuropeiseerd worden, volgens sommige voorstellen o.m. de verscheiden en tegelijk essentiële functies die het bestuur van een eëngemaakte Europese economie onderstelt. Is het mogelijk dat een ontwerp, dat gewis noodzakelijk, maar tevens zo belangrijk is, « ne varietur » wordt aangenomen, en in een handomdraai wordt goedgekeurd? De procedure moet noodzakelijk van langere duur zijn. Is het militaire gevaar, waaraan we zijn blootgesteld, niet dreigend genoeg om ons te doen afzien van dergelijke onbepaalde termijnen?

40. Andere redenen tot aarzelen zijn te vinden in de internationale toestand. De aarzelingen van de Franse Regering, de Duitse verkiezingen, de zwakheid van de positie der Italiaanse Regering, doen twijfel ontstaan nopens de bekrachtiging van het Verdrag door de partners.

Er kan eindeloos geredetwist worden over de waarschijnlijke ontwikkeling van de internationale toestand. Maar daar ligt de knoop niet. Oordeelt België dat de E.D.G. nuttig is, dan moet het zijn verantwoordelijkheid opnemen. Aldus zal het ook de toestand voor zijn partners vergemakkelijken. In het internationaal leven, zoals elders, moet men kiezen tussen de rol van passief toeschouwer, en die van speler. Wellicht zal het verloop der gebeurtenissen de bekrachtiging onmogelijk maken in een der grote landen. In dit geval heeft België niets verloren, vermits het niet zou gebonden zijn door de beslissing die het voorbarig zou hebben genomen. Een Verdrag is een overeenkomst, die de partijen slechts bindt nadat alle handtekeningen werden aangebracht. We zullen trouwens op dat ogenblik niet te veel berouw moeten hebben tegenover degenen die beweren: « Ik had het wel gezegd »; we zullen hun kunnen antwoorden dat wij, door op tijd onze verantwoordelijkheid op te nemen, wellicht de loop der gebeurtenissen hadden kunnen wijzigen, door steun te bieden aan hen die, zoals wij, de E.D.G. gunstig gezind zijn.

Kortom, indien we er van overtuigd zijn dat de E.D.G. de beste formule is, moeten we ze onverwijld goedkeuren. Aldus zullen wij onze plicht volledig vervuld hebben. Aan de andere staten dan, hun eigen verantwoordelijkheid op te nemen.

SECTION VII.

VOTES DE LA COMMISSION.

41. Constatant qu'au cours des discussions au sein de la Commission, l'unanimité a été réalisée sur la nécessité d'une Défense Européenne, un membre de la majorité a proposé la motion suivante qui tend à dégager cet accord unanime sur le principe tout en réservant l'attitude de certains membres quant au problème constitutionnel :

« La Commission,

» consciente des devoirs de solidarité qui s'imposent aux Nations occidentales;

» considérant que la collaboration militaire à caractère défensif entre les six pays de la Communauté Européenne de Défense doit être renforcée et qu'elle doit être poursuivie en relation étroite avec l'OTAN;

» réservant son opinion quant aux aspects constitutionnels du Traité C.E.D.,

» déclare approuver les objectifs visés au Traité de la Communauté Européenne de Défense, au Protocole additionnel au Traité de l'Atlantique Nord et au Traité entre la Grande-Bretagne et les Etats membres de la C.E.D. signés à Paris le 27 mai 1952. »

Un certain nombre de membres ont marqué leur désaccord pour les raisons qui seront reprises dans la déclaration publiée ci-après.

La motion fut adoptée par 17 voix. Les autres membres de la Commission n'ont pas voté contre; ils ne se sont pas abstenus; ils se sont bornés à ne pas prendre part au vote.

Le groupe socialiste donna alors lecture de la déclaration suivante :

« Les membres socialistes de la Commission spéciale regrettent que les erreurs commises par le Gouvernement empêchent la formation d'une large majorité pour l'approbation du Traité sur la C.E.D. et risquent de donner à l'extérieur une vue erronée du sentiment des Belges en matière de politique internationale.

» Les membres socialistes de la Commission spéciale auraient été disposés à émettre un vote affirmatif sur le projet de Traité créant l'armée européenne, s'ils n'avaient constaté que certaines dispositions de celui-ci étaient contraires à la Constitution belge, ainsi que l'ont déclaré le Conseil d'Etat et les Professeurs d'Universités consultés sur cet objet par le Gouvernement.

» Les membres socialistes estiment que, dans ces conditions, la sagesse comme le respect dû au serment prêté par les députés exigent que la révision de la Constitution soit assurée avant que le texte du Traité ne soit soumis au vote du Parlement.

» Une telle procédure aurait pu sans doute être évitée en cas d'extrême urgence. Mais le Gouvernement s'est interdit lui-même le recours à cet argument, car le Traité signé au mois de mai 1952, n'a été déposé sur le bureau de la Chambre qu'en février 1953 et les travaux en Commission n'ont commencé qu'en mars 1953.

» L'inutilité d'un vote urgent étant ainsi démontrée, il est raisonnable de procéder d'abord à l'élection d'une Constituante et de mettre à profit le délai que ceci implique

SECTIE VII.

STEMMINGEN IN DE COMMISSIE.

41. Toen in de loop van de besprekingen in de Commissie bleek dat er eenstemmigheid bestond nopens de noodzakelijkheid van een Europese Defensie, stelde een lid van de meerderheid volgende motie voor, die er toe strekt deze eensgezindheid nopens het beginsel tot uiting te brengen, zonder evenwel vooruit te lopen op de houding van sommige leden in verband met het grondwettelijk vraagstuk :

« De Commissie,

» zich bewust van de plichten van solidariteit die de Westelijke Naties moeten vervullen;

» overwegende dat de militaire samenwerking van defensieve aard tussen de zes landen van de Europese Gemeenschap moet verstevigd worden, en dat zij moet worden voortgezet in nauwe betrekking met de N.A.T.O.;

» haar zienswijze ten opzichte van de grondwettelijke aspecten van het Verdrag opschortend;

» verklaart dat zij de doeleinden goedkeurt welke vervat zijn in het Verdrag betreffende de Europese Defensie Gemeenschap, in het bijgevoegd N.A.T.O.-Protocol en in het Verdrag tussen Groot-Brittannië en de Staten-leden van de E.D.G., ondertekend te Parijs, op 27 Mei 1952. »

Een zeker aantal leden weigerden hun instemming om redenen vermeld in de verklaring die hierna wordt overgenomen.

De motie werd aangenomen met 17 stemmen. De andere leden der Commissie hebben niet tegengestemd; ze hebben zich niet onthouden; ze hebben er zich eenvoudig toe beperkt niet deel te nemen aan de stemming.

De socialistische groep gaf alsdan lezing van de volgende verklaring :

« De socialistische leden van de Bijzondere Commissie betreuren, dat de door de Regering begane vergissingen het tot stand komen verhinderen van een ruime meerderheid voor de goedkeuring van het Verdrag betreffende de E.D.G., en aldus aan het buitenland een verkeerde indruk dreigen te geven nopens de gevoelens der Belgen inzake internationale politiek.

» De socialistische leden van de Bijzondere Commissie zouden bereid zijn geweest het ontwerp van Verdrag tot oprichting van een Europees Leger goed te keuren, indien ze niet hadden vastgesteld dat sommige bepalingen er van in strijd zijn met de Belgische Grondwet, zoals trouwens ook werd verklaard door de Raad van State, en door de Universiteitsprofessoren die daaromtrent door de Regering werden geraadpleegd.

» De socialistische leden zijn van oordeel dat, in die omstandigheden, de wijsheid, zowel als de eerbied voor de eed die door de Volksvertegenwoordigers werd afgelegd, vereisen dat de Grondwet zou worden herzien, vooraleer de tekst van het Verdrag aan het Parlement ter goedkeuring wordt voorgelegd.

» Dergelijke procedure had ongetwijfeld in geval van zeer dringende noodzakelijkheid kunnen worden vermeden. Maar de Regering heeft zichzelf dit argument ontzegd, want het Verdrag, ondertekend in de maand Mei 1952, werd slechts bij het bureau van de Kamer ingediend in Februari 1953, en eerst in Maart 1953 is de Commissie met haar werkzaamheden begonnen.

» Aangezien daaruit blijkt dat een dringende goedkeuring niet noodzakelijk is, ware het redelijk eerst tot de verkiezing van een Grondwetgevende Vergadering over te

pour hâter l'examen du projet de Traité sur la Communauté politique.

» Il est évident, en effet, que certaines dispositions peu heureuses du Traité sur la C.E.D. doivent être corrigées et ne peuvent l'être que par le Traité sur la Communauté politique.

» Il y a lieu notamment d'assurer, pour chaque transfert de souveraineté consenti, un réel contrôle démocratique.

» Ce délai s'impose également, étant données les incertitudes actuelles de la politique internationale.

» Le Gouvernement s'obstinant sans raison, valable ou avouable, à exiger un vote immédiat et refusant de donner à l'opposition socialiste les garanties qu'elle est en droit de réclamer, les membres socialistes de la Commission se voient obligés de voter contre le Traité.

» Ils réservent leur droit de modifier leur vote en Assemblée constituante si, au moment où celui-ci aura lieu, les conditions qu'ils réclament étaient réalisées. »

Trois membres de la majorité, MM. A. De Vleeschauwer, H. Marck, M. Brasseur font aussi une déclaration :

» Nous avons voté la motion de principe que notre Commission vient d'adopter parce que nous sommes partisans sans réserve de l'organisation comme de la défense de l'Occident.

» Nous aurions voulu réserver notre approbation du Traité de la C.E.D. parce que nous estimons que les buts rappelés dans cette motion de principe pouvaient et peuvent être atteints sans les complications de cette C.E.D. qui empiète par trop largement et sans une absolue nécessité sur nos institutions nationales, garanties de notre vie nationale et de notre indépendance.

» Mais ici, en Commission, nous votons oui parce que nous ne voulons pas aider l'opposition socialiste dont l'attitude n'est évidemment pas basée sur les mêmes motifs que la nôtre. »

La Commission est ensuite passée au vote sur la loi d'approbation.

Elle a examiné d'abord un amendement présenté par M. Philippart tendant à ajouter un article 2 (*nouveau*) libellé comme suit :

« La présente loi sortira ses effets, avec rétroactivité au jour de sa promulgation, dès que, par la révision des articles 25 et 68 de la Constitution, la loi pourra opérer des transferts de pouvoirs à des organismes internationaux. »

Cet amendement fut rejeté par 20 voix et 1 abstention.

L'article unique du projet de loi d'approbation, mis aux voix, a été adopté par 17 voix contre 7.

gaan, en het daaruit voortvloeiende uitstel te baat te nemen om het onderzoek van het ontwerp-Verdrag betreffende de Politieke Gemeenschap te verhaasten.

» Het ligt inderdaad voor de hand, dat sommige weinig gelukkige bepalingen van het Verdrag betreffende de E.D.G. dienen verbeterd, en dat dit slechts kan geschieden door het Verdrag op de politieke Gemeenschap.

» Er dient o.m. voor gezorgd dat aan elke overdracht van soevereiniteit, waarin wordt toegestemd, een werkelijke democratische controle beantwoordt.

» Bedoeld uitstel lijkt eveneens noodzakelijk ingevolge de huidige onzekerheid op het gebied van de internationale politiek.

» Daar de Regering, zonder geldige of andere reden waarvoor zij durft uitkomen, de onmiddellijke goedkeuring blijft eisen, en weigert aan de socialistische oppositie de waarborgen te geven welke deze terecht eist, achten de socialistische leden van de Commissie zich verplicht tegen het Verdrag te stemmen.

» Ze behouden zich het recht voor, hun stemming in de grondwetgevende Vergadering te wijzigen indien op dat ogenblik de door hen gestelde voorwaarden vervuld zijn. »

Drie leden van de meerderheid, de heren A. De Vleeschauwer, H. Marck en M. Brasseur, legden ook een verklaring af :

« We hebben aan de motie betreffende het beginsel, die zopas door onze Commissie werd aangenomen, onze goedkeuring gehecht omdat we onvoorwaardelijk voorstanders zijn van de organisatie zowel als van de verdediging van het Westen.

» We hadden onze goedkeuring van het Verdrag betreffende de E.D.G. in beraad willen houden, omdat we van oordeel zijn dat de doeleinden, waaraan in deze beginselmotie wordt herinnerd, konden en kunnen bereikt worden zonder de ingewikkelde methode van deze E.D.G., die al te zeer, en zonder volstreekte noodzakelijkheid, onze nationale instellingen verdringt, die de waarborgen zijn van ons nationaal leven en van onze onafhankelijkheid.

» Maar hier, in de Commissie, stemmen we bevestigend omdat we de socialistische oppositie niet willen versterken, waarvan de houding klaarblijkelijk niet door dezelfde beweegredenen wordt ingegeven als de onze. »

Vervolgens heeft de Commissie over de goedkeuringswet gestemd.

Ze heeft echter eerst een amendement onderzocht, ingediend door de heer Philippart, en strekkende tot toevoeging van een artikel 2 (*nieuw*), dat luidt als volgt :

« Deze wet heeft uitwerking, met terugwerkende kracht tot de dag van haar bekendmaking, zodra, ingevolge de herziening van de artikelen 25 en 68 van de Grondwet, door de wet overdrachten van machten aan internationale organismen kunnen verricht worden. »

Dit amendement werd verworpen met 20 stemmen en 1 onthouding.

Het enig artikel van het wetsontwerp tot goedkeuring werd ten slotte ter stemming gelegd en aangenomen met 17 tegen 7 stemmen.

DEUXIÈME PARTIE

EXAMEN DES ASPECTS TECHNIQUES DE LA C.E.D.

SECTION VIII. DOMAINE INSTITUTIONNEL.

I. — INTRODUCTION.

41. Les textes constituent le Titre II du Traité.

La Communauté possède la personnalité juridique et est représentée par ses organes ou institutions qui sont (art. 8) :

- le Conseil des Ministres,
- l'Assemblée commune,
- le Commissariat de la Communauté,
- la Cour de Justice.

Avant d'entamer l'étude de ces différentes institutions, rappelons que leur statut demeure en vigueur, sauf amendements ratifiés à l'unanimité (art. 126) ou suspension en cas de nécessité (art. 123) jusqu'à la création d'un organe de structure fédérale ou confédérale envisagé à l'article 38 dont il est question plus loin.

II. — LE CONSEIL DES MINISTRES.

42. Le Conseil des Ministres est politiquement l'organe le plus important.

a) Composition.

Le Conseil est composé d'un représentant de chaque Etat, membre de son Gouvernement, et d'un suppléant (art. 40).

La présidence est assurée par roulement trimestriel. Il n'y a donc pas de Premier Ministre (art. 40).

Les réunions se tiennent tous les trois mois et plus souvent s'il le faut, à l'initiative du Président, d'un Etat membre ou du Commissariat.

b) Pouvoirs.

Le Conseil est devenu l'organe essentiel de la Communauté.

D'abord il domine le Commissariat :

- Il peut lui donner des directives générales à l'unanimité (art. 39);

TWEEDE DEEL

ONDERZOEK VAN DE TECHNISCHE ASPECTEN VAN DE E. D. G.

SECTIE VIII. OP INSTITUTIONEEL GEBIED.

I. — INLEIDING.

41. De teksten maken Titel II van het Verdrag uit.

De Gemeenschap bezit rechtspersoonlijkheid en wordt vertegenwoordigd door haar organen of instellingen. Het zijn (art. 8) :

- de Raad van Ministers,
- de Gemeenschappelijke Vergadering,
- het Commissariaat van de Gemeenschap,
- het Hof van Justitie.

Alvorens de studie van bedoelde verschillende instellingen aan te vatten, laten wij er aan herinneren dat het statuut er van in werking blijft behoudens wijzigingen die eenparig worden goedgekeurd (art. 126), of schorsing in geval van noodzaak (art. 123), tot na de oprichting van een orgaan met federale of confederale structuur, zoals bedoeld in artikel 38, dat verder zal worden behandeld.

II. — DE RAAD VAN MINISTERS.

42. De Raad van Ministers is de voornaamste instelling op politiek gebied.

a) Samenstelling.

De Raad bestaat uit een vertegenwoordiger van elke Staat, lid van zijn Regering, en uit een plaatsvervanger (art. 40).

Het voorzitterschap wordt uitgeoefend bij driemaandelijke toerbeurt. Er is dus geen Eerste-Minister (art. 40).

De vergaderingen hebben plaats om de drie maanden en desnoods vaker, op initiatief van de Voorzitter, van een deelnemende Staat of van het Commissariaat.

b) Bevoegdheden.

De Raad is het voornaamste orgaan van de Gemeenschap geworden.

Vooreerst staat hij boven het Commissariaat :

- Hij kan het Commissariaat algemene aanwijzingen geven die eenparig worden beslist (art. 38);

- A la majorité des deux tiers, il lui adresse des indications qui, si elles ne sont pas suivies, peuvent être déferées à l'Assemblée;
- Dans un grand nombre de cas, le Commissariat ne peut agir sans son consentement (voir tableau synoptique);
- Le Conseil peut suspendre un Commissaire, par un vote pris à l'unanimité (art. 23).

Ensuite, le Conseil doit fixer le *budget* de la C.E.D. Des crédits d'engagement figurent au budget et en annexe viennent les programmes d'armement, etc. Tous ces éléments caractérisent la primauté du pouvoir du Conseil des Ministres. L'Assemblée peut modifier les articles du budget sans changer le montant global; encore, ces amendements n'entrent-ils en vigueur que moyennant consentement exprès ou tacite du Conseil.

En troisième lieu, le Conseil jouit d'une *compétence exceptionnelle*. Par des décisions prises à l'unanimité, il peut pourvoir à des cas non prévus par le Traité (art. 124); faire face à des difficultés imprévues dans l'exécution du Traité (art. 125), enfin, déclarer l'état de nécessité qui lui donne pleins pouvoirs (art. 123); la fin de l'état de nécessité est déclarée par le Conseil aux deux tiers des voix.

c) Procédure.

Le Conseil prend ses décisions ou donne ses avis à la majorité simple, à la majorité qualifiée ou à l'unanimité (les abstentions ne sont pas, dans ce cas, considérées comme votes négatifs) (art. 43).

La majorité simple est composée des voix de quatre Etats sur six. S'il y a un partage égal des voix, le Traité exige l'accord des représentants des Etats qui fournissent ensemble les deux tiers du total des contributions (par contribution, on entend la moyenne entre le pourcentage des contributions en argent et celui des contributions en effectifs).

La majorité qualifiée est obtenue, soit par les voix de cinq Etats, soit par le groupe d'Etats qui fournit les deux tiers du total des contributions.

On a demandé pourquoi des majorités différentes avaient été prévues. La règle de l'unanimité protège chaque Etat dans les décisions de première importance; les Ministres siégeant dans le Conseil sont pleinement responsables devant leurs Parlements nationaux des engagements auxquels ils ont nécessairement participé. Par ailleurs, entre le système de l'unanimité et le système de la majorité simple, il est apparu nécessaire d'introduire l'échelon intermédiaire de la majorité qualifiée et pondérée.

L'article 43bis établit un régime transitoire.

Pour la période de 18 à 24 mois qui s'étendait depuis la mise en vigueur du Traité jusqu'à la mise sur pied du plan de constitution des forces, la contribution servant de base au calcul des majorités serait évaluée sur une base forfaitaire. L'Allemagne, la France et l'Italie auraient chacune le coefficient 3, la Belgique et les Pays-Bas auraient chacun le coefficient 2 et le Luxembourg, le coefficient 1.

- Met een twee derde meerderheid verstrekt hij het Commissariaat aanwijzingen die aan de Vergadering kunnen worden voorgelegd ingeval zij niet toegepast worden;
- In veel gevallen kan het Commissariaat niet zonder zijn toestemming handelen (zie synoptische tabel);
- Bij eenstemmige beslissing kan hij een lid van het Commissariaat schorsen (art. 23).

Verder moet de Raad de *begroting* van de E.D.G. vaststellen. Vastleggingskredieten worden opgenomen in de begroting en in bijlage komen de bewapeningsprogramma's, enz. voor. Al deze gegevens kenmerken de bevoegdheidsvoorrang van de Raad van Ministers. De Vergadering mag de artikelen van de begroting wijzigen zonder aan het globaal bedrag er van iets te veranderen; bovendien worden deze amendementen maar van kracht na uitdrukkelijke of stilzwijgende instemming van de Raad.

Ten derde geniet de Raad een *uitzonderlijke bevoegdheid*. Bij eenparige beslissingen kan hij de gevallen regelen die in het Verdrag niet zijn voorzien (art. 124), onvoorziene moeilijkheden oplossen bij de uitvoering van het Verdrag (art. 125), ten slotte kan hij de noodtoestand verklaren, waarbij hij met alle volmachten wordt bekleed (art. 123); het einde van de noodtoestand wordt vastgesteld door de Raad met een twee derde meerderheid.

c) Procedure.

De Raad neemt beslissingen of brengt advies uit met de eenvoudige meerderheid, met de gekwalificeerde meerderheid of bij eenstemmigheid (in laatstbedoeld geval worden de onthoudingen niet beschouwd als negatieve stemmen) (art. 43).

De eenvoudige meerderheid bestaat uit de stemmen van vier Staten op zes. In geval van staking van stemmen wordt op grond van het Verdrag de instemming vereist van de vertegenwoordigers der Staten die tezamen twee derde van het totaal der bijdragen verstrekken (onder het woord bijdrage wordt het gemiddelde verstaan tussen het percentage van de financiële bijdragen en het percentage aan manschappen).

De gekwalificeerde meerderheid wordt verkregen, hetzij met de stemmen van vijf Staten, hetzij met de stemmen van de Statengroep die twee derden van het totaal der bijdragen levert.

De vraag werd gesteld waarom verschillende vormen van meerderheid werden voorzien. De regel van de eenstemmigheid is een bescherming voor iedere Staat bij zwaarwichtige beslissingen; de Ministers die in de Raad zetelen dragen de volledige verantwoordelijkheid tegenover hun respectief nationaal Parlement voor de verbintenissen waartoe zij noodzakelijk hebben bijgedragen. Tussen het stelsel van de eenstemmigheid en het stelsel van de eenvoudige meerderheid bleek het anderdeels nodig een tussenvorm in te voeren: de gekwalificeerde afgewogen meerderheid.

Bij artikel 43bis wordt een overgangsstelsel ingevoerd.

Voor de periode van 18 tot 24 maanden vanaf de inwerkingtreding van het Verdrag tot bij de invoering van het plan tot samenstelling der strijdkrachten zou de bijdrage, op grondslag waarvan de meerderheid wordt berekend, forfaitair worden vastgesteld. Duitsland, Frankrijk en Italië zouden elk coëfficiënt 3 hebben, België en Nederland elk coëfficiënt 2; en Luxemburg coëfficiënt 1.

III. — LE COMMISSARIAT.

43. Le Commissariat est la cheville ouvrière de la Communauté.

a) Composition.

Le Commissariat est composé de neuf membres nommés, de commun accord par les Gouvernements des Etats membres et choisis en raison de leur compétence générale (art. 19 à 22). Les mandats sont de dix ans et renouvelables. Le Commissariat est renouvelé par tiers tous les deux ans. Ceci est le résultat d'une évolution. On avait prévu primitivement un Commissaire unique.

Le Président du Commissariat est nommé d'un commun accord par les Gouvernements parmi les membres du Commissariat; il est désigné pour quatre ans et son mandat peut être renouvelé (art. 25).

Un membre du Commissariat peut être déclaré démissionnaire d'office par la Cour sur requête du Conseil ou du Commissariat. Il peut aussi être suspendu par le Conseil statuant à l'unanimité et remplacé provisoirement jusqu'au moment où la Cour se sera prononcée (art. 23).

Le Commissariat, dans son ensemble, peut être censuré par l'Assemblée : la motion de censure entraîne la démission collective du Commissariat (art. 36).

b) Pouvoirs.

Le Commissariat prend des décisions, formule des recommandations et émet des avis (art. 27).

Il reste sous la dépendance du Conseil qui peut donner des directives à l'unanimité (art. 39).

Il peut agir lorsque le Conseil ne donne pas de directives (art. 39).

c) Procédure.

Le Commissariat établit un règlement général d'organisation qui détermine notamment :

- les catégories de décisions qui sont à prendre collégialement et celles qui pourront être déléguées à un membre du Commissariat. Selon une déclaration du Gouvernement, les responsabilités, en principe ne seront pas partagées, mais assumées collectivement;
- la répartition des tâches parmi les membres (art. 26). Le Comité intérimaire a été chargé d'établir un projet de règlement. Il a précisé clairement que la répartition se ferait équitablement entre les Commissaires de différentes nationalités.

Les articles 9 à 32 relatifs au Commissariat ont fait l'objet de nombreuses questions. Voici les réponses les plus importantes.

Selon l'article 19, un Commissaire doit avoir « une compétence générale »; les militaires ne sont ni inclus ni exclus par cette disposition.

L'article 20 prévoit que le nombre de Commissaires pourra être diminué. Il ne dit rien au sujet d'une augmentation possible. A l'origine, on avait pensé à un seul Commissaire. On a proposé ensuite un Collège de trois membres. Du moment que l'on s'engageait dans cette voie, il fallait admettre autant de Commissaires que d'Etats membres. Les grands pays n'ont pas accepté le principe de l'égalité absolue et l'accord a été réalisé finalement sur un Collège de neuf Commissaires.

III. — HET COMMISSARIAAT.

43. Het Commissariaat is de spil van de Gemeenschap.

a) Samenstelling.

Het Commissariaat bestaat uit negen leden, door de Regeringen van de deelnemende Staten in onderlinge overeenstemming benoemd op grond van hun algemene bekwaamheid (art. 19 tot en met 22). De ambtsperiodes bedragen zes jaren en kunnen worden vernieuwd. Een derde van de leden van het Commissariaat wordt om de twee jaar vervangen. Dit is het resultaat van een evolutie. Aanvankelijk werd een enkele Commissaris voorzien.

De Voorzitter van het Commissariaat wordt door de Regeringen in onderlinge overeenstemming benoemd onder de leden van het Commissariaat; hij wordt voor vier jaar aangewezen en zijn ambtsperiode kan worden vernieuwd (art. 25).

Een lid van het Commissariaat kan door het Hof uit zijn ambt ontheven worden verklaard op verzoek van de Raad of van het Commissariaat. Hij kan ook bij eenstemmige beslissing van de Raad worden geschorst en voorlopig vervangen totdat het Hof uitspraak heeft gedaan (art. 23).

Het gehele Commissariaat kan door de Vergadering worden afgekeurd: de motie van afkeuring brengt het gezamenlijk ontslag van het Commissariaat mede (art. 36).

b) Bevoegdheden.

Het Commissariaat neemt beslissingen, doet aanbevelingen en geeft adviezen (art. 27).

Het is ondergeschikt aan de Raad die aanwijzingen kan geven bij eenstemmige beslissing (art. 39).

Het mag handelen wanneer de Raad geen aanwijzingen geeft (art. 39).

c) Procedure.

Het Commissariaat stelt een algemeen reglement van organisatie vast, dat inzonderheid :

- definieert welke categorieën van beschikkingen gezamenlijk dienen te worden genomen en welke mogen worden gedelegeerd aan een lid van het Commissariaat. Uit een verklaring van de Regering blijkt, dat de verantwoordelijkheden, in beginsel, niet worden verdeeld, doch gemeenschappelijk waargenomen;
- de taken verdeelt onder de leden (art. 26). De Interim-Commissie werd belast met het opmaken van een ontwerp van reglement. Zij heeft duidelijk gepreciseerd dat de verdeling billijk zou geschieden onder de Commissarissen van verschillende nationaliteiten.

De artikelen 9 tot 32 betreffende het Commissariaat gaven aanleiding tot talrijke vragen. Hierna volgen de voornaamste antwoorden.

Volgens artikel 19 moet een Commissaris « een algemene bevoegdheid » bezitten; de militairen worden door deze bepaling noch medegerekend noch uitgesloten.

Bij artikel 20 wordt voorzien dat het aantal Commissarissen kan worden verminderd. Dit artikel behelst niets in verband met een gebeurlijke verhoging van hun aantal. Aanvankelijk werd slechts aan één Commissaris gedacht. Daarna werd een College van drie leden voorgesteld. Eens zulke weg opgegaan moest men zoveel Commissarissen als deelnemende Staten aanvaarden. De grote landen hebben het beginsel van de volstrekte gelijkheid niet aanvaard en ten slotte is men het eens geworden omtrent een College van negen Commissarissen.

Ce Collège, relativement nombreux, est un organe assez lourd; les articles suivants visent à alléger son fonctionnement. Le Ministre a donné les précisions suivantes :

On prévoit six groupes d'attributions :

- Présidence,
- Vice-Présidence,
- Commissaire aux forces armées,
- Commissaire aux forces économiques,
- Commissaire aux Finances,
- Commissaire à l'Administration générale et aux Statuts.

Trois Commissaires sans portefeuille assisteront dans leur tâche les Commissaires aux forces armées, aux forces économiques et aux Finances. Au point de vue du dosage, chaque Etat membre aurait un Commissaire pourvu d'un des six postes énumérés ci-dessus. La répartition entre membres civils et membres militaires sera effectuée avec soin.

Le terme « supranational » appliqué par l'article 20 aux fonctions de Commissaire a déjà été expliqué dans la partie générale.

Les articles 21 et 25 disposent que les nominations des Commissaires et du Président du Commissariat se font d'un commun accord par les Gouvernements des Etats membres. Cette réserve est particulièrement importante pour les petits pays.

Le terme « mandat » employé à l'article 25 au sujet des fonctions du Président, n'implique pas que les Commissaires sont les mandataires d'un Gouvernement. Leurs pouvoirs leur sont propres.

L'article 31 prévoit que certains grades supérieurs et certains emplois seront conférés par le Commissariat sur avis conforme du Conseil statuant à l'unanimité. La formule de l'unanimité a l'avantage d'empêcher la formation d'un groupe qui accaparerait les grades et emplois disponibles. Elle n'est pas sans danger. Notons cependant qu'elle est appliquée aussi au sein de l'OTAN. Elle subsistera aussi longtemps qu'une véritable autorité politique supranationale ne sera pas constituée.

Le § 2 de l'article 31 indique que, à titre provisoire, les grades sont conférés au choix de chaque Etat membre, soit par les autorités nationales appropriées, soit par le Commissariat. Ces dispositions provisoires ne pourront être changées qu'avec l'accord unanime des six Gouvernements (voir partie militaire).

Par contre les nominations aux emplois nécessitent une décision du Commissariat et l'avis unanime du Conseil. Comme ont fait observer plusieurs membres de la Commission cette formule n'est pas sans danger en raison de la lourdeur du système, par exemple, lors d'un état d'alerte.

A cela on a répondu que le Commissariat et le Conseil doivent être en mesure d'écarter éventuellement des commandements, des officiers dont la loyauté au point de vue démocratique ne serait pas indiscutable.

L'on trouvera en outre dans la troisième partie du présent rapport une question et réponse ayant trait à un aspect particulier du même problème (Art. 31. — Question relative à l'octroi des grades).

IV. — ASSEMBLÉE COMMUNE.

44. L'Assemblée commune est le troisième organe de la Communauté.

a) Composition.

L'Assemblée de la C.E.D. est l'Assemblée de la C.E.C.A. plus neuf délégués [3 pour la France, 3 pour l'Allemagne et 3 pour l'Italie (art. 33)].

Dit betrekkelijk talrijk College is een vrij logge instelling; de volgende artikelen zijn bestemd om de werking ervan te vergemakkelijken. De Minister verstrekke volgende bijzonderheden :

De bevoegdheden worden in zes takken verdeeld :

- Voorzitterschap;
- Ondervoorzitterschap;
- Commissaris voor de strijdkrachten;
- Commissaris voor de economische krachten;
- Commissaris voor de Financiën;
- Commissaris voor Algemeen Bestuur en Statuten.

Drie Commissarissen zonder portefeuille zullen de Commissarissen voor de strijdkrachten, voor de economische krachten en voor de Financiën in hun ambt bijstaan. Wat de dosering betreft, zou elke deelnemende Staat een Commissaris hebben die een der voornoemde zes betrekkingen zou bekleden. De verdeling onder burgerlijke en militaire leden zal zorgvuldig worden doorgevoerd.

Het woord « supranationaal », waarmee het ambt van Commissaris in artikel 20 wordt bestempeld, werd reeds toegelicht in de algemene beschouwingen.

Bij de artikelen 21 en 25 wordt bepaald dat de benoemingen van de Commissarissen en van de Voorzitter van het Commissariaat door de Regeringen van de deelnemende Staten worden verricht bij onderling accoord. Zulk voorbehoud heeft een bijzonder belang voor de kleinere landen.

Het in artikel 25 in verband met de functiën van de Voorzitter gebezigd woord « amtsperiode » betekent niet dat de Commissarissen mandatarissen zijn van een Regering. Zij oefenen hun eigen bevoegdheden uit.

Bij artikel 31 wordt bepaald dat benoemingen in sommige hogere rangen en betrekkingen zullen geschieden bij beslissing van het Commissariaat, met instemming van de Raad, bij eenstemmigheid bepaald. De formule van de eenstemmigheid biedt het voordeel dat zij de samenstelling onmogelijk maakt van een groep die de hand zou willen leggen op de openstaande rangen en betrekkingen. De formule is ook niet gevaarloos. Laten wij evenwel opmerken dat zij eveneens binnen de NATO wordt toegepast. Zij zal worden gehandhaafd zolang er geen echt supranationaal politiek gezag tot stand komt.

Paragraaf 2 van artikel 31 luidt dat de benoeming « in rangen » voorlopig ter keuze van elke deelnemende Staat geschiedt, hetzij door de bevoegde nationale instanties, hetzij door het Commissariaat. Bedoelde voorlopige schikkingen kunnen slechts worden gewijzigd mits eenparige toestemming van de zes Regeringen (zie militaire bepalingen).

Voor de benoemingen tot functies zijn daarentegen een beslissing van het Commissariaat en de bij eenstemmigheid bepaalde instemming van de Raad vereist. Zoals door verschillende Commissieleden opgemerkt werd, is die formule niet vrij van gevaar wegens de logheid van het stelsel, bij voorbeeld bij alarmtoestand.

Hierop werd geantwoord dat het Commissariaat en de Raad bij machte moeten zijn om desnoods het commando te onttrekken aan officieren wier loyaliteit in democratisch opzicht niet onaanvechtbaar zou zijn.

Bovendien komt in het derde deel van dit verslag een vraag met antwoord voor in verband met een bijzonder aspect van hetzelfde vraagstuk (Art. 31. — Vraag betreffende het toekennen van rangen).

IV. — GEMEENSCHAPPELIJKE VERGADERING.

44. De Gemeenschappelijke Vergadering is de derde instelling van de Gemeenschap.

a) Samenstelling.

De Vergadering van de E.D.G. is de Vergadering van de E.G.K.S. aangevuld met negen afgevaardigden [3 voor Frankrijk, 3 voor Duitsland en 3 voor Italië (art. 33)].

Aux termes de l'article 33, cette composition est provisoire jusqu'à ce qu'un accord soit réalisé, sur base de l'article 38, au sujet de la Communauté Politique Européenne.

L'article 34 dispose que l'Assemblée tient une session annuelle d'un mois, de plein droit, le dernier mardi d'octobre. Mais elle peut être convoquée en session extraordinaire.

b) Pouvoirs.

L'Assemblée devrait normalement exercer un contrôle démocratique de l'Exécutif. Provisoirement, elle ne le fait pas.

Selon l'article 36, l'Assemblée peut émettre des observations, des vœux et des suggestions au sujet du rapport que le Commissariat lui présente chaque année.

L'Assemblée peut émettre aux deux tiers des voix une motion de censure sur la gestion du Commissariat.

Ces compétences sont réduites. Mais une autre fonction est d'importance. L'article 38 confie à l'Assemblée une mission d'études constitutionnelles pour préparer une organisation définitive de structure fédérale ou confédérale.

Des commissaires ont souligné qu'il eût été plus logique de créer d'abord la Communauté Politique Européenne (C.E.P.). Mais le rythme des événements bouleverse la logique. Il fallait sans autre retard mettre sur pied un système de défense. Mais sans attendre la mise en vigueur du Traité instituant la C.E.D., les six Ministres des Affaires Étrangères ont été pour ainsi dire au devant des dispositions de l'article 38 en prenant le 10 septembre 1952 la résolution dite de Luxembourg.

Cette résolution décida la constitution d'une Assemblée destinée à accomplir le travail d'étude que l'article 38 réclame de l'Assemblée commune. Pour cette raison, l'Assemblée dite ad hoc a eu précisément la composition fixée par l'article 33 résumé ci-dessus. Cette Assemblée a établi et voté en six mois un projet de statut de Communauté politique dont les six Gouvernements sont actuellement saisis.

V. — LA COUR.

45. La Communauté comporte un organe juridictionnel : La Cour.

a) Composition.

La composition de la Cour de la C.E.D. est la même que celle de la Cour de la C.E.C.A. (art. 52). Toutefois, les sections régionales de la Cour prévues à l'article 12 du Protocole juridictionnel sont des institutions propres à la C.E.D.

La Cour est assistée par une organisation juridictionnelle qui comprend, notamment, des tribunaux de caractère européen.

b) Pouvoirs.

La Cour assure le règne du droit.

Voici comment votre Commission, suivie en cela par le Gouvernement, a analysé les différentes fonctions de la Cour :

La Cour est d'abord un *Conseil d'Etat*, car elle a reçu le pouvoir d'annulation.

Elle se prononce sur les recours en annulation pour incompétence, violation des formes substantielles, violation du Traité ou de toute règle de droit qui lui est applicable,

Luidens artikel 33 is dergelijke samenstelling voorlopig, tot een akkoord omtrent de Europese Politieke Gemeenschap tot stand komt overeenkomstig artikel 38.

Volgens artikel 34 houdt de Vergadering van rechtswege een jaarlijkse zitting van één maand, de laatste Dinsdag van October. Nochtans kan zij in buitengewone zitting worden bijeengeroepen.

b) Bevoegdheden.

De normale rol van de Vergadering was de uitoefening van een democratische controle op de Uitvoerende Macht. Voorlopig oefent zij bedoelde controle niet uit.

Overeenkomstig artikel 36 kan de Vergadering opmerkingen, wensen en suggesties uiten aangaande het verslag dat het Commissariaat haar ieder jaar voorlegt.

De Vergadering kan een motie van afkeuring betreffende het door het Commissariaat gevoerde beleid aannemen met een twee derde meerderheid.

Deze bevoegdheden zijn beperkt. Maar er is een andere belangrijke opdracht. Volgens artikel 38 is de Vergadering belast met studies van grondwetgevende aard met het oog op het voorbereiden van een definitieve organisatie op federale of confederale grondslag.

Commissarissen legden er de nadruk op, dat het redelijker ware geweest eerst de Europese Politieke Gemeenschap (E.P.G.) in het leven te roepen. Maar het tempo van de gebeurtenissen houdt geen rekening met de logica. Een defensiestelsel moest onverwijld worden opgebouwd. Doch, zonder de inwerkingtreding van het Verdrag tot oprichting van de E.D.G. af te wachten, zijn de zes Ministers van Buitenlandse Zaken om zo te zeggen vooruitgelopen op de bepalingen van artikel 38 door op 10 September 1952 de zogenaamde resolutie van Luxemburg goed te keuren.

Bij deze resolutie werd besloten tot de samenstelling van een Vergadering belast met het studiewerk, dat door artikel 38 van de Gemeenschappelijke Vergadering wordt gewenst. Om die reden heeft de zogenaamde Vergadering ad hoc juist de samenstelling zoals bepaald door artikel 33, dat hoger werd samengevat. De genoemde Vergadering heeft op zes maanden een ontwerp van statuut voor een politieke Gemeenschap opgemaakt en goedgekeurd, dat thans aanhangig is bij de zes Regeringen.

V. — HET HOF.

45. De Gemeenschap omvat een rechtsprekend lichaam : het Hof.

a) Samenstelling.

Het Hof van de E.D.G. is op dezelfde wijze samengesteld als dat van de E.G.K.S. (art. 52). Evenwel zijn de regionale afdelingen van het Hof, bepaald bij artikel 12 van het Protocol betreffende de rechtspraak, eigen instellingen van de E.D.G.

Het Hof wordt bijgestaan door een rechterlijke organisatie, die onder meer rechtbanken met Europees karakter omvat.

b) Bevoegdheden.

Het Hof zorgt er voor, dat het recht wordt geëerbiedigd.

Ziehier hoe uw Commissie, hierbij door de Regering gevolgd, de verschillende functies van het Hof heeft ontleed :

Het Hof is eerst en vooral een *Raad van State*, want het bezit de vernietigingsbevoegdheid.

Het is bevoegd uitspraak te doen, op elk door een deelnemende Staat, door de Raad of door de Vergadering ingesteld beroep tot vernietiging van de beschikkingen of aan-

détournements de pouvoir formés contre les décisions ou recommandations du Commissariat par un des États membres, par le Conseil ou par l'Assemblée (art. 54). Un recours peut être exercé devant elle, si le Commissariat s'abstient de prendre une décision ou de formuler une recommandation alors qu'il y est obligé ou qu'il y est habilité. Dans ce dernier cas, le recours n'est autorisé que si l'abstention constitue un détournement de pouvoir (art. 55).

La Cour statue sur les recours en annulation formés contre les délibérations du Conseil par un État membre, le Commissariat ou l'Assemblée (art. 57).

La Cour rend enfin des arrêts sur les recours en annulation formés contre les délibérations de l'Assemblée à la requête d'un des États membres ou du Commissariat. Ceux-ci ne peuvent invoquer que les moyens tirés de l'incompétence ou de la violation des formes substantielles (art. 58).

La Cour est aussi *juge du fond*. Si une action ou une abstention du Commissariat provoque des troubles fondamentaux et persistants, l'État intéressé peut en saisir le Commissariat. Un recours est possible contre les décisions prises par ce dernier s'il se refuse à admettre la réalité des troubles. Dans ce cas, la Cour peut se prononcer et prendre, à titre provisoire, toutes les mesures nécessaires (art. 56).

Aux conditions prévues dans le Protocole juridictionnel, la Cour est compétente en matière pénale ainsi qu'en matière de responsabilité civile de la Communauté. Elle connaît aussi des litiges relatifs au statut des agents (art. 60).

La Cour est un *tribunal d'arbitrage*. A la requête des États parties au litige ou de l'un d'eux, tout différend entre les États membres au sujet de l'application du Traité qui n'aurait pu être réglé par une autre voie, pourra être soumis à la Cour. Il en est de même pour tout différend en connexité avec l'objet du Traité, à la condition que ce différend lui soit soumis à la suite d'un compromis.

Enfin la Cour connaît des recours qui lui demandent de statuer, à titre *préjudiciel*, sur la validité des décisions ou recommandations du Commissariat et des délibérations du Conseil dans le cas où un litige porté devant un tribunal national mettrait en cause cette validité (art. 62).

c) Mesures d'exécution.

Les arrêts de la Cour ont force exécutoire sur le territoire des États membres sous la seule garantie de la vérification de leur authenticité. L'exécution forcée a lieu suivant les voies en usage dans chaque État (art. 66).

Un tempérament est apporté par les dispositions prévues pour la Belgique aux articles 31 et 32 du Protocole juridictionnel en ce qui concerne les décisions relatives à la matière pénale et à la réparation des dommages. Mais ce régime d'exception admis pour la Belgique ne pourra se perpétuer.

VI. — AMÉNAGEMENT DU STATUT DE LA COUR DE LA C.E.C.A.

Un statut juridictionnel basé sur les dispositions du Traité sera établi par voie de convention entre les États membres. Cette Convention apportera notamment les adaptations

bevelingen van het Commissariaat, op grond van onbevoegdheid, schending van wezenlijke vormvoorschriften, schending van het Verdrag of van enige uitvoeringsregeling daarvan dan wel misbruik van bevoegdheid. Beroep kan bij het Hof ingesteld worden, indien het Commissariaat nalaat een beslissing te nemen of een aanbeveling te doen wanneer het daartoe verplicht of bevoegd is. In dit laatste geval kan het beroep slechts ingesteld worden, indien de nalatigheid een misbruik van bevoegdheid uitmaakt (art. 55).

Het Hof doet uitspraak op elk door een deelnemende Staat, door het Commissariaat of door de Vergadering ingesteld beroep tot nietigverklaring van besluiten van de Raad (art. 57).

Ten slotte beslist het Hof over elk door een der deelnemende Staten of door het Commissariaat ingesteld beroep tot vernietiging van de besluiten van de Vergadering. Dit beroep kan alleen worden gegrond op onbevoegdheid of schending van wezenlijke vormvoorschriften (art. 58).

Het Hof oordeelt ook *ten gronde*. Ingeval een handeling of een nalatigheid van het Commissariaat van die aard is, dat daaruit fundamentele en duurzame moeilijkheden zouden kunnen ontstaan, kan de betrokken Staat zich tot het Commissariaat wenden. Tegen de beslissingen van het Commissariaat kan beroep worden ingesteld, indien het weigert het werkelijk bestaan der moeilijkheden te erkennen. In dat geval kan het Hof uitspraak doen en, bij wijze van voorlopige maatregel, alle vereiste schikkingen treffen (art. 56).

Volgens het bepaalde in het Protocol betreffende de Rechtspraak is het Hof bevoegd in strafzaken, evenals met betrekking tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de Gemeenschap. Ook de geschillen met betrekking tot de rechtspositie van het personeel worden bij het Hof ahangig gemaakt (art. 60).

Het Hof is een *scheidsgerecht*. Op verzoek van de Staten die bij het geschil betrokken zijn, of op verzoek van één hunner, kunnen alle geschillen tussen deelnemende Staten met betrekking tot de toepassing van het Verdrag, welke niet op een andere wijze kunnen worden geregeld, aan het Hof worden voorgelegd. Hetzelfde geldt voor elk geschil, dat verband houdt met het onderwerp van het Verdrag, op voorwaarde dat dit geschil daaraan wordt voorgelegd ingevolge een compromis (art. 65).

Ten slotte beslist het Hof over elk beroep, waarbij het verzocht wordt, bij wege van *prejudiciële beslissing*, uitspraak te doen over de geldigheid van de beschikkingen of aanbevelingen van het Commissariaat en van de besluiten van de Raad, indien een geschil, dat aan een nationale rechter is voorgelegd, deze geldigheid in het gedrang brengt (art. 62).

c) Uitvoeringsmaatregelen.

De beschikkingen van het Hof zijn uitvoerbaar op het grondgebied van de deelnemende Staten, zonder enige andere controle dan de verificatie van de authenticiteit. De gedwongen tenuitvoerlegging geschiedt overeenkomstig de in elke Staat gebruikelijke procedure (art. 66).

Door de bepalingen met betrekking tot België, welke voorkomen in de artikelen 31 en 32 van het Protocol betreffende de Rechtspraak, wordt een verzachting aangebracht ten opzichte van de beschikkingen in verband met strafzaken en schadevergoeding. Maar dit aan België verleende uitzonderingssysteem kan niet onbepaald voortduren.

VI. — AANPASSING VAN HET STATUUT VAN HET HOF DER E.G.K.S.

Een statuut van de rechtspraak, gebaseerd op de bepalingen van het Verdrag, zal door middel van een overeenkomst onder de deelnemende Staten worden vastgesteld.

nécessaires au statut de la Cour de la C.E.C.A. (art. 67), de telle façon qu'il n'y aura qu'une seule Cour pour les deux Communautés.

Les dispositions du Traité relatives à la Cour ont fait l'objet de diverses remarques.

On a fait observer que la composition de la Cour était inadéquate pour trancher des problèmes graves de nature non pas juridique mais économique ou politique. On a nommé à la Cour de la C.E.C.A. des personnalités qui n'étaient pas juristes ni spécialisées dans les questions financières. A cela il fut répondu, que rien dans le Traité n'empêche un choix judicieux d'hommes compétents par les Gouvernements responsables.

L'attention a été attirée sur le fait qu'en vertu de l'article 61 du Traité, la Cour sera compétente en matière pénale; il se pourra donc qu'un Allemand juge un Hollandais ou l'inverse. D'autre part, ne sera-t-il pas délicat de ne pas juger les hommes selon leur loi nationale? Ne faudrait-il pas créer des chambres nationales? Dans sa réponse le Gouvernement a rappelé le fait fondamental: la Cour est un organe supranational et les magistrats qui la composent sont Européens.

A l'objection interprétant l'article 56, §§ 2 et 3, comme créant un Gouvernement des juges, on a répondu que ces dispositions organisent plutôt une sorte d'arbitrage.

Le § 1 de l'article 65, vise les différends relatifs à l'application du Traité et le § 2 ceux qui sont en connexion avec l'objet du Traité. Dans le premier cas, il suffit que, toute autre voie de droit étant épuisée, une des parties saisisse la Cour du litige; dans le second cas, il faut l'assentiment des deux parties.

A l'article 66, alinéa 3, on a relevé que la procédure tendant à rendre exécutoires les arrêts de la Cour, est plus simple que l'*exequatur* ordinaire. En effet, les tribunaux belges se bornent à vérifier l'authenticité de l'arrêt. Encore une fois la réponse doit être trouvée dans le caractère supranational de la Cour.

Enfin le Gouvernement a donné l'assurance que lors des négociations en vue de l'élaboration de la Convention portant le statut juridictionnel de la Cour, il sera tenu compte des suggestions et remarques faites au sein de la Commission.

SECTION IX.

DOMAINE MILITAIRE.

I. — INTRODUCTION.

46. Les textes à consulter sont les suivants :

- Traité, Titre III;
- Protocole militaire;
- Protocole de signature sur la durée du temps de service;
- Accord spécial militaire;
- Code pénal militaire;
- Convention relative au statut des Forces Européennes de Défense;
- Protocole sur les conditions de rémunération du personnel civil et militaire de la Communauté et leurs droits à la pension;
- Protocole relatif au Grand-Duché de Luxembourg.

Die overeenkomst zal o. m. de noodzakelijke aanvullingen aanbrengen in het Statuut van het Hof der E.G.K.S. (art. 67), zodanig dat er slechts één enkel Hof zal zijn voor beide Gemeenschappen.

Nopens de bepalingen van het Verdrag, die betrekking hebben op het Hof, werden verschillende opmerkingen naar voren gebracht.

Men wees er op, dat het Hof niet op passende wijze is samengesteld voor het beslechten van ernstige vraagstukken, niet zozeer van juridische, maar van economische of politieke aard. Bij het Hof van de E.G.K.S. werden personen benoemd, die geen rechtskundigen zijn, noch specialisten in financiële kwesties. Daarop werd geantwoord, dat niets in het Verdrag de verantwoordelijke Regeringen belet, op oordeelkundige wijze bevoegde personen te kiezen.

De aandacht werd gevestigd op het feit dat, krachtens artikel 61 van het Verdrag, het Hof bevoegd zal zijn in strafzaken; het is dus mogelijk dat een Duits rechter over een Nederlander een vonnis zou uitspreken of omgekeerd. Zou het overigens niet delicaat zijn, de mensen niet volgens hun nationale wetgeving te oordelen? Moeten er geen nationale Kamers worden ingericht? In haar antwoord herinnerde de Regering aan het fundamenteel feit: het Hof is een supranationaal lichaam en de magistraten die er deel van uitmaken zijn Europeërs.

Tegen de opwerping, als zou artikel 56, §§ 2 en 3, een Regering van rechters in het leven roepen, wordt ingebracht dat die bepalingen eerder een soort arbitrage inrichten.

Paragraaf 1 van artikel 65 betreft de geschillen over de toepassing van het Verdrag, en § 2 de geschillen die verband houden met het onderwerp van het Verdrag. In het eerste geval volstaat het, dat een der partijen, na uitputting van alle andere rechtsmiddelen, de zaak bij het Hof aanhangig maakt; in het tweede geval is de instemming van beide partijen vereist.

Bij artikel 66 werd opgeworpen dat de procedure, die er toe strekt de beschikkingen van het Hof uitvoerbaar te maken, eenvoudiger is dan het gewone *exequatur*. Inderdaad, beperken de Belgische rechtbanken zich er toe de authenticiteit van het arrest te onderzoeken. Nogmaals dient het antwoord gezocht in het supranationaal karakter van het Hof.

Ten slotte gaf de Regering de verzekering dat bij de onderhandelingen met het oog op het tot stand komen van de Overeenkomst houdende juridictioneel statuut van het Hof, rekening zal worden gehouden met de in de Commissie gedane suggesties en opmerkingen.

SECTIE IX.

OP MILITAIR GEBIED.

I. — INLEIDING.

46. Volgende teksten kunnen worden geraadpleegd :

- Verdrag, Titel III;
- Militair Protocol;
- Protocol van ondertekening betreffende de duur van de dienstdaag;
- Bijzonder Militair Accoord;
- Militair Strafwetboek;
- Overeenkomst betreffende de rechtspositie van de Europese Defensie Strijdkrachten;
- Protocol inzake de bezoldigingsvoorwaarden voor het militaire en burgerpersoneel van de Gemeenschap en hun rechten op pensioen;
- Protocol betreffende het Groothertogdom Luxemburg.

On appelle Forces Européennes de Défense (F.E.D.) les contingents mis à la disposition de la Communauté par les Etats membres.

II. — PRINCIPE DE L'INTÉGRATION.

47. Les contingents nationaux sont donc intégrés dans une armée européenne. On a déjà défini ce concept d'intégration.

Dans l'OTAN, qui est une coalition, les forces armées nationales conservent leur autonomie jusqu'à l'échelon le plus élevé. Mais elles sont juxtaposées pour constituer ensemble des armées et des groupes d'armée; seuls les états-majors sont intégrés. Par contre, à l'intérieur de la C.E.D., ce sont les troupes elles-mêmes qui sont intégrées.

Une évolution très nette s'est marquée au cours des négociations. On prévoyait, au début, que la plus petite unité homogène de l'armée de terre serait le « combat-team », comptant environ 5.000 hommes. Pour des raisons militaires d'efficacité et aussi pour des raisons politiques, on remonta progressivement jusqu'à la division. C'est donc le corps d'armée qui est intégré. Il comporte 3 divisions dont 2 au plus sont de la même nationalité. (Voyez cependant la possibilité d'exception art. 69, § 2.)

Mais la division est déchargée au maximum des fonctions « logistiques » assurées par des unités de corps d'armée qui, elles, sont intégrées. C'est une précaution prise pour prévenir une tentative de sécession. On imagine difficilement qu'un Etat membre puisse regrouper ses propres forces avec tous les moyens de combat nécessaires, surtout si l'on tient compte de leur implantation, tant sur le front qu'en profondeur.

III. — FORCES F.E.D. ET FORCES GARDANT UN CARACTERE NATIONAL.

48. La règle est que toutes les troupes sont intégrées. Il n'y a, en principe, plus d'armées nationales (art. 9).

Cependant, des exceptions sont énumérées dans le Traité. Le volume des forces restées nationales ne peut, toutefois, compromettre la participation à la C.E.D. (art. 10, § 5).

Ces exceptions sont les suivantes (art. 10 et 11-14) :

a) Forces destinées à être employées dans les territoires non européens, et troupes assurant la relève de ces forces.

Pour la Belgique, ceci s'applique aux corps de troupes stationnés à Kamina, car ils protègent le Congo, tout en constituant un élément de la défense métropolitaine.

Il est à noter que les troupes de maintenance ou de relève stationnées dans la métropole, ne peuvent être plus nombreuses que celles qui se trouvent outre-mer.

b) Forces navales pour la défense des territoires non européens et les communications avec ceux-ci.

Les unités navales belges stationnées à l'embouchure du Congo ou servant d'escorteurs des forces océaniques, restent nationales. Par contre, les dragueurs fluviaux et côtiers feront partie des forces C.E.D.

c) Forces destinées à des missions internationales à Berlin, en Autriche ou pour le compte de l'O.N.U., ainsi que les troupes de maintenance et de relève. Pour la Belgique, cette exception couvre le bataillon de Corée.

Onder Europese Defensie Strijdkrachten (E.D.S.) worden verstaan, de contingenten, die ter beschikking van de Gemeenschap worden gesteld door de deelnemende Staten.

II. — HET BEGINSEL VAN DE INTEGRATIE.

47. De nationale contingenten worden dus in een Europees leger geïntegreerd. Dit begrip van integratie werd reeds nader bepaald.

In de NATO, die een coalitie is, behouden de nationale strijdkrachten hun zelfstandigheid tot op de hoogste sport. Maar ze worden naast elkander geplaatst om samen legers en legergroepen te vormen; alleen de staven worden geïntegreerd. Daarentegen, in de E.D.G., geschiedt de integratie bij de troepen zelf.

In de loop van de onderhandelingen is een zeer duidelijke evolutie tot uiting gekomen. Aanvankelijk was bepaald, dat de kleinste homogene eenheid van de landstrijdkrachten het « combat-team » zou zijn, dat ongeveer 5.000 man sterk is. Om militaire redenen van doeltreffendheid, en ook om politieke redenen, werd geleidelijk opgeklimmen tot de divisie. De integratie geschiedt dus op het peil van het legerkorps. Dit omvat 3 divisies, waarvan 2, ten hoogste, tot dezelfde nationaliteit behoren (cf. nochtans de mogelijke uitzonderingen, art. 69, § 2).

Maar de divisie wordt in de ruimst mogelijke mate ontlast van de « logistieke » taken, welke worden vervuld door legerkorpseenheden, die dan geïntegreerd zijn. Dit is een voorzorgsmaatregel genomen om pogingen tot afscheiding te verhinderen. Het lijkt ondenkbaar dat een deelnemende Staat zijn eigen strijdkrachten zou kunnen hergroeperen, met alle nodige gevechtsmiddelen, vooral als men rekening houdt met hun opstelling, zowel op het front als verder naar achter.

III. — STRIJDKRACHTEN VAN DE E.D.G. EN STRIJDKRACHTEN DIE EEN NATIONAAL KARAKTER BEHOUDEN.

48. Als regel geldt, dat alle troepen worden geïntegreerd. In beginsel bestaan er geen nationale legers meer (art. 9).

Nochtans worden in het Verdrag uitzonderingen opgesomd. De omvang van de nationaal-blijvende strijdkrachten mag evenwel de deelneming aan de E.D.G. niet in het gedrang brengen (art. 10, § 5).

De uitzonderingen zijn de volgende (art. 10 en 11-14) :

a) Strijdkrachten, bestemd om te worden gebruikt in niet-Europese gebieden, en troepen die voor de aflossing dier strijdkrachten nodig zijn.

Voor België is dit toepasselijk op de te Kamina gestationeerde troepen, want deze beschermen Congo en vormen terzelfder tijd een onderdeel van de verdediging van het Moederland.

Er dient opgemerkt dat de tot onderhoud en aflossing bestemde troepen, die in het Moederland gestationeerd zijn, niet talrijker mogen zijn dan de troepen overzee.

b) Zeestrijdkrachten, bestemd ter verdediging van niet-Europese gebieden, en ter bescherming van de verbindingen met die gebieden.

De Belgische vlooteenheden die in de monding van de Congo-stroom gestationeerd zijn, of als escorte voor de oceaan-strijdkrachten dienst doen, blijven nationaal. Daarentegen zullen de stroom- en kustmijnvegers deel uitmaken van de strijdkrachten der E.D.G.

c) Strijdkrachten bestemd om te worden aangewend voor internationale missies in Berlijn en Oostenrijk, of voor rekening van de O.V.N. evenals de troepen nodig voor onderhoud en aflossing. Voor België geldt die uitzondering het Korea-bataljon.

- d) Garde personnelle du Chef de l'État
- e) Forces de police et de gendarmerie exclusivement préposées au maintien de l'ordre intérieur (art. II).
- f) *Sont européennes, mais restent homogènes*, et sous le contrôle des Gouvernements, les forces de défense de l'intérieur (art. 16).

Leur emploi est régi par des conventions particulières conclues dans le cadre du Traité de l'Atlantique Nord. Selon ce Traité, la défense de l'intérieur reste une responsabilité nationale; le commandement des forces affectées à cette mission appartient aux autorités nationales (art. 18, § 3, du Traité).

Pour les forces de défense de l'intérieur, il convient donc de distinguer :

- *leur statut*, qui est identique à celui des contingents C.E.D. proprement dits;
- *leur emploi*, qui reste une responsabilité nationale;
- *leur commandement*, qui est aussi une responsabilité nationale.

En temps de paix, les forces de l'intérieur ne sont pas intégrées, bien que de statut européen. En temps de guerre, les accords actuels ne prévoient par leur intégration.

- g) La protection civile est assurée par chaque État membre (art. 17).

IV. — ÉCHANGES D'HOMMES ET DE TROUPES ENTRE LES CONTINGENTS E.D. ET LES FORCES NATIONALES D'UN ÉTAT.

49. Puisque les États signataires envoient, d'une part, des contingents à l'armée européenne et conservent, d'autre part, à titre exceptionnel, des forces nationales, la question se pose de savoir si des échanges sont possibles entre ces deux espèces de troupes.

Cette question a été débattue longuement au sein de votre Commission. Il résulte des débats qui y ont été consacrés et des explications fournies par le Gouvernement qu'on doit tout d'abord admettre des transferts individuels. Ceux-ci peuvent présenter un intérêt pour les militaires eux-mêmes et notamment pour les gradés. Dans le cadre limité des forces nationales, les avancements réguliers ne seraient guère possibles. Les officiers affectés à ces forces, doivent pouvoir être transférés à la C.E.D. Un Protocole français additionnel ne fait que confirmer cette faculté. Elle sera assurément utilisée par la Belgique.

Mais c'est surtout la remise de corps de troupes à la disposition des commandements nationaux pour grossir l'effectif des forces nationales et l'importance que pareille mesure peut présenter en période de crise, qui a retenu l'attention de plusieurs membres de la Commission.

Ceux-ci ont demandé que ce point soit examiné dans le présent rapport. Voici un aperçu succinct de ce problème :

- a) Cette remise peut être demandée d'abord par un État qui doit remplir une mission internationale en dehors du territoire européen (art. 14). Il faut l'accord de SHAPE et l'avis du Conseil des Ministres statuant à la majorité des deux tiers. Cette hypothèse ne soulève guère de difficulté. Il n'en va pas de même pour les deux autres.

- b) La remise est, en effet, aussi autorisée en cas de crise intérieure en Europe. Voici ce que dit l'important article 12 :

« § 1. Dans le cas de troubles ou de menaces de troubles

- d) De personnelle lijfwacht van het Staatshoofd.

- e) Politiemacht en militaire politie, uitsluitend met het handhaven van de orde in het binnenland belast (art. 1).

- f) *Zijn Europees maar behouden hun homogeen karakter*, en blijven onder het toezicht van de Regeringen, de strijdkrachten bestemd tot de binnenlandse verdediging (art. 16).

Hun aanwending wordt geregeld bij bijzondere overeenkomsten, gesloten in het kader van het Noord-Atlantisch Verdrag. Volgens dit Verdrag blijft de binnenlandse verdediging een nationale aangelegenheid; het bevel over de daartoe aangewende strijdkrachten berust bij de nationale autoriteiten (art. 18, § 3, van het Verdrag).

In verband met de strijdkrachten voor de binnenlandse verdediging dient dus onderscheid gemaakt tussen :

- *hun status*, die dezelfde is als die van de eigenlijke E.D.G.-contingenten;
- *hun aanwending*, die een nationale aangelegenheid blijft;
- *hun bevel*, dat eveneens een nationale aangelegenheid is.

In vredetijd zijn de binnenlandse strijdkrachten niet geïntegreerd, hoewel ze de Europese status bezitten. In de thans bestaande akkoorden is geen sprake van hun integratie in oorlogstijd.

- g) Voor de bescherming van de burgerbevolking wordt door elke deelnemende Staat gezorgd (art. 17).

IV. — UITWISSELING VAN MANSCHAPPEN EN VAN TROEPEN TUSSEN DE E.D.G.-CONTINGENTEN EN DE NATIONALE STRIJDKRACHTEN VAN EEN STAAT.

49. Aangezien de deelnemende Staten enerzijds contingents naar het Europees leger zenden, en anderzijds in uitzonderingsgevallen nationale strijdkrachten in stand houden, rijst de vraag, of uitwisselingen mogelijk zijn tussen die twee soorten troepen.

Deze kwestie werd in de schoot van uw Commissie langdurig besproken. Uit de er aan gewijde besprekingen en de door de Regering verstrekte uitleggingen blijkt dat eerst en vooral individuele overplaatsingen moeten worden aangevaard. Zij kunnen belang opleveren voor de militairen zelf, en inzonderheid voor de gegradueerden. In het beperkte kader van de nationale strijdkrachten zou normale bevordering niet mogelijk zijn. De aan deze strijdkrachten verbonden officieren moeten naar de E.D.G. kunnen worden overgeplaatst. In een Frans aanvullend Protocol wordt trouwens deze mogelijkheid bevestigd. België zal er ongetwijfeld gebruik van maken.

Maar vooral het feit, troepenkorpsen opnieuw ter beschikking te stellen van de nationale bevelsorganen, ten einde de getalsterkte van de nationale strijdkrachten te verhogen, en het belang dat dergelijke maatregel in crisisperiode kan opleveren hebben de aandacht van verscheidene Commissieleden gaande gemaakt.

Deze hebben gevraagd dat bedoeld punt in dit verslag zou worden onderzocht. Ziehier een beknopt overzicht van het vraagstuk :

- a) Dit opnieuw ter beschikking stellen kan eerst en vooral geschieden op verzoek van een Staat, die een internationale opdracht moet vervullen buiten het Europese grondgebied (art. 14). Daartoe is de instemming van SHAPE nodig, en het advies van de Raad van Ministers, die met een twee derde meerderheid beslist. Die eventualiteit levert geen moeilijkheden op. Hetzelfde kan echter niet worden gezegd van de andere twee mogelijke gevallen.

- b) Het opnieuw ter beschikking stellen kan, inderdaad, ook geschieden ingeval van binnenlandse crisis in Europa. Het belangrijke artikel 12 zegt daarover het volgende :

« § 1. In geval van onlusten of dreiging van onlusten op

sur le territoire d'un État membre en Europe, la fraction des contingents fournis par cet État aux forces européennes de défense, nécessaire pour faire face à cette situation, est, sur sa demande, et le Conseil informé, mise à sa disposition par le Commissariat.

» Les conditions d'emploi de ces éléments sont déterminées par la réglementation en vigueur sur le territoire de l'État membre demandeur.

» § 2. Dans le cas de sinistre ou de calamité nécessitant un secours immédiat, les éléments des forces européennes de défense, quelle que soit leur origine, en état d'intervenir utilement, doivent prêter leur concours. »

Un membre a posé la question de savoir si l'on a prévu un critère pour définir ce qu'on entend par « troubles » ou « menaces de troubles ».

Pareil critère fait, paraît-il, défaut. Cependant le Gouvernement a déclaré qu'il ne semble pas que le Commissariat puisse apprécier discrétionnairement la nature des troubles et l'importance de la fraction des forces qui doivent être remises à la disposition de l'État demandeur.

Si toutefois, le Gouvernement n'est pas certain de cette interprétation, — à savoir qu'il est libre de demander ce dont il estime avoir besoin, — il y aurait lieu d'obtenir un Protocole interprétatif en ce sens. L'ordre public intérieur doit dans chaque État être assuré. Une procédure impliquant la possibilité d'un simple retard est périlleuse. Au surplus, pareil Protocole devrait prévoir le droit de l'État à redemander des contingents F.E.D., non seulement lorsque l'ordre est troublé, mais aussi lorsque des troubles sont menaçants. Des actes de prévoyance sont, en la matière, souvent nécessaires.

c) Le troisième cas où la remise d'éléments F.E.D. à la disposition des autorités nationales est prévu, est celui d'une crise en territoire non européen. Il est réglé par l'article 13 :

« Dans le cas d'une crise grave affectant un territoire non européen à l'égard duquel un État membre assume des responsabilités de défense, la fraction des contingents fournis par cet État aux forces européennes de défense nécessaire pour faire face à la crise est, sur sa demande, et avec l'accord du Commandant suprême compétent relevant de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord, mise à sa disposition par le Commissariat, le Conseil informé. Les contingents ainsi détachés, cessent de relever de la Communauté jusqu'au moment où ils sont remis à sa disposition, dès que leur emploi n'est plus nécessaire pour faire face à la crise.

» Les implications militaires, économiques et financières du retrait ci-dessus prévu, sont, dans chaque cas, examinées et réglées par le Commissariat avec l'avis conforme du Conseil statuant à la majorité des deux tiers. »

On peut se demander si cette procédure est susceptible de paralyser ou retarder l'action d'un État qui rencontre dans un de ses territoires d'outre-mer une crise grave d'origine extérieure ou intérieure. La réponse semble devoir être négative. En effet, selon le Protocole français relatif à l'article 13, le Conseil des Ministres de la C.E.D. adressera des directives au Commissariat pour que celui-ci mette les forces réclamées *immédiatement* à la disposition de l'État qui a introduit une demande *jugée urgente par cet État*, dès que celle-ci est notifiée au Commissariat et à SHAPE.

het grondgebied van een deelnemende Staat in Europa, wordt het gedeelte van de door die Staat aan de Europese Defensie Strijdkrachten geleverde contingenten, dat nodig is om aan die toestand het hoofd te bieden, op zijn verzoek en nadat de Raad is ingelicht, door het Commissariaat te zijner beschikking gesteld.

» Deze voorwaarden van aanwending dier onderdelen worden bepaald door de voorschriften, die op het grondgebied van de deelnemende Staat, die het verzoek doet, gelden.

» § 2. In geval van rampen of grote onheilen waarbij onmiddellijke hulp vereist is, moeten de onderdelen van de Europese Defensie Strijdkrachten, die in staat zijn daadwerkelijke hulp te verschaffen, hun medewerking verlenen, welke ook hun herkomst zij. »

Door een lid werd gevraagd of een criterium werd voorzien om vast te stellen wat door « onlusten » of « dreiging van onlusten » dient verstaan.

Naar het schijnt ontbreekt zulk criterium. De Regering heeft nochtans verklaard dat het Commissariaat blijkbaar geen werkelijk recht van beoordeling bezit, wat de aard der onlusten betreft, noch de belangrijkheid van de fractie der strijdkrachten die opnieuw ter beschikking moeten worden gesteld van de Staat, die er om verzoekt.

Indien echter de Regering niet zeker is aangaande die interpretatie, — namelijk, dat het haar vrijstaat zoveel manschappen te vragen als ze nodig acht, — zou in die zin een verklarend Protocol moeten worden bekomen. De binnenlandse openbare orde moet in elke Staat worden verzekerd. Een procedure, waardoor mogelijkheid tot een eenvoudige vertraging ontstaat, levert gevaar op. Bovendien zou in een dergelijk Protocol moeten worden bepaald, dat de Staat het recht heeft E.D.S.-contingenten terug te vragen, niet alleen wanneer de orde verstoord wordt, maar ook wanneer er onlusten dreigen. Het is in dergelijke aangelegenheden vaak nodig voorzorgsmaatregelen te nemen.

c) Het derde geval, waarin E.D.S.-onderdelen opnieuw ter beschikking van de nationale overheid kunnen worden gesteld, is dat van een crisis in niet-Europees gebied. Het wordt geregeld bij artikel 13 :

« Ingeval in een niet-Europees gebied, voor welks verdediging een deelnemende Staat verantwoordelijk is, een ernstige crisis heerst, wordt het gedeelte van de door die Staat aan de Europese Defensie Strijdkrachten geleverde contingenten, dat nodig is om aan deze crisis het hoofd te bieden, op zijn verzoek en met instemming van de bevoegde, onder de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie ressorterende Opperbevelhebber, door het Commissariaat te zijner beschikking gesteld, nadat de Raad is ingelicht. De aldus afgestane contingenten ressorteren dan niet meer onder de Gemeenschap, totdat zij opnieuw te harer beschikking worden gesteld zodra zij niet langer nodig zijn om aan de crisis het hoofd te bieden.

» De militaire, economische en financiële gevolgen van de hierboven voorziene terugtrekking worden voor ieder geval onderzocht en geregeld door het Commissariaat, met instemming van de Raad, door deze met een meerderheid van twee derde bepaald. »

Men kan zich afvragen, of deze procedure niet tot gevolg zou hebben de actie te verlammen of te vertragen van een Staat, die in een van zijn overzeese gebiedsdelen het hoofd moet bieden aan een ernstige crisis van buitenlandse of binnenlandse oorsprong. Het antwoord schijnt ontkennend te zijn. Inderdaad, volgens het Franse Protocol betreffende artikel 13, zal de Raad van Ministers van de E.D.G. richtlijnen verstrekken aan het Commissariaat, opdat dit laatste de gevraagde strijdkrachten *onmiddellijk* ter beschikking zou stellen van de Staat, die een *door hemzelf spoedeisend geachte* aanvraag heeft ingediend, zulks zodra bedoelde aanvraag aan het Commissariaat en aan SHAPE is betekend.

SHAPE ne peut refuser son accord, sauf si le retrait peut compromettre la sécurité de la Communauté. Le Protocole relatif aux relations entre l'OTAN et la C.E.D. précise qu'il appartient aux deux Conseils réunis d'en décider à l'unanimité, c'est-à-dire avec la voix de l'Etat intéressé.

V. — VOLUME DES FORCES F.E.D.

50. Sous réserve des exceptions qui viennent d'être énumérées, toutes les forces nationales sont donc intégrées. Quel est leur volume ?

a) L'importance des contingents militaires à fournir par chaque Etat à la C.E.D. est fixée par les organes de celle-ci, comme le prévoit l'article 68 du Traité et les articles 1, 2 et 3 du Protocole militaire. Toutefois, ces contributions sont déterminées de commun accord avec l'OTAN. Pour la Belgique, il n'y a pas de modifications à la situation actuelle. L'importance du contingent est fixée par les accords passés dans le cadre de l'OTAN.

b) Le contingent est fixé annuellement dans l'OTAN. Il est déterminé chaque année, par les pays membres. Il semble donc que pour la C.E.D., aussi, le contingent sera établi chaque année en tenant compte des nécessités militaires.

VI. — TEMPS DE SERVICE.

51. Y a-t-il une relation entre le volume des effectifs F.E.D. à fournir et le temps de service ? Voilà une question essentielle qui a préoccupé la Commission.

Les conceptions qui ont inspiré l'OTAN et la C.E.D. sont différentes.

Pour l'OTAN, on a fixé les effectifs militaires que chaque membre doit fournir. Les Etats ont dû organiser la durée du temps de service de manière à constituer les divisions promises. Certains Commissaires ont fait observer que ce qui est acceptable dans le cadre d'une simple association des Nations devient psychologiquement impossible, dans le cas de l'intégration. Comment des individus faisant partie de la même armée, admettraient-ils de fournir des prestations d'une durée différente ? A cette observation il a été répondu, qu'ici c'est plutôt l'importance des effectifs à fournir par chaque pays qui doit dépendre de la durée du temps de service qui aura été fixée pour tous d'une manière uniforme.

Le principe de l'uniformité de la durée du temps de service est inscrit dans l'article 72. Cette durée, qui ne peut être inférieure à 18 mois, sera fixée par le Conseil des Ministres statuant à l'unanimité (Protocole militaire, art. 12).

Les Gouvernements des Etats membres du Traité, doivent se concerter pour arriver à un accord qui servira de base à la décision du Conseil (Protocole de signature).

Est-on près de cet accord ?

A la demande du Gouvernement belge, les représentants des Gouvernements se sont réunis à Paris, le 12 août 1952. Ils n'ont pu arriver à une solution.

Le 13 août 1952, le Gouvernement belge a pris les décisions suivantes :

1° Maintien intégral de la loi du 28 mai 1951 fixant la durée du service militaire à 24 mois;

SHAPE kan zijn instemming niet weigeren, tenzij de terugtrekking de ganse Gemeenschap in gevaar zou brengen. In het Protocol inzake de betrekkingen tussen de NATO en de E.D.G. wordt nader bepaald, dat de twee Raden samen daarover eenparig moeten beslissen, d.w.z. met inbegrip van de stem van de betrokken Staat.

V. — OMVANG DER STRIJDKRACHTEN VAN DE E.D.G.

50. Afgezien van de uitzonderingen, die zo pas werden opgenoemd, worden dus alle nationale strijdkrachten geïntegreerd. Welke is hun omvang ?

a) De getalsterkte der militaire contingenten, die door elke Staat aan de E.D.G. moeten worden geleverd, wordt door de gezagslichamen van deze laatste vastgesteld, zoals wordt bepaald in artikel 68 van het Verdrag, en in de artikelen 1, 2 en 3 van het Militair Protocol. Deze bijdragen worden evenwel vastgesteld na overleg met de NATO. Voor België blijft de huidige toestand ongewijzigd. De getalsterkte van het contingent is bepaald bij de accorden, die in het kader van de NATO werden gesloten.

b) In de NATO wordt het contingent jaarlijks vastgesteld. Het wordt ieder jaar door de deelnemende landen bepaald. Blijkbaar zal het contingent, ook voor de E.D.G., ieder jaar worden vastgesteld, met inachtneming van de militaire noodwendigheden.

VI. — DIENSTTIJD.

51. Bestaat er een verband tussen het cijfer der effectieven van de E.D.S. en de dienstdienst ? Dit is een kwestie van hoofdzakelijk belang, waarover de Commissie zich bezorgd heeft gemaakt.

De NATO en de E.D.S. berusten op verschillende concepten.

Voor de NATO werd het militair effectief bepaald, dat ieder lid moet leveren. De Staten hebben de dienstdienst zo moeten inrichten, dat de beloofde divisies konden worden samengesteld. Sommige Commissieleden merkten op dat, wat aanvaardbaar is in het kader van een eenvoudige associatie der Staten, psychologisch gezien, onmogelijk wordt in geval van integratie. Hoe zouden manschappen, die deel uitmaken van een zelfde leger, aanvaarden dat zij prestaties moeten leveren van verschillende duur ? Op deze opmerking werd geantwoord dat hier veeleer de omvang van het door ieder land te leveren effectief moet afhangen van de duur van de dienstdienst, die voor allen eenvormig zal zijn vastgesteld.

Het beginsel van de eenvormigheid van de dienstdienst werd in artikel 72 opgenomen. Die tijd, die niet minder dan 18 maanden mag bedragen, zal door de Raad van Ministers met eenparigheid van stemmen worden vastgesteld (Militair Protocol, art. 12).

De Regeringen van de bij het Verdrag betrokken Staten, moeten onderling overleg plegen om tot een overeenkomst te komen, welke tot grondslag zal dienen voor de beslissing van de Raad (Protocol van Ondertekening).

Zal deze overeenkomst weldra worden bereikt ?

Op verzoek van de Belgische Regering zijn de vertegenwoordigers der Regeringen op 12 Augustus 1952 te Parijs bijeengekomen. Zij hebben geen oplossing bereikt.

Op 13 Augustus 1952 heeft de Belgische Regering volgende beslissingen genomen :

1° Integrale handhaving van de wet van 28 Mei 1951, waarbij de dienstdienst op 24 maanden wordt vastgesteld;

2° Faisant usage d'une disposition de la loi et en attendant que l'avis des autorités militaires internationales soit unanimement suivi, le Gouvernement décide de mettre en congé les miliciens à la date à laquelle ils auront fait 21 mois.

Le 11 février 1953, le représentant belge, à l'occasion de la discussion sur les Protocoles additionnels, a rappelé au Comité intérimaire le désir du Gouvernement belge d'arriver rapidement à un accord.

VII. — COMMANDEMENT.

52. Après avoir examiné la consistance et le volume des troupes F.E.D., il faut maintenant exposer le problème du Commandement.

On a déjà souligné que la C.E.D. s'encadre fortement dans l'OTAN, notamment au point de vue des articulations et du déploiement des forces en temps de paix et de la conduite des opérations militaires en période de guerre (art. 18). Il n'y a donc pas de commandement des forces F.E.D. Ce commandement est exercé par SHAPE, du moins aussi longtemps que dure l'OTAN; si l'OTAN vient à disparaître, les Etats signataires de la C.E.D. devront se concerter.

Le Commandement de SHAPE a préoccupé la Commission. Un commissaire a souligné que le Traité de l'Atlantique Nord ne fait pas mention de la fonction d'un Commandement suprême. Les Ministres pouvaient-ils procéder à cette nomination sans avoir consulté au préalable les Parlements nationaux? Si la mesure est souhaitable n'est-elle pas inconstitutionnelle? Pouvions-nous placer, par simple arrêté royal, des troupes belges sous le commandement d'un général étranger? Il fut répondu que le Traité de l'OTAN ne donnait que les principes. Pas plus qu'un généralissime, il ne prévoyait ni un secrétaire général, ni un Conseil des Représentants permanents. Il appartenait au Conseil et au Comité de Défense de mettre sur pied toute l'organisation (à voir : art. 9 du Traité de l'Atlantique). C'est ce qui a été fait, en ce qui concerne le commandement, à la réunion du Conseil à Lisbonne, en février 1952.

De nombreux commissaires se sont inquiétés des conséquences que cet état de choses pourrait entraîner pour la Belgique.

Voici en résumé comment le Gouvernement a exposé la situation au point de vue du commandement des forces belges :

Il n'y aura plus de commandement national de l'ensemble de ces forces et cela pour deux raisons :

La première est que les F.E.D., d'origine belge, sont intégrées dans des corps d'armée composés d'unités de nationalités différentes. La seconde est que l'ensemble des F.E.D. sont placées sous le commandement de SHAPE.

Mais le Gouvernement a tenu à apporter trois précisions. D'abord le Roi participe à un commandement collectif. Son Ministre compétent fait partie du Conseil de l'OTAN et un officier général belge est membre du Comité des Représentants militaires près du « Standing Group ».

Ensuite, le Traité de la C.E.D. dispose que le commandement des forces affectées à la défense intérieure de chaque Etat membre s'exerce conformément aux conventions conclues dans le cadre du Traité de l'Atlantique Nord (art. 18, § 3). Ceci signifie que, en Belgique, ces forces relèveront pour leur emploi des autorités nationales. Le Roi pourrait donc exercer son autorité sur cette partie de nos forces, bien qu'elles soient de statut européen.

2° Gebruik makend van een bepaling der wet, en in afwachting dat het advies van de internationale Militaire Overheid eenparig zal worden gevolgd, beslist de Regering de dienstplichtigen naar huis te zenden op de datum, waarop zij 21 maanden dienst hebben volbracht.

Op 11 Februari 1953, ter gelegenheid van de besprekingen betreffende de additionele Protocollen, heeft de Interim-Commissie herinnerd aan het verlangen van de Belgische Regering om spoedig tot een akkoord te komen.

VII. — BEVELSORGANEN.

52. Nadat we de samenstelling en de omvang van de E.D.S.-troepen nader hebben onderzocht, moeten we thans het probleem van de bevelsorganen uiteenzetten.

Er werd reeds op gewezen, dat de E.D.G. nauw aansluit bij de NATO, o.m. wat betreft de verdeling en de ontplooiing van de strijdkrachten in vredetijd, en de leiding van de militaire operaties in oorlogstijd (art. 18). Er zijn dus geen eigen bevelsorganen voor de strijdkrachten der E.D.G. Dit bevel wordt gevoerd door SHAPE, ten minste zolang de NATO bestaat; verdwijnt de NATO, dan moeten de Staten, die de E.D.G. hebben ondertekend, onderling overleg plegen.

Het SHAPE-commando hield de aandacht der Commissie gaande. Een commissielid legde nadruk op het feit dat het Noord-Atlantisch Verdrag geen melding maakt van de functie van opperbevelhebber. Mochten de Ministers tot die benoeming overgaan zonder voorafgaande raadpleging der nationale Parlementen? Zo de maatregel wenselijk is, is hij evenwel niet ongrondwettelijk? Mochten wij, bij gewoon koninklijk besluit, Belgische troepen onder het bevel van een vreemd generaal plaatsen? Het antwoord luidde dat het NATO-Verdrag slechts beginselen behelst. Zomin als een opperbevelhebber voorzag dit een secretaris-generaal noch een Raad van vaste Vertegenwoordigers. Aan de Raad en het Defensie-Comité was de taak opgelegd, gans de organisatie tot stand te brengen (cf. art. 9 van het Noord-Atlantisch Verdrag). Zulks is ten slotte, wat de bevoegdheden van deze bevelsorganen betreft, gebeurd op de vergadering van de Raad te Lissabon, in Februari 1952.

Verscheidene commissieleden betoonden zich bezorgd om de gevolgen welke voor België uit die toestand zouden kunnen voortvloeien.

Ziehier, beknopt weergegeven, hoe de Regering de toestand heeft uiteengezet wat de bevelvoering over de Belgische strijdkrachten betreft :

Er zal geen nationaal commando voor die gezamenlijke strijdkrachten meer bestaan; en dit om twee redenen :

Ten eerste worden de E.D.S. van Belgische oorsprong geïntegreerd in legerkorpsen, samengesteld uit eenheden van verschillende nationaliteit. Ten tweede worden de E.D.S. in hun geheel onder het bevel van SHAPE geplaatst.

Doch de Regering stond er op drie nadere bijzonderheden te verstrekken. Vooreerst neemt de Koning deel aan een gemeenschappelijk bevel. Zijn bevoegd Minister maakt deel uit van de Raad van de NATO, en een Belgisch opperofficier is lid van het Comité der Militaire Vertegenwoordigers bij de « Standing Group ».

Vervolgens wordt in het Verdrag betreffende de E.D.G. bepaald, dat het bevel over de strijdkrachten, voor de binnenlandse verdediging van elke deelnemende Staat aangewend, wordt gevoerd volgens de bepalingen van de overeenkomsten, die in het raam van het Noord-Atlantisch Verdrag zijn gesloten (art. 18, § 3). Zulks betekent dat, in België, deze strijdkrachten, wat hun aanwending betreft, van de nationale overheid zullen afhangen. De Koning zal dus zijn gezag uitoefenen over dit deel van onze strijdkrachten, hoewel zij de Europese status bezitten.

Enfin, le Roi garde le commandement des forces restées nationales.

Nous abordons maintenant un nouvel ordre de questions. Comment ces troupes — dont nous avons précisé le volume et le commandement — sont-elles recrutées, mises en état, déployées, mobilisées ?

VIII. — RECRUTEMENT.

53. Le recrutement est réglé par les articles 15 et 73 du Traité et par le Protocole militaire. Il se fait par conscription et par engagements volontaires.

Le recrutement des F.E.D. de chaque État membre se fait selon les lois nationales dans le cadre des dispositions de principe définies dans le Protocole militaire. Ce n'est qu'à partir d'une date fixée de commun accord par les Gouvernements que le Commissariat procédera lui-même au recrutement. Avant cela, il se borne à suivre les opérations de recrutement effectuées par les États membres.

Un pays signataire peut recruter les effectifs nécessaires dans les territoires d'outre-mer.

IX. — MISE EN CONDITION.

54. Selon l'article 74 :

« § 1. Le Commissariat procède à l'instruction et à la mise en condition des forces européennes de défense suivant une doctrine commune et des méthodes uniformes. En particulier, il dirige les écoles de la Communauté.

» § 2. A la demande d'un État membre, il est tenu compte dans l'application des principes définis au § 1 du présent article, de la situation particulière résultant pour cet État de l'existence, en vertu de l'article de la Constitution, de plusieurs langues officielles. »

55. Les écoles dont le statut futur a fait l'objet de nombreuses remarques au sein de la Commission, méritent un commentaire particulier. Ce sont elles qui doivent créer un corps homogène d'officiers.

Les écoles existantes sont transformées en écoles européennes. A titre provisoire, instructeurs et élèves peuvent être de même nationalité, sous direction intégrée. Plus tard, les écoles européennes seront plus complètement intégrées tout en comportant des sections homogènes.

Du point de vue belge, l'École Royale Militaire conserve son statut actuel, mais elle passe sous la responsabilité du Commissariat au point de vue de l'enseignement (uniformisation des doctrines). Quant à l'École de Guerre, une partie de son programme pourra être confié à un organisme intégré en dehors de l'établissement. Cette question est actuellement à l'étude au Comité intérimaire.

Il sera tenu compte du plurilinguisme.

Des écoles nationales pour officiers, destinés à servir dans les forces armées restées nationales, sont autorisées. Cependant, le récent Protocole additionnel français, accepté par les Gouvernements des États membres, prévoit que l'accès des écoles européennes est ouvert aux personnels des forces nationales. Cette disposition évitera les dépenses qu'entraînerait la multiplication des écoles. Elle permettra surtout une formation homogène pour tous les officiers issus d'un même pays et destinés, au cours de leur carrière, à passer des F.E.D. aux forces restées nationales et inversement.

Ten slotte behoudt de Koning het bevel over de nationaal blijvende strijdkrachten.

Thans vatten we een aantal kwesties aan van een andere aard. Hoe worden die troepen — waarvan we de omvang en de bevelvoering hebben nagegaan — gerecruteerd, in staat van gereedheid gebracht, ontplooid, gemobiliseerd ?

VIII. — RECRUTERING.

53. De recrutering wordt geregeld bij de artikelen 15 en 73 van het Verdrag, en bij het Militair Protocol. Zij geschiedt op basis van dienstplicht, en door vrijwillige dienstneming.

De recrutering van de E.D.S. van elke deelnemende Staat geschiedt volgens de nationale wetten, in het kader van de beginselbepalingen die in het Militair Protocol voorkomen. Het is slechts met ingang van een datum, die na overleg door de Regeringen wordt bepaald, dat het Commissariaat zelf tot de recrutering zal overgaan. Voordien beperkt het zich er toe, de recruiteringsverrichtingen in de deelnemende Staten te volgen.

Een deelnemend Land mag het vereiste effectief in de overzeese gebiedsdelen recruter.

IX. — IN STAAT VAN GEREEDHEID BRENGEN.

54. Artikel 74 luidt :

« § 1. Het Commissariaat zorgt voor de opleiding en het in staat van gereedheid brengen van de Europese Defensie Strijdkrachten volgens gemeenschappelijke leerstellingen en gelijkvormige methoden. In het bijzonder heeft het de leiding van de scholen der Gemeenschap.

» § 2. Op verzoek van een deelnemende Staat wordt bij de toepassing van de beginselen, omschreven in lid 1 van dit artikel, rekening gehouden met de bijzondere omstandigheden, welke voor die Staat voortvloeien uit het grondwettelijk bestaan van meer dan één officiële taal. »

55. De scholen, waarvan het toekomstig statuut aanleiding gaf tot talrijke opmerkingen in de schoot der Commissie verdienen een speciale commentaar. Zij moeten een homogeen officierenkorps vormen.

De bestaande scholen worden in Europese scholen veranderd. Voorlopig mogen lesgevers en leerlingen van dezelfde nationaliteit zijn, onder geïntegreerde directie. Later zullen die Europese scholen volledig worden geïntegreerd, met behoud evenwel van homogene afdelingen.

Uit Belgisch oogpunt behoudt de Koninklijke Militaire School haar huidig statuut, maar ze wordt onder de verantwoordelijkheid van het Commissariaat geplaatst wat het onderwijs betreft (eenvormigheid van de leerstellingen). Wat de Krijgsschool betreft, een deel van haar programma kan toevertrouwd worden aan een geïntegreerd organisme buiten de inrichting. Die kwestie wordt thans door de Interim-Commissie bestudeerd.

Met het bestaan van verschillende talen zal rekening worden gehouden.

Er mogen nationale scholen zijn voor officieren, die in de nationaal-gebleven gewapende strijdkrachten dienst doen. In het Frans additioneel Protocol, dat onlangs door de Regeringen der deelnemende Staten werd aangenomen, wordt nochtans bepaald dat het personeel der nationale strijdkrachten toegang heeft tot de Europese scholen. Dank zij deze bepaling kunnen de uitgaven vermeden worden, die uit een vermeerdering van het aantal scholen zouden voortvloeien. Tevens zal het daardoor mogelijk zijn, een homogene vorming te verstrekken aan alle officieren, die afkomstig zijn uit een zelfde land en die bestemd zijn om, tijdens hun loopbaan, van de E.D.S. naar de nationaal blijvende strijdkrachten over te gaan en vice versa.

X. — IMPLANTATION.

56. Les troupes étant instruites et fournies, il faut les mettre en place. L'implantation est réglée par les articles 18 et 77 du Traité.

C'est SHAPE qui a la responsabilité de l'articulation et du déploiement des forces atlantiques et notamment des forces C.E.D. (art. 17). Le Commissariat détermine le stationnement de ces dernières dans le cadre strict des recommandations de SHAPE.

Qu'arrivera-t-il en cas de conflit ?

Le § 1 de l'article 77 du Traité dispose qu'en cas de divergences de vues entre SHAPE et le Commissariat, le Conseil de la C.E.D. devra se prononcer à l'unanimité pour que SHAPE soit tenu de modifier ses recommandations.

Le § 2 envisage le cas de divergences entre le Commissariat et un Etat membre; celui-ci devra se conformer à l'avis du Commissariat, s'il est confirmé par le Conseil à la majorité des deux tiers.

Jusqu'à présent, le plan de déploiement des troupes n'est pas encore fixé.

Le projet est que les troupes couvrent par préférence le pays dont elles sont originaires. Les forces F.E.D. belges seraient donc en avant de notre frontière de l'Est.

Il pourrait se faire que des unités F.E.D. étrangères stationnent sur notre territoire. Il ne serait pas nécessaire de modifier pour cela la Constitution. Un contingent C.E.D. ne pourra être considéré comme une troupe étrangère puisque la Belgique fera partie de la C.E.D.

De plus, la loi approuvant la C.E.D. impliquera l'approbation légale exigée par l'article 121 de la Constitution.

XI. — MOBILISATION.

57. D'après l'article 75 :

- les plans de mobilisation des F.E.D. sont préparés par le Commissariat en consultation avec les Gouvernements;
- la décision de mobiliser relève des Etats membres;
- l'exécution des mesures de mobilisation est partagée entre la Communauté et les Etats membres en vertu des accords à conclure.

a) Les plans de mobilisation sont une responsabilité des organes européens. Ils sont conçus d'accord avec SHAPE. Un Protocole additionnel français prévoit que les plans de mobilisation ne visent que la détermination des besoins des F.E.D. ainsi que les modalités selon lesquelles il sera pourvu à ces besoins. Jusqu'à la conclusion des accords prévus à l'article 75, alinéa 2, seules les administrations nationales sont compétentes pour les fournitures du personnel et des ressources de complément. Cette disposition supprime, en fait, le partage des responsabilités entre les Etats membres et la C.E.D. Cependant, le Commissariat exerce les inspections et contrôles nécessaires.

b) La décision de mobiliser est prise par chaque Etat.

C'est le Commandement suprême de SHAPE, qui fait connaître aux différents pays l'état d'alerte. Mais les instances politiques qui décident s'il y a agression, sont

X. — SPREIDING.

56. Zodra de troepen onderricht en uitgerust zijn, moet voor hun opstelling worden gezorgd. De spreiding wordt geregeld bij de artikelen 18 en 77 van het Verdrag.

SHAPE staat in voor de verdeling en de ontplooiing van de Atlantische strijdkrachten, en dus ook van de E.D.G.-strijdkrachten (art. 17). Het Commissariaat bepaalt waar deze laatste gestationneerd worden, zulks volledig binnen het kader van de aanbevelingen van SHAPE.

Wat zal er gebeuren in geval van conflict ?

In artikel 77, § 1, van het Verdrag wordt bepaald dat, in geval van meningsverschil tussen SHAPE en het Commissariaat, SHAPE slechts gehouden is zijn aanbevelingen te wijzigen, op voorwaarde dat de Raad van de E.D.G. met eenparigheid van stemmen in die zin beslist.

Paragraaf 2 handelt over de eventuele meningsverschillen tussen het Commissariaat en een deelnemende Staat; deze laatste moet zich bij het oordeel van het Commissariaat neerleggen, indien de Raad zich met een twee derde meerderheid ten gunste van genoemd oordeel uitsprekt.

Tot dusver is het plan tot ontplooiing van de troepen nog niet vastgesteld.

Het ligt in de bedoeling, dat de troepen bij voorkeur het land dekken, waaruit zij afkomstig zijn. De Belgische E.D.-strijdkrachten zouden dus voorbij onze Oostelijke grens worden opgesteld.

Het zou kunnen gebeuren, dat vreemde E.D.S.-eenheden op ons grondgebied stationneren. Daartoe is geen wijziging van de Grondwet vereist. Een E.D.G.-contingent zal niet als een vreemde troep kunnen beschouwd worden, aangezien België van de E.D.G. deel zal uitmaken.

Daarenboven zal de wet tot goedkeuring van de E.D.G. de wettelijke goedkeuring inhouden die door artikel 121 der Grondwet wordt geëist.

XI. — MOBILISATIE.

57. Luidens artikel 75 :

- worden de mobilisatieplannen van de E.D.S. door het Commissariaat voorbereid, in overleg met de Regeringen;
- gaat het bevel tot mobilisatie uit van de deelnemende Staten zelf;
- geschiedt de uitvoering van de mobilisatiemaatregelen door de Gemeenschap en de deelnemende Staten gezamenlijk, krachtens nog te sluiten overeenkomsten.

a) De mobilisatieplannen behoren tot de verantwoordelijkheid van de Europese instellingen. Zij worden opgemaakt in gemeen overleg met SHAPE. Volgens een Frans additioneel Protocol houden de mobilisatieplannen enkel verband met de vaststelling van de behoeften van de E.D.S.K. alsmede van de modaliteiten volgens welke in bedoelde behoeften zal worden voorzien. Tot bij het afsluiten van de in artikel 75, lid 2, bedoelde overeenkomsten zijn alleen de nationale besturen bevoegd voor de leveringen van personeel en aanvullende middelen. Zulke bepaling komt feitelijk neer op een afschaffing van de verdeelde verantwoordelijkheid tussen de deelnemende Staten en de E.D.G. Nochtans oefent het Commissariaat de nodige toezichts- en controleverrichtingen uit.

b) De beslissing tot mobilisatie wordt genomen door elke Staat.

De alarmtoestand wordt aan de verschillende landen bekendgemaakt door het opperbevel van SHAPE. Maar de politieke instanties die er over beslissen of er agressie

celles prévues dans les traités précités de Bruxelles, de l'Atlantique Nord, etc.

Ne faut-il pas craindre qu'un pays mobilise seul ou s'abstienne de mobiliser quand tous ses partenaires s'y décident ? A cette question il fut répondu de la manière suivante :

Un Etat n'a guère d'avantages à mobiliser seul. Ces troupes devraient être mises immédiatement, selon le Traité, à la disposition des autorités militaires européennes. Celles-ci les distribueront entre les différents corps d'armée (et les unités de soutien logistique) qui sont intégrés.

Par ailleurs, un Etat qui s'abstiendrait de mobiliser (ou mobiliserait arbitrairement), donnerait lieu à l'application du Protocole additionnel, concernant les rapports de la C.E.D. et de l'OTAN. Le danger ainsi créé, justifierait des consultations entre les Trois Grands.

Remarquons enfin que la possibilité pour les Etats membres de décider individuellement la mobilisation existe actuellement au sein de l'OTAN.

Mais ce ne sont là que réponses provisoires. La vraie réponse à l'objection est la création de la Communauté Politique Européenne avec des compétences adéquates.

Après avoir exposé quelles sont les forces de la C.E.D. et comment elles sont mises en état d'intervenir, il faut en préciser leur statut. Ceci soulève les questions du statut du personnel, des nominations aux grades, du règlement de discipline, de l'emploi des langues.

XII. — STATUT DU PERSONNEL.

58. Le Commissariat élaborera le statut des personnels militaire et civil (art. 78, Protocole militaire, art. 11).

Jusqu'à la mise en application de ce statut, on appliquera les législations nationales.

Un Protocole additionnel français confirme que l'on laisse aux Etats membres le soin d'administrer certaines catégories de personnels selon les statuts nationaux, jusqu'à ce que les statuts communs de la C.E.D. aient pu être élaborés par les Commissariats et arrêtés à l'unanimité des membres du Conseil conformément à l'article 44 du Traité.

XIII. — NOMINATIONS AUX GRADES (art. 31).

59. En vertu de l'article 31 « les grades supérieurs à ceux de commandant d'unités de base, de nationalité homogène (c'est-à-dire de général de division) sont conférés par décision du Commissariat et sur avis conforme du Conseil des Ministres, statuant à l'unanimité ».

A cette disposition, se rapporte l'article II du Protocole militaire disposant que « le Commissariat élaborera les textes définissant les statuts des personnels et les textes réglant le recrutement et l'encadrement des forces européennes de défense ».

Le § 2 de l'article 31 du Traité établit un régime transitoire. Il dispose notamment qu'« à titre provisoire, les grades, les unités de nationalité homogène des C.E.D. et

bestaat zijn de instanties bedoeld in voornoemd Verdrag van Brussel, het Noord-Atlantisch Verdrag, enz.

Moet men niet vrezen dat een land eigenmachtig en alleen mobiliseert of integendeel niet mobiliseert wanneer al de andere deelnemende Staten tot mobilisatie hebben besloten ? Die vraag werd op volgende wijze beantwoord :

Een Staat heeft er geen belang bij alleen te mobiliseren. Overeenkomstig het Verdrag moeten deze troepen onmiddellijk ter beschikking worden gesteld van de Europese militaire overheden. Deze verdelen ze dan onder de verschillende legerkorpsen (en de logistieke ondersteuningsonderdelen), die geïntegreerd zijn.

Anderzijds zou een Staat, die niet zou mobiliseren (of willekeurig zou mobiliseren) aanleiding geven tot de toepassing van het Additionele Protocol inzake de betrekkingen tussen de E.D.G. en de NATO. Het aldus ontstane gevaar zou onderling overleg tussen de Grote Drie rechtvaardigen.

Laten wij ten slotte opmerken dat de mogelijkheid voor de deelnemende Staten om eigenmachtig tot mobilisatie te besluiten thans bestaat binnen de NATO.

Maar dit zijn slechts voorlopige antwoorden. Het ware antwoord op het bezwaar is de oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap met passende bevoegdheden.

Na te hebben uiteengezet welke de strijdkrachten zijn van de E.D.G. en hoe zij in staat worden gesteld om op te treden, moet hun statuut nader worden bepaald. In dit verband rijzen vragen betreffende het statuut van het personeel, de benoeming « in rangen », het tuchtreglement, het taalgebruik.

XII. — STATUUT VAN HET PERSONEEL.

58. Het Commissariaat zal de rechtspositie van het militair en van het burgerlijk personeel vaststellen (art. 78, Militair Protocol, art. 11).

Tot de inwerkingtreding dezer regelingen worden de nationale wetgevingen toegepast.

Bij een Frans Additioneel Protocol wordt bevestigd dat de deelnemende Staten verder belast zijn met het bestuur over sommige categorieën personeel met inachtneming van de nationale statuten, totdat de gemeenschappelijke statuten van de E.D.G. door de Commissariaten zullen zijn uitgewerkt en eenparig door de leden van de Raad vastgesteld overeenkomstig artikel 44 van het Verdrag.

XIII. — BENOEMING IN RANGEN (art. 31).

59. Artikel 31 luidt : « Benoeming in rangen hoger dan die van Commandant van een nationaal-homogene Basis-eenheid (m.a.w. van divisiegeneraal) geschiedt bij beslissing van het Commissariaat, met instemming van de Raad, bij eenstemmigheid bepaald ».

Met voormelde bepaling stemt artikel 11 van het Militair Protocol overeen, dat luidt : « Het Commissariaat zal de regelingen betreffende de rechtspositie van het personeel en de recrutering en encadrering van de Europese Defensie Strijdkrachten ontwerpen ».

Bij § 2 van artikel 31 van het Verdrag wordt een overgangsstelsel ingevoerd. Die paragraaf luidt namelijk : « Voorlopig geschiedt de benoeming in rangen binnen de

tous autres grades, sont conférés au choix de chaque Etat membre :

- * — soit par les autorités nationales appropriées, sur proposition du Commissariat,
- * — soit par le Commissariat, sur proposition des échelons hiérarchiques intéressés, après consultation d'autorités nationales ».

Ce régime transitoire peut être prolongé indéfiniment en vertu du Protocole français relatif à l'application de l'article 10 du Traité. En effet, l'article VII du Protocole est libellé comme suit : « Jusqu'à la mise en vigueur du statut commun des personnels des F.E.D., les statuts du personnel militaire mis par un Etat membre à la disposition de la Communauté ou servant dans les forces armées nationales sont régis conformément à l'article 11, alinéa 2, du Protocole militaire, par la législation ou la réglementation dudit Etat ».

Or, l'article 44 du Traité dispose que « les textes définissant ou modifiant les statuts des personnels, l'organisation générale, le recrutement, les effectifs et l'encadrement des forces ainsi que les modifications au plan de constitution des F.E.D. sont arrêtés par le Conseil statuant à l'unanimité, sur proposition soit d'un membre du Conseil, soit du Commissariat, et mis en vigueur par ce dernier ». Il ne pourra donc être mis fin à cette période transitoire que moyennant l'accord unanime des membres du Conseil des Ministres (art. VIII du Protocole relatif à l'application de l'art. 10).

Un Protocole français concernant l'article 31 interprète cette disposition comme permettant à chaque Etat, même en période définitive, d'établir un tableau général unique d'avancement pour cadres nationaux et cadres européens.

60. Que deviendront les prérogatives royales relatives à la nomination des officiers dans l'organisation des forces C.E.D. ?

Pour répondre à cette question, des distinctions ont été faites par le Ministre compétent.

Pendant la période transitoire — qui peut perdurer — il n'y a pas de difficulté. Mais qu'advient-il lorsque le régime définitif sera appliqué ?

Pour les officiers, jusqu'au grade de général de division, le Ministre belge de la Défense Nationale garde sa compétence et prépare un arrêté royal comme par le passé.

Pour les généraux de corps d'armée et d'armée, ayant autorité sur des éléments de différentes nationalités, il faut, selon les dispositions de l'article 31 précité, « la décision du Commissariat et l'avis conforme du Conseil statuant à l'unanimité », donc y compris la voix du représentant belge. Les nominations peuvent être nationalement confirmées par arrêté royal.

XIV. — REGLEMENT DE DISCIPLINE.

61. L'article 79 dispose qu'un règlement unique de discipline militaire sera applicable aux F.E.D.

Ce règlement sera établi par un accord conclu entre les Gouvernements des Etats membres et ratifié suivant leurs procédures constitutionnelles. En Belgique il faudra un

nationaal-homogene eenheden der Europese Defensie Strijdkrachten en in alle overige rangen ter keuze van elke deelnemende Staat :

- * — hetzij door de bevoegde nationale instanties, op voorstel van het Commissariaat;
- * — hetzij door het Commissariaat op voorstel van de betrokken hiërarchieke meerderen, na raadpleging van nationale instanties ».

Dit overgangsstelsel kan voor onbepaalde duur worden verlengd krachtens het Frans Protocol betreffende de toepassing van artikel 10 van het Verdrag. Inderdaad, artikel VII van bedoeld Protocol luidt als volgt : « Tot het tijdstip van inwerkingtreding der gemeenschappelijke rechtspositieregeling van het personeel der E.D.S., zal de rechtspositie van het militair personeel, dat door een deelnemende Staat ter beschikking is gesteld van de Gemeenschap, of dienst doet bij de nationale strijdkrachten worden bepaald overeenkomstig artikel 11, lid 2, van het Militair Protocol, door de wetgeving of de reglementering van genoemde Staat ».

Welnu, artikel 44 van het Verdrag luidt : « regelingen tot vaststelling of wijziging van de rechtspositie van het personeel, de algemene organisatie, de recrutering, de personeelsbezetting en de encadrering van de strijdkrachten, alsmede wijzigingen in het opbouwplan van de Europese Defensie Strijdkrachten, worden door de Raad, op voorstel hetzij van een lid van de Raad, hetzij van het Commissariaat, bij eenstemmigheid vastgesteld en door het Commissariaat in werking gesteld ». Er kan dus geen einde worden gemaakt aan dit overgangstijdperk dan met de eenparige instemming van de leden van de Raad van Ministers (art. VIII van het Protocol betreffende de toepassing van art. 10).

Bij een Frans Protocol betreffende artikel 31 wordt voormelde bepaling in die zin verklaard dat elke Staat, zelfs na de ingang van de definitieve periode, een enkele algemene bevorderingstabel mag opmaken voor de nationale en Europese kaders.

60. Wat komt er van de koninklijke voorrechten in verband met de benoeming der officieren terecht bij de inrichting van de E.D.G.-strijdkrachten ?

Om die vraag te beantwoorden heeft de bevoegde Minister het volgende onderscheid gemaakt.

In de loop van de overgangperiode — die vrij lang kan duren — is er geen moeilijkheid. Maar wat zal er gebeuren eens dat het definitief stelsel wordt toegepast ?

Voor de officieren, tot de rang van divisiegeneraal, behoudt de Belgische Minister van Landsverdediging zijn bevoegdheid en maakt hij een koninklijk besluit klaar zoals voorheen.

Voor de legerkorps- en legergeneraals, die gezag uitoefenen over strijdkrachten van verschillende nationaliteiten, zijn « de beslissing van het Commissariaat en de instemming van de Raad, bij eenstemmigheid bepaald » dus met de stem van de Belgische vertegenwoordiger, vereist naar luid van voormeld artikel 31. De benoemingen kunnen in nationaal verband worden bekrachtigd bij koninklijk besluit.

XIV. — TUCHTREGLEMENT.

61. Volgens artikel 79 zal een eenvormig krijgstuichtreglement van toepassing zijn op de E.D.S.

Bedoeld reglement zal worden vastgesteld bij overeenkomst tussen de Regeringen der deelnemende Staten en het zal worden bekrachtigd overeenkomstig hun grond-

vote du Parlement. L'élaboration de ce code est en cours. Le règlement de discipline belge reste applicable jusqu'à la mise en vigueur commune de cet accord.

Le nouveau règlement de discipline européen devra être aussi appliqué aux forces demeurées nationales, tout au moins en ce qui concerne la Belgique, afin de respecter l'article de la Constitution qui prévoit que : « tous les Belges sont égaux devant la loi ».

XV. — LES LANGUES.

La question des langues a fort préoccupé plusieurs membres de la Commission.

Elle est traitée non seulement dans cette section mais dans d'autres parties du rapport.

62. Voici les stipulations du Traité :

- En principe, un membre des F.E.D. emploie sa langue nationale.
- Pour les communications à un échelon subordonné, on utilise la langue de cet échelon.
- Les communications à un échelon supérieur sont faites dans la langue du subordonné.
- Il est tenu compte de la situation particulière des Etats dans lesquels existe un plurilinguisme reconnu par la Constitution (art. 74).
- L'usage d'une langue auxiliaire est obligatoire pour toute communication de procédure ou en cas de difficultés pour l'emploi des autres langues (art. 28, Protocole militaire).

Les articles 74 et Protocole militaire 28, garantissent donc l'application de la législation nationale en matière de langues à l'armée, qu'il s'agisse des écoles, de l'instruction, du commandement, de la discipline militaire, de la justice. La loi de 1938 sera donc appliquée dans les divisions homogènes belges.

Examinons certains cas plus en détail :

a) Les écoles et l'instruction.

63. Le § 2 de l'article 74 du Traité garantit le respect de l'emploi des langues nationales tant pour l'instruction des troupes que pour l'enseignement dans les écoles européennes.

En ce qui concerne l'instruction de la troupe, l'application de nos dispositions légales en matière d'emploi des langues à l'armée ne sera pas modifiée. L'instruction continuera à se donner dans les centres d'instruction et sera poursuivie dans les unités dont le régime linguistique actuel sera maintenu. L'article 71 du Traité permet au Ministre d'assurer le maintien de cette situation.

b) Exercice du commandement.

64. Les §§ 2 et 3 de l'article 29 du Protocole militaire établissent des règles qui sont conformes à notre législation.

c) Discipline.

65. Quelle que soit la formation à laquelle les militaires du contingent d'origine belge seront affectés, ils se trouveront toujours subordonnés à des officiers de leur nationalité qui appliqueront des dispositions sur l'emploi des langues actuellement en vigueur.

Le § 1 de l'article 28 du Protocole militaire garantit la liberté individuelle de l'emploi de la langue maternelle à

wettelijke regelen. In België zal de goedkeuring van het Parlement nodig zijn. De uitwerking van dit reglement is aan de gang. Het Belgische tuchtreglement wordt verder toegepast tot de inwerkingtreding van deze overeenkomst.

Het nieuw krijgstuchtreglement zal ook gelden voor de strijdkrachten, die nog nationaal zullen zijn, ten minste wat België betreft, ten einde een artikel van de Grondwet na te leven, volgens welk « alle Belgen gelijk zijn voor de wet ».

XV. — TAALREGEELING.

Verschillende Commissieleden stelden groot belang in de taalregeling.

Zij wordt niet alleen in deze sectie behandeld, doch insgelijks in andere gedeelten van het verslag.

62. Het Verdrag bevat de volgende bepalingen :

- In beginsel gebruikt een lid van de E.D.S. zijn landtaal.
- Voor de mededelingen aan een lagere instantie wordt de taal van de betrokken instantie gebruikt.
- Mededelingen aan een meerdere worden gedaan in de taal van de ondergeschikte.
- Rekening wordt gehouden met de bijzondere toestand van de Staten waarvan de Grondwet de meertaligheid erkent (art. 74 van het Verdrag).
- Het gebruik van een hulptaal is verplicht voor alle mededelingen betreffende de gang van zaken of ingeval het gebruik van andere talen moeilijkheden oplevert (art. 28, Militair Protocol).

De artikelen 74 van het Verdrag en 28 van het Militair Protocol zijn dus waarborgen voor de toepassing van de nationale wetgeving op het gebruik der talen in het leger, onverschillig of het scholen, opleiding, commando, krijgstucht, rechtsbedeling geldt. De wet van 1938 zal dus op de Belgische homogene divisies worden toegepast.

Laten wij thans enige gevallen nader onderzoeken :

a) Scholen en opleiding.

63. Bij § 2 van artikel 74 van het Verdrag wordt het gebruik der landtalen gewaarborgd zowel voor de opleiding van de troepen als voor het onderwijs in de Europese scholen.

Wat de opleiding van de troepen betreft, zal de toepassing van onze wetsbepalingen inzake taalgebruik bij het leger geen wijziging ondergaan. De opleiding zal nog steeds worden gegeven in de opleidingscentra en in eenheden, waarvan het tegenwoordige taalregime zal worden gehandhaafd. Overeenkomstig artikel 71 van het Verdrag kan de Minister de handhaving van deze toestand waarborgen.

b) Commando.

64. In §§ 2 en 3 van artikel 29 van het Militair Protocol zijn regels vastgelegd, die met onze wetgeving overeenstemmen.

c) Tucht.

65. Welke de eenheid ook zij waarvoor de militairen van het contingent van Belgische herkomst zullen worden bestemd, deze zullen steeds ondergeschikt zijn aan officieren van hun nationaliteit, die de thans geldende bepalingen in zake taalwetten zullen toepassen.

Overeenkomstig § 1 van artikel 28 van het Militair Protocol wordt elk lid van de E.D.G. de individuele vrijheid

tout membre, de la C.E.D. Cette garantie jouera lorsqu'il sera fait application d'un règlement de discipline unique pour l'ensemble des F.E.D.

d) Pouvoir judiciaire.

66. En application de l'article 24 du Protocole juridictionnel, les militaires belges continueront à être jugés selon la procédure actuelle.

A chaque grande formation homogène d'origine belge, stationnée hors du territoire national, sera rattaché un Auditorat belge en campagne.

Les militaires du contingent belge se trouvant dans un organisme intégré seront jugés par l'Auditorat militaire belge de la grande formation la plus proche du lieu de stationnement de l'organisme intégré.

Conformément aux principes énoncés ci-dessus, l'article 119 du Traité stipule que, sans préjudice des dispositions du Titre V du Protocole militaire, le régime linguistique des institutions de la Communauté sera fixé par décision du Conseil statuant à l'unanimité.

XVI. — ORGANISATION GÉNÉRALE.

67. Dans les textes soumis à la ratification, il n'est fait mention d'une organisation militaire territoriale qu'au Protocole militaire (Titre II, art. 7).

a) Les limites des régions militaires sont fixées par le Commissariat sur avis conforme du Conseil donné à l'unanimité. Géographiquement, la Belgique ne forme qu'une seule région militaire.

b) Les commandants de régions militaires représentent le Commissariat, en ce qui concerne la mise en condition des forces (directives pour l'instruction, l'organisation des écoles, l'infrastructure et la logistique, etc.) et la couverture de leurs besoins.

Ils seront soumis à double dépendance vis-à-vis :

- du Ministre national;
- du Commissariat C.E.D.

Ils seront en principe de la nationalité de l'Etat intéressé.

Dans chaque Etat membre se trouve un organe coordonnateur de toutes les forces F.E.D. qui y sont stationnées. Il est indispensable dans les pays comprenant plusieurs régions militaires et par conséquent plusieurs commandants territoriaux. Puisque la Belgique constitue une région militaire unique, cet organisme pourra être très réduit et assurera la liaison entre les différentes armes.

c) Il va de soi, qu'à côté de cette organisation territoriale, se trouvent des commandements des troupes intégrées (art. 9, Protocole militaire).

d) L'article 9 du Protocole militaire prévoit dans chaque Etat, l'existence d'un Ministre ou de tout autre fonctionnaire responsable des tâches militaires nationales.

XVII. — ROLE DU COMMISSARIAT.

68. Il est défini à l'article 78bis.

gewaarborgd in zake gebruik van de moedertaal. Deze waarborg zal van toepassing worden wanneer een eenvormig tuchtreglement zal bestaan voor de gezamenlijke E.D.S.

d) Rechterlijke macht.

66. Ter voldoening aan artikel 24 van het Protocol betreffende de Rechtspraak, zullen de Belgische militairen worden berecht volgens de thans geldende procedure.

Aan elke grote homogene eenheid van Belgische herkomst, buiten het nationaal grondgebied gestationneerd, zal een Belgisch Auditoraat te velde worden verbonden.

De militairen van het Belgische contingent die tot een geïntegreerde instelling behoren zullen worden berecht door het Belgisch Militair Auditoraat van de grote eenheid het dichtst bij de standplaats van het geïntegreerd orgaan.

Overeenkomstig voormelde beginselen wordt bij artikel 119 van het Verdrag bepaald dat, onverminderd de bepalingen van Titel V van het Militair Protocol, de regeling omtrent de taal van de Instellingen der Gemeenschap door de Raad bij eenstemmigheid zal worden vastgesteld.

XVI. — ALGEMENE ORGANISATIE.

67. In de ter bekrachtiging voorgelegde teksten wordt slechts eenmaal gewag gemaakt van een territoriale militaire organisatie (Titel II, art. 7).

a) De grenzen van de militaire gewesten worden vastgesteld door het Commissariaat na instemming van de Raad, bij eenstemmigheid bepaald. In aardrijkskundig opzicht maakt België een enkel militair gewest uit.

b) De bevelhebbers van militaire gewesten vertegenwoordigen het Commissariaat, wat betreft de voorbereiding van de strijdkrachten (richtlijnen voor de opleiding, organisatie van de scholen, infrastructuur en logistiek, enz.) en de dekking van de behoeften.

Zij zullen zich in een dubbel afhankelijkheidsverband bevinden :

- tegenover de nationale Minister;
- tegenover het Commissariaat van de E.D.G.,

Zij zullen in beginsel tot de nationaliteit van de betrokken Staat behoren.

In elke deelnemende Staat bevindt zich een coördineringsorgaan van al de E.D.S. die aldaar zijn gevestigd. Dit is onontbeerlijk in de landen die meer dan een militair gewest, en derhalve verscheidene territoriale bevelhebbers tellen. Daar België een enkel territoriaal gewest uitmaakt kan bedoeld orgaan zeer beperkt zijn en de verbinding tussen de verschillende wapens verzekeren.

c) Behalve bedoelde territoriale organisatie zijn er vanzelfsprekend geïntegreerde bevelsorganen (art. 9, Militair Protocol).

d) Artikel 9 van het Militair Protocol veronderstelt dat er in elke Staat een Minister of om het even welke andere ambtenaar verantwoordelijk is voor de nationale militaire taken.

XVII. — ROL VAN HET COMMISSARIAAT.

68. Zijn rol is vastgesteld in artikel 78bis.

XVIII. — STATUT DES F.E.D. (art. 80).

69. L'article 80 prévoit que la C.E.D. a sur les F.E.D. les mêmes droits et obligations que les Etats nationaux sur les troupes nationales.

L'article 82 dispose qu'un statut particulier des F.E.D. sera fixé par une convention spéciale. Cette convention est en cours d'élaboration au Comité intérimaire.

Certains principes de celle-ci sont inscrits dans la convention relative au statut des F.E.D. et au régime commercial et fiscal de la C.E.D.

SECTION X.

DOMAINE FINANCIER.

I. — INTRODUCTION.

70. Les dispositions financières sont prévues dans les parties suivantes du Traité :

- les articles 83 à 100 du Traité;
- le Protocole financier;
- la Convention relative au statut des Forces Européennes de Défense et au régime commercial et fiscal de la Communauté (Titre II, art. 29 à 45);
- le Protocole sur les conditions de rémunération des personnels militaire et civil de la Communauté et sur leurs droits à la pension.

Ces dispositions ont donné lieu à des discussions serrées au sein de votre Commission.

Vu la complexité des problèmes qu'elles soulèvent, votre rapporteur s'est permis de condenser les innombrables questions qui ont été posées, les réponses qui y ont été faites, de même que les divers exposés tant du Gouvernement que des membres.

II. — CARACTÈRE DU BUDGET COMMUN.

a) Budget commun.

71. Le caractère supranational de la Communauté résulte de la création d'institutions communes, de forces armées communes et d'un *budget commun* (art. 1).

b) Règles budgétaires.

72. Le budget commun sera établi selon les grands principes budgétaires, c'est-à-dire qu'il respectera les règles de l'annuité, de l'universalité et de la spécialité.

L'annuité du budget ressort clairement de l'article 86 du Traité.

L'annuité des crédits constitue la règle générale (art. 10, Protocole financier). La possibilité de reporter des crédits de paiement non engagés à la fin de l'exercice ne sera admise que pour autant qu'elle permette une gestion plus économique. Elle devra d'ailleurs être prévue et acceptée lors de l'approbation du budget.

XVIII. — STATUUT VAN DE E.D.S. (art. 80).

69. Bij artikel 80 wordt bepaald dat de E.D.G. jegens de E.D.S. dezelfde rechten en verplichtingen heeft als de nationale Staten ten opzichte van nationale troepen.

Bij artikel 82 wordt bepaald dat een bijzonder statuut der E.D.S. zal worden vastgesteld bij afzonderlijke overeenkomst. De uitwerking er van door de Interim-Commissie is aan de gang.

Sommige beginselen er van zijn opgenomen in de overeenkomst betreffende de rechtspositie der E.D.S. en het Handelspolitieke en fiscale regime der E.D.G.

SECTIE X.

OP FINANCIËEL GEBIED.

I. — INLEIDING.

70. De financiële bepalingen zijn vervat in de volgende delen van het Verdrag :

- de artikelen 83 tot 100 van het Verdrag;
- het Financieel Protocol;
- de Overeenkomst betreffende de rechtspositie der Europese Defensie Strijdkrachten en het Handelspolitieke en Fiscale regime der Europese Defensie Gemeenschap (Titel II, art. 29 tot 45);
- het Protocol inzake de bezoldigingsvoorwaarden voor het militaire en burgerpersoneel van de Gemeenschap en hun rechten op pensioen.

Die bepalingen gaven in uw Commissie, aanleiding tot drukke besprekingen.

Gezien de ingewikkelde vraagstukken die worden opgeworpen, heeft uw verslaggever gemeend een samenvatting te mogen geven van de talrijke gestelde vragen met de er op verstrekte antwoorden alsmede van de verschillende uiteenzettingen, zowel van de Regering als van de leden.

II. — AARD VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEGROTING.

a) Gemeenschappelijke begroting.

71. Het supranationaal karakter van de Gemeenschap vloeit voort uit het bestaan van gemeenschappelijke instellingen, gemeenschappelijke strijdkrachten en een *gemeenschappelijke begroting* (art. 1).

b) Begrotingsregelen.

72. De gemeenschappelijke begroting wordt opgemaakt met inachtneming van de in begrotingsopzicht geldende hoofdbeginselen : d.w.z. dat de regels worden nageleefd betreffende het eenjarig, het universeel en het bijzonder karakter van een begroting.

Het eenjarig karakter van de begroting blijkt duidelijk uit artikel 86 van het Verdrag.

De eenjarigheid van de kredieten vormt de algemene regel (art. 10, Financieel Protocol). De mogelijkheid om niet vastgelegde betalingskredieten op het einde van het dienstjaar over te dragen zal slechts bestaan, voor zover daaruit een zuiniger beheer zou kunnen voortvloeien. Die mogelijkheid moet trouwens bij de goedkeuring van de begroting in het vooruitzicht worden gesteld en aangenomen.

L'universalité du budget implique que toutes les recettes et toutes les dépenses y soient inscrites sans aucune compensation entre recette et dépense ou réciproquement. Ce budget ne comporte pas d'affectation d'une recette à une dépense, sauf exception possible dans la section extraordinaire. Cette faculté n'est prévue que pour des cas très exceptionnels, notamment lorsque la Communauté recevrait une aide financière dont l'affectation à des dépenses déterminées serait exigée par le donateur (art. 5, Protocole financier).

En matière de *spécialité des crédits* (art. 90 et 8, Protocole financier), le projet de nomenclature budgétaire de la C.E.D. repose sur la classification des dépenses de l'OTAN et il est certain que le principe sera, au sein du budget commun, poussé beaucoup plus loin qu'il ne l'est dans la présentation budgétaire nationale belge. Cette situation exige toutefois un certain assouplissement dans les possibilités de virements de crédits, possibilités subordonnées à certaines conditions (soit approbation dans le budget, soit décision du Conseil des Ministres statuant à la majorité des deux tiers, soit enfin par le règlement financier). Tout virement exécuté en vertu d'une autorisation générale nécessite l'accord du Contrôleur financier.

c) Recettes et dépenses.

73. En dépenses, le budget commun comporte notamment les dépenses annuelles nécessaires à l'exécution des programmes communs d'armement, d'équipement, d'approvisionnement et d'infrastructure intéressant plusieurs exercices (art. 89). Les crédits de ces programmes apparaîtront au budget sous forme de crédits d'engagement (art. 6, Protocole financier).

En recettes, le budget comprendra :

- les contributions versées par les Etats membres;
- les recettes propres à la Communauté;
- les sommes que la Communauté peut recevoir à titre d'aide extérieure ou provenant du fait qu'elle possède la personnalité juridique et peut acquérir et aliéner des biens immobiliers et mobiliers (art. 93).

Les recettes propres à la Communauté peuvent comprendre notamment :

- les impôts prélevés sur les rémunérations des fonctionnaires de rang élevé des institutions (application de l'article 41 de la Convention relative au régime commercial et fiscal de la C.E.D.);
- les loyers perçus par la C.E.D. sur les logements mis à la disposition des personnels militaires (art. 5 du Protocole sur les conditions de rémunération des personnels militaires);
- les amendes prononcées par la Cour de la C.E.D. à l'encontre des entreprises ou personnes contrevenant aux dispositions des articles 107, § 6, et 108, § 2, du Traité;
- les intérêts dus par les Etats pour retard dans le paiement de leur contribution (art. 26 du Protocole financier);
- les intérêts ou revenus des placements des disponibilités de la Communauté (art. 28 du Protocole financier);
- les bénéfices réalisés à la suite d'opérations d'arbitrage de devises (Titre VI du Protocole financier);

Het universeel karakter van de begroting onderstelt, dat alle ontvangsten en alle uitgaven er in worden opgenomen, zonder enige compensatie tussen ontvangsten en uitgaven, of omgekeerd. De begroting brengt — behoudens een mogelijke uitzondering in de buitengewone afdeling — niet mede, dat een ontvangst bestemd wordt om een bepaalde uitgave te bestrijden. Die mogelijkheid bestaat slechts voor zeer uitzonderlijke gevallen, o.m. wanneer de Gemeenschap financiële hulp zou ontvangen, en de aanwending daarvan voor bepaalde uitgaven door de schenker als voorwaarde zou worden gesteld (art. 5, Financieel Protocol).

Wat het bijzonder karakter van de kredieten betreft (art. 90 van het Verdrag en art. 8 van het Financieel Protocol), berust het ontwerp van budgetaire nomenclatuur van de E.D.G. op de rangschikking van de uitgaven bij de NATO, en het lijdt geen twijfel dat het beginsel in de gemeenschappelijke begroting veel verder zal worden doorgedreven, dan zulks het geval is bij de wijze van indienen van de nationale Belgische begroting. Die toestand vergt nochtans een zekere versoepeling van de mogelijkheden tot het uitvoeren van kredietoverschrijvingen, mogelijkheden die afhankelijk zijn van zekere voorwaarden (goedkeuring in de begroting, of beslissing van de Raad van Ministers met twee derde meerderheid, of nog financieel reglement). Voor overschrijvingen, uitgevoerd krachtens een algemene machtiging, is de goedkeuring van de Financiële Controleur vereist.

c) Ontvangsten en uitgaven.

73. Als uitgaven bevat de gemeenschappelijke begroting o.m. de jaarlijkse uitgaven, nodig voor de uitvoering van de gemeenschappelijke programma's in zake bewapening, uitrusting, bevoorrading en infrastructuur, die zich over verscheidene dienstjaren uitstrekken (art. 89). De kredieten voor die programma's worden in de begroting opgenomen als vastleggingskredieten (art. 6, Financieel Protocol).

Als ontvangsten behelst de begroting :

- de bijdragen, gestort door de deelnemende Staten;
- de eigen ontvangsten van de Gemeenschap;
- de sommen die de Gemeenschap kan ontvangen als buitenlandse hulp, of ingevolge het feit dat zij rechtspersoonlijkheid bezit, en dus roerende en onroerende goederen kan verwerven en vervreemden (art. 93).

De eigen ontvangsten van de Gemeenschap kunnen o.m. omvatten :

- de belastingen, geheven op de bezoldiging van de hoge ambtenaren van de instellingen (toepassing van artikel 41 van de Overeenkomst betreffende het handelspolitieke en fiscale regiem der E.D.G.);
- de huur, geïnd door de E.D.G. voor de woningen, die zij ter beschikking van het militair personeel stelt (art. 5 van het Protocol inzake de bezoldigingsvoorwaarden voor het militaire en burgerpersoneel);
- de geldboeten, door het Hof van de E.D.G. opgelegd aan ondernemingen of private personen, die inbreuk maken op de bepalingen van de artikelen 107, § 6, en 108, § 2, van het Verdrag;
- de rente, door de Staten verschuldigd wegens vertraging bij de betaling van hun bijdrage (art. 26 van het Financieel Protocol);
- de renten of inkomsten welke voortvloeien uit de eventuele belegging van de beschikbare gelden der Gemeenschap (art. 28 van het Financieel Protocol);
- de winsten, verwezenlijkt ingevolge verrichtingen tot omzetting van deviezen (Titel VI van het Financieel Protocol);

- les sommes dues à titre d'amendes pour retard dans l'exécution de contrats de travaux ou de fournitures;
- les sommes dues par des tiers pour réparation de dommages causés à la Communauté;
- les recettes provenant de prestations faites par la Communauté en faveur de tiers (exemple : fourniture d'électricité);
- les recettes provenant de participations financières éventuelles de la Communauté;
- le produit de vente de publications,
- etc.

Pourront également être considérées comme recettes propres à la Communauté, bien que visées à l'article 93 c du Traité, les recettes suivantes :

- le produit des ventes de biens immobiliers et mobiliers (art. 7 du Traité).

Il faut signaler, enfin, les recettes provenant de prêts ou d'emprunts contractés par la Communauté.

d) Monnaie.

74. Le budget est établi en une monnaie de compte commune choisie par le Conseil statuant à la majorité des deux tiers. Le rapport entre la monnaie de compte et la monnaie nationale résulte du taux de change officiel notifié par chaque Etat à la Communauté (art. 89).

Il s'agit d'une opération purement comptable qui ne peut donner lieu à aucune spéculation; elle a simplement pour but de permettre d'établir le budget commun de la Communauté. En principe, les dépenses faites par la Communauté dans un des six pays sont effectuées dans la monnaie de ce pays.

La monnaie de compte correspondra à l'unité de compte dans laquelle les opérations de l'Union Européenne des Paiements sont comptabilisées. Une unité de compte de l'U.E.P. équivaut à la valeur actuelle en or du dollar des Etats-Unis.

Tous les paiements s'exécutent d'ailleurs dans le cadre de l'Union Européenne des Paiements (art. 36 du Protocole financier); ils ne donnent lieu à des arbitrages que dans les limites de la règle de 85 % à 115 % (art. 29 et 30, Protocole financier).

e) Sections.

75. Le budget commun pourra comporter une *section ordinaire* et une *section extraordinaire*, cette dernière, étant caractérisée soit par le caractère extraordinaire de la dépense, soit par le caractère extraordinaire de la recette (art. 2, Protocole financier).

Le budget commun pourra comprendre une *section spéciale* qui est une espèce de budget pour ordre dont le fonctionnement ne peut pas entraîner de charges financières pour la Communauté (exemple : transit par le budget commun des frais de stationnement visés à l'article 9bis du Protocole financier).

f) Documents.

76. Le budget commun doit, dans la mesure où le secret militaire n'y fait pas obstacle, comporter *tous renseignements* permettant d'apprécier le montant et l'objet de la dépense (art. 4, Protocole financier).

- de sommen, verschuldigd als geldboeten wegens vertraging bij de uitvoering van contracten voor werken of leveringen;
- de sommen, verschuldigd door derden als vergoeding van schade, aan de Gemeenschap berokkend;
- de ontvangsten, die voortvloeien uit prestaties van de Gemeenschap ten behoeve van derden (b.v.: levering van electriciteit);
- de ontvangsten, die voortvloeien uit eventuele financiële deelgenootschappen van de Gemeenschap;
- de opbrengst van de verkoop van publicaties;
- enz.

Kunnen eveneens worden beschouwd als eigen ontvangsten van de Gemeenschap, hoewel ze bedoeld zijn in artikel 93c van het Verdrag, de volgende ontvangsten :

- de opbrengst van de verkoop van onroerende en roerende goederen (art. 7 van het Verdrag).

Ten slotte dienen nog de ontvangsten vermeld, voortkomende van leningen die de Gemeenschap toestaat of aangaat.

d) Valuta.

74. De begroting wordt vastgesteld in een gemeenschappelijke rekenvaluta, welke door de Raad met een meerderheid van twee derde wordt gekozen. De verhouding tussen deze rekenvaluta en de nationale valuta volgt uit de officiële wisselkoers, welke door iedere Staat aan de Gemeenschap wordt opgegeven (art. 89).

Het geldt hier een louter boekhoudkundige verrichting, die geen aanleiding kan geven tot enige speculatie; ze heeft eenvoudig ten doel, het opmaken van de gemeenschappelijke begroting der Gemeenschap mogelijk te maken. In beginsel worden de uitgaven, door de Gemeenschap in een van de zes Landen gedaan, in de valuta van dit Land betaald.

De rekenvaluta zal overeenstemmen met de reken-eenheden, waarin de verrichtingen van de Europese Betalingsunie worden geboekt. Een reken-eenheid van de E.B.U. staat gelijk met de huidige waarde in goud van de dollar der Verenigde Staten.

Alle betalingen geschieden trouwens in het kader van de Europese Betalingsunie (art. 36 van het Financieel Protocol); ze geven geen aanleiding tot arbitrages, tenzij binnen de perken van de regel van 85 % tot 115 % (art. 29 en 30 van het Financieel Protocol).

e) Afdeling.

75. De gemeenschappelijke begroting kan een *gewone afdeling* en een *buitengewone afdeling* omvatten, deze laatste gekenmerkt hetzij door de buitengewone aard van de uitgaven, hetzij door de buitengewone aard van de ontvangsten (art. 2 van het Financieel Protocol).

De gemeenschappelijke begroting kan tevens een *bijzondere afdeling* omvatten, die een soort begroting voor orde uitmaakt, waarvan de werking voor de Gemeenschap geen financiële lasten mag medebrengen (vb. : overdracht, langs de gemeenschappelijke begroting, van de stationeringskosten bedoeld bij artikel 9bis van het Financieel Protocol).

f) Stukken.

76. De gemeenschappelijke begroting moet, voor zover de militaire geheimhouding zich hiertegen niet verzet, *alle inlichtingen* bevatten die het mogelijk maken de omvang en de bestemming van de uitgaven te beoordelen (art. 4 van het Financieel Protocol).

Le budget comprendra aussi des *documents annexes* parmi lesquels il convient de mentionner :

1° le plan commun d'armement, d'équipement, d'approvisionnement et d'infrastructure (art. 87, § 1);

2° le plan donnant l'indication des pays dans lesquels les dépenses doivent, en principe, être effectuées (art. 7, Protocole financier).

III. — PRÉPARATION DU BUDGET COMMUN.

77. La préparation du budget incombe au Commissariat, en consultation avec les États membres. Le Commissariat dispose à cet effet d'une Direction des Finances, chargée d'établir les prévisions de recettes et de centraliser les propositions de dépenses des services utilisateurs responsables, propositions qu'elle peut aménager avec l'accord de ceux-ci (art. 1, Protocole financier).

Dans l'établissement du budget, les institutions de la Communauté doivent assurer le respect des engagements pris par les États membres à l'égard de l'OTAN.

Le Contrôleur financier donne son avis sur le projet de budget.

IV. — ADOPTION DU BUDGET COMMUN.

78. Le projet de budget, préparé par le Commissariat, est soumis au Conseil des Ministres pour décision. Le Conseil décide :

- à l'unanimité du volume total du budget en crédits de paiement et en crédits d'engagement, et du montant de la contribution de chaque État membre, déterminée conformément à l'article 94, contribution dont il incombe au Gouvernement de chaque État membre d'assurer l'inscription au budget dudit État selon les règles constitutionnelles de celui-ci;
- à la majorité des deux tiers, de la répartition des dépenses.

Le budget ainsi approuvé par le Conseil, est transmis à l'Assemblée qui peut proposer des modifications supprimant, réduisant, augmentant ou créant des recettes ou des dépenses. Ces propositions ne peuvent avoir pour effet d'augmenter le montant total des dépenses du projet établi par le Conseil. L'Assemblée peut aussi proposer le rejet de la totalité du budget. Dans chacun de ces deux cas, le Commissariat ou un État membre peut, dans les 15 jours du vote, saisir le Conseil en vue d'une deuxième lecture dans un délai de deux semaines. Les propositions de l'Assemblée sont adoptées si le Conseil ainsi saisi les approuve à la majorité des deux tiers. Si le Conseil n'est pas saisi dans ce délai de 15 jours, les propositions sont considérées comme adoptées par lui (art. 87).

Il résulte de ces explications que l'Assemblée n'a pas de pouvoir de décision en matière budgétaire.

Les contributions des États membres sont arrêtées par le Conseil selon la procédure adoptée par l'OTAN.

De begroting omvat eveneens *bijlagen*, waaronder dienen vermeld :

1° het gemeenschappelijk plan voor de bewapening, de uitrusting, de bevoorrading en de infrastructuur (art. 87, § 1);

2° het plan met de aanduiding, in welke landen de uitgaven in beginsel moeten worden gedaan (art. 7 van het Financieel Protocol).

III. — VOORBEREIDING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEGROTING.

77. De voorbereiding van de begroting berust bij het Commissariaat, dat handelt na overleg met de deelnemende Staten. Het beschikt daartoe over een Directie Financiën, die belast is met het vaststellen van de ramingen der ontvangsten, en het samenvoegen van de voorstellen tot uitgaven, ingediend door de diensten, die de uitgaven zullen doen en daarvoor verantwoordelijk zijn; deze voorstellen kunnen door de Directie Financiën worden geformuleerd met toestemming van deze diensten (art. 1 van het Financieel Protocol).

Bij het opmaken der begroting moeten de instellingen van de Gemeenschap zorg dragen voor het naleven van de verbintenissen, die door de deelnemende Staten tegenover de NATO werden aangegaan.

De Financiële Controleur geeft advies over de ontwerp-begroting.

IV. — GOEDKEURING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEGROTING.

78. De door het Commissariaat voorbereide ontwerp-begroting wordt aan de Raad van Ministers tot beslissing voorgelegd. De Raad beslist :

- met eenparigheid van stemmen over het totale bedrag van de begroting in betalings- en vastleggingskredieten, en over het bedrag van de bijdrage van elke deelnemende Staat, vastgesteld overeenkomstig artikel 94; het is de taak van de Regering van elke deelnemende Staat te zorgen voor de inschrijving van die bijdrage in de begroting van bedoelde Staat, volgens de grondwettelijke regelen die daar gelden;
- bij twee derde meerderheid over de verdeling der uitgaven.

De aldus door de Raad goedgekeurde begroting wordt overgemaakt aan de Vergadering, die amendementen kan voorstellen tot weglating, vermindering, vermeerdering of inlassing van ontvangsten of van uitgaven. Door die voorstellen mag echter het totaal bedrag der uitgaven van het door de Raad opgemaakte ontwerp niet verhogen. De Vergadering mag eveneens de verwerping van de begroting in haar geheel voorstellen. In elk van beide gevallen mag het Commissariaat of een deelnemende Staat, binnen vijftien dagen na de stemming, de kwestie aanhangig maken bij de Raad met het oog op een tweede lezing binnen een termijn van twee weken. De voorstellen van de Vergadering zijn aangenomen indien de Raad ze, in die omstandigheden, bij twee derde meerderheid goedkeurt. Indien de kwestie niet binnen die termijn van vijftien dagen bij de Raad aanhangig wordt gemaakt, worden de voorstellen door hem aangenomen geacht (art. 87).

Uit die verklaringen blijkt dat de Vergadering inzake begroting geen beslissing treft.

De bijdrage der deelnemende Staten wordt door de Raad vastgesteld volgens de bij de NATO geldende procedure.

V. — EXÉCUTION DU BUDGET COMMUN.

79. L'exécution du budget est assurée par le Commissariat et par les institutions de la Communauté, dans le respect des engagements pris par les États membres à l'égard de l'OTAN (art. 91).

a) L'exécution du budget est assurée selon le principe de la séparation des fonctions d'*ordonnateur* et de *comptable*. Le Président du Commissariat est l'ordonnateur principal du budget. Il peut, sur avis de la Direction des Finances, déléguer ce pouvoir aux autres membres du Commissariat et aux différents chefs de service de l'Administration centrale ou des services extérieurs (art. 11 et 12, Protocole financier).

Il convient de noter en outre que les chefs de service de l'Administration centrale et des services extérieurs, dont question à l'article 12 du Protocole financier, se trouveront à la tête de *services très importants* et ne pourront être considérés comme de simples chefs de service.

b) Si, au début de l'exercice, le budget n'a pas été approuvé définitivement, la Communauté est habilitée à pourvoir à ses dépenses par tranches mensuelles égales au douzième des crédits du budget de l'année écoulée. Ce régime est toutefois limité à un délai de trois mois (art. 88, § 1).

c) En cas de nécessité, le Commissariat peut soumettre, en cours d'exercice, un projet de *budget supplémentaire* qui sera approuvé de la même manière que le budget normal.

Il semble toutefois que l'obtention de crédits supplémentaires en cours d'exercice se heurtera à de sérieuses difficultés, étant donné que toute nouvelle charge devra être répartie entre les États membres. Cette dernière décision requérant l'unanimité du Conseil des Ministres, il suffira qu'un seul des États membres juge impossible d'augmenter sa contribution financière pour faire échec à une proposition de crédits supplémentaires.

d) Les contributions des États membres fixées selon les termes de l'article 87 sont payables par douzième. En cas de modification des taux de change ou du pouvoir d'achat de la monnaie d'un pays, le montant des contributions restant dues est réajusté (art. 95). Cette disposition constitue une clause de sauvegarde contre les conséquences d'une dévaluation d'une monnaie d'un des États membres.

Si du fait de l'exécution du budget, la *stabilité économique et monétaire d'un État membre* est affectée, cet État pourra inviter le Commissariat, et éventuellement le Conseil, à prendre les mesures de redressement nécessaires (art. 96). Par ailleurs, dans l'exécution du budget, le Commissariat doit utiliser à ses règlements dans le territoire d'un État membre une fraction au moins égale à 85 % de la contribution versée par cet État. D'autre part, il doit limiter le montant de ces mêmes règlements à une somme au plus égale à 115 % (art. 29-30, Protocole financier). Cette disposition évite de soustraire à l'économie d'un pays une part trop importante de ses dépenses de défense. Elle limite les conséquences dangereuses de dépenses excessives. Les limites imposées par ces pourcentages ne pourront être modifiées qu'avec l'accord du pays.

V. — UITVOERING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEGROTING.

79. Voor de uitvoering van de begroting wordt zorg gedragen door het Commissariaat en door de instellingen van de Gemeenschap, met inachtneming van de verbintenissen, door de deelnemende Staten jegens de NATO aangegaan (art. 91).

a) De uitvoering van de begroting geschiedt volgens het beginsel van de scheiding der functies van *ordonnateur* en *rekenplichtige*. De Voorzitter van het Commissariaat is de hoofd-ordonnateur van de begroting. Op advies van de Directie Financiën kan hij deze bevoegdheid overdragen aan de andere leden van het Commissariaat en aan de verschillende hoofden van dienst der Centrale Administratie of der buitendiensten (art. 11 en 12 van het Financieel Protocol).

Er dient bovendien opgemerkt dat de hoofden van dienst der Centrale Administratie en der buitendiensten, waarvan sprake is in artikel 12 van het Financieel Protocol, aan het hoofd zullen staan van *zeer belangrijke diensten*, en niet mogen beschouwd worden als eenvoudige diensthoofden.

b) Indien bij het begin van het begrotingstijdvak de begroting nog niet definitief is goedgekeurd, is de Gemeenschap bevoegd in haar uitgaven te voorzien met behulp van maandelijks bedragen gelijk aan het twaalfde deel van de kredieten van de begroting van het afgelopen jaar. Dit stelsel is evenwel beperkt tot een termijn van drie maanden (art. 88, § 1).

c) Indien dit noodzakelijk is, kan het Commissariaat in de loop van het begrotingstijdvak een ontwerp van aanvullende begroting indienen, welke op dezelfde wijze zal worden goedgekeurd als de normale begroting.

Blijkbaar zal men voor het bekomen van aanvullende kredieten in de loop van het dienstjaar op ernstige moeilijkheden kunnen stuiten, aangezien elke nieuwe last onder de deelnemende Staten moet worden verdeeld. Daar die laatste beslissing door de Raad van Ministers, met eenparigheid van stemmen dient genomen, zou het volstaan dat een enkele der deelnemende Staten een verhoging van zijn financiële bijdrage onmogelijk acht, om een voorstel tot het verlenen van aanvullende kredieten te doen verwerven.

d) De bijdrage der deelnemende Staten, vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 87, kan in twaalf termijnen betaald worden. In geval van wijziging van de wisselkoersen of van de koopkracht der valuta van een land, wordt het bedrag van de nog te betalen bijdrage opnieuw aangepast (art. 95). Deze bepaling vormt een waarborg tegen de gevolgen van een munt-devaluatie in een der deelnemende Staten.

Indien, ten gevolge van de uitvoering van de begroting, de *economische en monetaire stabiliteit van een deelnemende Staat* in gevaar dreigt te komen, kan deze Staat het Commissariaat, en eventueel de Raad, verzoeken de nodige maatregelen te nemen om dit te voorkomen (art. 96). Anderzijds moet het Commissariaat, bij de uitvoering van de begroting, voor zijn betalingen binnen het gebied van een deelnemende Staat gebruik maken van een deel, ten minste gelijk aan 85 %, van de door die Staat gestorte bijdrage. Bovendien moet het dezelfde betalingen beperken tot een bedrag ten hoogste gelijk aan 115 % van de door die Staat gestorte bijdrage (art. 29-30, Financieel Protocol). Zulke bepaling heeft ten doel te vermijden dat aan het bedrijfsleven van een land een te omvangrijk aandeel van zijn defensieuitgaven wordt onttrokken. Op deze wijze worden ook gevaarlijke gevolgen van overdreven uitgaven voorkomen. De beperkingen opgelegd binnen die voornoemde percentages kunnen niet worden gewijzigd dan met de instemming van het land.

e) Les modalités de passation des marchés de travaux et de fournitures feront l'objet d'un règlement spécial du Commissariat précisant les modalités de concurrence, de publicité et de prix (art. 18, Protocole financier). Tout paiement d'une dépense suppose la présentation de pièces justificatives du *service fait* (art. 19, Protocole financier).

f) Toute décision du Commissariat qui entraîne une dette pour la Communauté ou qui limite la libre disposition des avoirs de celle-ci, doit être approuvée par le Conseil statuant à l'unanimité (art. 15, Protocole financier).

L'article 16 du Protocole financier prévoit la possibilité de consentir des *remises de dettes*. Cette disposition a été reprise des lois sur la comptabilité de l'Allemagne et de la Hollande. Il sera prévu au projet de Règlement financier que le non-recouvrement de créances de la Communauté ne sera autorisé que s'il est prouvé que la créance n'est recouvrable à aucun moment ou que son recouvrement frapperait le débiteur de façon particulièrement sévère par rapport à ses possibilités.

g) Le Protocole financier détermine également les règles suivant lesquelles les *mouvements de fonds* pourront être effectués, ainsi que les conditions de versement des contributions dues par les Etats membres (art. 24 à 28, Protocole financier).

D'autre part, le même Protocole fixe les modalités suivant lesquelles, sans porter atteinte à l'équilibre monétaire d'un Etat membre, seront réalisés les *transferts et arbitrages* :

- entre les monnaies des Etats membres;
- entre la monnaie d'un Etat membre et la monnaie d'un Etat non-membre (dans le cadre ou en dehors du cadre de l'Union Européenne des Paiements) (art. 31 à 36, Protocole financier).

VI. — CONTROLE DU BUDGET COMMUN.

80. Le contrôle de la gestion financière de la Communauté est assuré par un Contrôleur financier et une Commission des Comptes.

a) Le *Contrôleur financier* est indépendant du Commissariat et responsable envers le Conseil. Il est désigné par le Conseil statuant à l'unanimité.

Le Contrôleur financier suit l'exécution du budget. Tous les engagements de dépenses sont soumis au visa du Contrôleur financier qui vérifie la régularité budgétaire de la dépense et sa conformité avec les dispositions du Règlement financier. Le Commissariat peut *passer outre au visa* du Contrôleur en adressant par écrit à ce dernier une réquisition spéciale pour la dépense. Après avoir reçu cette réquisition, le Contrôleur financier doit en rendre compte immédiatement au Conseil, qui se saisit de l'affaire dans les moindres délais.

Les auteurs du Traité ont estimé que le contrôle ne pouvait paralyser la gestion et l'action du Commissariat; par contre, ils ont jugé utile de porter tout différend entre le Contrôleur financier et le Commissariat devant la plus haute institution de la Communauté, c'est-à-dire le Conseil des

e) De wijze waarop koopcontracten worden gesloten maakt het voorwerp uit van een bijzonder reglement van het Commissariaat, waarbij de modaliteiten van mededeling, openbaarheid en prijs nader worden bepaald (art. 18, Financieel Protocol). Iedere betaling van een uitgave veronderstelt de overlegging van bewijsstukken ter staving van de *geleverde dienst* (art. 19, Financieel Protocol).

f) Iedere beslissing van het Commissariaat, die een leningsschuld voor de Gemeenschap medebrengt of die de vrije beschikking over de activa van de Gemeenschap beperkt, moet door de Raad, bij eenstemmigheid beslissend, worden goedgekeurd (art. 15, Financieel Protocol).

Bij artikel 16 van het Financieel Protocol wordt de mogelijkheid opengesteld om *kwijtschelding van schuld* te verlenen. Bedoelde bepaling werd overgenomen uit de wetten op de boekhouding in Duitsland en Nederland. In het ontwerp van financieel Reglement zal worden bepaald dat de niet-invordering van schuldvorderingen van de Gemeenschap slechts toegelaten zal worden, indien bewezen wordt dat de schuldvordering op geen enkel ogenblik invorderbaar is of dat de invordering er van de schuldenaar op zeer drastische wijze zou treffen met betrekking tot zijn betalingsvermogen.

g) Het Financieel Protocol houdt ook de regels volgens welke *verplaatsingen van gelden* zullen mogen geschieden, alsmede de stortingsvoorwaarden van de door de deelnemende Staten verschuldigde bijdragen (art. 24-28, Financieel Protocol).

Daarenboven wordt in hetzelfde Protocol de wijze vastgesteld volgens welke, zonder het valuta-evenwicht van een deelnemende Staat in het gedrang te brengen, *overmakingen en omzettingen* zullen worden uitgevoerd :

- tussen de valuta's van deelnemende Staten;
- tussen de valuta van een deelnemende en de valuta van een niet-deelnemende Staat (binnen of buiten het kader van de Europese Betalingsunie) (art. 31 tot 36, Financieel Protocol).

VI. — CONTROLE OP DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEGROTING.

80. De controle op het financieel beheer van de Gemeenschap wordt waargenomen door een Financieel Controleur en door een Commissie voor de Rekeningen.

a) De *Financiële Controleur* is onafhankelijk van het Commissariaat en verantwoordelijk tegenover de Raad. Hij wordt bij eenstemmig besluit door de Raad aangewezen.

De Financiële Controleur houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van de begroting. Alle verplichtingen die uitgaven ten gevolge hebben worden onderworpen aan de voorafgaande goedkeuring van de Financiële Controleur, die nagaat of de uitgave begrotingstechnisch in orde is en of zij in overeenstemming is met de bepalingen van het financieel Reglement. Het Commissariaat kan de weigering van goedkeuring van de Controleur terzijde leggen, mits aan deze laatste schriftelijk een speciaal verzoek om de uitgave te mogen doen, wordt gericht. Na ontvangst van dit verzoek dient de Financiële Controleur hierover onmiddellijk verslag uit te brengen bij de Raad, welke de zaak onverwijld ter hand zal nemen.

De ontwerpers van het Verdrag hebben gemeend dat de controle het Commissariaat niet mag hinderen bij zijn beheer en werking; daarentegen hebben zij het nuttig geacht elk meningsverschil tussen de Financiële Controleur en het Commissariaat te verwijzen naar de hoogste instelling van

Ministres (art. 8 du Traité). De par sa nature la réquisition spéciale du Commissariat ne sera donc utilisée que très exceptionnellement.

Cette procédure peut être considérée comme un frein suffisant pour éviter que le Commissariat ait trop souvent recours à son droit de réquisition spéciale.

Il convient d'ajouter encore que l'article 98 du Traité prévoit que les Gouvernements des États membres pourront demander au Contrôleur financier communication des documents dont il dispose pour remplir sa mission. De ce fait, chaque Gouvernement pourra, s'il l'estime nécessaire, saisir directement le Conseil des Ministres de la C.E.D. de la question (application de l'article 41 du Traité).

Le Contrôleur financier a une seconde mission. Il donne son avis sur le projet de budget. Il adresse tous les trois mois au Conseil, qui le communique à l'Assemblée, un rapport sur l'exécution du budget. Ce rapport doit contenir toutes observations utiles sur la gestion financière du Commissariat (art. 92).

b) *La Commission des Comptes* est une autorité collégiale indépendante qui comprend les nationaux de chacun des États membres. Le Conseil, statuant à l'unanimité, fixe le nombre des membres de cette Commission et procède, à la majorité des deux tiers, à leur désignation (art. 85).

La Commission des Comptes vérifie, sur la base des pièces justificatives, la régularité des opérations et la bonne utilisation des crédits. Elle peut demander l'assistance des institutions de vérification des États membres.

La Commission établit un rapport sur la vérification des comptes. Le rapport doit être présenté au Conseil qui le transmet à l'Assemblée, au plus tard, six mois après l'expiration de l'exercice financier. Ce même rapport sert à l'établissement d'une proposition de décharge à donner à chaque institution en ce qui concerne sa gestion financière. Le Conseil des Ministres prend position à l'égard de cette proposition et la présente à l'Assemblée qui statue. L'Assemblée pourra refuser la décharge aux deux tiers des voix exprimées et à la majorité des membres qui la composent.

c) *Le Chef de chaque service* ou partie de service, selon les nécessités, s'assure que la gestion des crédits s'exécute selon les modalités prévues par le budget et dans les meilleures conditions d'économie (art. 23, Protocole financier). Il s'agit ici principalement du contrôle à exercer par les chefs des services subordonnés.

d) Enfin, le Commissariat est investi de pouvoirs de contrôle précisés à l'article 21 du Protocole financier. Le Comité intérimaire examine actuellement une proposition tendant à créer, sur des dispositions précitées, un corps de contrôleurs dépendant directement du Commissariat.

VII. — RECETTES DU BUDGET COMMUN.

81. Parmi les recettes de la Communauté une mention spéciale doit être faite aux *contributions des États membres*. Le montant de la contribution de chaque État membre, sera arrêté par le Conseil des Ministres statuant à l'unanimité, selon la procédure adoptée par l'OTAN. Cette

de Gemeenschap, m.a.w. naar de Raad van Ministers (art. 8 van het Verdrag). Het speciaal verzoek van het Commissariaat zal dus uiteraard slechts in uitzonderlijke gevallen worden gebezigd.

Zulke procedure kan worden beschouwd als een rem, die toereikend is om te vermijden dat het Commissariaat te dikwijls zijn toevlucht neemt tot zijn recht op speciaal verzoek.

Hieraan moet nog worden toegevoegd dat artikel 98 van het Verdrag bepaalt dat de Regeringen van de deelnemende Staten aan de Financiële Controleur inzage kunnen vragen van de bewijsstukken, waarover hij beschikt ter vervulling van zijn taak. Op deze wijze kan elke Regering, zo zij zulks nodig acht, het vraagstuk rechtstreeks aanhangig maken bij de Raad van Ministers van de E.D.G. (toepassing van art. 41 van het Verdrag).

De Financiële Controleur heeft een tweede opdracht. Hij brengt advies uit omtrent het ontwerp van begroting. Hij zendt om de drie maanden een rapport over de uitvoering van de begroting aan de Raad, die het doorzendt aan de Vergadering. Dit rapport moet alle opmerkingen bevatten, nodig tot het beoordelen van het door het Commissariaat gevoerde financieel beleid (art. 92).

b) *De Commissie voor de Rekeningen* is een zelfstandig college, dat is samengesteld uit staatsburgers van ieder der deelnemende Staten. De Raad stelt bij besluit, bij eenstemmigheid bepaald, het aantal leden van de Commissie vast en benoemt de leden met een meerderheid van twee derden (art. 85).

De Commissie voor de Rekeningen verifieert aan de hand van de bewijsstukken de regelmatigheid van de transacties en controleert of de kredieten goed worden aangewend. Zij kan de hulp inroepen van de met verificatie belaste instanties van de deelnemende Staten.

De Commissie maakt een verslag op omtrent de verificatie van de rekeningen. Het verslag moet worden voorgelegd aan de Raad, die het uiterlijk zes maanden na het aflopen van het boekjaar overmaakt aan de Vergadering. Ditzelfde verslag dient tot het opmaken van een voorstel tot ontlasting die aan iedere instelling zal moeten worden verleend voor haar financieel beheer. De Raad van Ministers bepaalt zijn houding ten opzichte van dit voorstel en legt het voor aan de Vergadering, die uitspraak doet. De Vergadering kan de ontlasting weigeren met twee derde van de uitgebrachte stemmen en met de meerderheid van de leden die de Vergadering uitmaken.

c) *Het Hoofd van iedere dienst* of deel van een dienst vergewist zich er van dat het beheer van de kredieten geschiedt op de in de begroting bepaalde en meest zuinige wijze (art. 23, Financieel Protocol). Hier gaat het hoofdzakelijk om de controle die door de hoofden van de ondergeschikte diensten moet worden uitgeoefend.

d) Ten slotte is het Commissariaat bekleed met controlebevoegdheden zoals nader bepaald bij artikel 21 van het Financieel Protocol. De Interim-Commissie onderzocht thans een voorstel tot instelling, op grond van voormelde bepalingen, van een *korps van controleurs*, rechtstreeks ondergeschikt aan het Commissariaat.

VII. — ONTVANGSTEN VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEGROTING.

81. Onder de ontvangsten van de Gemeenschap moet een speciale melding worden gemaakt van de *bijdragen van de deelnemende Staten*. Het bedrag van de bijdrage van elke Staat zal bepaald worden bij eenparige beslissing van de Raad van Ministers volgens de door de NATO

procédure ne découle pas de dispositions explicites du Pacte de l'OTAN lui-même. Elle a été mise empiriquement sur pied, par consentement unanime, devant la double nécessité où l'on se trouvait, d'une part, d'édifier un outil de défense efficace, qui ne menace cependant pas la stabilité économique des États membres, d'autre part, de répartir le plus équitablement possible les charges. Ce double but est poursuivi, au sein de l'OTAN, par ce qu'on est convenu d'appeler l'exercice de la Revue annuelle.

Le Traité charge le Conseil des Ministres de chercher une méthode propre de détermination des contributions qui, notamment, en fonction des possibilités financières, assurera la répartition équitable des charges (art. 94). Cette méthode devra être approuvée par le Conseil statuant à l'unanimité et sera mise en application dès le premier exercice suivant cette approbation. A défaut d'accord sur une telle méthode, les contributions continueront à être arrêtées selon la procédure adoptée par l'OTAN.

On peut se demander si le financement des dépenses communes n'aurait pu être assuré par le prélèvement d'*impôts communs*. Un tel droit ne semble toutefois concevable que par l'existence et le fonctionnement d'une Communauté politique européenne dans laquelle la politique économique et sociale des États membres aura pu être harmonisée.

VIII. — DÉPENSES DU BUDGET COMMUN.

82. Les dépenses de traitement exigent un commentaire particulier.

L'article 20 du Traité mentionne la possibilité d'une pension pour les Commissaires. Ce n'est qu'une éventualité qui n'est pas encore précisée.

Le Protocole sur les conditions de rémunération des personnels militaire et civil de la Communauté et sur leurs droits à la pension a pour but de soumettre les personnels militaires de la Communauté à un règlement de solde unique, reposant sur un statut commun, comportant un déroulement de carrière identique, et d'après une échelle hiérarchique uniforme, sans préjudice de l'application qui leur est faite des législations fiscale, sociale et familiale nationales (art. 1). La solde n'a pas le caractère exclusif d'une rémunération pour services rendus, mais a également pour objet d'assurer aux titulaires un niveau de vie en rapport avec leur fonction (art. 2).

Le Protocole contient une clause de sauvegarde en faveur des militaires dont la situation pécuniaire ferait apparaître des différences, suivant que ceux-ci servent dans leur État d'origine ou dans un autre État. Les compléments de rémunération qui résulteraient de l'application de cette disposition demeureront à la charge des budgets des États dont les militaires intéressés sont les ressortissants. Les militaires belges stationnés en Allemagne pourront éventuellement bénéficier de cette disposition spéciale. Celle-ci perd toutefois sa valeur à la suite des articles 7 et 8 du Protocole additionnel relatif à l'application de l'article 10 du Traité, qui maintiennent les statuts nationaux pour une durée indéterminée.

Le statut des rémunérations des personnels civils, ainsi que le statut des pensions sont à dresser par le Commissariat.

aanvaarde procedure. Zulke procedure vloeit niet voort uit uitdrukkelijke bepalingen van het Noord-Atlantisch Verdrag zelf. Zij werd op empirische wijze ingesteld, daar men voor een dubbele noodzaak kwam te staan : enerzijds, een verdedigingsinstrument scheppen dat doeltreffend is zonder de economische stabiliteit van de deelnemende Staten in het gedrang te brengen; anderzijds, de lasten zo billijk mogelijk om te slaan. Dit tweevoudig doel wordt binnen de NATO nagestreefd met wat men gewoonlijk de uitvoering van het jaarlijks Overzicht noemt.

Het Verdrag geeft de Raad van Ministers tot opdracht uit te zien naar een eigen methode tot vaststelling van de bijdragen, die, inzonderheid, in overeenstemming met de financiële mogelijkheden, een billijke verdeling van de lasten zal verzekeren (art. 94). Deze methode zal door de Raad bij eenstemmigheid moeten worden goedgekeurd en zal in toepassing worden gebracht met ingang van het eerste dienstjaar na deze goedkeuring. Wanneer geen overeenstemming bereikt wordt over een dergelijke methode zal worden voortgegaan met het vaststellen van de bijdrage volgens de door de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie aanvaarde procedure.

Men kan zich afvragen of de financiering van de gemeenschappelijke uitgaven niet zou kunnen worden verzekerd door heffing van *gemeenschappelijke belastingen*. Zulk een recht lijkt evenwel niet denkbaar zonder het bestaan en de werking van een Europese Politieke Gemeenschap waarin de economische en sociale politiek van de deelnemende Staten in overeenstemming zullen worden gebracht.

VIII. — UITGAVEN

VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE BEGROTING.

82. De uitgaven voor wedden moeten het voorwerp uitmaken van een bijzondere commentaar.

Artikel 20 van het Verdrag vermeldt de mogelijkheid tot pensioenverlening aan de Commissarissen. Het geldt hier een eventualiteit die nog niet nader wordt toegelicht.

Het Protocol in zake de bezoldigingsvoorwaarden van het militaire en het burgerpersoneel van de Gemeenschap en hun rechten op pensioen heeft ten doel, voor het militaire personeel van de Gemeenschap eenzelfde bezoldigingsregeling in te voeren, berustend op een gemeenschappelijke rechtspositie met een gelijke bevorderingsgang en volgens een eenvormig rangenstelsel, behoudens de toepassing van de fiscale en sociale bepalingen uit de nationale wetgeving (art. 1). De bezoldiging heeft niet uitsluitend het karakter van een beloning van verrichte diensten, maar zij heeft evenzeer tot doel aan de rechthebbers een levensstandaard te verzekeren, die in verhouding staat tot hun functie (art. 2).

Het Protocol bevat een waarborgclausule ten bate van de militairen wier geldelijke toestand verschillen zou vertonen naargelang zij in hun Staat van herkomst of in een andere Staat dienen. De aanvullende bezoldigingen, die mochten voortvloeien uit de toepassing van die bepaling, zouden ten laste blijven van de begrotingen der Staten, waarvan de betrokken militairen onderdanen zijn. De in Duitsland gestationeerde Belgische militairen zullen eventueel het genot kunnen verkrijgen van voormelde bijzondere bepaling. Nochtans is die bepaling van haar waarde beroofd ingevolge artikelen 7 en 8 van het Additioneel Protocol betreffende de toepassing van artikel 10 van het Verdrag, waarbij de nationale statuten voor een onbepaalde duur worden gehandhaafd.

Het bezoldigings- en pensioenstelsel van het militaire personeel zullen door het Commissariaat worden bepaald.

Les personnels de la Communauté, considérés, à titre individuel, sont soumis aux impôts sur la consommation et les transactions, applicables dans l'État de séjour, ainsi qu'aux droits et taxes frappant l'importation et l'exportation (art. 38).

Ils demeurent en principe soumis au régime fiscal de leur pays d'origine. Une exception à la règle de l'imposition n'est prévue que pour un nombre limité de fonctionnaires de rang élevé des institutions de la Communauté. Encore faut-il que le Conseil des Ministres l'approuve par une décision prise à l'unanimité. Le Conseil peut, dans les mêmes conditions de majorité, décider que ces fonctionnaires seront imposés au profit de la Communauté (art. 41).

IX. — DISPOSITIONS DIVERSES.

83. Les dispositions sont de diverses natures :

a) L'article 87bis du Traité prévoit des *dispositions transitoires* particulières intéressant la période qui s'écoule entre l'entrée en vigueur du Traité et la fin de l'année civile.

b) L'article 9bis du Protocole financier fixe la procédure suivant laquelle sera déterminé le montant des *frais de stationnement* que la République fédérale aurait encore à supporter après la mise en vigueur du Traité.

Il n'est pas possible actuellement de prévoir que pour la Belgique une charge supplémentaire résulterait de la suppression du régime des frais de stationnement. En toute hypothèse, les troupes belges étant devenues des troupes européennes, il appartiendra au budget commun de couvrir la totalité des besoins des forces européennes.

c) Le *règlement financier* ayant pour but de reprendre, de compléter et de préciser les dispositions du Protocole financier, sera préparé par le Commissariat. Ce règlement sera approuvé par le Conseil des Ministres statuant à l'unanimité.

Qu'arrive-t-il si le Parlement refuse de voter le montant de sa contribution au budget commun ? Il faut préciser d'abord qu'un refus total n'est pas conciliable avec les dispositions de l'article 3 du Traité suivant lequel chaque État membre s'est engagé à mettre à la disposition de la Communauté des *sommes appropriées*. N'existe donc que la possibilité d'une diminution. Celle-ci portera le problème évidemment devant le Conseil des Ministres, la difficulté étant que celui-ci devra se mettre d'accord, par un vote pris à l'unanimité, sur un nouveau montant.

X. — AIDE EXTÉRIEURE.

84. La Communauté est habilitée à recevoir et à accorder une *aide extérieure en finances et en matériel* (avis conforme du Conseil dans le premier cas et approbation à l'unanimité dans le deuxième).

Le Conseil, statuant à la majorité des deux tiers, est habilité à adresser au Commissariat des directives générales afin d'assurer que la stabilité économique, financière et sociale d'un État membre ne soit pas affectée du fait de l'utilisation de l'aide extérieure.

L'article 99 prévoit expressément que l'*aide en matériels* que les États membres ou la Communauté peuvent recevoir, sera administrée par le Commissariat.

De leden van het personeel van de Gemeenschap zijn, individueel beschouwd, onderworpen aan de belastingen op het verbruik en de transacties, welke in de Staat waar zij verblijven toepasselijk zijn, alsmede aan de rechten en heffingen op de invoer of de uitvoer (art. 38).

In beginsel zijn ze verder onderworpen aan de belastingregeling van hun land van herkomst. Een uitzondering op de regel van de aanslag is slechts voorzien voor een beperkt aantal functionarissen van hoge rang van de instellingen van de Gemeenschap. In dit geval moet de Raad van Ministers ook nog de uitzondering bij eenparige beslissing goedkeuren. Onder dezelfde voorwaarden van meerderheid kan de Raad beslissen dat bedoelde functionarissen aangeslagen zullen worden ten bate van de Gemeenschap (art. 41).

IX. — DIVERSE BEPALINGEN.

83. De bepalingen zijn van verschillende aard :

a) Artikel 87bis van het Verdrag bevat bijzondere *overgangsbepalingen* voor de periode tussen de inwerkingtreding van het Verdrag en het einde van het kalenderjaar.

b) Bij artikel 9bis van het Financieel Protocol wordt de procedure vastgesteld volgens welke het bedrag van de *stationeringskosten* wordt bepaald, die de Bondsrepubliek nog zou moeten dragen na de inwerkingtreding van het Verdrag.

Thans kan men nog niet voorzien dat een bijkomende last voor België zou voortvloeien uit de afschaffing van het stelsel der stationeringskosten. In alle geval zal de gemeenschappelijke begroting al de behoeften van de Europese strijdkrachten moeten dekken, vermits de Belgische troepen Europese troepen zullen zijn geworden.

c) Het *financiële reglement*, met het oog op het overnemen, het aanvullen en het nader bepalen van de bepalingen van het Financieel Protocol zal door het Commissariaat worden uitgewerkt. Dit reglement zal door de Raad van Ministers eenparig moeten worden goedgekeurd.

Wat gebeurt er ingeval het Parlement weigert het bedrag van zijn bijdrage in de gemeenschappelijke begroting goed te keuren ? Ten eerste moet nader worden bepaald dat een algehele weigering niet verenigbaar is met de bepalingen van artikel 3 van het Verdrag, waarbij elke Staat de verbintenis heeft aangegaan *passende bijdragen* ter beschikking van de Gemeenschap te stellen. De mogelijkheid van een vermindering komt dus alleen in aanmerking. In zulk geval wordt het vraagstuk natuurlijk aan de Raad van Ministers voorgelegd, die bij eenparige stemmen moet overeenkomen omtrent een nieuw bedrag.

X. — BUITENLANDSE HULP.

De Gemeenschap is bevoegd om *buitenlandse hulp in de vorm van geld en materieel* te ontvangen en te verlenen (instemming van de Raad in het eerste geval, eenparige goedkeuring in het tweede).

De Raad is bevoegd om met een twee derde meerderheid aan het Commissariaat algemene aanwijzingen te geven, opdat de economische, financiële en sociale stabiliteit van een deelnemende Staat niet in het gedrang zou worden gebracht wegens de aanwending van buitenlandse hulp.

Bij artikel 99 wordt uitdrukkelijk bepaald dat de *hulp in de vorm van materieel*, die de deelnemende Staten of de Gemeenschap kunnen ontvangen, door het Commissariaat wordt geadmistreerd.

Toute répartition d'une aide par voie d'arbitrage de devises contre monnaies nationales d'un Etat membre nécessite une approbation du Conseil statuant à l'unanimité.

Ces dispositions doivent permettre de faciliter l'action du Commissariat sans mettre en danger les économies nationales.

Un Comité spécial, créé au sein du Comité intérimaire, a été chargé d'étudier, en plein accord avec les autorités compétentes du Gouvernement des Etats-Unis, la procédure la plus efficace pour traiter les questions d'aides extérieures qui seraient données à la Communauté (art. 99, art. 37-38, Protocole financier).

Les marchandises fournies à la Communauté à titre d'aide extérieure ne sont soumises à aucun droit ou taxe. Des dispositions analogues existent déjà dans les accords bilatéraux conclus entre les Etats-Unis d'Amérique et la Belgique. Dans le cas où l'application de ces dispositions provoquerait des charges inégales pour les différents Etats membres, le Conseil des Ministres examine, sur demande d'un Etat membre, la possibilité d'une compensation appropriée (art. 33, Convention fiscale).

XI. — CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES SUR LE RÉGIME BUDGÉTAIRE ET FINANCIER ET GARANTIES POUR LES ETATS MEMBRES.

85. Quel jugement faut-il porter sur cette organisation financière ?

a) Dans leurs grandes lignes, les dispositions budgétaires et financières de la Communauté se présentent de façon très proche de la plupart des dispositions en vigueur dans les six Etats membres.

b) Le Commissariat préparera le projet de budget en consultation avec les Gouvernements des Etats membres. La participation du Gouvernement engagera sa responsabilité dans toutes les décisions exigeant l'unanimité du Conseil des Ministres de la Communauté. Ceci s'applique pour ce qui concerne le volume total du budget et le montant de la contribution d'un Etat membre (art. 87). L'article 94 du Traité précise d'ailleurs, que dès l'entrée en vigueur du Traité, les contributions des Etats membres seront arrêtées par le Conseil selon la procédure adoptée par l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord. Cette procédure ne sera remplacée par une nouvelle méthode que moyennant approbation du Conseil des Ministres statuant à l'unanimité.

Le Ministre, représentant l'Etat membre au Conseil, exposera, en vertu de l'application des articles 29 (rapport adressé par le Commissariat au Conseil, renseignements et informations demandés par le Conseil) et 39 du Traité (mission générale d'harmoniser l'action du Commissariat et la politique des Etats membres) d'éléments d'appréciation lui permettant d'intervenir et de tenir son Gouvernement informé de toutes les décisions financières importantes à prendre par la Communauté. Il convient de signaler aussi que les Gouvernements des Etats membres peuvent demander au Contrôleur financier et à la Commission des Comptes communication des documents justificatifs dont ils disposent pour remplir leur mission (art. 98).

c) Vote de la contribution nationale.

Dans le budget belge il y aura une seule inscription couvrant le montant de la contribution.

Iedere verdeling van een hulp bij wijze van omzetting van deviezen in de nationale valuta's van een deelnemende Staat moet bij eenparige beslissing van de Raad worden goedgekeurd.

Deze bepalingen hebben ten doel de actie van het Commissariaat te lvergemakkelijken zonder het nationaal bedrijfsleven der Staten in het gedrang te brengen.

Een speciaal Comité van de Interim-Commissie werd er mede belast, in gemeen overleg met de bevoegde instanties van de Regering der Verenigde Staten, de doeltreffendste procedure te bestuderen om de vraagstukken te behandelen, die verband houden met buitenlandse hulp die aan de Gemeenschap zou worden verstrekt (art. 99, art. 37-38, Financieel Protocol).

De goederen die aan de Gemeenschap als buitenlandse hulp worden geleverd zijn aan geen enkel recht noch belasting onderworpen. Gelijkaardige bepalingen bestaan reeds in de bilaterale accoorden, gesloten tussen de Verenigde Staten van Amerika en België. Brengt de toepassing van die bepalingen ongelijkheid teweeg in de lasten voor de verschillende deelnemende Staten, dan kan de Raad van Ministers, op verzoek van een deelnemende Staat, de mogelijkheid onderzoeken tot het verlenen van een passende compensatie (art. 33, Fiscale Overeenkomst).

XI. — ALGEMENE BESCHOUWINGEN AANGAANDE HET BUDGETAIRE EN FINANCIËLE STELSEL, EN WAARBORGEN VOOR DE DEELNEMENDE STATEN.

85. Wat dient er gedacht over die financiële organisatie?

a) In de grote trekken zijn de budgetaire en financiële bepalingen van de Gemeenschap zeer nauw verwant met de meeste bepalingen, die in de zes deelnemende Staten gelden.

b) Het Commissariaat bereidt het ontwerp-begroting voor, na overleg met de Regeringen der deelnemende Staten. Door haar deelneming draagt de Regering verantwoordelijkheid bij alle beslissingen, waarbij eenparigheid van stemmen van de Raad van Ministers der Gemeenschap is vereist. Dit geldt in verband met het totaal bedrag van de bijdrage van een deelnemende Staat (art. 87). Bij artikel 94 van het Verdrag wordt trouwens nader bepaald, dat van het tijdstip van inwerkingtreding van dit Verdrag af, de bijdrage van de deelnemende Staten door de Raad wordt vastgesteld volgens de door de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie aanvaarde procedure. Die procedure zal slechts door een nieuwe methode worden vervangen, wanneer de Raad van Ministers zulks met eenparigheid van stemmen goedkeurt.

De Minister die de deelnemende Staat in de Raad vertegenwoordigt zal, krachtens de toepassing van de artikels 29 (verslag door het Commissariaat aan de Raad uitgebracht, inlichtingen en voorlichting door de Raad gevraagd) en 39 van het Verdrag (algemene taak, het beleid van het Commissariaat en de politiek van de deelnemende Staten in overeenstemming te brengen), over beoordelingselementen beschikken, die het hem mogelijk maken tussen te komen, en zijn Regering in te lichten nopens alle belangrijke financiële beslissingen, die door de Gemeenschap moeten worden genomen. Er dient eveneens op gewezen, dat de Regeringen der deelnemende Staten aan de Financiële Controleur en aan de Commissie voor de Rekeningen inzage kunnen vragen van de verantwoordingsstukken, waarover ze beschikken ter vervulling van hun taak (art. 98).

c) Goedkeuring van de nationale bijdrage.

In de Belgische begroting zal een enkele inschrijving het bedrag van de bijdrage dekken.

Ce procédé budgétaire ne constitue pas une innovation. Toutefois, force reste de constater que ce procédé, appliqué à la presque totalité du budget de la Défense Nationale, diminue sensiblement le droit de regard sur l'affectation des crédits.

L'action du Commissariat s'exercera dans le cadre des directives, décisions ou avis conformes formulés par le Conseil des Ministres qui a pour mission d'harmoniser cette action avec la politique des Gouvernements. Le Conseil des Ministres recevra par ailleurs, un rapport trimestriel du Contrôleur financier sur l'exécution du budget.

Le Traité et les Protocoles contiennent toute une série de dispositions qui doivent éviter que, du fait de l'exécution du budget, il soit porté atteinte à la stabilité économique et monétaire du pays (art. 96 du Traité, art. 29 et 36 du Protocole financier).

L'article 96 du Traité soulève notamment la question de savoir si, en l'absence d'un accord entre le Commissariat et un Gouvernement quant aux mesures de redressement de la stabilité économique et monétaire d'un Etat, le Ministre national ne sera mis en minorité au Conseil des Ministres. Les difficultés peuvent résulter, par exemple, de la difficulté pour la Communauté d'adapter ses décaissements réels aux contributions mensuelles des Etats membres.

Il semble bien que l'article 96 ne doive être considéré que comme une sauvegarde supplémentaire visant certains cas exceptionnels pour lesquels l'ensemble des contrôles et des garanties prévus par le Traité se serait révélé insuffisant et qu'il s'indique donc de le juger dans le cadre général. D'autre part, il ne faut pas perdre de vue que le Conseil des Ministres est obligé de voter à l'unanimité, conformément à l'article 87, le budget commun. Il possède dès lors, la même arme vis-à-vis des institutions européennes qu'un Parlement national vis-à-vis de l'exécutif. Le Ministre de l'Etat lésé pourra donc se servir de son bon droit pour obtenir des garanties de bonne gestion du Commissariat.

d) *Le contrôle du budget commun* sera assuré par le Contrôleur financier et la Commission des Comptes. Les Gouvernements des Etats membres peuvent leur demander communication des documents justificatifs dont ils disposent pour remplir leur mission. De son côté, le Parlement pourra inviter le Gouvernement à lui fournir tous renseignements que ce dernier aurait en sa possession.

La Cour des Comptes belge verra son contrôle limité à la vérification de l'ordonnancement du crédit global représentant la contribution de la Belgique à la C.E.D. Toutefois, l'article 97 du Traité prévoit la possibilité pour la Commission des Comptes de demander l'assistance des institutions de vérification des Etats membres.

e) A côté des garanties que donne le Traité en matière d'approbation du budget commun et du montant de la contribution nationale (vote unanime du Conseil des Ministres), il semble opportun de signaler encore :

1° le Conseil des Ministres décide de la répartition des crédits, à la majorité des deux tiers (art. 87, § 2 b);

2° le Conseil des Ministres peut, à la demande d'un Etat membre, procéder à une deuxième lecture après présentation du budget commun à l'Assemblée (art. 87, § 4);

Dit begrotingsprocédé is niet nieuw. Nochtans moet worden erkend dat dit procédé, dat haast op de gehele begroting van Landsverdediging wordt toegepast, het recht van toezicht op de aanwending van de kredieten merkkelijk vermindert.

Het Commissariaat voert zijn beleid in het kader van de richtlijnen, beslissingen of eensluidende adviezen van de Raad van Ministers, die tot taak heeft dit beleid met de politiek der Regering in overeenstemming te brengen. De Raad van Ministers zal, overigens, in verband met de uitvoering van de begroting, een driemaandelijks verslag ontvangen van de Financiële Controleur.

Het Verdrag en de Protocollen behelzen een hele reeks bepalingen die er toe strekken te beletten, dat de economische en monetaire stabiliteit van het Land in gevaar zou worden gebracht door de uitvoering van de begroting (art. 96 van het Verdrag, art. 29 en 36 van het Financieel Protocol).

Bij artikel 96 wordt o.m. de vraag opgeworpen of, ingeval over de maatregelen tot herstel van de economische en monetaire stabiliteit van een Staat tussen het Commissariaat en een Regering geen overeenstemming kan worden bereikt, de nationale Minister niet in de minderheid zal worden gesteld in de Raad van Ministers. De moeilijkheden kunnen bv. voortvloeien uit het feit, dat de Gemeenschap bezwaarlijk haar werkelijke betalingen kan aanpassen aan de maandelijks bijdrage van de deelnemende Staten.

Artikel 96 moet blijkbaar slechts beschouwd worden als een bijkomende waarborg in verband met zekere uitzonderingsgevallen, met het oog waarop de gezamenlijke controles en waarborgen, vervat in het Verdrag, ontoereikend zouden blijken; dit artikel moet dus in het algemeen kader van de gezamenlijke bepalingen worden beoordeeld. Overigens mag niet worden uit het oog verloren, dat de Raad van Ministers verplicht is de gemeenschappelijke begroting, overeenkomstig artikel 87, met eenparigheid van stemmen goed te keuren. Hij bezit derhalve hetzelfde wapen tegenover de Europese instellingen, als een nationaal Parlement tegenover de Uitvoerende Macht. De Minister van de benadeelde Staat kan dus gebruik maken van zijn goed recht, om vanwege het Commissariaat waarborgen van goed beheer te bekomen.

d) *De controle op de gemeenschappelijke begroting* is in handen van de Financiële Controleur en van de Commissie voor de Rekeningen. De Regeringen der deelnemende Staten mogen hun om inzage vragen van de verantwoordingsstukken, waarover ze beschikken ter vervulling van hun taak. Het Parlement, van zijn kant, kan de Regering verzoeken alle inlichtingen te verstrekken, die zij eventueel in haar bezit heeft.

De controle van het Belgisch Rekenhof zal worden beperkt tot de verificatie van de ordonnanciering van het globaal krediet, dat de bijdrage van België aan de E.D.G. vertegenwoordigt. Bij artikel 97 van het Verdrag wordt nochtans bepaald, dat de Commissie voor de Rekeningen de hulp mag invoeren van de met verificatie belaste instanties van de deelnemende Staten.

e) Naast de waarborgen, die het Verdrag biedt inzake de goedkeuring van de gemeenschappelijke begroting en het bedrag van de nationale bijdrage (eenstemmigheid in de Raad van Ministers), lijkt het wenselijk nog te vermelden :

1° de Raad van Ministers beslist met meerderheid van twee derden over de verdeling van de kredieten (art. 87, § 2 b);

2° de Raad van Ministers kan, op verzoek van een deelnemende Staat, overgaan tot een tweede lezing, nadat de gemeenschappelijke begroting aan de Vergadering werd voorgelegd (art. 87, § 4);

3° le Contrôleur financier est désigné par le Conseil statuant à l'unanimité (art. 84); les Gouvernements peuvent lui demander communication des documents justificatifs (art. 98);

4° une nouvelle méthode de répartition des charges du budget commun devra être approuvée par le Conseil statuant à l'unanimité (art. 94);

5° le Gouvernement saisira le Commissariat, et éventuellement le Conseil des Ministres, d'une demande tendant à prendre des mesures pour redresser la stabilité économique et monétaire du pays si celle-ci, du fait de l'exécution du budget commun, venait à être compromise (art. 96);

6° le Protocole financier (art. 24 à 36) contient plusieurs dispositions ayant pour but d'éviter une atteinte à la stabilité financière et économique du pays. Une mention spéciale doit être faite pour ce qui concerne l'obligation pour la Communauté de dépenser au moins 85 % et au plus 105 % de la contribution versée dans chaque pays (art. 29 et 30, Protocole financier);

7° le régime budgétaire transitoire prévu à l'article 87bis du Traité doit permettre de passer sans difficulté du budget national au budget commun;

8° toute décision du Conseil entraînant une dette pour la Communauté doit être prise à l'unanimité (art. 15, Protocole financier).

SECTION XI.

DOMAINE ECONOMIQUE.

I. — INTRODUCTION.

86. Dans le domaine économique, les dispositions majeures sont contenues dans le Titre V du Traité et ont trait à la préparation, l'approbation et l'exécution des programmes communs d'équipement, d'approvisionnement et d'infrastructure de la Communauté; elles sont complétées par des dispositions fiscales et commerciales régissant les fournitures, les services, les achats et transferts de marchandises destinées à la Communauté (Convention sur le régime fiscal et commercial de la Communauté); il faut y ajouter enfin certaines dispositions particulières, et, principalement, celles relatives au contrôle du matériel de guerre et à la préparation de la mobilisation économique. La brève synthèse ci-après qui mettra en évidence les points ayant, en ordre principal, retenu l'attention de la Commission, permettra de mieux dégager l'esprit qui inspire ces dispositions ainsi que leur mécanisme d'application.

II. — PRÉPARATION, APPROBATION ET EXÉCUTION DES PROGRAMMES COMMUNS D'ARMEMENT, D'ÉQUIPEMENT, D'APPROVISIONNEMENT ET D'INFRASTRUCTURE DE LA COMMUNAUTÉ.

87. La préparation est faite par le Commissariat en consultation avec les Gouvernements des Etats membres (art. 10).

Les dépenses correspondant à ces programmes sont incorporées au budget qui comporte, en annexe, un état indicatif de la répartition géographique de l'exécution des différentes catégories de programmes. L'approbation du budget vaut approbation de ces programmes.

3° de Financiële Controleur wordt aangewezen door de Raad, die met eenparigheid van stemmen beslist (art. 84); de Regeringen mogen hem de verantwoordingsstukken ter inzage vragen (art. 98);

4° een nieuwe methode voor de verdeling van de lasten der gemeenschappelijke begroting moet door de Raad met eenparigheid van stemmen worden goedgekeurd (art. 94);

5° de Regering kan het Commissariaat, en eventueel de Raad van Ministers, verzoeken de nodige maatregelen te nemen om de economische en monetaire stabiliteit van het land te herstellen, indien deze in gevaar wordt gebracht door de uitvoering van de gemeenschappelijke begroting (art. 96);

6° het Financieel Protocol (art. 24 tot 36) behelst verscheidene bepalingen die er toe strekken te beletten, dat de financiële of economische stabiliteit van een land in gevaar wordt gebracht. Een bijzondere vermelding verdient de verplichting voor de Gemeenschap, ten minste 85 % en ten hoogste 105 % van de gestorte bijdrage in elk land uit te geven (art. 29 en 30 van het Financieel Protocol);

7° het overgangsstelsel in zake begroting, vervat in artikel 87bis van het Verdrag, moet de mogelijkheid scheppen, zonder moeilijkheden over te gaan van de nationale begroting naar de gemeenschappelijke begroting;

8° elke beslissing van de Raad, waaruit voor de Gemeenschap een schuld voortvloeit, moet bij eenparigheid van stemmen worden genomen (art. 15 van het Financieel Protocol).

SECTIE XI.

OP ECONOMISCH GEBIED.

I. — INLEIDING.

86. In economisch opzicht zijn de voornaamste bepalingen vervat in Titel V van het Verdrag; zij hebben betrekking op de voorbereiding, de goedkeuring en de uitvoering van de gemeenschappelijke programma's inzake uitrusting, bevoorrading en infrastructuur van de Gemeenschap; zij worden aangevuld met fiscale en commerciële bepalingen in verband met de leveringen, de diensten, de aankopen en het overbrengen van goederen die voor de Gemeenschap bestemd zijn (Overeenkomst betreffende het handelspolitieke en fiscale regiem van de Gemeenschap). Daarbij dienen ten slotte zekere bijzondere bepalingen gevoegd, in hoofdzaak die, welke betrekking hebben op de controle op het oorlogsmaterieel, en op de voorbereiding van de economische mobilisatie. De hiernavolgende korte synthese, welke de punten weergeeft die in hoofdzaak de aandacht van de Commissie in beslag namen, zal het mogelijk maken beter de geest te doen uitschijnen waardoor die bepalingen en hun toepassingsmechanisme worden ingegeven.

II. — VOORBEREIDING, GOEDKEURING EN UITVOERING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE PROGRAMMA'S INZAKE BEWAPENING, UITRUSTING, BEVOORRADING EN INFRASTRUCTUUR VAN DE GEMEENSCHAP.

87. De voorbereiding is in handen van het Commissariaat, dat overleg pleegt met de Regeringen van de deelnemende Staten (art. 10).

De uitgaven, welke aan die programma's beantwoorden, worden opgenomen in de begroting, die, als bijlage, een staat behelst waarop de geografische verdeling van de uitvoering der verschillende reeksen programma's wordt aangeduid. De goedkeuring van de begroting geldt als goedkeuring van die programma's.

Pour les programmes s'étendant sur plusieurs années, l'approbation de principe des engagements qu'ils entraînent est donnée à la majorité des deux tiers.

L'exécution (art. 104, Protocole financier, art. 18) est assurée par le Commissariat en consultation avec le Conseil et les Gouvernements des Etats membres.

Signalons aussi que les programmes d'infrastructure seront couverts par le budget commun C.E.D. et que la contribution de l'OTAN à l'exécution de ces programmes sera également versée dans ce budget.

Quelles sont les règles à suivre par le Commissariat dans la préparation et l'exécution des programmes ?

a) Le Traité donne une série de principes. Le Commissariat doit utiliser au mieux les aptitudes techniques et économiques des Etats membres et éviter de provoquer des troubles graves dans leur économie; en collaboration avec l'OTAN, procéder aux simplifications et standardisation des différents matériels (art. 102).

Tenir compte des contributions (art. 102).

Utiliser aux règlements sur le territoire d'un Etat membre au moins 85 % et au plus 115 % de sa contribution, sauf dérogation admise par l'Etat intéressé (ou avis unanime du Conseil) (art. 102, Protocole financier, 29-30).

Suivre les directives que le Conseil a le droit de lui adresser à la majorité des deux tiers, dans le cadre des dispositions prévues aux points a, b et c (art. 102).

b) Marchés.

Dans le cadre des dispositions ci-dessus qui en fixent les limites, les marchés d'exécution sont passés après appel à la concurrence la plus étendue possible (sauf exception justifiée par le secret militaire, les conditions techniques et l'urgence) et les commandes attribuées aux offres les plus avantageuses (art. 104). Le principe d'appel à la libre concurrence se trouve ainsi tempéré par des dispositions économiques et financières destinées à assurer le respect des intérêts des Etats membres.

Lorsque le jeu de la concurrence est faussé ou restreint par des interventions d'ordre public ou privé, le Commissariat ou un Etat membre peut saisir le Conseil qui statue à l'unanimité sur les mesures à prendre.

Le règlement de procédure, établi par le Commissariat en matière de passation et d'exécution des marchés, doit être approuvé par le Conseil à la majorité des deux tiers; les marchés supérieurs à certains montants sont soumis à l'avis préalable d'une Commission spéciale comprenant des représentants de tous les Etats membres (art. 104).

c) Le Commissariat F.E.D.

Saisir le Conseil s'il constate que des difficultés graves, telles que manque de matières, insuffisance de capacité, prix anormalement élevés s'opposent à l'exécution de tout ou partie des programmes (art. 105). Dans ce cas :

1° Le Conseil décide à l'unanimité des mesures à prendre;

2° A défaut de décision unanime du Conseil, le Commissariat adresse des recommandations aux Etats pour assurer le placement des commandes;

3° Le Conseil, à la majorité des deux tiers, peut donner des directives au Commissariat pour établir ces recommandations.

Voor de programma's, die zich over verscheidene jaren uitstrekken, wordt de principiële goedkeuring van de daaruit voortvloeiende vastleggingen met een meerderheid van twee derden gegeven.

Het Commissariaat zorgt voor de uitvoering (art. 104; art. 18 van het Financieel Protocol), in overleg met de Raad en met de Regeringen van de deelnemende Staten.

Laten wij er eveneens op wijzen, dat de infrastructuurprogramma's door de gemeenschappelijke E.D.G.-begroting gedekt zullen worden en dat de bijdrage van de NATO tot uitvoering van die programma's insgelijks in die begroting zal opgenomen worden.

Welke regels moet het Commissariaat volgen bij de voorbereiding en de uitvoering van de programma's ?

a) Het Verdrag behelst een reeks beginselen. Het Commissariaat moet zo ruim mogelijk gebruik maken van de technische en economische mogelijkheden van elk der deelnemende Staten, en vermijden dat ernstige storingen in hun economie worden teweeggebracht; het moet, in samenwerking met de NATO, het materieel van alle aard vereenvoudigen en standaardiseren (art. 102).

Het moet rekening houden met de bijdragen (art. 102).

Voor de betalingen op het grondgebied van een deelnemende Staat moet het ten minste 85 % en ten hoogste 115 % van diens bijdrage aanwenden, tenzij de betrokken Staat een afwijking toestaat, of de Raad eenparig in die zin adviseert (art. 102; Financieel Protocol, 29-30).

Het moet de richtlijnen volgen die de Raad het recht heeft toe te sturen met een meerderheid van twee derden in het kader der sub a, b en c (art. 102) vermelde beschikkingen.

b) Contracten.

De uitvoeringscontracten worden, in het kader van de hierboven opgenoemde bepalingen, die de grenzen er van vaststellen, gesloten na een zo ruim mogelijk beroep op de mededinging (behalve wanneer de militaire geheimhouding, de technische vereisten of het spoedeisend karakter een uitzondering wettigen); de orders worden toegewezen aan hen, die de voordeligste aanbiedingen doen (art. 104). Het beginsel van het beroep op de vrije mededinging wordt aldus getemperd door economische en financiële bepalingen, die er op gericht zijn de belangen van de deelnemende Staten te vrijwaren.

Wordt de normale werking van de mededinging ontworpt of belemmerd door ingrijpen van de overheid of van private personen, dan kan het Commissariaat of een deelnemende Staat zich tot de Raad wenden, die bij eenstemmigheid beslist over de te nemen maatregelen.

Het procedure-reglement, dat in verband met het sluiten en het uitvoeren van contracten door het Commissariaat wordt opgemaakt, moet door de Raad met een meerderheid van twee derden worden goedgekeurd; voor orders, die een bepaald bedrag te boven gaan, is het voorafgaand advies vereist van een bijzondere Commissie, die vertegenwoordigers van elk der deelnemende Staten telt (art. 104).

c) Het Commissariaat E.D.S. moet zich tot de Raad wenden, indien het vaststelt dat de uitvoering van de programma's, in hun geheel of gedeeltelijk, op ernstige moeilijkheden zou stuiten, o.m. ingevolge gebrek aan grondstoffen, te geringe capaciteit of abnormaal hoge prijzen (art. 105). In dit geval :

1° Beslist de Raad bij eenstemmigheid over de te nemen maatregelen;

2° Richt het Commissariaat, zo de Raad niet tot een eenparig besluit komt, aanbevelingen tot de Staten met het oog op de plaatsing van de bestellingen;

3° Kan de Raad, met een meerderheid van twee derden, aan het Commissariaat richtlijnen verstrekken met betrekking tot het opstellen van dergelijke aanbevelingen.

III. — PROGRAMME COMMUN DE RECHERCHES SCIENTIFIQUES ET TECHNIQUES DE LA COMMUNAUTÉ DANS LE DOMAINE MILITAIRE.

88. Ce programme est préparé par le Commissariat et soumis à l'approbation du Conseil dans les mêmes conditions que ceux du Titre I. Son exécution est assurée par le Commissariat.

IV. — ROLE ET COMPOSITION DU COMITÉ CONSULTATIF (art. 109-110).

89. Le Commissariat est aidé dans sa tâche par un Comité consultatif, pour les problèmes de nature économique et sociale posés par la préparation et l'exécution des programmes définis ci-dessus.

Le Comité consultatif est composé *notamment* de représentants des producteurs et des travailleurs, ce qui permet de prévoir la participation de personnalités indépendantes ou de représentants d'autres intérêts aux travaux de ce Comité.

V. — DISPOSITIONS FISCALES ET COMMERCIALES.

90. Les dispositions fiscales et commerciales sont nombreuses :

a) Les marchandises acquises par la Communauté sur le territoire des Etats membres, de même que les fournitures et services effectués à la Communauté, sont passibles des droits et taxes en vigueur dans les pays fournisseurs pour les fournitures au marché intérieur.

Le transport de ces marchandises n'est considéré ni comme exportation ni comme importation (art. 29 et 30 de la Convention annexe).

b) Ce transport ne peut être l'objet de restrictions résultant des dispositions réglementant les échanges entre les Etats membres (art. 30, Convention annexe).

c) Les marchandises provenant d'un Etat non membre sont soumises, à leur entrée, aux droits et taxes applicables dans l'Etat où le dédouanement est opéré, puis circulent librement sur le territoire de la Communauté (art. 31, Convention annexe).

d) Ces dispositions pourront être révisées par le Conseil statuant à l'unanimité en vue d'atteindre l'unification des charges fiscales et douanières frappant les achats de la Communauté (art. 32, Convention annexe).

e) Les marchandises fournies gratuitement à la Communauté au titre d'aide extérieure ne sont soumises à aucun droit, ni à l'entrée, ni à la circulation à l'intérieur du territoire de la Communauté.

VI. — CONTROLE DANS LE DOMAINE DU MATÉRIEL DE GUERRE (art. 107).

91. Ce contrôle est rigoureux :

a) La production, le commerce, la recherche technique et la fabrication de prototypes sont soumis à l'autorisation du

III. — GEMEENSCHAPPELIJK PROGRAMMA VOOR WETENSCHAPPELIJK EN TECHNISCH ONDERZOEK VAN DE GEMEENSCHAP OP MILITAIR GEBIED.

88. Dit programma wordt door het Commissariaat opgesteld, en aan de Raad ter goedkeuring voorgelegd, onder dezelfde voorwaarden als die, welke onder Titel I zijn vermeld. De uitvoering er van berust bij het Commissariaat.

IV. — TAAK EN SAMENSTELLING VAN HET RAADGEVEND COMITÉ (art. 109-110).

89. Het Commissariaat wordt in het vervullen van zijn taak door een Raadgevend Comité bijgestaan, met het oog op de problemen van economische en sociale aard, die rijzen in verband met de opstelling en de uitvoering van de hiervoren bepaalde programma's.

Het bestaat *onder meer* uit vertegenwoordigers van de producenten en van de werknemers, wat de mogelijkheid insluit, zelfstandige personaliteiten of vertegenwoordigers van andere belangen aan de werkzaamheden van het Comité te laten deelnemen.

V. — FISCALE EN COMMERCIELE BEPALINGEN.

90. Er zijn een groot aantal fiscale en commerciële bepalingen :

a) Goederen, door de Gemeenschap verkregen op het grondgebied van de deelnemende Staten, alsmede leveringen en diensten, voor haar verricht, zijn onderworpen aan de rechten en belastingen die in de landen, welke de leveringen verrichten, gelden voor de leveringen op de binnenlandse markt.

Het vervoer van die goederen wordt niet als uitvoer, noch als invoer beschouwd (art. 29 en 30 van de Bijgevoegde Overeenkomst).

b) Dit vervoer kan niet worden onderworpen aan beperkingen, voortvloeiend uit de bepalingen welke het handelsverkeer tussen de deelnemende Staten regelen (art. 30, Bijgevoegde Overeenkomst).

c) Goederen, herkomstig uit een niet-deelnemende Staat, zijn bij hun binnenkomst onderworpen aan de rechten en belastingen, die toepasselijk zijn in de Staat waar zij worden ingeklaard; het verder verkeer er van op het grondgebied van de Gemeenschap is vrij (art. 31, Bijgevoegde Overeenkomst).

d) Deze bepalingen kunnen door de Raad bij eenparigheid van stemmen worden herzien, ten einde te komen tot gelijkheid van de fiscale lasten en de tollasten, welke op de aankopen van de Gemeenschap drukken (art. 32, Bijgevoegde Overeenkomst).

e) Goederen, als buitenlandse hulp gratis aan de Gemeenschap verstrekt, zijn noch bij binnenkomst, noch bij het daaropvolgend verkeer in het gebied van de Gemeenschap aan enig recht onderworpen.

VI. — CONTROLE TEN OPZICHTE VAN HET OORLOGSMATERIEEL (art. 107).

91. Die controle is streng :

a) Voor de productie, de verhandeling, het technisch onderzoek en de vervaardiging van prototypen is een ver-

Commissariat. Le matériel de guerre tombant sous le coup de ces dispositions fait l'objet d'une liste I.

b) Ces opérations ne peuvent être autorisées dans les régions stratégiquement exposées pour certaines catégories de matériel de guerre, définies dans une liste II.

Le territoire de la République fédérale allemande se trouve inclus dans ce territoire, ainsi qu'il résulte d'un échange de lettres entre le Gouvernement de la République fédérale et les États cosignataires, en date du 27 mai 1952. D'autre part, les décisions prises par les Ministres des Affaires Étrangères à Strasbourg, en date du 23 mai 1952 font clairement ressortir que d'autres États de la Communauté ne pourront être compris dans les régions stratégiquement exposées qu'à la suite d'une décision unanime du Conseil.

c) Un contrôle renforcé est exercé sur les poudreries nouvelles érigées à des fins militaires et celles-ci ne pourront être installées qu'à l'intérieur d'un territoire dont seule une partie de la République fédérale allemande se trouve exclue.

d) Le Commissariat doit délivrer des autorisations générales pour la production, l'importation et l'exportation du matériel de guerre nécessaire aux forces des États membres qui ne font pas partie de la C.E.D. et pour celles des États associés (§ 4 e).

Il doit également délivrer des autorisations générales pour les produits de la liste I (ceux considérés comme matériel de guerre) lorsqu'ils sont destinés à des fins civiles (§ 4 f).

Dans l'un et l'autre cas, le Commissariat établit les mesures de contrôle appropriées.

Le Protocole additionnel déposé par la France au sujet de l'article 107 prévoit que les autorisations générales seront délivrées dès l'entrée en vigueur du Traité, sans autre limitation en durée, quantité ou qualité que celles résultant des §§ 4 e et 4 f cités ci-dessus.

La nature même des autorisations générales fait que celles-ci devront être délivrées — comme le prévoit d'ailleurs le projet de règlement de procédure élaboré au sein du Comité intérimaire — aux États membres, ceux-ci ayant le pouvoir de délivrer eux-mêmes à leurs ressortissants les autorisations particulières entrant dans le cadre de ces autorisations générales.

e) Dans les cas non couverts par les autorisations générales, le Commissariat a la faculté de délivrer des autorisations particulières pour le matériel soumis à contrôle. Ces autorisations particulières sont normalement demandées par des entreprises privées. Elles sont accordées ou refusées par le Commissariat sur la base de critères très généraux laissés à son appréciation ⁽¹⁾.

f) Le règlement de procédure, établi par le Commissariat pour l'application de l'article 107, est approuvé par le Conseil à la majorité des deux tiers. Celui-ci peut l'amender et modifier la liste des produits soumis à contrôle à la même majorité.

⁽¹⁾ Il convient de noter que l'exportation et l'importation de matériel stratégique sont soumises à licence en Belgique. C'est également sur la base de critères généraux de sécurité et de besoins que les Ministères de la Défense Nationale et des Affaires Étrangères permettent ou non l'octroi de telles licences.

gunning van het Commissariaat vereist. Het oorlogsmaterieel, waarop deze bepalingen slaan, wordt opgenoemd in een lijst I.

b) Met betrekking tot deze verrichtingen wordt in de strategisch kwetsbare gebieden geen vergunning verleend voor bepaalde categorieën oorlogsmaterieel, opgenoemd in een lijst II.

Zoals blijkt uit een briefwisseling tussen de Regering van de Duitse Bondsrepubliek en de andere deelnemende Staten, van 27 Mei 1952, behoort het grondgebied van de Duitse Bondsrepubliek tot deze strategisch kwetsbare gebieden. Aan de andere kant doen de beslissingen, die op 23 Mei 1952 door de Ministers van Buitenlandse Zaken te Straatsburg werden genomen, duidelijk uitschijnen dat andere Staten van de Gemeenschap slechts bij eenstemmige beslissing van de Raad in deze gebieden kunnen worden begrepen.

c) Een verscherpte controle wordt uitgeoefend op de nieuwe kruifabrieken voor militaire doeleinden; deze mogen slechts worden opgericht binnen een gebied, waaruit alleen een deel van de Duitse Bondsrepubliek gesloten is.

d) Het Commissariaat moet vergunningen verlenen voor de voortbrenging, de invoer en de uitvoer van oorlogsmaterieel, bestemd voor die strijdkrachten van de deelnemende Staten, die geen deel uitmaken van de E.D.G., en voor de strijdkrachten van de geassocieerde Staten (§ 4 e).

Het moet eveneens algemene vergunningen verlenen met betrekking tot de producten, opgenomen in lijst I (beschouwd als oorlogsmaterieel), wanneer zij voor burgerlijke doeleinden bestemd zijn (§ 4 f).

In beide gevallen stelt het Commissariaat de passende controlemaatregelen vast.

In het aanvullend Protocol, dat door Frankrijk werd voorgesteld in verband met artikel 107, wordt bepaald dat de algemene vergunningen worden verleend zodra het Verdrag in werking treedt, zonder andere beperkingen inzake duur, hoeveelheid of kwaliteit dan die, welke in de hierboven aangehaalde §§ 4 e en 4 f zijn vervat.

Uit de aard zelf van de algemene vergunningen volgt, dat zij — zoals trouwens wordt bepaald in het ontwerp van procedure-reglement, dat in de Interim-Commissie werd uitgewerkt — moeten worden verleend aan de deelnemende Staten, die dan gemachtigd zijn zelf aan hun onderhorigen de bijzondere vergunningen af te leveren, welke in het kader van deze algemene vergunningen vallen.

e) Voor de gevallen, die niet door de algemene vergunningen worden bestreken, mag het Commissariaat bijzondere vergunningen afleveren in verband met het aan controle onderworpen materieel. Die bijzondere vergunningen worden normaal aangevraagd door private ondernemingen. Het Commissariaat verleent ze of weigert ze te verlenen, op grond van zeer algemene maatstaven, waarover het vrijelijk oordeelt ⁽¹⁾.

f) Het procedure-reglement, dat met het oog op de toepassing van artikel 107 door het Commissariaat wordt opge maakt, wordt door de Raad met een meerderheid van twee derden goedgekeurd. Deze laatste kan het met een zelfde meerderheid amenderen, en tevens de lijst wijzigen van de producten, die aan controle onderworpen zijn.

⁽¹⁾ Er dient opgemerkt dat, voor de invoer en de uitvoer van strategisch materieel, in België een vergunning vereist is. Ook hier berust het al dan niet verlenen van die vergunningen door de Ministeries van Landsverdediging en van Buitenlandse Zaken op algemene criteria in verband met de veiligheid en met de noodwendigheden.

VII. — MOBILISATION ÉCONOMIQUE (art. 111).

92. Celle-ci est préparée par le Commissariat en consultation avec les Gouvernements des États membres. Il s'agit ici simplement de l'établissement d'un plan d'éventualité, aucune modalité d'exécution particulière n'étant prévue.

VIII. — CONSIDÉRATIONS GÉNÉRALES.

93. La synthèse qui précède nous permet de dégager comme suit les principes directeurs du Traité en matière économique et les considérations majeures qui ont été émises à leur propos tant par le Gouvernement que par les membres de votre Commission.

a) Le Conseil dispose de pouvoirs déterminants pour l'approbation des programmes qui sont établis par le Commissariat, mais inclus dans le budget.

Le volume total de celui-ci doit être approuvé à l'unanimité, tandis que la répartition des dépenses est approuvée à la majorité des deux tiers. C'est aussi à la majorité des deux tiers que le Conseil donne une approbation de principe au programme comportant des engagements financiers s'étendant sur plusieurs années, afin de garder assez de souplesse à l'action du Commissariat dans le domaine des biens d'équipement militaire pour lesquels il paraît indispensable de prévoir des programmes dépassant une année.

En ce qui concerne l'exécution des programmes, des pouvoirs plus étendus sont laissés au Commissariat afin d'assurer une action suivie. Ces pouvoirs restent cependant limités, notamment par les règles de transfert monétaire, les directives générales qui lui sont données par le Conseil et, enfin, par les avis qu'il reçoit de la Commission des marchés.

b) L'exécution des programmes fait appel au principe d'efficacité et de concurrence, ce dernier principe étant de règle dans les adjudications publiques belges.

Les éléments potentiels ou existants qui peuvent fausser la concurrence étant trop nombreux pour que des dispositions soient prévues au Traité visant les divers cas spécifiques qui pourraient se présenter, seule une disposition générale traite de la concurrence anormale. Cette disposition permet l'intervention du Conseil, sur demande du Commissariat ou d'un État membre, lorsque des interventions d'ordre public ou privé faussent ou restreignent le jeu normal de la concurrence. Se trouvent visés ici, aussi bien le dumping que les ententes industrielles (dans les adjudications belges, les cas d'entente de fait entre industriels peuvent conduire à l'annulation de l'adjudication). L'aspect délicat du problème fait que c'est l'unanimité du Conseil qui doit décider des mesures destinées à porter remède à la situation anormale créée par ces interventions publiques ou privées; ce qui limite la portée de la disposition prévue au Traité.

Le programme commun de recherches scientifique et technique, financé par le budget commun, s'adresse au seul domaine militaire et n'exclut en rien les recherches effectuées en dehors de lui. La recherche scientifique demeure

VII. — ECONOMISCHE MOBILISATIE (art. 111).

92. Deze wordt voorbereid door het Commissariaat, na overleg met de Regeringen van de deelnemende Staten. Het geldt hier eenvoudig het opmaken van een eventualiteitsplan, zonder enige bijzondere uitvoeringsmodaliteit.

VIII. — ALGEMENE BESCHOUWINGEN.

93. Uit bovenstaande synthese kunnen wij de leidende beginselen van het Verdrag in economische aangelegenheden, en de hoofdbeschouwingen welke dienaangaande werden uitgebracht, zowel door de Regering als door de leden van uw Commissie, als volgt weergeven:

a) De Raad beschikt over beslissende bevoegdheden inzake goedkeuring van de programma's, die door het Commissariaat worden opgesteld, maar in de begroting zijn opgenomen.

Het totale bedrag van de begroting moet bij eenparigheid van stemmen worden aangenomen, terwijl de verdeling van de uitgaven met een meerderheid van twee derden wordt goedgekeurd. Deze meerderheid van twee derden is ook vereist, wanneer de Raad aan een programma, waaraan financiële verbintenissen verbonden zijn die zich over verscheidene jaren uitstrekken, in beginsel zijn goedkeuring hecht om aan het Commissariaat voldoende vrijheid van handelen te waarborgen op het gebied van de goederen voor militaire uitrusting, waarvoor het onontbeerlijk schijnt programma's op te stellen, die meer dan een jaar bestrijken.

Wat de uitvoering van de programma's betreft, worden aan het Commissariaat ruimere bevoegdheden verleend, ten einde tot een samenhangende actie te komen. Deze bevoegdheden blijven nochtans beperkt, o.m. door de regels inzake overmaking van gelden, door de algemene richtlijnen die de Raad verstrekt en, ten slotte, door de adviezen die het Commissariaat van de Aankoopcommissie ontvangt.

b) Voor de uitvoering van de programma's worden de beginselen gehuldigd van doeltreffendheid en van mededinging; dit laatste beginsel geldt als regel bij de openbare aanbestedingen in België.

Daar de mogelijke of bestaande elementen, waardoor de normale werking van de mededinging kan worden ontwricht, te talrijk zijn om door bepalingen in het Verdrag de verschillende bijzondere gevallen te regelen, die zich kunnen voordoen, wordt slechts in een algemene bepaling over de abnormale mededinging gehandeld. Bij deze bepaling wordt de Raad er toe gemachtigd, op verzoek van het Commissariaat of van een deelnemende Staat op te treden, wanneer ingrijpen vanwege de overheid of vanwege private personen de normale werking van de mededinging ontwricht of belemmert. Worden hier beoogd, zowel de gevallen van dumping als de overeenkomsten van ondernemingen (bij de aanbestedingen in België kunnen de gevallen van feitelijke afspraken tussen industriëlen aanleiding geven tot nietigverklaring van de aanbesteding). Wegens de kiese aard van het probleem moet de Raad eenparig beslissen over de maatregelen ter verhelping van de abnormale toestand, die door het ingrijpen van de overheid of van private personen werd geschapen; daardoor wordt de draagwijdte van de in het Verdrag opgenomen bepaling enigszins beperkt.

Het gemeenschappelijk programma voor wetenschappelijk en technisch onderzoek, gefinancierd door de begroting, slaat enkel op het militair gebied, en mogelijke opzoeken daarbuiten worden er geenszins door uitgeslo-

libre, alors que la recherche technique concernant le matériel de guerre est soumise aux dispositions de l'article 107. Des modalités particulièrement souples sont prévues dans les mesures d'application proposées en cette matière par le Comité intérimaire.

c) Le Traité retient le principe de la libre circulation, sur le territoire des Etats membres, des marchandises acquises par la Communauté. A cet égard, les territoires européens des Etats membres sont donc considérés comme un territoire unique.

Un tel principe apparaît indispensable dans le cas d'une armée intégrée et constitue par ailleurs, dans un domaine particulier, un début de création de marché commun.

d) Les dispositions relatives au contrôle du matériel de guerre sont de caractère strictement politique et visent de toute évidence, à empêcher la création d'un potentiel d'armement dangereux dans certains pays de la Communauté. En outre, elles servent à assurer la priorité des besoins d'armement de la Communauté.

Les inconvénients d'un contrôle nécessaire se trouvent réduits par le système des autorisations générales, dont la portée se trouve élargie à la suite de l'interprétation qu'y apporte le Protocole additionnel déposé par la France. Ce système garantit intégralement la satisfaction des besoins des forces armées demeurées nationales, celles d'outre-mer ainsi que des principaux besoins civils, sans soumettre directement les entreprises à la procédure du Commissariat.

En outre, divers allègements sont prévus ou permis par le Traité en matière de contrôle du matériel dont les usages ne sont pas exclusivement militaires. Enfin, il appartient au Conseil, statuant à la majorité des deux tiers, d'approuver les règlements établis par le Commissariat; il peut, à la même majorité, également modifier la liste des produits soumis au contrôle. C'est à lui qu'il appartiendra, en définitive, de déterminer le degré de liberté qu'il entend conserver en ce qui concerne la production et le commerce du matériel stratégique.

A la question posée par un commissaire demandant s'il n'existait aucune clause secrète concernant l'article 107, la réponse est négative.

Sur une autre question posée par un commissaire, il a été précisé que le Commissariat ne jouirait pas, en Belgique, du privilège d'expropriation forcée.

SECTION XII.

DOMAINE JURIDICTIONNEL.

I. — INTRODUCTION.

94. Les textes sont :

- le Traité C.E.D. (art. 51 et suivants);
- le Protocole juridictionnel;
- le Protocole relatif au droit pénal militaire.

Les principes généraux applicables à la Cour de Justice ont été donnés dans la section consacrée au domaine institutionnel.

Une Convention sur le statut juridictionnel amendera le statut de la Cour de la C.E.C.A. suivant les besoins de la C.E.D.

Deux questions importantes doivent être examinées ici : la responsabilité des dommages, la responsabilité pénale.

ten. Het wetenschappelijk onderzoek blijft vrij, terwijl het technisch onderzoek in verband met oorlogsmaterieel onderworpen is aan de bepalingen van artikel 107. De toepassingsmaatregelen, die ter zake door de Interim-Commissie worden voorgesteld, behelzen uiterst soepele modaliteiten.

c) Het Verdrag huldigt het beginsel van het vrij verkeer van de door de Gemeenschap verkregen goederen op het grondgebied van de deelnemende Staten. In dit opzicht worden de Europese gebieden van de deelnemende Staten dus beschouwd als één geheel uitmakend.

Dit principe lijkt onontbeerlijk in het geval van een geïntegreerd leger, en vormt trouwens, op een bijzonder gebied, een eerste stap naar de instelling van een gemeenschappelijke markt.

d) De bepalingen met betrekking tot de controle op het oorlogsmaterieel zijn louter van politieke aard, en strekken er klaarblijkelijk toe het tot stand komen te verhinderen van een gevaarlijk wapeningspotentieel in sommige landen van de Gemeenschap. Bovendien moeten zij de prioriteit van de Gemeenschap in zake wapeningsbehoeften waarborgen.

De bezwaren, die een overigens noodzakelijke controle oplevert, worden gedeeltelijk opgeheven door het stelsel van de algemene vergunningen, waarvan de draagwijdte nog wordt verruimd door de interpretatie, welke er in het door Frankrijk ingediend Additioneel Protocol wordt aan gegeven. Dit stelsel staat er borg voor, dat integraal zal worden voorzien in de behoeften van de nationaal blijvende strijdkrachten en van de strijdkrachten overzee, alsmede in de voornaamste noodwendigheden van de burgerlijke sector, zonder dat de ondernemingen rechtstreeks aan de procedure van het Commissariaat worden onderworpen.

Bovendien worden door het Verdrag verscheidene verzachtingen gebracht, of mogelijk gemaakt, inzake controle op het materieel, dat niet uitsluitend voor militaire doeleinden wordt aangewend. Ten slotte moet de Raad, met een meerderheid van twee derden de door het Commissariaat vastgestelde reglementen goedkeuren; hij kan tevens, met een zelfde meerderheid, wijzigingen aanbrengen in de lijst der aan controle onderworpen producten. Hij bepaalt, ten slotte, de graad van vrijheid die hij wenst te handhaven in zake productie en verhandeling van strategisch materieel.

Op de vraag van een commissielid, of er geen enkele geheime clausule bestaat in verband met artikel 107, is het antwoord ontkennend.

Op een andere vraag, door een commissielid gesteld, werd nader verklaard dat het Commissariaat, in België, het voorrecht van gerechtelijke uitwinning niet zou genieten.

SECTIE XII.

OP HET GEBIED VAN DE RECHTSPRAAK.

I. — INLEIDING.

94. De teksten zijn :

- het E.D.G.-Verdrag (art. 51 en volgende);
- het Protocol betreffende de rechtspraak;
- het Protocol betreffende het militaire strafrecht.

Over de algemene beginselen, die op het Hof van Justitie toepasselijk zijn, werd gehandeld in de sectie, gewijd aan de instellingen.

Bij een Overeenkomst nopens het statuut betreffende de rechtspraak zal het statuut van het Hof der E.G.K.S. aan de noodwendigheden van de E.D.G. worden aangepast.

Twee belangrijke kwesties moeten hier nader worden onderzocht : de aansprakelijkheid wegens schade en de strafrechtelijke aansprakelijkheid.

II. — RESPONSABILITÉ DES DOMMAGES.

95. Le Protocole juridictionnel pose le principe de la responsabilité de la Communauté en cas de dommages causés par la faute de ses agents ou le fonctionnement de ses services.

Il détermine l'étendue de cette responsabilité suivant une règle de droit européen, créant ainsi un droit nouveau que la jurisprudence est appelée à concrétiser.

La procédure y est divisée en deux stades, un stade qu'on peut qualifier d'administratif et un second qui est judiciaire.

La victime s'adresse tout d'abord à une commission locale d'indemnités qui s'efforce de mettre fin au litige par voie de transaction (art. 10).

Si elle n'est pas satisfaite de l'offre de la commission, elle peut exercer un recours devant une section régionale de la Cour qui statue en dernier ressort (art. 11 et 12).

Les affaires qui soulèvent des questions de principe peuvent toutefois être renvoyées à la Cour elle-même.

Si le montant de la demande excède un certain taux, la Cour peut réformer la décision de la section régionale, mais, dans le cas contraire, elle statue simplement dans l'intérêt de la loi (art. 13).

Ce système est l'objet d'une réserve en ce qui concerne la Belgique (art. 32).

Dans le cas de dommages causés sur le territoire belge, la victime qui n'accepte pas la décision de la Commission locale des indemnités a le choix ou d'exercer, devant la section régionale de la Cour, le recours prévu par le Protocole ou de poursuivre, devant la juridiction belge compétente, une action civile contre l'Etat belge qui est tenu de réparer le dommage dans la mesure où sa responsabilité serait engagée si le dommage avait été causé par le fonctionnement de ses propres services.

L'Etat belge condamné au paiement d'une indemnité peut porter une action en remboursement contre la Communauté devant la Cour de Justice.

Cette solution assure le respect des règles constitutionnelles.

III. — DISPOSITIONS PÉNALES.

96. Un principe domine la matière; dès l'entrée en vigueur du Traité, les Etats membres transfèrent à la Communauté de défense leurs pouvoirs de répression des infractions pénales commises par les membres des Forces.

Mais pour régler la façon dont ces pouvoirs de juridiction s'exerceront, le Protocole distingue une période définitive et une période transitoire.

Pendant la période définitive, une législation pénale commune déterminera la nature des infractions en même temps que des lois d'organisation judiciaire communes organiseront le régime des tribunaux dont la procédure sera unifiée (art. 19).

Pendant la période transitoire, les pouvoirs juridictionnels de la Communauté sont assurés par deux ordres de juridiction, par la Cour, d'une part, et par des tribunaux, d'autre part (art. 22).

II. — AANSPRAKELIJKHEID WEGENS SCHADE.

95. In het Protocol betreffende de rechtspraak wordt het beginsel gehuldigd van de aansprakelijkheid der Gemeenschap wegens schade, toegebracht door haar functionarissen of ingevolge de werking van haar diensten.

De omvang van deze verantwoordelijkheid wordt er in bepaald volgens een regel van Europees recht; aldus wordt een nieuw recht in het leven geroepen, waaraan de rechtspraak vaste vorm zal moeten geven.

De rechtspleging wordt er in twee stadia ingedeeld: een eerste, dat van administratieve, en een tweede, dat van gerechtelijke aard kan worden genoemd.

Het slachtoffer richt zich eerst tot een plaatselijke Schadecommissie, die poogt door middel van een minnelijke schikking aan het geschil een einde te maken (art. 10).

Neemt het slachtoffer geen genoegen met het aanbod van de commissie, dan kan het hoger beroep instellen bij een regionale afdeling van het Hof, die in laatste aanleg uitspraak doet (art. 11 en 12).

Zaken, waarbij beginselkwesties worden opgeworpen, kunnen nochtans naar het Hof zelf worden verwezen.

Gaat de eis een zeker bedrag te boven, dan kan het Hof de beslissing van de regionale afdeling herzien, maar in het tegenovergestelde geval doet het enkel uitspraak in het belang van de wet (art. 13).

Aan dit stelsel wordt ten opzichte van België een beperking gesteld (art. 32).

In geval van schade, toegebracht op het Belgisch grondgebied, kan de benadeelde, die de beslissing van de plaatselijke Schadecommissie niet aanvaardt, ofwel het bij het Protocol verleende recht van beroep uitoefenen bij de regionale afdeling van het Hof, ofwel vóór de bevoegde Belgische rechter een burgerlijke vordering instellen tegen de Belgische Staat, die gehouden is de schade te vergoeden voor zover hij aansprakelijk zou zijn geweest, indien deze schade veroorzaakt werd door de werking van zijn eigen diensten.

Indien de Belgische Staat wordt veroordeeld tot het betalen van een vergoeding, kan hij bij het Hof een vordering tot terugbetaling instellen tegen de Gemeenschap.

Door deze oplossing worden de grondwettelijke regels geëerbiedigd.

III. — STRAFRECHTELIJKE BEPALINGEN.

96. Één beginsel beheerst de ganse stof: zodra het Verdrag in werking treedt, dragen de deelnemende Staten aan de Gemeenschap hun machten over in zake beteugeling van de misdrijven, die door de leden van de strijdkrachten worden gepleegd.

Maar voor het vaststellen van de wijze, waarop deze rechtsmachten worden uitgeoefend, wordt in het Protocol onderscheid gemaakt tussen een definitief tijdperk en een overgangstijdperk.

Gedurende de definitieve periode zal bij een gemeenschappelijke strafwetgeving de aard der misdrijven worden bepaald; tevens zal bij gemeenschappelijke wetten op de rechterlijke inrichting het stelsel worden georganiseerd van de rechtbanken, waarvan de procedure eenvormig zal worden gemaakt (art. 19).

Gedurende het overgangstijdperk wordt de rechtsmacht van de Gemeenschap uitgeoefend door twee soorten rechterlijke organen: door het Hof, enerzijds, door gerechten, anderzijds (art. 22).

La Cour ne connaît que des conflits de juridiction, des questions d'interprétation du Traité et, éventuellement, ce qui reste à déterminer, de certaines infractions graves dirigées contre la Communauté.

Les tribunaux qui sont l'organe essentiel pour assurer la répression des infractions commises par les membres des Forces restent à tous les degrés régis par la loi nationale quant à leur composition et à la procédure. Ce seront soit des tribunaux dits européens de composition nationale, soit des tribunaux nationaux agissant par délégation de la Communauté.

Les tribunaux sont seuls compétents pour connaître des infractions commises par les membres des Forces qui bénéficient ainsi d'une immunité de juridiction et ne sont justiciables que de tribunaux nationaux (art. 24).

Si le membre des Forces est ainsi jugé par un tribunal national, selon la procédure nationale, c'est aussi de la loi nationale qu'il lui sera, en principe, fait application (art. 26). Deux exceptions ont toutefois été apportées à cette règle.

Il s'agit du cas de lois à caractère purement territorial, tels qu'en matière de roulage, de chasse et de pêche et de certains cas où la loi nationale ne réprime pas l'infraction ou la réprime d'une manière manifestement insuffisante.

Il convient d'ajouter à cela que le droit de grâce est exercé par l'autorité compétente nationale et que ce sont également les autorités nationales qui poursuivent l'exécution des peines.

Tel est l'essentiel des dispositions qui ont trait à la matière répressive et qui doivent être complétées et précisées par des conventions ultérieures.

Enfin, une disposition transitoire relative à la Belgique dispose qu'en considération des exigences actuelles de la Constitution belge, les infractions commises par des Belges sur le territoire de l'Etat belge seront jugées par les seuls Cours et tribunaux belges qui statueront en vertu du pouvoir qui leur est propre et cela conformément à la loi belge (art. 31).

SECTION XIII.

CHAPITRE DES QUESTIONS DIVERSES.

Quelques articles importants du Traité ou des Protocoles n'ont pas trouvé place dans les chapitres précédents. Ils méritent, toutefois, d'être relevés, certains d'entre eux ayant fait l'objet d'observations soit de la part du Gouvernement, soit de la part des membres de votre Commission. L'essentiel de ces observations sera reproduit ci-après.

97. Les articles 112 et 117 constituent une garantie supplémentaire à l'article 12 contre une mise abusive des forces à la disposition des Etats nationaux.

98. L'article 114 oblige les Etats membres à fournir au Commissariat toutes les informations nécessaires à l'accomplissement de sa mission. Cet article constitue un frein contre d'éventuelles autonomies. Le § 2 de cet article stipule que :

« Les institutions de la Communauté, leurs membres et

Het Hof neemt enkel kennis van de jurisdictiegeschillen, van de kwesties in verband met de uitlegging van het Verdrag, en eventueel — wat nog moet worden vastgesteld — van sommige erge strafbare feiten, tegen de Gemeenschap gericht.

De rechtbanken, die de rechtsorganen bij uitstek zijn voor de beteugeling van de door leden der strijdkrachten gepleegde misdrijven, blijven op elk niveau onderworpen aan de nationale wetgeving wat hun samenstelling en de procedure betreft. Deze rechtbanken zullen ofwel zogenaamde Europese rechtbanken met nationale samenstelling zijn ofwel nationale rechtbanken die optreden krachtens delegatie van de Gemeenschap.

Alleen de rechtbanken zijn bevoegd om kennis te nemen van de misdrijven die gepleegd worden door de leden van de strijdkrachten die aldus een immunité in zake rechtsmacht genieten en slechts door nationale rechtbanken worden gevonnist (art. 24).

Ingeval het lid van de strijdkrachten door een nationale rechtbank wordt gevonnist volgens de nationale procedure wordt ook de nationale wet in beginsel op hem toegepast (art. 26). Nochtans werden twee uitzonderingen in bedoelde regel aangebracht.

Het geldt het geval van wetten met louter plaatselijk karakter, zoals in zake verkeer, jacht en visserij, en om sommige gevallen waarin de nationale wet het misdrijf niet strafbaar heeft gesteld of het op een klaarblijkelijk ontoereikende wijze beteugelt.

Hieraan moet worden toegevoegd dat het recht van gratie wordt uitgeoefend door het bevoegde nationaal gezagsorgaan, en dat het ook de nationale autoriteiten zijn die zorg dragen voor de tenuitvoerlegging van de straffen.

Dit zijn de hoofdpunten die betrekking hebben op de strafzaken en die naderhand bij overeenkomsten aangevuld en nader bepaald moeten worden.

Ten slotte houdt een overgangsbepaling met betrekking tot België in dat, aangezien de huidige vereisten van de Belgische Grondwet, de misdrijven gepleegd door Belgen op het grondgebied van de Belgische Staat slechts zullen gevonnist worden door de Belgische Hoven en Rechtbanken, die zullen uitspraak doen krachtens hun eigen bevoegdheid en overeenkomstig de Belgische wet (art. 31).

SECTIE XIII.

HOOFDSTUK DER DIVERSE VRAAGSTUKKEN.

Enkele belangrijke artikelen van het Verdrag of van de Protocollen vonden geen plaats in de vorige hoofdstukken. Zij verdienen nochtans de aandacht, daar sommige er van aanleiding gaven tot opmerkingen, hetzij vanwege de Regering, hetzij vanwege leden van uw Commissie. De hoofdzak van die opmerkingen wordt hierna weergegeven :

97. Artikelen 112 en 117 zijn een bijkomende waarborg naast artikel 12, opdat de strijdkrachten niet wederrechtelijk ter beschikking zouden worden gesteld van de nationale Staten.

98. Overeenkomstig artikel 114 zijn de deelnemende Staten verplicht aan het Commissariaat alle gegevens te verstrekken die noodzakelijk zijn tot het vervullen van zijn taak. Dit artikel geldt als rem tegen eventuele autonomieën. Paragraaf 2 van genoemd artikel luidt :

« De instellingen van de Gemeenschap, hun leden en

agents sont tenus de ne pas divulguer les informations qui, par leur nature, sont couvertes soit par le secret professionnel, soit par le secret militaire.

» Toute violation desdits secrets ayant causé un dommage peut faire l'objet d'une action en indemnité devant la Cour. »

Aucune peine ne peut donc être prononcée en vertu de cet article. Seule peut l'être une condamnation civile ou de dommages-intérêts. Mais, si la violation du secret constitue pour son auteur, une transgression de la loi belge, par exemple un acte de trahison ou d'espionnage, les dispositions de notre Code pénal seront appliquées.

99. L'article 116 annonce la nécessité d'une Convention postérieure déterminant les immunités et privilèges nécessaires à la Communauté pour remplir sa mission sur les territoires des Etats membres.

Ces privilèges et immunités ne seraient d'ailleurs pas plus étendus que ceux qui ont été accordés dans les conventions semblables signées à l'OTAN et à l'ONU, et qui ont été approuvés par le Parlement. La Belgique a toujours été très prudente dans le cas de l'attribution de privilèges fiscaux.

100. L'article 118 détermine que le siège des institutions de la Communauté est fixé, de commun accord, par les Gouvernements des Etats membres. Cette question est liée dans une certaine mesure, pour les institutions politiques, avec celle du siège définitif de la C.E.C.A. Il semble souhaitable, en outre, que les institutions militaires et le Commissariat se trouvent à proximité du Commandement suprême de l'OTAN.

101. L'article 119 donne la garantie que le régime linguistique des institutions de la Communauté sera fixé sans préjudice des dispositions du Titre V du Protocole militaire, par décision du Conseil statuant à l'unanimité. D'ailleurs, l'accord à intervenir dans les domaines administratif et juridictionnel devra non seulement être pris à l'unanimité mais s'harmonise avec les principes de base énoncés à l'article 74 du Traité qui a tenu compte de la situation particulière des Etats où existent plusieurs langues en vertu de leur Constitution.

L'emploi des langues à la Cour de Justice de la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier a fait l'objet d'un Protocole qui a rencontré l'approbation générale. Or, l'article 52 du Traité de la Communauté Européenne de Défense prévoit que la Cour de Justice de la Communauté sera celle de la C.E.C.A.

102. L'article 120 définit l'aire d'application du Traité : ce sont les territoires européens des Pays membres. Des exceptions peuvent, toutefois, être déterminées, mais à l'unanimité.

Ainsi, l'article 120 prévoit notamment l'envoi de forces européennes de défense, donc de contingents belges :

a) dans l'« Atlantic area » moyennant avis conforme du Conseil à l'unanimité;

b) ailleurs, moyennant approbation parlementaire des Etats intéressés.

L'envoi de troupes hors du territoire de la Belgique n'est pas prévu par la Constitution. Il n'est donc pas interdit.

functionarissen zijn gehouden geen ruchtbaarheid te geven aan de inlichtingen die, krachtens hun aard, hetzij onder het beroepsgeheim hetzij onder het militair geheim vallen.

» Wegens schade, ontstaan door enigerlei schending van deze geheimen, kan een eis tot schadevergoeding bij het Hof worden aanhangig gemaakt. »

Geen straf mag dus op grond van dit artikel worden uitgesproken. Slechts kan een burgerlijke veroordeling of een veroordeling tot schadevergoeding worden uitgesproken. Maar indien de schending van het geheim de dader wegens inbreuk op de Belgische wet strafbaar maakt, bij voorbeeld bij verraad of bespieding, zullen de bepalingen van ons Wetboek van Strafrecht worden toegepast.

99. Volgens artikel 116 ziet men de noodzaak in van een overeenkomst, waarbij de voor de uitoefening van de taak van de Gemeenschap op het grondgebied van de deelnemende Staten nodige immunititeiten en voorrechten naderhand zullen worden omschreven.

Zulke voorrechten en immunititeiten zouden trouwens niet uitgebreider zijn dan die welke worden verleend bij gelijkwaardige overeenkomsten, die in de NATO en in de O.V.N. werden ondertekend en die door het Parlement werden goedgekeurd. België is altijd zeer omzichtig geweest bij toekenning van fiscale voorrechten.

100. Artikel 118 luidt dat de zetel van de instellingen door de Regeringen der deelnemende Staten in onderlinge overeenstemming wordt vastgesteld. Dit vraagstuk houdt enigermate verband met het vraagstuk van de definitieve zetel van de E.G.K.S., wat de politieke instellingen betreft. Bovendien schijnt het wenselijk te zijn dat de militaire instellingen en het Commissariaat dichtbij het Oppercommando van de NATO zouden zijn gevestigd.

101. Bij artikel 119 wordt de waarborg verstrekt dat de regeling omtrent de taal van de instellingen der Gemeenschap door de Raad bij eenstemmigheid zal worden vastgesteld, onverminderd de bepalingen van Titel V van het Militair Protocol. Trouwens het akkoord, dat moet gesloten worden betreffende de administratie en de rechtspraak, moet niet alleen eenparig worden goedgekeurd maar eveneens overeenstemmen met de in artikel 74 van het Verdrag opgenoemde grondbeginselen, waarbij rekening wordt gehouden met de speciale toestand van de Staten waar de meertaligheid erkend is door de Grondwet.

Het gebruik der talen in het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal heeft het voorwerp uitgemaakt van een Protocol dat algemeen werd goedgekeurd. Anderzijds wordt bij artikel 52 van het Verdrag vastgesteld dat het Hof van Justitie van de Gemeenschap het Hof van de E.G.K.S. zal zijn.

102. In artikel 120 wordt het toepassingsgebied van het Verdrag bepaald : de grondgebieden in Europa van de deelnemende Staten. Uitzonderingen kunnen nochtans worden toegestaan, doch moeten bij eenstemmigheid worden bepaald.

Zo kunnen onder meer Europese defensiestrijdkrachten, dus Belgische contingenten, overeenkomstig artikel 120 worden gezonden :

a) naar de « Atlantic area », met instemming van de Raad bij eenstemmigheid bepaald;

b) elders, mits parlementaire goedkeuring van de betrokken Staten.

Het zenden van troepen buiten het Belgisch grondgebied wordt in de Grondwet niet voorzien. Het is dus niet

D'ailleurs, cet envoi se réalise en fait en application de Traités approuvés par le Parlement.

Quant à l'envoi au Congo, il y a lieu de distinguer si les forces belges sont envoyées dans la Colonie pour la défense éloignée de la Mère-Patrie ou pour la défense de la Colonie. Ce dernier cas est visé par l'article premier, § 4, de la Constitution.

103. L'article 123 dispose qu'en cas de nécessité grave et urgente, le Conseil, à titre provisoire, assume ou confère à des institutions de la Communauté ou à tout autre organisme approprié, les pouvoirs nécessaires pour faire face à cette situation, mais sa décision doit être prise à l'unanimité.

L'expression « tout organisme approprié » semble clairement exclure une délégation de pouvoirs à un seul homme.

Cet article vise notamment l'éventualité d'une agression avant que la Communauté ait son efficacité. Dans ce cas, les organismes nationaux continueront à remplir leur rôle, mais au point de vue des opérations, ce sera SHAPE qui prendra les rênes en mains.

Le § 3 ne vise en somme qu'à renforcer les garanties que les États cherchent dans la C.E.D. L'attribution de pouvoirs spéciaux à un organisme — qui est faite en réalité d'après l'alinéa 2 du § 1, en cas d'agression armée — a précisément pour but de mettre en œuvre les moyens destinés à repousser l'agression.

C'est ce que le § 3 ne fait que préciser.

104. L'article 128 porte la durée du Traité à 50 ans à dater de son entrée en vigueur. Si, avant la réalisation d'une fédération ou confédération européenne, le Traité de l'Atlantique cessait d'être en vigueur ou la composition de l'organisation du Traité Atlantique subissait une modification essentielle, les parties contractantes examineraient en commun la situation nouvelle ainsi créée.

Dans la réponse qu'il a donnée le 2 mars 1953, au memorandum qui lui avait été adressé, le Gouvernement britannique déclare être disposé à envisager la prolongation des engagements pris par le Royaume-Uni envers la C.E.D. dans les documents annexes au Traité du 27 mai 1952 par un alignement éventuel de la durée du Traité Atlantique sur celle du Traité C.E.D.

105. En annexe au Traité de la C.E.D., se trouvent deux Protocoles dont le premier détermine que les Gouvernements des États signataires du Traité conviennent de prendre toutes mesures appropriées pour faciliter l'adhésion de la Communauté en tant que telle aux Conventions internationales relatives au droit de guerre.

Le deuxième crée le Comité intérimaire qui siège actuellement à Paris. Celui-ci est chargé d'établir, sur la base du Traité et des Protocoles ou Conventions annexes, les projets de textes devant être mis en vigueur en même temps que le Traité, de manière à permettre, dès la ratification de celui-ci, l'entrée en vigueur des institutions de la Communauté.

Il rassemble, d'autre part, toutes les informations de nature à faciliter l'exécution par le Commissariat des tâches les plus urgentes qui lui incombent. Les travaux du Comité intérimaire ne constituent que des études et des plans préparatoires n'engageant pas les Gouvernements et ne comportant aucune mesure d'exécution.

verboden. Overigens geschiedt het in feite overeenkomstig Verdragen die het Parlement heeft goedgekeurd.

Wat het zenden van troepen naar Congo betreft, dient een onderscheid gemaakt naargelang de Belgische strijdkrachten naar Congo worden gezonden voor de verdediging op verre afstand van het Moederland of voor de verdediging van de Kolonie. Laatstgenoemd geval wordt bedoeld bij het eerste artikel, § 4, van de Grondwet.

103. Artikel 123 bepaalt dat in geval van ernstige en dringende noodzaak, de Raad voorlopig zelf optreedt of aan instellingen der Gemeenschap of enig ander passend orgaan de nodige volmachten verleent om de toestand het hoofd te bieden, maar zijn beslissing moet bij eenstemmigheid worden genomen.

De uitdrukking « enig passend orgaan » schijnt duidelijk de opdracht van volmachten aan één enkel persoon uit te sluiten.

Dit artikel slaat onder meer op een eventuele aanval vóór dat de Gemeenschap doeltreffend is geworden. In dit geval zullen de nationale instellingen hun taak verder vervullen, maar ten opzichte van de operaties zal SHAPE de leiding overnemen.

Het doel van § 3 is ten slotte slechts een versterking van de waarborgen welke de Staten in de E.D.G. zien te bekomen. De toekenning van speciale machten aan een instelling, — die geschiedt overeenkomstig lid 2 van § 1, in geval van gewapende aanval — heeft juist tot doel de middelen te bewerkstelligen, die bestemd zijn om de aanval af te weren.

Paragraaf 3 heeft niets anders ten doel dan zulks nader te bepalen.

104. Bij artikel 128 wordt de geldigheidsduur van het Verdrag op 50 jaar vastgesteld, van de inwerkingtreding er van. Indien, vóór de instelling van een Europese Federatie of Confederatie, het Noord-Atlantisch Verdrag buiten werking zou treden, of indien de samenstelling van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie een belangrijke verandering mocht ondergaan, zouden de hoge verdragsluitende partijen gezamenlijk de daardoor geschapen nieuwe toestand onderzoeken.

In het antwoord op 2 Maart 1953 verstrekt op een memorandum dat zij had ontvangen, verklaart de Britse Regering dat zij bereid is de verlenging te onderzoeken van de verplichtingen, die het Verenigd Koninkrijk in de bijlagen bij het Verdrag van 27 Mei 1952 jegens de E.D.G. heeft aangegaan, met het oog op een eventuele gelijkstelling van de duur van het Atlantisch Verdrag met de geldigheidsduur van het E.D.G.-Verdrag.

105. Als aanhangsels bij het E.D.G.-Verdrag zijn er twee Protocollen, waarvan het eerste bepaalt dat de Regeringen van de Staten die het Verdrag hebben ondertekend overeenkomen voor het treffen van alle vereiste maatregelen om de toetreding van de Gemeenschap als zodanig tot de internationale Overeenkomsten betreffende het oorlogsrecht te vergemakkelijken.

Bij het tweede wordt de Interim-Commissie ingesteld, die thans te Parijs zetelt. Deze Commissie is belast met het opmaken, aan de hand van het Verdrag en van de Bijgevoegde Overeenkomsten, van de tekstontwerpen die tegelijk met het Verdrag toegepast moeten worden, zodanig dat de instellingen van de Gemeenschap kunnen werken zodra het Verdrag is bekrachtigd.

Daarenboven verzamelt zij alle inlichtingen die de uitvoering van de dringendste taken van het Commissariaat kunnen vergemakkelijken. De werkzaamheden van de Interim-Commissie zijn slechts voorbereidende studies en plannen waardoor de Regeringen niet zijn gebonden en die geen uitvoeringsmaatregel medebrengen.

SECTION XIV.

RAPPORTS DE LA C.E.D. AVEC D'AUTRES ORGANISMES INTERNATIONAUX ET AVEC DES ETATS NON-MEMBRES. GARANTIES DIVERSES.

I. — INTRODUCTION.

106. Les textes à consulter sont :

- le Traité de la C.E.D.;
- le Protocole relatif aux relations entre la C.E.D. et l'OTAN;
- le Protocole relatif aux engagements d'assistance des Etats membres de la C.E.D. envers les Etats parties de l'OTAN;
- le Protocole additionnel au Traité de l'Atlantique Nord et relatif aux engagements d'assistance envers les Etats membres de la C.E.D.;
- le Traité entre le Royaume-Uni et la C.E.D.;
- les accords contractuels de Bonn.

Le Traité constituant la C.E.D. n'est pas un acte diplomatique isolé, il fait partie d'un complexe. La Communauté européenne se forme dans un cadre plus vaste. Ses membres, pour une large partie, ne font que reprendre les engagements qu'ils ont déjà pris à d'autres titres; ils n'abandonnent aucune des garanties dont ils bénéficiaient mais ils en créent de nouvelles.

Les problèmes soulevés par les rapports de la C.E.D. avec d'autres organismes internationaux (OTAN, ONU), et avec certains Etats non-membres, en particulier avec la Grande-Bretagne, de même que la question épineuse des garanties vis-à-vis de l'Allemagne, et plus particulièrement des accords contractuels de Bonn, ont été à plusieurs reprises débattus longuement par votre Commission.

On retrouve le reflet de ces débats dans les paragraphes qui vont suivre, de même qu'à d'autres endroits de ce rapport.

II. — RELATIONS DE LA C.E.D. ET DE L'O.N.U.

107. L'action de la C.E.D. se fait en coopération avec les Nations libres, l'Organisation des Nations Unies en liaison avec les organisations internationales tendant à garantir la sécurité et la paix, notamment en assurant la défense de l'Europe occidentale (préambule et art. 4).

Dans son « Mémoire van Antwoord », le Gouvernement néerlandais estime que la C.E.D. doit être considérée comme une organisation régionale dans le sens prévu par la Charte.

III. — RELATIONS DE LA C.E.D. ET DE L'OTAN.

108. La C.E.D. assure la sécurité de ses membres en participant à la défense occidentale dans le cadre de l'OTAN (art. 2, alinéa 2). Elle coopère étroitement avec l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord (art. 5). Cette insertion de la C.E.D. dans l'OTAN doit être précisée.

SECTIE XIV.

BETREKKINGEN VAN DE E.D.G. MET ANDERE INTERNATIONALE INSTELLINGEN EN MET NIET-DEELNEMENDE STATEN. DIVERSE WAARBORGEN.

I. — INLEIDING.

106. Er wordt verwezen naar :

- het Verdrag tot oprichting van de E.D.G.;
- het Protocol in zake de betrekkingen tussen de E.D.G. en de NATO;
- het Protocol betreffende de bijstandsverplichtingen van de aan de E.D.G. deelnemende Staten ten opzichte van de Staten die partij zijn bij de NATO;
- het additioneel Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag, nopens de bijstandsverplichtingen ten opzichte van de aan de E.D.G. deelnemende Staten;
- het Verdrag tussen het Verenigd Koninkrijk en de E.D.G.;
- de contractuele accoorden van Bonn.

Het Verdrag tot oprichting van de E.D.G. is geen alleenstaande diplomatieke akte. Het maakt deel uit van een geheel. De Europese Gemeenschap wordt in een ruimer kader tot stand gebracht. Haar leden doen grotendeels niets anders dan de verbintenissen overnemen die zij reeds voor andere doeleinden hebben aangegaan; zij laten geen van de waarborgen varen die zij genoten, maar ze vestigen nieuwe waarborgen.

De vraagstukken die worden gesteld door de betrekkingen van de E.D.G. met andere internationale organismen (NATO, O.V.N.) en met andere niet deelnemende Staten, bijzonderlijk met Groot-Brittannië, alsook de kiese kwestie der waarborgen ten opzichte van Duitsland, en meer speciaal de contractuele accoorden van Bonn werden herhaaldelijk langdurig door uw Commissie besproken.

Die debatten worden weergegeven in de hiernavolgende paragrafen alsook op andere plaatsen in dit verslag.

II. — BETREKKINGEN TUSSEN E.D.G. EN O.V.N.

107. De E.D.G. treedt op in samenwerking met de vrije volken, de Organisatie der Verenigde Naties in samenwerking met de internationale organisaties die ten doel hebben de veiligheid en de vrede te waarborgen, onder meer door de verdediging van West-Europa te verzekeren (voorwoord en art. 4).

In haar « Mémoire van Antwoord » is de Nederlandse Regering de mening toegedaan, dat de E.D.G. moet worden beschouwd als een gewestelijke organisatie in de zin van het Handvest.

III. — BETREKKINGEN TUSSEN E.D.G. EN NATO.

108. De E.D.G. verzekert de veiligheid van de deelnemende Staten door deel te nemen aan de verdediging van het Westen in het kader van de NATO (art. 2, § 2). Zij werkt nauw samen met de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (art. 5). Zulke inschakeling van de E.D.G. in de NATO moet nader worden bepaald.

A. — Institutions.

Les liens entre la C.E.D. et l'OTAN se retrouvent plus dans le fonctionnement des institutions que dans leur structure générale, sauf en ce qui concerne les aspects militaires (voir plus loin).

Le Commissariat assure toute liaison utile avec toutes organisations internationales dont le concours serait nécessaire pour atteindre les buts du Traité (art. 32).

De son côté, le Conseil C.E.D. peut demander une réunion commune avec le Conseil de l'OTAN. Les délibérations, en ce cas, sont prises à l'unanimité des deux Conseils (voir ci-dessous Protocole sur relations OTAN-C.E.D.).

Ces dispositions sont mises en lumière par le Protocole relatif aux relations entre la C.E.D. et l'OTAN (p. 52 du Doc. parl.). Ce très important Protocole prévoit :

§ 1. Des consultations mutuelles entre le Conseil OTAN et celui de la C.E.D. et des réunions communes à la demande de l'un d'eux. Des réunions peuvent être organisées si l'un des Etats OTAN ou C.E.D. estime qu'il existe une menace contre l'intégrité territoriale, l'indépendance politique ou la sécurité de l'un quelconque d'entre eux, ou contre l'existence ou l'unité de l'OTAN ou de la C.E.D.

§ 2. Une coordination étroite sur le plan technique.

§ 3. Une coordination étroite sur le plan militaire.

§ 4. Une possibilité pour les Conseils C.E.D. et OTAN d'apporter, de commun accord, des aménagements aux rapports définis. (Cette décision doit être prise à l'unanimité, Traité, art. 48.)

B. — Domaine militaire.

Le principe fondamental est que la C.E.D. recrute, met en état et administre sous la forme d'armée européenne, les contingents que la France, l'Italie et les Etats de Benelux doivent fournir à l'OTAN, cette armée étant grossie des contingents allemands.

Mais c'est le Commandement suprême de l'Atlantique Nord qui exerce à l'égard de ces forces, ses attributions normales.

En temps de paix, SHAPE s'assure que les troupes sont organisées, équipées, instruites et préparées à l'emploi. Dès qu'elles sont préparées, il indique ses besoins en ce qui concerne leur installation et leur déploiement. Il donne par ses services, toutes les directives techniques (art. 18, § 1).

En temps de guerre, SHAPE devient l'autorité suprême (art. 18, § 2).

Il n'y a de réserve que pour les F.E.D. de l'intérieur et de protection maritime de défense rapprochée : les autorités dont elles relèvent dépendent de conventions conclues dans le cadre de l'OTAN ou d'accords entre OTAN et C.E.D.

Cette autorité de SHAPE se marque notamment dans la consistance des F.E.D. (passage de certaines unités parmi les forces nationales, art. 10, §§ 2 et 4, art. 13, complété par le Protocole financier, art. 14).

Elle s'affirme encore dans le fait que des éléments F.E.D. peuvent être combinés avec d'autres contingents pour for-

A. — Instellingen.

De banden tussen E.D.G. en NATO komen meer te voorschijn in de werking van de instellingen dan in de algemene structuur er van, behalve wat de militaire aspecten betreft (zie verder).

Het Commissariaat behartigt alle wenselijke betrekkingen met alle internationale organisaties welke medewerking nodig mocht blijken voor het bereiken van de doeleinden van het Verdrag (art. 32).

De Raad van de E.D.G. kan zijnerzijds vragen om te vergaderen met de Raad van de NATO. In dergelijk geval worden de beslissingen genomen met eenstemmigheid van de twee Raden (zie hoger Protocol in zake de betrekkingen tussen de NATO en de E.D.G.).

De bedoelde bepalingen worden toegelicht aan de hand van het Protocol in zake de betrekkingen tussen de E.D.G. en de NATO (blz. 52 van het *Parlementair Stuk*). Dit zeer belangrijk Protocol houdt :

§ 1. Wederzijds overleg tussen de Raad van de NATO en de Raad van de E.D.G. en gezamenlijke bijeenkomsten op verzoek van een van beide. Bijeenkomsten kunnen worden belegd indien een van de Staten van de NATO of van de E.D.G. van mening is dat de integriteit van het grondgebied, de politieke onafhankelijkheid of de veiligheid van een van hen wordt bedreigd, of dat het bestaan of de eenheid van de NATO of van de E.D.G. gevaar loopt.

§ 2. Een nauwe coördinatie op technisch gebied.

§ 3. Een nauwe coördinatie op militair gebied.

§ 4. Een mogelijkheid voor de Raden van de E.D.G. en de NATO om na overleg verbeteringen aan te brengen in de voorbedoelde betrekkingen. (Zulke beslissing moet eenparig worden genomen, Verdrag, art. 48.)

B. — Op militair gebied.

Het grondbeginsel is, dat de E.D.G. belast is met het recruter en, het voorbereiden en het beheren, in de vorm van Europees leger, van de contingenten die Frankrijk, Italië en de Benelux-Staten moeten leveren voor de NATO, met dien verstande dat bedoeld leger versterkt wordt met de Duitse contingenten.

Maar de Noord-Atlantische Opperbevelhebber oefent zijn normale bevoegdheden uit ten opzichte van die strijdkrachten.

In vredetijd vergewist SHAPE er zich van dat de troepen worden georganiseerd, uitgerust, opgeleid en tot gebruik voorbereid. Zodra zij gedrild zijn, duidt zij zijn behoeften aan, wat de installatie en de ontplooiing er van betreft. Zij verstrekt, langs haar diensten, alle technische aanwijzingen (art. 18, § 1).

In oorlogstijd wordt SHAPE het opperste gezagsorgaan (art. 18, § 2).

Alleen voor de E.D.S., belast met de territoriale verdediging en met de maritieme nabije bescherming, wordt voorbehoud gemaakt : de instanties, waaronder zij ressorteren, worden bepaald door in het raam van de NATO gesloten overeenkomsten, of door accoorden tussen de NATO en de E.D.G.

Dit gezag van SHAPE komt o.m. tot uiting in de vorming van de E.D.S. (overgaan van zekere eenheden naar de nationale strijdkrachten : art. 10, §§ 2 en 4, art. 13, aangevuld door het Financieel Protocol, art. 14).

Het blijkt nog uit het feit, dat E.D.S.-onderdelen bij andere contingenten kunnen worden gevoegd, om NATO-

mer des corps d'armée OTAN (art. 68, 69 et 70. SHAPE présente ses recommandations pour l'implantation territoriale, art. 77).

Les doctrines et méthodes d'instructions sont uniformisées (Protocole militaire, art. 26).

C. — Domaine financier.

Dans le domaine financier, les contributions seront arrê-
tées selon la procédure adoptée par l'OTAN en attendant
la détermination d'une procédure C.E.D. à élaborer par le
Conseil à l'unanimité. A défaut d'accord, maintien de la
procédure OTAN (art. 8-994bis).

Au surplus, l'établissement et l'exécution du budget
C.E.D. doivent assurer le respect des engagements pris
dans le cadre de l'OTAN.

D. — Domaine économique.

Les articles 101 et 102, relatifs aux programmes com-
muns d'équipement, d'approvisionnement et d'infrastructure
ainsi qu'à la rationalisation, prévoient des contacts étroits
avec l'OTAN.

IV. — TRAITÉ ENTRE LE ROYAUME-UNI ET LES ÉTATS MEMBRES DE LA COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE DE DÉFENSE.

109. Ce Traité a pour but d'étendre à l'Italie et à
l'Allemagne les garanties accordées par la Grande-Bretagne
à certains États membres de la C.E.D. dans le cadre du
Traité de Bruxelles.

De leur côté, les membres de la C.E.D. et donc
l'Allemagne et l'Italie, accordent à la Grande-Bretagne une
garantie analogue. Ces États, en cas d'agression armée en
Europe « se porteront aide et assistance par tous les
moyens en leur pouvoir, militaires et autres ».

Il ressort de ceci que les garanties existantes entre les
États membres de la C.E.D. (voir art. 2 du Traité), les
États membres du Traité de Bruxelles et entre la C.E.D.
et la Grande-Bretagne sont identiques, mais différentes de
celles prévues dans le cadre du Traité de l'Atlantique Nord
(art. 5) et par les Protocoles liant la C.E.D. à l'OTAN.

V. — DÉCLARATION DES ÉTATS-UNIS, DE LA FRANCE ET DE LA GRANDE-BRETAGNE.

110. Les États-Unis, la France et la Grande-Bretagne
ont fait une déclaration tripartite disant qu'en cas de
menace à la stabilité de la C.E.D. ils se concerteront con-
formément à l'article 4 du Traité de l'Atlantique Nord. Il
s'agit donc d'empêcher la sécession d'un membre de la
C.E.D. D'autre part, les Trois Grands annoncent leur
résolution de faire stationner des forces sur le continent
européen.

Les Trois Grands réaffirment de plus leur résolution de
se maintenir à Berlin et de considérer toute attaque contre
cette ville comme une attaque dirigée contre eux.

Signalons encore le récent échange de notes franco-
anglais tendant à associer plus intimement le Royaume-Uni
et la C.E.D. et le projet de déclaration ou de Convention
entre le Royaume-Uni et la C.E.D., actuellement à l'étude
au Comité intérimaire.

legerkorpsen te vormen (art. 68, 69 en 70. SHAPE doet
aanbevelingen in verband met de territoriale spreiding,
art. 77).

De leerstellingen en methoden voor de opleiding worden
eenvormig gemaakt (Militair Protocol, art. 26).

C. — Op financieel gebied.

Op financieel gebied worden de bijdragen vastgesteld
volgens de bij de NATO geldende procedure, in afwach-
ting van de vaststelling van een eigen E.D.G.-procedure,
die door de Raad met eenparigheid van stemmen moet wor-
den uitgewerkt. Wordt geen eenstemmigheid bereikt, dan
blijft de NATO-procedure gehandhaafd (art. 8-994bis).

Bovendien moeten bij het opmaken en het uitvoeren van
de E.D.G.-begroting de verbintenissen in acht worden
genomen, die in het kader van de NATO zijn aangegaan.

D. — Op economisch gebied.

In de artikelen 101 en 102, betreffende de gemeenschap-
pelijke programma's voor de uitrusting, de bevoorrading en
de infrastructuur, en betreffende de rationalisatie, is er
sprake van nauwe contactnamen met de NATO.

IV. — VERDRAG TUSSEN HET VERENIGD KONINKRIJK EN DE AAN DE EUROPESE DEFENSIE-GEMEENSCHAP DEELNEMENDE STATEN.

109. Dit Verdrag heeft ten doel Italië en Duitsland
deelachtig te maken aan de garanties, die Groot-Brittannië
in het kader van het Verdrag van Brussel heeft verleend
aan zekere Staten, die deel uitmaken van de E.D.G.

Van hun kant verlenen de leden van de E.D.G., en dus
ook Duitsland en Italië, aan Groot-Brittannië een gelijk-
aardige garantie. Bij een gewapende aanval in Europa zul-
len deze Staten elkaar « alle militaire en andere hulp en
bijstand verlenen, welke in hun vermogen ligt ».

Daaruit blijkt dat de garanties, welke bestaan onder de
Staten die deel uitmaken van de E.D.G. (cf. art. 2 van het
Verdrag), onder de Staten die het Verdrag van Brussel
ondertekenden, en tussen de E.D.G. en Groot-Brittannië,
dezelfde zijn, maar dat zij verschillen van die, vastgesteld
in het kader van het Noord-Atlantisch Verdrag (art. 5) en
in de Protocollen die de E.D.G. aan de NATO binden.

V. — VERKLARING VAN DE VERENIGDE STATEN, FRANKRIJK EN GROOT-BRITTANNIË.

110. De Verenigde Staten, Frankrijk en Groot-Brittan-
nië hebben een driedelige verklaring afgelegd, waarin zij
zeggen dat zij, ingeval de stabiliteit van de E.D.G. wordt
bedreigd, onderling overleg zullen plegen overeenkomstig
artikel 4 van het Noord-Atlantisch Verdrag. Het gaat er
dus om, de afscheuring van een lid van de E.D.G. te ver-
hinderen. Verder geven de Drie Grote hun beslissing te
kennen, om op het Europees vasteland troepen te legeren.

Bovendien bevestigen zij nogmaals hun beslissing om hun
positie in Berlijn te handhaven, en elke aanval op die stad
te beschouwen als tegen henzelf gericht.

Ten slotte vermelden wij nog de recente Frans-Britse
wisseling van nota's met het oog op een nauwere associa-
tie van het Verenigd Koninkrijk met de E.D.G., evenals het
ontwerp van Verklaring of Overeenkomst tussen het Vere-
nigd Koninkrijk en de E.D.G., dat thans door de Interim-
Commissie in studie is genomen.

VI. — SYNTHÈSE.

111. La situation actuelle se présente donc comme suit :

1. *Garanties automatiques pour la Belgique et données par la Belgique :*

a) dans le cadre du Traité de Bruxelles : France, Luxembourg, Grande-Bretagne, Pays-Bas;

b) dans le cadre C.E.D. : Allemagne, Italie, France, Pays-Bas, Luxembourg;

c) garantie C.E.D. - Grande-Bretagne, c'est-à-dire en plus de a) et b) garanties allemande et italienne pour la Belgique, notamment, et garantie anglaise pour l'Allemagne et l'Italie.

2. *Garanties non automatiques pour la Belgique et réciproquement :*

a) Traité Atlantique;

b) Protocole de garantie C.E.D.-OTAN étendant les garanties à l'Allemagne et réciproquement.

3. *Résolution des Trois Grands de faire stationner des Forces en Europe (déclaration tripartite).*

4. *Protocole réglant les relations OTAN-C.E.D.*

5. *Intégration C.E.D.-OTAN* qui rend en fait, moins dangereuses les initiatives d'autonomie nationale et entraîne pratiquement l'aide automatique de l'OTAN en cas d'agression contre les Etats membres de la C.E.D.

6. Efforts en vue d'obtenir une association plus intime de la Grande-Bretagne sur le plan militaire et institutionnel (échange de notes franco-anglais).

VII. — LES ACCORDS CONTRACTUELS.

Les accords contractuels doivent être étudiés parce qu'ils sont liés à la C.E.D..

A. — Principales dispositions des accords contractuels.

112. *La Convention générale des accords contractuels* tend à liquider provisoirement les conséquences de la guerre dans les relations germano-alliées.

Elle rétablit l'Allemagne occidentale dans sa souveraineté, sauf en ce qui concerne le stationnement et la protection des forces étrangères sur le territoire fédéral, les questions relatives à Berlin et les problèmes relatifs à l'Allemagne dans son ensemble, y compris son unification et la conclusion d'un traité de paix. Ces questions font l'objet de droits réservés aux trois puissances occidentales. Elle donne donc à l'Allemagne occidentale le maximum de liberté compatible avec le maintien du régime quadripartite de Potsdam et de l'autorité suprême détenue par les Quatre Grands en vertu de ces accords, de manière à préserver les possibilités de négociations avec l'U.R.S.S.

Le statut d'occupation est abrogé.

Les droits allemands ont leur contrepartie. L'Allemagne contribuera à la défense commune en participant à la C.E.D. Parallèlement elle fournira un effort financier comparable à celui des pays OTAN et calculé suivant des critères analogues.

La *Convention financière* des accords contractuels précise les modalités de cette contribution. Elle indique la méthode

VI. — SYNTHÈSE.

111. De toestand ziet er dus thans als volgt uit :

1. *Automatische garanties voor België, en door België gegeven :*

a) in het kader van het Verdrag van Brussel : Frankrijk, Luxemburg, Groot-Brittannië, Nederland;

b) in het kader van de E.D.G. : Duitsland, Italië, Frankrijk, Nederland, Luxemburg;

c) garantie E.D.G.-Groot-Brittannië, d.w.z. : buiten a) en b), Duitse en Italiaanse garanties, voor België inzonderheid, en Britse garantie voor Duitsland en Italië.

2. *Niet-automatische garanties voor België en vice-versa :*

a) Atlantisch Verdrag;

b) Garantie-protocol E.D.G.-NATO, waarbij de garanties tot Duitsland worden uitgebreid en vice-versa.

3. *Beslissing van de Drie Grote om in Europa strijdkrachten te legeren (driedelige verklaring).*

4. *Protocol in zake de betrekkingen NATO-E.D.G.*

5. *Integratie E.D.G.-NATO* waardoor, in feite, het gevaar voor initiatieven in zake nationale autonomie wordt verminderd, en waaruit praktisch de automatische bijstand van de NATO voortvloeit bij een aanval tegen de Staten, die deel uitmaken van de E.D.G.

6. Pogingen om te komen tot een nauwere associatie van Groot-Brittannië op militair gebied en op het gebied van de instellingen (Frans-Britse wisseling van nota's).

VII. — DE CONTRACTUELE ACCOORDEN.

Wij moeten over de contractuele accoorden handelen, omdat zij aan het E.D.G.-Verdrag verbonden zijn.

A. — Voornaamste bepalingen van de contractuele accoorden.

112. *De Algemene Overeenkomst* van de contractuele accoorden strekt er toe, voorlopig, een einde te maken aan de gevolgen van de oorlog in de betrekkingen tussen Duitsland en de Geallieerden.

Zij herstelt de soevereiniteit van West-Duitsland, behalve wat betreft de stationnering en de bescherming van vreemde strijdkrachten op het grondgebied van de Bondsrepubliek, de kwesties met betrekking tot Berlijn en de problemen in verband met Duitsland in zijn geheel, met inbegrip van de eenmaking en het sluiten van een vredesverdrag. Die kwesties vallen onder rechten, die aan de drie Westelijke mogendheden voorbehouden zijn. De Overeenkomst geeft dus aan West-Duitsland zoveel vrijheid, als verenigbaar is met de handhaving van het vierledig regime van Potsdam en van het krachtens deze accoorden bij de Vier Grote berustende oppergezag, ten einde de deur open te laten voor verdere onderhandelingen met de U.S.S.R.

Het bezettingsstatuut wordt opgeheven.

De Duitse rechten hebben echter hun tegenwicht. Duitsland moet tot de gemeenschappelijke verdediging bijdragen, door deel te nemen aan de E.D.G. Gelijklopend daarmee moet het een financiële inspanning leveren, te vergelijken met die van de NATO-landen en berekend volgens gelijkaardige maatstaven.

In de *Financiële Overeenkomst* van de contractuele accoorden worden de modaliteiten in verband met deze bij-

de financement des forces allemandes et la part qui revient aux forces alliées. La République fédérale versera donc une contribution importante aux dépenses des forces étrangères chargées de défendre son territoire, non plus à titre de frais d'occupation mais bien comme contribution à l'effort occidental commun.

La Convention relative au statut des forces alliées règle pour l'Allemagne les problèmes causés par la présence d'importants effectifs étrangers sur son territoire. Le stationnement de ces forces est imposé par les trois puissances en vertu des pouvoirs qu'elles se réservent. Le principe en est reconnu par l'Allemagne, mais la seule mission des forces sera la défense du monde libre. L'occupation est abolie.

Le statut supprime un bon nombre des privilèges dont jouissent les occupants. L'importance des armées stationnées en Allemagne appelle cependant des privilèges plus larges que ceux reconnus par les précédents internationaux en la matière, et notamment par le statut OTAN. Les dispositions de cette Convention s'inspirent du souci d'assurer aux forces alliées un maximum d'efficacité tout en respectant la nouvelle souveraineté allemande.

La Convention sur le règlement de questions issues de la guerre et de l'occupation s'attache, d'une part, à définir le sort à réserver à la législation promulguée par les puissances occupantes, et, d'autre part, à liquider l'occupation.

Comme les accords contractuels restaurent la souveraineté allemande, les alliés ont jugé nécessaire de lier l'Allemagne par des engagements reconnaissant la nécessité de poursuivre leur œuvre de réforme.

On a veillé à respecter, dans la mesure du possible, la législation quadripartite du Conseil de contrôle, de manière à ne pas amenuiser encore ce qui reste des accords de Potsdam.

Le Gouvernement allemand s'engage à maintenir en vigueur certaines lois alliées. En outre, plusieurs projets de loi allemands seront soumis au Parlement fédéral. Ils remplaceront les lois alliées.

Enfin, la validité de jugements prononcés en vertu de lois alliées qui seront abrogées, ne pourra être mise en question.

Les autres chapitres de la Convention ont un caractère purement technique. Ils traitent de restitution interne, de l'indemnisation des victimes du national-socialisme, des restitutions externes, des réparations, des personnes déplacées et des réfugiés, des réclamations à l'encontre de l'Allemagne (dettes allemandes), des réclamations à l'encontre des nations étrangères ou de ressortissants étrangers, des intérêts étrangers en Allemagne, des facilités accordées aux ambassades et consulats des trois puissances et d'aviation civile.

B. — Liens entre la mise en vigueur des accords contractuels et de la C.E.D.

113. La Convention générale des accords contractuels prévoit en termes formels en son article 11, § 2, que l'entrée en vigueur des accords est soumise à deux conditions :

1° Les quatre pays signataires doivent ratifier les accords contractuels;

2° La Convention relative au statut des forces alliées doit être ratifiée par les quatre puissances signataires. La Convention sur le règlement de questions issues de la guerre et de l'occupation doit être ratifiée par les quatre puissances signataires.

De Overeenkomst betreffende het statuut van de geallieerde strijdkrachten behelst voor Duitsland een regeling van de problemen, die oprijzen ingevolge de aanwezigheid van aanzienlijke buitenlandse strijdkrachten op zijn grondgebied. De stationnering van die troepen wordt opgelegd door de drie mogendheden, krachtens de hun voorbehouden machten. Die stationnering wordt in beginsel door Duitsland aanvaard, maar de strijdkrachten moeten als enige opdracht hebben : de verdediging van de vrije wereld. Aan de bezetting is een einde gemaakt.

Bij het statuut worden een groot aantal voorrechten afgeschaft, die de bezetters genoten. Wegens de omvang van de legers, die in Duitsland gestationneerd zijn, waren nochtans ruimere voorrechten nodig, dan bij vroegere internationale precedenter ter zake, o. m. door het statuut van de NATO, werden verleend. Aan de bepalingen van de Overeenkomst ligt de bezorgdheid ten grondslag, aan de geallieerde strijdkrachten een maximum van doeltreffendheid te waarborgen, met inachtneming evenwel van de nieuwe Duitse soevereiniteit.

De Overeenkomst nopens de regeling van problemen, voortvloeiend uit de oorlog en de bezetting, strekt er toe enerzijds het lot te bepalen, dat aan de door de bezettende mogendheden uitgevaardigde wetgeving dient beschoren, en anderzijds de bezetting te liquideren.

Aangezien de contractuele accoorden de Duitse soevereiniteit herstellen, hebben de geallieerden het nodig geacht Duitsland verbintenissen op te leggen, waarbij de noodzakelijkheid wordt erkend hun hervormingswerk voort te zetten.

In zover mogelijk werd de vierledige wetgeving van de Contróleraad geëerbiedigd, ten einde geen verdere afbreuk te doen aan wat van de accoorden van Potsdam nog overblijft.

De Duitse Regering gaat de verbintenis aan, sommige thans geldende geallieerde wetten te handhaven. Bovendien zullen verscheidene Duitse wetsontwerpen aan het Bonds-Parlement worden voorgelegd. Zij dienen ter vervanging van de geallieerde wetten.

Ten slotte kan de geldigheid van de vonnissen, uitgesproken krachtens geallieerde wetten die worden opgeheven, niet ongedaan worden gemaakt.

De andere hoofdstukken van de Overeenkomst zijn van louter technische aard. Zij handelen over interne restitutie, schadeloosstelling van slachtoffers van het nationaal-socialisme, externe restitutie, herstelvergoedingen, verplaatste personen en vluchtelingen, vorderingen tegen Duitsland (Duitse schulden), vorderingen tegen vreemde mogendheden of onderhorigen van vreemde mogendheden, vreemde belangen in Duitsland, faciliteiten verleend aan de Ambassades en Consulaten van de drie mogendheden en ten slotte over burgerlijke Luchtvaart.

B. — Verband tussen de inwerkingtreding van de contractuele accoorden en die van de E.D.G.

113. In artikel 11, § 2, van de Algemene Overeenkomst der contractuele accoorden wordt uitdrukkelijk bepaald, dat de inwerkingtreding van de accoorden afhankelijk is van twee voorwaarden :

1° de vier ondertekenende landen moeten de contractuele accoorden bekrachtigen;

2° le traité instituant la C.E.D. doit être entré en vigueur.

Cette disposition a notamment pour résultat que les Etats-Unis et la Grande-Bretagne font dépendre leurs engagements de la ratification d'un Traité auquel ils ne sont pas parties. D'autre part, cette même disposition fait dépendre le retour de l'Allemagne à l'exercice de sa souveraineté de la ratification de la C.E.D. par quatre pays non occupants. Aussi, à la demande du chancelier Adenauer, les trois puissances occupantes ont-elles adressé au Chancelier une lettre, datée du 26 mai 1952, publiée en même temps que les accords contractuels, l'informant que « lorsque les Conventions auront été ratifiées par toutes les parties signataires (c'est-à-dire Grande-Bretagne, Etats-Unis, France, Allemagne), nos Gouvernements seront prêts, si un délai injustifié survenait de la part d'autres puissances (c'est-à-dire Belgique, Pays-Bas, Luxembourg, Italie) pour la ratification du Traité instituant la C.E.D., à tenir une réunion avec le Gouvernement fédéral, en vue d'examiner la situation et de déterminer si des arrangements pourront intervenir pour donner effet à certaines dispositions des Conventions avant l'entrée en vigueur de celles-ci. »

Si l'on peut donc envisager une mise en vigueur partielle des accords contractuels sans ratification simultanée de la C.E.D., il faut cependant noter que la Convention financière et la Convention relative aux droits et obligations des forces étrangères ne semblent pas pouvoir être détachées de la mise en vigueur de la C.E.D.

La Convention financière prévoit, en effet, en son article 18 qu'à partir du 30 juin 1953 l'Allemagne cessera de financer directement l'entretien des forces françaises stationnées sur son territoire. Les mêmes dispositions excluent implicitement les forces belges du bénéfice d'une contribution directe de l'Allemagne à partir de la même date.

L'article 3 de la Convention financière, qui détermine la façon de fixer la contribution financière allemande aux frais de défense, prévoit qu'au 30 juin 1953 les forces des pays faisant partie de la C.E.D. passeront du régime de la participation allemande directe à la participation indirecte par l'intermédiaire de la C.E.D.

La Convention relative aux droits et obligations des forces étrangères est basée sur le même principe, comme l'indiquent les dispositions transitoires prévues aux articles 49 et 50 de cette Convention.

Notons cependant, puisque la C.E.D. n'a pas encore été mise en vigueur, que l'Allemagne vit toujours sous le statut d'occupation, et que, lors de l'entrée en vigueur des accords contractuels, il sera sans doute nécessaire de prévoir une date nouvelle pour remplacer celle du 30 juin 1953.

2° het verdrag tot oprichting van de E.D.G. moet in werking getreden zijn.

Daaruit volgt o.m. dat de Verenigde Staten en Groot-Brittannië hun verbintenissen afhankelijk stellen van de bekrachtiging van een Verdrag, waarbij ze geen partijen zijn. Verder maakt diezelfde bepaling de terugkeer van Duitsland tot de uitoefening van zijn soevereiniteit ondergeschikt aan de bekrachtiging van de E.D.G. door vier niet-bezettende landen. Op verzoek van Kanselier Adenauer, hebben de drie bezettende mogendheden dan ook tot de Kanselier een brief gericht, gedateerd van 26 Mei 1952, en gelijktijdig met de contractuele accoorden gepubliceerd. Daarin wordt hem medegedeeld dat « wanneer de Overeenkomsten door alle ondertekenende partijen (d.w.z. Groot-Brittannië, de Verenigde Staten, Frankrijk, Duitsland) zijn bekrachtigd, onze Regeringen bereid zullen zijn, indien de bekrachtiging van het Verdrag tot oprichting van de E.D.G. vanwege andere mogendheden (d.w.z. België, Nederland, Luxemburg, Italië) een ongewettigde vertraging mocht ondergaan, een vergadering te houden met de Bondsregering, ten einde de toestand te onderzoeken, en na te gaan of schikkingen kunnen worden getroffen om aan sommige bepalingen van de Overeenkomsten uitwerking te verlenen vóór de inwerkingtreding van deze laatste ».

Bestaat aldus de mogelijkheid tot een gedeeltelijke inwerkingtreding van de contractuele accoorden zonder gelijktijdige bekrachtiging van de E.D.G., dan moet nochtans worden opgemerkt dat de Financiële Overeenkomst en de Overeenkomst betreffende de rechten en verplichtingen van de buitenlandse strijdkrachten blijkbaar niet van de inwerkingtreding van de E.D.G. te scheiden zijn.

In artikel 18 van de Financiële Overeenkomst wordt inderdaad bepaald, dat Duitsland met ingang van 10 Juni 1953 ophoudt, het onderhoud van de op zijn grondgebied gestationeerde Franse strijdkrachten te bekostigen. Bij dezelfde bepalingen wordt aan de Belgische strijdkrachten, met ingang van dezelfde datum, stilzwijgend het voordeel ontzegd van een rechtstreekse bijdrage van Duitsland.

In artikel 3 van de Financiële Overeenkomst, dat de vaststelling behelst van de wijze waarop de financiële bijdrage van Duitsland in de defensiekosten wordt berekend, wordt bepaald dat de strijdkrachten van de landen, die deel uitmaken van de E.D.G., op 30 Juni 1953 van het stelsel der rechtstreekse Duitse deelneming overgaan naar de onrechtstreekse deelneming door bemiddeling van de E.D.G.

De Overeenkomst betreffende de rechten en verplichtingen van de buitenlandse strijdkrachten is gebaseerd op hetzelfde beginsel, zoals blijkt uit de overgangsbepalingen, vervat in de artikelen 49 en 50 van deze Overeenkomst.

Op te merken valt nochtans dat, aangezien de E.D.G. nog niet in werking is getreden, Duitsland nog steeds onder het bezettingsstatuut leeft, en dat het bij de inwerkingtreding van de contractuele accoorden ongetwijfeld noodzakelijk zal zijn, een nieuwe datum vast te stellen ter vervanging van 30 Juni 1953.

SECTION XV. LES PROTOCOLES FRANÇAIS.

I. — INTRODUCTION.

114. Ces textes n'ayant pas été publiés avec le projet de loi, sont donnés en annexe au présent rapport.

II. — HISTORIQUE.

115. Le 6 janvier 1953, lors de son discours d'investiture, M. Mayer annonçait son projet de négocier des Protocoles interprétatifs au Traité de la C.E.D.

Le 11 février, M. Alphand, délégué français auprès du Comité intérimaire, remettait à ses collègues un premier projet de Protocoles.

La position de la Belgique, à cette occasion fut la suivante :

a) Le Traité devait être mis en vigueur tel qu'il avait été signé;

b) Le Gouvernement belge est prêt à comprendre les difficultés de ses partenaires et examinera, par conséquent, avec un esprit ouvert, le projet proposé; il est prêt à promouvoir une interprétation aussi large que possible du Traité;

c) Les textes nouveaux ne doivent cependant pas mettre en question l'équilibre du Traité. Ils doivent être une interprétation dans la ligne du Traité de sorte qu'il ne soit nécessaire d'en modifier ni le contenu ni le texte.

Le 24 mars, un nouveau projet de Protocoles fut présenté par le délégué français.

Jusqu'à présent, les Gouvernements n'ont pas encore eu l'occasion de signer ces textes sur lesquels ils ont donné leur accord de principe.

III. — NATURE.

116. Ces Protocoles ont été proposés par le Gouvernement français afin de parer surtout aux inconvénients résultant de la division des armées françaises en deux parties, la première devant entrer dans l'armée européenne, la seconde devant remplir des missions coloniales. Le Gouvernement français a fait valoir la guerre d'Indochine qui imposait la nécessité d'une interchangeabilité complète entre les contingents français de l'armée européenne et l'armée française demeurée nationale.

Ces dispositions particulières ont été, au cours des négociations, transformées en dispositions d'ordre général pour tous les membres de la C.E.D. et particulièrement pour ceux qui ont des obligations coloniales.

Ces Protocoles sont-ils interprétatifs ou sont-ils des amendements au Traité ?

Ce point a été très controversé au sein de votre Commission.

En réponse aux opinions émises par certains commissaires, le Gouvernement a défini sa position comme suit :

Les Protocoles français ne sont pas, comme les Protocoles militaire, financier, juridictionnel, relatifs au droit pénal, des documents complétant les dispositions du Traité. Ils prétendent donner une interprétation authentique de ces Traités eux-mêmes.

SECTIE XV. DE FRANSE PROTOCOLLEN.

I. — INLEIDING.

114. Daar deze teksten niet samen met het wetsontwerp werden gepubliceerd, worden ze als bijlage bij dit verslag gevoegd.

II. — HISTORISCH OVERZICHT.

115. Op 6 Januari 1953, in zijn investituur-rede kondigde de heer Mayer zijn voornemen aan te onderhandelen over protocollen ter verklaring van het E.D.G.-Verdrag.

Op 11 Februari verhandigde de heer Alphand, Frans afgevaardigde bij de Interim-Commissie, aan zijn collega's een eerste ontwerp van protocollen.

België nam bij die gelegenheid het volgende standpunt in :

a) Het Verdrag moet in werking treden zoals het is ondertekend;

b) De Belgische Regering is bereid rekening te houden met de moeilijkheden van zijn partners, en zal bijgevolg, met een ruim begrip, het voorgestelde ontwerp bestuderen; zij is bereid een zo ruim mogelijke interpretatie van het Verdrag te bevorderen;

c) De nieuwe teksten mogen echter het evenwichtig karakter van het Verdrag niet in het gedrang brengen. Ze moeten een verklaring vormen in overeenstemming met het Verdrag, zodat het niet nodig is de inhoud of de tekst er van te wijzigen.

Op 24 Maart werd een nieuw ontwerp van protocollen door de Franse afgevaardigde voorgedragen.

Tot dusver hebben de Regeringen nog niet de gelegenheid gehad deze teksten te ondertekenen, waaromtrent zij in beginsel hun instemming hebben betuigd.

III. — AARD.

116. Deze Protocollen werden door de Franse Regering inzonderheid voorgesteld om de bezwaren uit de weg te ruimen, die voortvloeien uit het feit dat de Franse legers in twee delen worden gesplitst : een deel dat in het Europees Leger moet worden opgenomen, en een ander deel, bestemd voor koloniale opdrachten. De Franse Regering heeft zich beroepen op de oorlog in Indo-China, die het noodzakelijk maakt dat de Franse contingenten van het Europees Leger en de nationaal-blijvende Franse troepen onderling volledig kunnen worden uitgewisseld.

Die bijzondere bepalingen werden in de loop van de onderhandelingen veranderd in bepalingen van algemene aard voor al de leden van de E.D.G., inzonderheid voor die, welke koloniale verplichtingen hebben.

Hebben deze Protocollen een verklarend karakter, of vormen ze amendementen op het Verdrag ?

Dit punt werd in uw Commissie zeer bestreden.

Als antwoord op de door sommige Commissieleden uitgebrachte meningen, heeft de Regering haar standpunt als volgt bepaald :

De Franse Protocollen zijn geen stukken ter aanvulling van de bepalingen van het Verdrag, zoals het Militair Protocol, het Financieel Protocol, het Protocol betreffende de Rechtspraak en het Protocol betreffende het Militaire Strafrecht. Zij zijn er op gericht, een authentieke verklaring van deze Verdragen zelf te geven.

L'article 127 du Traité précise quels sont les Protocoles qui doivent être soumis à l'approbation parlementaire. Il s'ensuit que les Protocoles français, simplement interprétatifs, ne doivent pas être soumis à cette approbation, ceci d'autant plus que ces documents ne font que donner des explications ou des commentaires plus détaillés du texte même du Traité.

IV. — OBJET.

117. Les questions qui font l'objet de ces Protocoles additionnels sont examinées dans les différentes parties de ce rapport.

In artikel 127 van het Verdrag wordt nader bepaald, welke protocollen aan de Parlementen ter goedkeuring dienen voorgelegd. Daaruit blijkt dat de Franse Protocollen die een louter verklarend karakter hebben, deze goedkeuring niet vergen, des te meer daar deze stukken slechts nadere uitleggingen of commentaar zijn van de tekst zelf van het Verdrag.

IV. — VOORWERP.

117. De kwesties, die het voorwerp van deze aanvullende protocollen uitmaken, werden in de verschillende delen van dit verslag nader bestudeerd.

TROISIÈME PARTIE

QUESTIONS ET RÉPONSES

La plupart des questions posées par les membres de la Commission spéciale ont été rencontrées dans l'exposé général. Quelques-unes de ces questions et les réponses qui leur ont été données sont reprises ici en raison de leur caractère détaillé.

Art. 6.

APPLICATION DU PRINCIPE DE NON-DISCRIMINATION.

QUESTION.

L'article 6 du Traité interdit toute discrimination entre les Etats membres. Il s'ensuit que l'Allemagne sera autorisée à créer un Ministère de la Défense Nationale. Ce point de vue est-il exact ?

RÉPONSE.

Le Protocole militaire prévoit qu'il existera un Ministre responsable des tâches demeurrées nationales dans chaque Etat membre (art. 8) (Recrutement, Mobilisation, etc.). Cependant, il va de soi que l'importance de ces Ministères nationaux sera extrêmement réduite. C'est ainsi que ces Ministères ne seront pas compétents dans le domaine opérationnel en ce qui concerne les forces de l'intérieur lorsque celles-ci se trouvent dans la zone des opérations.

Art. 10.

LES FORCES NATIONALES.

QUESTION.

Comment la Belgique pourra-t-elle à la fois faire face à ses obligations en Europe et dans ses territoires africains ?

RÉPONSE.

A cet égard, il faut voir comment se répartira le contingent belge sous le régime C.E.D.

Cette répartition se fera grosso modo comme suit :

1. Les forces C.E.D. placées sous le commandement de l'OTAN, c'est-à-dire les divisions opérationnelles et l'aviation tactique;

2. Les forces de statut C.E.D., mais nationalement homogènes, affectées à la défense intérieure.

En vertu d'une convention avec l'OTAN, cette deuxième catégorie de troupes sont — du point de vue opérationnel — placées sous commandement national par le SHAPE (cf. art. 18, § 3).

3. Les forces nationales proprement dites : les para-commandos, qui signent un acte de volontariat en vue de leur transfert éventuel au Congo.

En ce qui concerne le § 4 de l'article 10 du Traité, ses dispositions valent pour les unités navales « stationnaires » à l'embouchure du Congo et pour les escorteurs des forces océaniques.

DERDE DEEL

Vragen en antwoorden

De meeste vragen, die door de leden van de Bijzondere Commissie werden gesteld, werden reeds in de algemene uiteenzetting beantwoord. Enkele er van, en de antwoorden die er op werden gegeven, nemen wij wegens hun gedetailleerd karakter hierna over.

Art. 6.

TOEPASSING VAN HET BEGINSEL VAN NIET-DISCRIMINATIE.

VRAAG.

Artikel 6 van het Verdrag verbiedt elke discriminatie tussen de deelnemende Staten. Daaruit volgt dat Duitsland zal gemachtigd worden een Ministerie van Landsverdediging op te richten. Is dit standpunt juist ?

ANTWOORD.

Het Militair Protocol voorziet het bestaan van een Minister verantwoordelijk voor de nationaal gebleven taken in iedere deelnemende Staat (art. 8) (Werving, Mobilisatie, enz.). Het spreekt nochtans vanzelf, dat de belangrijkheid van deze Ministeries sterk zal verminderd worden. Deze Ministeries zullen trouwens geen enkele operationele rol hebben ten opzichte van de binnenlandse strijdkrachten wanneer deze zich in de operatie-zone bevinden.

Art. 10.

DE NATIONALE STRIDKRACHTEN.

VRAAG.

Hoe zal België tegelijk zijn verplichtingen kunnen nakomen in Europa en in zijn Afrikaanse gebiedsdelen ?

ANTWOORD.

In dit verband dient nagegaan, hoe het Belgisch contingent in het E.D.G.-stelsel zal onderverdeeld zijn.

Die onderverdeling ziet er grosso modo als volgt uit :

1. De E.D.G.-strijdkrachten, onder het bevel van de NATO geplaatst, namelijk : de operationele divisies en de tactische luchtmacht.

2. De strijdkrachten met E.D.G.-statuut, maar die homogeen nationaal blijven en bestemd zijn voor de binnenlandse verdediging.

Krachtens een overeenkomst met de NATO wordt deze tweede categorie troepen — uit operationeel oogpunt — door SHAPE onder nationaal bevel geplaatst (cfr. art. 18, § 3).

3. De eigenlijke nationale strijdkrachten : para-commando's, die een vrijwillige verbintenis ondertekenen met het oog op hun eventuele overplaatsing naar Congo.

De bepalingen van artikel 10, § 4, van het Verdrag gelden voor de vlooteenheden, die in de monding van de Congo-stroom « gestationneerd » zijn, en voor de escorte van de oceaanstrijdkrachten.

Quant aux démineurs fluviaux et côtiers belges, qui feront partie des forces C.E.D., ceux-ci sont mis en œuvre en vertu de conventions déjà conclues avec l'OTAN.

Art. 18.

LE COMMANDEMENT.

QUESTION N° 1.

Les états-majors nationaux.

Y aura-t-il un état-major général allemand ?

RÉPONSE.

Non, mais il peut y avoir des états-majors allemands limités en vertu des articles 6 et 7 du Protocole militaire.

QUESTION N° 2.

Le Commandement suprême.

L'article 18 du Traité dispose que les forces européennes « sont affectées au Commandant suprême compétent relevant de l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord, qui exerce à leur égard les pouvoirs et responsabilités qu'il détient en vertu de ses attributions ».

Or, si le Traité de l'Atlantique Nord prévoit un Conseil et un Comité de défense, on n'y trouve pas mention d'un Commandant suprême.

Le Ministre de la Défense Nationale voudrait-il indiquer à la Commission quelles sont les attributions du Commandant suprême et dans quel document elles sont consignées ?

RÉPONSE.

Le Traité de l'Atlantique Nord ne fait pas mention, en effet, de la fonction d'un Commandant suprême, pas plus du reste qu'il ne parle d'un Secrétaire général de l'OTAN ni d'un Conseil des représentants permanents.

Le Conseil et le Comité de Défense, dont l'institution était prévue dans le Traité, ont mis sur pied l'organisation OTAN nécessaire à la mise en application du Traité (voir art. 9 du Traité).

C'est ainsi qu'en septembre 1950 le Conseil chargea le Comité de Défense de lui recommander les mesures appropriées destinées à la mise sur pied d'une force unifiée (y compris l'organisation d'un Commandement suprême).

Quant aux attributions du Commandant suprême, elles comportent en ordre essentiel, en temps de guerre, la conduite générale des opérations dans les limites d'un théâtre bien défini.

Quant aux attributions en temps de paix, elles portent, en ordre principal, sur la préparation des plans, la mise en condition des forces, le contrôle du degré d'efficacité de ces dernières.

Les attributions du Commandement suprême ont été élargies dans le domaine de la logistique en vue de tirer le meilleur rendement de l'ensemble des ressources disponibles.

QUESTION N° 3.

Le Commandement suprême.

Comment est organisé le commandement des armées de l'Atlantique Nord ?

RÉPONSE.

Il va de soi que pour organiser une défense collective, il faut des « organes de coordination » qui pourront mettre en mouvement les forces armées.

Les principaux organes de l'OTAN sont :

1° Le Conseil de Ministres, qui établit la politique générale de l'OTAN;

Wat de Belgische stroom- en kustmijnvegers betreft, die deel uitmaken van de E.D.G.-strijdkrachten, zij worden aangewend krachtens reeds met de NATO gesloten overeenkomsten.

Art. 18.

DE BEVELVOERING.

VRAAG N° 1.

De nationale legerstaven.

Zal er een Duitse algemene legerstaf zijn ?

ANTWOORD.

Nee, maar er kunnen beperkte Duitse legerstaven tot stand komen, krachtens de artikelen 6 en 7 van het Militair Protocol.

VRAAG N° 2.

Het Oppercommando.

Artikel 18 van het Verdrag bepaalt dat de Europese strijdkrachten geplaatst worden onder de bevoegde, onder de NATO ressorterende Opperbevelhebber, die te hunnen opzichte de aan zijn functies verbonden bevoegdheden en verantwoordelijkheden uitoefent.

Doch zo het Noord-Atlantisch Verdrag wel een Raad en een Defensiecomité voorziet, wordt er geen Opperbevelhebber in vermeld.

Zou de Minister van Landsverdediging aan de Commissie willen zeggen welke de bevoegdheden van de Opperbevelhebber zijn en in welk document zij worden vermeld ?

ANTWOORD.

Het Noord-Atlantisch Verdrag vermeldt inderdaad de functie van Opperbevelhebber niet; het maakt trouwens evenmin gewag van een Secretaris-Generaal van de NATO, noch van een Raad der vaste vertegenwoordigers.

De Raad en het Defensiecomité, waarvan de oprichting voorzien werd door het Verdrag, hebben de NATO opgericht, noodzakelijk voor het in toepassing brengen van het Verdrag (zie art. 9 van het Verdrag).

In September 1950 gelaste de Raad aldus het Defensiecomité hem de gepaste maatregelen aan te bevelen, bestemd tot de oprichting van een geunifieerde strijdkracht (met inbegrip van de inrichting van een Oppercommando).

Wat de bevoegdheden van de Opperbevelhebber betreft omvatten zij, hoofdzakelijk in oorlogstijd, de algemene leiding van de krijgsvrichtingen binnen de grenzen van een wel bepaald terrein.

Wat de bevoegdheden in vredetijd betreft hebben zij, hoofdzakelijk betrekking op de voorbereiding der plannen, het in-orde-brengen der strijdkrachten, de controle van de graad van strijdvaardigheid van deze laatste.

De bevoegdheden van het Oppercommando werden uitgebreid op gebied van de logistiek ten einde het grootst mogelijk rendement te bekomen van de beschikbare hulpbronnen.

VRAAG N° 3.

Het Oppercommando.

Hoe is het bevel over de Noord-Atlantische legers georganiseerd ?

ANTWOORD.

Het spreekt vanzelf dat er, voor het tot stand komen van een gemeenschappelijke verdediging, « coördinatie-organen » nodig zijn, die de gewapende strijdkrachten in beweging kunnen brengen.

De voornaamste organen van de NATO zijn :

1° De Raad van Ministers, die de algemene politiek van de NATO vaststelt;

2° Le Comité de Défense, émanant du Conseil mais n'englobant que les Ministres de la Défense des pays membres;

3° Le Comité militaire ou Comité des chefs d'état-major, qui a créé lui-même un organe exécutif, c'est-à-dire :

4° Le « Standing Group » (comité permanent) composé de trois officiers généraux.

L'état-major de l'OTAN n'a pas de pouvoirs de décision en temps de paix, mais assure le commandement opérationnel en temps de guerre.

Par arrêté royal, un certain nombre d'unités belges ont été mises à la disposition de ce commandement.

QUESTION N° 4.

L'article 18 du Traité C.E.D. et l'article 68 de la Constitution.

Y a-t-il des exemples de délégation des pouvoirs militaires du Roi ?

RÉPONSE.

En 1831 : Léopold Ier à Liège. L'aide de camp du Roi est nommé Ministre et reste aux côtés du Roi.

En 1870 : Le commandement des forces d'observation dans le Luxembourg est confié au général Van der Smissen.

En 1914-1918 : Le roi Albert a le commandement de la zone de l'avant. Le Ministre a la direction de la zone de l'arrière.

Cependant, à cette époque, une autre pratique a été introduite : le Roi a pris personnellement le commandement en main, en vue de rendre l'action des forces armées aussi efficace que possible. A signaler qu'en 1913 le Gouvernement avait soumis au Roi un projet d'arrêté déléguant les pouvoirs militaires du Roi au général de Selliers de Moranville.

En 1940 : On avait prévu une délégation progressive des pouvoirs royaux, mais les événements n'ont pas permis de réaliser ces projets.

QUESTION N° 5.

Les rapports entre le Commandement suprême de l'OTAN et le Commissariat de la C.E.D. (voir aussi l'art. 77).

Comment est organisé le Commandement des forces C.E.D. en temps de paix et en temps de guerre ?

RÉPONSE.

Le SHAPE établira le plan d'utilisation des forces C.E.D., les plans d'implantation de ces forces, le passage de la zone de mobilisation à la zone d'opération, etc.

En rapport avec ce qui précède, il est utile de signaler que l'article 77 du Traité ne vise que l'implantation des forces C.E.D.

Par exemple, si on désire procéder à une autre répartition des troupes et opérer un regroupement des forces, et si on se heurte à des difficultés, il appartiendra au Conseil de statuer.

Cette divergence possible entre l'opinion du SHAPE et celle du Commissariat C.E.D. d'abord, du Conseil C.E.D. ensuite, provient du fait qu'en temps de paix, le SHAPE n'exerce pas de commandement, puisqu'il n'exerce que le commandement « opérationnel ».

On ne peut pas perdre de vue non plus qu'en vertu de l'article 18 du Traité C.E.D., le SHAPE aura, dans l'exercice de ses attributions toute autorité dans le cadre de l'Atlantique Nord et que cette autorité s'exercera aussi sur les divisions allemandes.

La réserve de l'article 77 ne s'applique qu'à l'implantation territoriale des troupes C.E.D. recommandée par le SHAPE, ce droit d'intervention du SHAPE constituant un des aspects spécifiquement politiques du pouvoir de recommandation du Commandement suprême.

Le Commissariat peut passer outre aux recommandations du SHAPE sur avis unanime du Conseil C.E.D.

Quant au § 2 de l'article 77, celui-ci se rapporte à un tout autre aspect.

En rapport avec ce qui précède, il convient également de signaler que le Conseil de Ministres peut donner des directives pour l'action du Commissariat, ce qui évitera des conflits dans le genre de ceux auxquels on vient de faire allusion.

2° Het Defensiecomité, dat uitgaat van de Raad, doch alleen de Ministers van Landsverdediging van de deelnemende landen omvat;

3° Het Militair Comité of Comité der Stafchefs, dat zelf een uitvoerend orgaan heeft opgericht, namelijk :

4° De « Standing Group » (vast comité), samengesteld uit drie opperofficieren.

De NATO-legerstaf bezit geen beslissingsbevoegdheid in vreedstijd, maar voert het operationeel bevel in oorlogstijd.

Bij Koninklijk besluit werden een aantal Belgische eenheden ter beschikking van dit commando gesteld.

VRAAG N° 4.

Artikel 18 van het E.D.G.-Verdrag en artikel 68 van de Grondwet.

Zijn er voorbeelden van delegatie van 's Konings militaire machten ?

ANTWOORD.

In 1831 : Leopold de Eerste te Luik. De vleugeladjudant des Konings wordt tot Minister benoemd, en blijft aan de zijde van de Vorst.

In 1870 : Het bevel over de observatiestrijdkrachten in Luxemburg wordt aan generaal Van der Smissen toevertrouwd.

In 1914-1918 : Koning Albert voert het bevel over de voorste zone; de Minister heeft de leiding van de achterste zone.

Te dien tijde werd echter nog een andere praktijk ingevoerd : de Koning nam persoonlijk het bevel waar, ten einde de actie van de gewapende strijdkrachten zo doeltreffend mogelijk te maken. Vermeldenswaard is het feit, dat de Regering in 1913 aan de Vorst een ontwerp-besluit had voorgelegd, waarbij de militaire machten van de Koning aan generaal de Selliers de Moranville werden overgedragen.

In 1940 : Een geleidelijke delegatie van 's Konings machten was voorzien, maar de gebeurtenissen hebben de verwezenlijking van die projecten verhinderd.

VRAAG N° 5.

De betrekkingen tussen het Opperbevel van de NATO en het Commissariaat van de E.D.G. (cf. ook art. 77).

Hoe is het bevel over de E.D.G.-strijdkrachten in vreedstijd en in oorlogstijd ingericht ?

ANTWOORD.

SHAPE maakt de plannen op voor de aanwending van de E.D.G.-strijdkrachten en voor de spreiding van die strijdkrachten, regelt de overgang van de mobilisatiezone naar de operatiezone, enz.

In verband met wat voorafgaat lijkt het nuttig te vermelden, dat bij artikel 77 van het Verdrag slechts de spreiding van de E.D.G.-strijdkrachten wordt beoogd.

Wil men, bij voorbeeld, de troepen op een andere wijze verdelen en de strijdkrachten hergroeperen, en stuit men daarbij op moeilijkheden, dan moet de Raad uitspraak doen.

Dergelijk meningsverschil tussen SHAPE aan de ene kant, en het E.D.G.-Commissariaat of de Raad van de E.D.G. aan de andere kant, wordt mogelijk gemaakt door het feit, dat SHAPE in vreedstijd het commando niet uitoefent, aangezien hij slechts het « operationeel » bevel voert.

Er mag evenmin uit het oog worden verloren dat SHAPE, krachtens artikel 18 van het E.D.G.-Verdrag, bij de uitoefening van zijn bevoegdheden over alle gezag zal beschikken in het kader van het Noord-Atlantisch Verdrag, en dat dit gezag zich ook over de Duitse divisies zal uitstrekken.

Het voorbehoud, gemaakt in artikel 77, is slechts toepasselijk op de territoriale spreiding van de E.D.G.-strijdkrachten, zoals ze door SHAPE wordt aanbevolen; dit interventie-recht van SHAPE vormt inderdaad een der bij uitstek politieke aspecten van het aanbevelingsrecht van het Opperbevel.

Het Commissariaat mag, op eenparig advies van de E.D.G.-Raad, over de aanbevelingen van SHAPE heenstappen.

§ 2 van artikel 77, van zijn kant, heeft betrekking op een ganz ander aspect.

In verband met wat voorafgaat dient eveneens te worden vermeld, dat de Raad van Ministers richtlijnen kan verstrekken met het oog op de actie van het Commissariaat, wat conflicten zal voorkomen in de aard van die, waarop hierboven werd gezinspeeld.

Art. 31 et 78.

LES OBLIGATIONS MILITAIRES.

QUESTION.

M. le Ministre a, plusieurs fois, attiré l'attention sur le fait que les obligations imposées par la C.E.D. ont déjà été appliquées par l'OTAN, entre autres des dispositions comme celles prévues aux articles 31 et 77 de la C.E.D.

M. le Ministre voudrait-il me dire sur quelles dispositions de Traité reposent ces obligations dans le cadre de l'OTAN ?

RÉPONSE.

1. Nos obligations militaires, pour ce qui concerne le volume et la nature des forces à affecter à la Défense commune, sont contractées au cours de réunions ministérielles du Conseil atlantique, où chaque pays s'engage sur un programme de forces à constituer dans le futur immédiat. Il s'agit donc d'engagements collectifs et réciproques des membres de l'OTAN. La plus récente mise à jour de ces engagements a eu lieu à l'occasion de la dernière réunion du Conseil de l'OTAN (avril 1953 à Paris).

2. La C.E.D. reprend, pour les pays faisant partie de l'OTAN, les mêmes obligations que celles qui avaient été contractées par ces pays envers l'OTAN en ce qui concerne le volume et la nature des forces.

3. Dans l'OTAN, il n'existe pas de réglementation comparable à celle dont fait état l'article 31.

Cette réglementation est donc bien particulière à la C.E.D.

Quant aux dispositions de l'article 77 relatives à l'implantation territoriale des forces, si elles n'existent pas dans l'OTAN sous une forme aussi précisée que dans la C.E.D., en fait elles sont appliquées à l'amiable entre le Commandement suprême et le pays intéressé.

Art. 31.

OCTROI DE GRADES.

QUESTION.

Comment concilier l'article 31 du Traité avec l'article 118 de la Constitution ?

Pour les nominations au grade de lieutenant général, il ne restera au Roi que de ratifier une décision prise par le Commissariat.

RÉPONSE.

Tous les grades, depuis celui de sous-lieutenant jusqu'à celui de général-major y compris, seront conférés par le Roi. Echappe seul à cette règle le grade de lieutenant général.

Etant donné que logiquement les divisions belges C.E.D. ne pourront être incorporées dans plus de deux corps d'armée C.E.D., la Belgique n'aura vraisemblablement jamais plus de deux lieutenants généraux C.E.D. C'est le Gouvernement belge qui présentera la liste des candidatures. Le Commissariat — sur avis conforme du Conseil statuant à l'unanimité — remettra les brevets de nomination. Par après, cette nomination sera confirmée à l'égard du droit belge par un arrêté royal de nomination pris sous la responsabilité du Ministre de la Défense Nationale, la nomination, par le Conseil C.E.D., étant une décision prise à l'unanimité.

En ce qui concerne la Constitutionnalité du Traité C.E.D. du point de vue de l'octroi des grades, l'on pourrait également faire valoir que, sous un angle strictement juridique, le problème semble facile à résoudre : le Roi confère les grades et assume le Commandement de l'armée belge. Or, dans la C.E.D. il est question d'une force européenne; par conséquent, les articles 68 (Commandement de l'armée) et 118 (Octroi des grades) de la Constitution ne sont pas applicables à cette force.

Quoi qu'il en soit, on ne peut perdre de vue que les principes en vigueur dans l'armée belge sont en fait, dans une large mesure, identiques à ceux qui — en vertu d'une disposition provisoire — vaudront dans la C.E.D. (art. 31, § 2).

Art. 31 en 78.

MILITAIRE VERPLICHTINGEN.

VRAAG.

De heer Minister heeft er herhaaldelijk op gewezen dat verplichtingen, door de E.D.G. opgelegd, reeds nageleefd werden in de NATO, o.m. regelingen zoals deze voorzien door artikel 31 en artikel 77 van de E.D.G.

Zou de heer Minister willen zeggen op welke verdragsbepalingen deze verplichtingen in het raam van de NATO berusten ?

ANTWOORD.

1. Onze militaire verplichtingen, wat betreft de omvang en de aard van de voor de Gemeenschappelijke Verdediging bestemde strijdkrachten, worden getroffen tijdens de ministeriële Vergaderingen van de Atlantische Raad, waar ieder land zich verbindt tot een programma van de in de onmiddellijke toekomst op te richten strijdkrachten. Het betreft dus gezamenlijke en wederzijdse verplichtingen van de leden van de NATO. Tijdens de laatste vergadering van de Raad NATO (April 1953 te Parijs) werden deze verplichtingen bijgewerkt.

2. De E.D.G. neemt, voor de landen die deel uitmaken van de NATO, dezelfde verplichtingen over als de NATO wat betreft de omvang en de aard van de strijdkrachten.

3. In de NATO bestaat er geen reglementering die kan vergeleken worden met deze die bestaat in artikel 31.

Deze reglementering is dus eigen aan de E.D.G.

Wat de beschikkingen van artikel 77 betreft aangaande de territoriale vestiging van deze strijdkrachten, alhoewel zij niet bestaan in de NATO in een zo nauwkeurig bepaalde vorm als in de E.D.G., worden zij feitelijk toegepast, bij minnelijke schikking, tussen het Opper-Commando en het belanghebbende land.

Art. 31.

VERLENEN VAN RANGEN.

VRAAG.

Hoe is artikel 31 van het Verdrag overeen te brengen met artikel 118 van de Grondwet ?

Voor de benoemingen tot de rang van luitenant-generaal zal de Koning nog enkel een door het Commissariaat genomen beslissing moeten bekrachtigen.

ANTWOORD.

Alle rangen, vanaf die van onderluitenant tot die van generaal-majoor inbegrepen, zullen door de Koning worden verleend. Alleen de rang van luitenant-generaal vormt een uitzondering op die regel.

Aangezien de Belgische E.D.G.-divisies, logisch gesproken, niet in meer dan twee E.D.G.-legerkorpsen kunnen worden ingelijfd, zal België waarschijnlijk nooit meer dan twee luitenant-generaals in de E.D.G. hebben. De lijst der kandidaten zal door de Belgische Regering worden voorgedragen. Het Commissariaat reikt de benoemingsbrevetten uit, op eensluidend advies van de Raad, die met eenparigheid van stemmen beslist. Achteraf wordt deze benoeming ten opzichte van het Belgische recht bevestigd bij een Koninklijk benoemingsbesluit, genomen onder de verantwoordelijkheid van de Minister van Landsverdediging, vermits de benoeming door de E.D.G.-Raad het gevolg is van een eenparige beslissing.

Wat het grondwettelijk aspect van het E.D.G.-Verdrag in verband met het verlenen van rangen aangaat, zou eveneens kunnen worden aangevoerd dat het probleem, strikt juridisch gezien, gemakkelijk op te lossen is : de Koning verleent de rangen in het Belgisch leger, en voert het bevel over het Belgisch leger. Welnu, in de E.D.G. is er sprake van Europese strijdkrachten; bijgevolg zijn de artikelen 68 (Bevel over het leger) en 118 (Verlenen van rangen) van de Grondwet niet op deze strijdkrachten toepasselijk.

Wat er ook van zij, er mag niet uit het oog worden verloren, dat de in het Belgisch leger geldende beginselen feitelijk, in ruime mate, dezelfde zijn als die, welke krachtens een voorlopige bepaling in de E.D.G. worden gehuldigd (art. 31, § 2).

Art. 38.

L'ÉTUDE DE LA CRÉATION D'UN VÉRITABLE
PARLEMENT EUROPÉEN.

QUESTION.

Pourquoi les Gouvernements des Six ont-ils chargé une Assemblée ad hoc de l'accomplissement de la tâche réservée à l'Assemblée commune de la C.E.D. par l'article 38 du Traité, sans se préoccuper de l'approbation préalable de ce Traité par les Parlements nationaux ?

RÉPONSE.

Les Gouvernements des Six n'ont nullement voulu anticiper sur l'action des Parlements nationaux, mais ils ont voulu gagner du temps. Cette préoccupation s'est révélée justifiée en présence des retards qu'a encourus l'approbation du Traité. D'ailleurs, l'Assemblée ad hoc n'a été qu'un Comité d'études.

Actuellement, les différents Parlements ont, officiellement, connaissance des textes élaborés par cette Assemblée.

Tous les documents ayant trait à la Communauté Politique Européenne (C.P.E.) seront, en temps opportun, communiqués aux Commissions compétentes du Parlement belge. Il y a du reste de sérieuses divergences de vues à propos de certains points du projet de Traité de la C.P.E.

Art. 33 à 38.

L'ASSEMBLÉE DE LA C.P.E. (COMMUNAUTÉ POLITIQUE
EUROPÉENNE).

QUESTION N° 1.

L'Assemblée de la C.P.E., que l'on a présentée au cours des discussions de la Commission spéciale comme la « véritable » Assemblée démocratique, qui se substituera un jour aux Assemblées spécialisées, disposera-t-elle de plus de pouvoirs que les Assemblées C.E.C.A. et C.E.D., ce qui suppose une révision quasi immédiate du Traité C.E.D. ?

Dans ces conditions, y a-t-il moyen de discuter le Traité C.E.D. sans discuter la question de l'autorité politique ?

RÉPONSE.

Le Traité C.E.D. pourra subsister, éventuellement, sans que la communauté politique soit réalisée; mais pas indéfiniment. En effet, l'armée doit servir une politique.

L'armée européenne est une partie intégrante de l'armée atlantique au sein de laquelle il existe déjà un haut degré d'intégration.

La politique de l'OTAN est déterminée par le Conseil du Pacte Atlantique.

Or, il est un fait que les Traités de l'OTAN et de la C.E.D. ne sont pas absolument concordants, notamment en ce qui concerne leur durée (pour l'OTAN il est prévu un terme de 20 ans, pour la C.E.D. un terme de 50 ans).

Puisque la C.E.D. est prévue pour un terme de 50 ans, il faut qu'elle dispose d'organes qui puissent éventuellement reprendre un jour les fonctions des organismes de l'OTAN.

L'article 38 a également été inséré à cette fin.

Le principal souci, lors de l'élaboration de la C.E.D., a été de laisser le dernier mot au Conseil de Ministres, c'est-à-dire aux Gouvernements nationaux appuyés sur les Parlements nationaux.

Eu égard aux éléments que l'on vient d'examiner, il aurait été incontestablement préférable de réaliser d'abord la Communauté politique, mais les événements ont forcé les pays intéressés à procéder de façon inverse.

Pourquoi donc, en définitive, a-t-on inséré l'article 38 ?

1. Parce que tous les pays membres acceptent l'idée de la Communauté politique;

2. En raison de la question de durée exposée ci-dessus;

Art. 38.

DE STUDIE MET HET OOG OP DE OPRICHTING
VAN EEN WERKELIJK EUROPEES PARLEMENT.

VRAAG.

Waarom hebben de Regeringen der Zes een Vergadering ad hoc belast met een taak, die door artikel 38 van het Verdrag aan de Gemeenschappelijke Vergadering van de E.D.G. wordt toevertrouwd, zulks zonder zich te bekommeren om de voorafgaande goedkeuring van dit Verdrag door de nationale Parlementen ?

ANTWOORD.

Het lag geenszins in de bedoeling van de Regeringen der Zes, voortuit te lopen op de beslissing van de nationale Parlementen; zij wensten slechts tijd te winnen. Deze bezorgdheid is gewettigd gebleken, gezien de verdragen die zich voordoen bij de goedkeuring van het Verdrag. Trouwens, de Vergadering ad hoc was slechts een Studiecommissie.

Thans hebben de verschillende Parlementen officieus kennis gekregen van de door deze Vergadering uitgewerkte teksten.

Alle stukken, die betrekking hebben op de Europese Politieke Gemeenschap, zullen te gelegener tijd aan de bevoegde Commissies van het Belgisch Parlement worden medegedeeld. Er bestaan overigens ernstige meningsverschillen aangaande sommige punten van het ontwerp-Verdrag tot oprichting van de E.P.G.

Art. 33 tot 38.

DE VERGADERING VAN DE E.P.G. (EUROPESE
POLITIEKE GEMEENSCHAP).

VRAAG N° 1.

Zal de Vergadering van de E.P.G. die in de loop van de besprekingen in de Bijzondere Commissie werd voorgesteld als de « werkelijke » democratische Vergadering, en die vroeg of laat de plaats zal innemen van de gespecialiseerde Vergaderingen, over meer machten beschikken dan de Vergaderingen van de E.G.K.S. en van de E.D.G., wat een haast onmiddellijke herziening van het E.D.G.-Verdrag onderstelt ?

Is het in die omstandigheden mogelijk het E.D.G.-Verdrag te bespreken, zonder tegelijk ook de kwestie van het politiek gezag aan te vatten ?

ANTWOORD.

Het E.D.G.-Verdrag kan eventueel blijven bestaan, zonder dat een Politieke Gemeenschap wordt tot stand gebracht; maar niet voor onbepaalde tijd. Het leger moet immers in dienst staan van een politiek.

Het Europees leger is een wezenlijk deel van het Atlantisch leger, dat reeds in ruime mate geïntegreerd is.

De politiek van de NATO wordt bepaald door de Raad van het Atlantisch Pact.

Welnu, het is een feit dat het NATO-Verdrag en het E.D.G.-Verdrag niet volledig met elkaar overeenstemmen, o.m. wat betreft hun duur (voor de NATO wordt een termijn van 20 jaar voorzien, voor de E.D.G. een termijn van 50 jaar).

Vermits voor de E.D.G. een termijn van 50 jaar is vastgesteld, moet zij over organen beschikken die eventueel in staat zijn, vroeg of laat de functies van de NATO-organismen over te nemen.

Artikel 38 werd eveneens met dit doel ingelast.

Bij het uitwerken van de E.D.G. was het de voornaamste bekommernis, het laatste woord te laten aan de Raad van Ministers, d.w.z. aan de nationale Regeringen, steunend op de nationale Parlementen.

Gelet op de hierboven aangehaalde elementen, zou het onbetwistbaar de voorkeur verdienen eerst de Politieke Gemeenschap tot stand te brengen, maar de gebeurtenissen hebben de betrokken landen er toe gedwongen de volgorde om te keren.

Waarom werd dan, ten slotte, artikel 38 ingelast ?

1. Omdat alle deelnemende landen het denkbeeld van een Politieke Gemeenschap aanvaardden;

2. Wegens de hierboven uiteengezette kwestie in verband met de duur;

3. En raison du fait que si l'intérêt de l'Europe exige qu'une Communauté économique et politique soit réalisée, ce même intérêt commande une intégration analogue dans le domaine militaire.

Cependant, ce serait par trop simpliste de parler de l'Assemblée de la C.E.D. comme d'une « fausse assemblée », expression que l'on a entendue plus d'une fois.

Cette Assemblée est en effet un corps constitué, disposant de pouvoirs réels, fussent-ils limités. Dire que les représentants de cette Assemblée n'ont pas de pouvoirs, c'est passer trop vite sur les Parlements et les Etats dont ils détiennent leur mandat.

QUESTION N° 2.

Le Traité C.E.D. enlève des pouvoirs considérables aux Parlements nationaux sans les transférer à un Parlement international. Les Parlementaires voient leurs droits diminués. Il y a contradiction lorsqu'on prétend, d'une part, que le Plan Schuman ne peut vivre sans la C.P.E., alors qu'on n'a pas songé à y insérer les dispositions de l'article 38 du Traité de la C.E.D.; d'autre part, que le Traité C.E.D. peut subsister sans la C.P.E., alors qu'on y a prévu une procédure permettant soi-disant à ce Traité d'atteindre son échéance.

D'autre part, que signifient certaines déclarations selon lesquelles « le Conseil des Ministres de l'OTAN fait la politique de l'Atlantique Nord » ?

En vertu de quel texte ce Conseil dispose-t-il de ce pouvoir ?

On dit que le commandement de l'armée belge a été confié au SHAPE. Mais quand le Parlement a-t-il transféré le commandement de l'armée belge au commandement en chef du SHAPE ? L'OTAN a pris un développement administratif énorme; certaines pratiques se sont créées : comment peut-on concilier tout cela avec la Constitution ?

RÉPONSE.

Les Assemblées de la C.E.D. et de la C.E.C.A. sont certes de réelles Assemblées. Elles agissent en nom collectif, ont un président, un bureau, des pouvoirs, etc...

Mais il ne peut y avoir de confusion entre ces Assemblées et une véritable Assemblée parlementaire.

Les membres des Assemblées C.E.C.A. et C.E.D. ne représentent ni les Gouvernements ni les Parlements; ils ne font qu'émettre un avis à titre personnel, et ne disposent pas non plus d'un véritable mandat qu'ils détiendraient du corps électoral. Ils sont investis des seuls pouvoirs que leur accorde le Traité qui en constitue la source unique. Seuls les Ministres peuvent donc engager leurs pays respectifs.

Cette formule a été acceptée par le Gouvernement belge sur base de l'interprétation de la Constitution déjà admise par le passé (S.D.N., O.N.U., etc.).

Lorsqu'il y aura une Assemblée élue directement, les membres disposeront de pouvoirs propres, qui ne découleront plus d'un Traité mais de la source de la démocratie même, c'est-à-dire du corps électoral.

C'est pourquoi la Belgique ne peut adhérer à une C.P.E. sans révision constitutionnelle.

Le Plan Schuman pourra-t-il subsister sans la C.P.E. ?

Il se peut que non, pour des motifs d'ordre économique.

Il y aura des limites de fait, comme par exemple le problème monétaire.

Il faut aller plus loin dans la voie de l'intégration économique si l'on veut créer une œuvre européenne durable, et cela par une formule nouvelle : la C.P.E.

C'est pourquoi le Gouvernement lie d'une façon absolue la création de la C.P.E. à celle d'une Communauté économique.

Sur cette formule, les Six se sont engagés en principe par l'insertion de l'article 38 qui vise à créer une « véritable » Assemblée européenne.

C'est également pourquoi l'idée de la création de l'Europe par fractions est de plus en plus abandonnée.

En ce qui concerne la C.E.D., son but peut être atteint dans le cadre du Traité, qui trouve son complément dans le Pacte de l'Atlantique Nord.

Quant aux pratiques dont on a fait reproche à l'OTAN, celles-ci ont été admises sous l'empire de la nécessité à l'unanimité des pays membres, mais elles restent strictement dans la ligne établie par le Traité.

3. Wegens het feit dat, waar in het belang van Europa een Economische en Politieke Gemeenschap noodzakelijk is, hetzelfde belang een gelijkaardige integratie op militair gebied vereist.

Het zou echter al te simplistisch zijn de Vergadering van de E.D.G. te betitelen als een « pseudo-vergadering », uitdrukking die meer dan eens werd gebezigd.

Deze Vergadering is in feite een gesteld lichaam, beschikkend over weliswaar beperkte, maar niettemin reële machten. Beweren dat de vertegenwoordigers van die Vergadering over geen machten beschikken, betekent de Parlementen en de Staten, waarvan zij hun mandaat hebben ontvangen, al te licht over het hoofd zien.

VRAAG N° 2.

Bij het E.D.G.-Verdrag worden aan de nationale Parlementen belangrijke machten ontnomen, zonder dat zij op een internationaal Parlement worden overgedragen. De rechten van de Parlementsleden worden beknopt. Er ligt tegenspraak in, aan de ene kant te beweren dat het Plan-Schuman niet kan leven zonder de E.P.G., terwijl men er niet aan gedacht heeft er de bepalingen van artikel 38 van het E.D.G.-Verdrag in te lassen, en aan de andere kant te verklaren dat het E.D.G.-Verdrag wel kan blijven bestaan zonder de E.P.G., terwijl er een procedure werd in vastgesteld, die zeggend nodig is opdat dit Verdrag zijn eindterm zou kunnen bereiken.

Wat betekenen overigens sommige verklaringen, volgens welke « de Raad van Ministers van de NATO de politiek van het Noord-Atlantisch Verdrag bepaalt » ?

Krachtens welke tekst beschikt die Raad over dergelijke bevoegdheid ?

Er wordt beweerd dat het bevel over het Belgisch leger aan SHAPE werd toevertrouwd. Maar wanneer heeft het Parlement het bevel over het Belgisch leger aan het Oppercommando van SHAPE overgedragen ? De NATO heeft in administratief opzicht een geweldige uitbreiding genomen; bepaalde praktijken werden in het leven geroepen : hoe is dit alles overeen te brengen met de Grondwet ?

ANTWOORD.

De Vergaderingen van de E.D.G. en van de E.G.K.S. zijn ongetwijfeld echte Vergaderingen. Zij handelen in gemeenschappelijke naam, hebben een voorzitter, een bureau, machten, enz.

Maar die Vergaderingen mogen niet verward worden met werkelijke parlementaire Vergaderingen.

De leden van de E.G.K.S. en E.D.G.-Vergaderingen vertegenwoordigen noch de Regeringen, noch de Parlementen; zij brengen slechts in persoonlijke naam adviezen uit, en beschikken trouwens over geen werkelijk mandaat, dat hun door een kiezerskorps zou zijn verleend. Zij bezitten uitsluitend de machten, die hun worden toegekend door het Verdrag, dat de enige bron er van is. Alleen de Ministers kunnen dus hun respectieve landen binden.

Deze formule werd door de Belgische Regering aanvaard, op grondslag van de reeds vroeger aangenomen interpretatie van de Grondwet (Volkenbond, O.V.N., enz.).

Wanneer er een rechtstreeks verkozen Vergadering zal zijn, zullen de leden over eigen machten beschikken, die niet meer hun oorsprong vinden in een Verdrag, maar in de basis zelf van de democratie, namelijk in het kiezerskorps.

Daarom kan België niet zonder Grondwetsherziening toetreden tot een E.P.G.

Kan het Plan-Schuman blijven voortbestaan zonder de E.P.G. ?

Misschien niet, om redenen van economische aard.

Er zullen feitelijke grenzen zijn, zoals bij voorbeeld de kwestie der valuta.

Wil men met het tot stand brengen van Europa duurzaam werk verrichten, dan moet men verder gaan op de weg naar de economische integratie, en wel door middel van een nieuwe formule : de E.P.G.

Daarom wil de Regering volstrekt, dat de oprichting van de E.P.G. zou gepaard gaan met het tot stand komen van een Economische Gemeenschap.

Daartoe hebben de Zes zich in beginsel verbonden door de inlassing van artikel 38, waarbij de oprichting van een « werkelijke » Europese Vergadering wordt beoogd.

Daarom ook wordt meer en meer afgezien van het denkbeeld, Europa bij gedeelten tot stand te brengen.

Wat de E.D.G. betreft, haar doel kan bereikt worden in het kader van het Verdrag, dat zijn complement vindt in het Noord-Atlantisch Pact.

Ten slotte werden de praktijken, die de NATO worden aangewreven, onder de druk der noodwendigheden door de deelnemende Landen eenparig aangenomen; zij gaan echter in geen deele de bepalingen van het Verdrag te buiten.

Art. 43bis et 78bis.

LE PREMIER ÉCHELON DES FORCES C.E.D.

QUESTION N° 2.

Les articles 43bis et 78bis du Traité parlent de « la constitution du premier échelon des forces ». Que signifie cette expression ? Le Protocole additionnel à l'article 43bis fait mention de l'Accord militaire (l'Accord militaire complète...).

De quel accord s'agit-il ?

RÉPONSE.

Il s'agit d'un accord « Très secret » qui reprend, dans le cadre des accords de Lisbonne, le détail des forces que chaque pays a admis de mettre sur pied. Le premier échelon serait éventuellement celui à constituer d'ici à 1954.

Art. 43.

LES MAJORITÉS QUALIFIÉES.

QUESTION.

Les dispositions de l'article 43 ne consacrent-elles pas une inégalité, que le Gouvernement refuse d'admettre en ce qui concerne la C.P.E. ?

RÉPONSE.

Le motif des pondérations prévues à l'article 43 réside dans le fait qu'il ne pouvait être question de mettre le Pouvoir législatif, c'est-à-dire le pouvoir final, entre les mains :

— du Commissariat, qui est une technocratie ayant des pouvoirs d'administration; qui est théoriquement responsable devant l'Assemblée mais ne pourra pratiquement jamais être renversé;

— de l'Assemblée, qui n'est pas une Assemblée délibérante ayant des pouvoirs propres; qui ne dispose pas de pouvoirs de décision positifs.

Le pouvoir de décision final devait donc être réservé au Conseil des Ministres.

Cette formule a été inspirée par les pratiques de l'OTAN, dans lesquelles cependant on se heurte à la règle générale de l'unanimité.

L'abolition de cette règle dans un certain nombre de cas, à laquelle il a été procédé dans le Traité C.E.D., signifie un pas de plus dans la voie de la domination des États nationaux par les nécessités du bien commun de la Communauté tout entière.

Toutefois, dans les matières qui touchent à l'essence même de chaque État, on a veillé à ce qu'aucun État ne pourrait être contraint à subir des décisions qu'il jugerait contraires à ses intérêts vitaux. Aussi, ces décisions devront-elles être prises à l'unanimité.

Ces cas ne sont pas très nombreux, mais essentiels.

Dans d'autres cas importants, on a retenu les majorités qualifiées que l'on retrouve à l'article 43.

Art. 68.

QUESTION N° 1.

L'efficacité de l'armée européenne.

L'article 68 du Traité précise que « Ces unités de base sont aussi légères que le permet le principe d'efficacité. Elles sont déchargées au maximum des fonctions logistiques... ».

Or :

a) Le Maréchal Juin a exprimé récemment des réserves importantes, déclarant notamment que :

— le Traité était l'œuvre de juristes plutôt que de chefs militaires;

— qu'il n'était pas immédiatement applicable sans correctifs et amendements;

Art. 43bis en 78bis.

HET EERSTE CONTINGENT DER E.D.G.-STRIJDKRACHTEN.

VRAAG N° 2.

Artikelen 43bis en 78bis van het Verdrag spreken van de « opbouw van het eerste contingent strijdkrachten ». Wat is de betekenis van deze uitdrukking ? Het Additioneel Protocol betreffende artikel 43bis maakt gewag van het Militair Accoord.

Welk accoord wordt hiërmede bedoeld ?

ANTWOORD.

Het gaat over een accoord « Zeer geheim » dat, in het kader van de accoorden van Lissabon, de omstandige opgave bevat van de strijdkrachten, welke ieder land aanvaardde op de been te brengen. Het eerste contingent zou waarschijnlijk dit zijn dat van nu tot 1954 moet gevormd worden.

Art. 43.

GEQUALIFICEERDE MEERDERHEID.

VRAAG.

Wordt bij de bepalingen van artikel 43 geen ongelijkheid geschapen, die de Regering weigert te aanvaarden met betrekking tot de E.D.G. ?

ANTWOORD.

De reden voor het bij artikel 43 vastgesteld evenwicht ligt in het feit, dat er geen sprake kon van zijn de Wetgevende Macht, d.w.z. de uiteindelijke macht, in handen te geven :

— van het Commissariat, dat een technocratie is met administratieve bevoegdheden; dat theoretisch verantwoordelijk is tegenover de Vergadering, maar praktisch nooit ten val kan worden gebracht.

— van de Vergadering, die geen beraadslagende Vergadering is met eigen machten; die niet over positieve beslissingsbevoegdheid beschikt.

De eindbeslissingsbevoegdheid moest dus voorbehouden worden aan de Raad van Ministers.

Die formule werd ingegeven door de gebruiken van de NATO, waarbij men echter stuit op de algemene regel van de eenparigheid.

Het afschaffen van die regel in een zeker aantal gevallen, zoals in het E.D.G.-Verdrag wordt gedaan, betekent een stap verder naar het overwicht van het gemeenschappelijk belang der Gemeenschap op dat van de nationale Staten.

Bij de aangelegenheden, die het wezen zelf van elke Staat raken, werd er nochtans zorg voor gedragen dat aan geen enkele Staat tegen zijn wil beslissingen konden worden opgelegd, die hij strijdig acht met zijn levensbelangen. Die beslissingen moeten dan ook met eenparigheid van stemmen worden genomen.

Die gevallen zijn niet zeer talrijk, maar van essentieel belang.

In andere belangrijke gevallen werd de gequalificeerde meerderheid gehandhaafd, die men in artikel 43 terugvindt.

Art. 68.

VRAAG N° 1.

Doeltreffendheid van het Europees leger.

Artikel 68 van het Verdrag vermeldt : « Deze basiseenheden zijn, wat sterkte betreft, zo beperkt als de doeltreffendheid toelaat. Zij worden tot het uiterste van logistieke taken ontlast... ».

Doch :

a) Maarschalk Juin maakte onlangs een belangrijk voorbehoud; en verklaarde namelijk

— dat het Verdrag het werk was van rechtsgeleerden eerder dan van militaire chefs;

— dat het niet onmiddellijk toepasselijk was, zonder verbeteringen en amendementen;

— qu'il entraînait une redoutable transition, faite d'un bouleversement et d'une désorganisation des forces françaises;

— etc.

b) A l'Assemblée nationale française, lors de la discussion du budget de la Défense Nationale, un ancien Ministre, M. Max Lejeune, a critiqué la lourdeur relative des forces « logistiques » par rapport aux forces de couverture.

Dans quelle mesure ces critiques sont-elles fondées des points de vue technique et efficacité ?

Les impératifs techniques n'ont-ils pas été sacrifiés aux soucis et mobiles politiques ?

L'importance relative des unités de soutien et logistiques n'entraîne-t-elle pas une lourdeur excessive du mécanisme militaire et une trop forte consommation d'hommes au détriment des unités de combat ?

RÉPONSE.

a) Contrairement à ce qu'aurait pu avancer le Maréchal Juin, les parties exclusivement militaires du Traité ont été élaborées par des militaires, et l'on peut affirmer que l'équipe française y a joué un rôle déterminant.

Il est, par ailleurs, évident que dans tous les pays il n'y a pas unanimité d'appréciation des militaires sur le Traité.

L'article 6 du *Protocole militaire* a d'ailleurs prévu les conditions dans lesquelles les opérations de mise sur pied des contingents devraient être conduites, en vue d'éviter toute diminution d'efficacité.

En ce qui concerne le transfert du contingent belge à la C.E.D., on peut espérer qu'il se fera sans heurts, étant donnée la similitude de l'organisation détaillée de nos forces et de celle prévue pour les contingents de la C.E.D.

b) Pour répondre à l'objection de M. Max Lejeune, il s'indique d'établir tout d'abord une comparaison entre nos grandes unités actuelles et celles des forces européennes sous le rapport de leurs effectifs.

	Actuellement.	Forces C.E.D.
Division d'infanterie	17,800	15,600
Division blindée	15,500	14,600
Corps d'armée		
Armée	237,000 (1)	277,600 (1)
Communications		
Ce qui donne pour la tranche divisionnaire	37,000	38,500

Il est donc exact que les effectifs des groupements d'infanterie et blindés sont en diminution, à concurrence de :

2,200 hommes au groupement d'infanterie;
900 hommes au groupement blindé.

Cet allègement des unités de combat est précisément une des garanties qu'offre le Traité contre le danger de sécession d'un groupement. Les services et l'organisation logistique ont été, dans la mesure du possible, réduits dans les groupements homogènes et reportés sur les formations intégrées.

En conclusion, on peut affirmer que les impératifs techniques n'ont pas été systématiquement sacrifiés aux soucis et mobiles politiques, et que l'efficacité et le potentiel des unités de combat, considérées dans leur ensemble, conservent une valeur acceptable.

QUESTION N° 2.

La liaison des éléments intégrés.

On a dit que la liaison des unités divisionnaires et des corps logistiques subsisterait en temps de guerre, dans le cadre de l'OTAN, telle qu'elle est prévue pour le temps de paix dans le cadre de la C.E.D.

Cette décision a-t-elle fait l'objet d'une convention écrite ?

RÉPONSE.

La liaison entre les groupements de base et les formations de support logistique s'effectuera, en temps de guerre, dans le cadre de l'OTAN.

Cette disposition résulte des prescriptions du § 2 de l'article 18 du Traité, relatives aux pouvoirs du Commandant suprême de l'OTAN en temps de guerre.

(1) Sur la base d'une armée de douze groupements articulés en trois corps d'armée.

— dat het een gevaarlijke overgang medebracht, voortspruitend uit een ommekeer en een ontwrichting van de Franse strijdkrachten;

— enz.

b) Bij de Franse Nationale Vergadering, ter gelegenheid van de bespreking van de begroting van Landsverdediging, critiseerde een oud-Minister, de heer Max Lejeune, de betrekkelijke logheid der « logistieke » krachten in verhouding met de dekkingsstrijdkrachten.

In hoever zijn deze critieken gegrond, uit technisch oogpunt en in zake doeltreffendheid ?

Werden de technische vereisten niet om politieke beweegredenen over het hoofd gezien ?

Zal de betrekkelijke omvang van de steun- en logistieke eenheden geen buitensmatige logheid van het militair mechanisme medebrengen, en eveneens een te groot verbruik aan manschappen ten nadele van de strideenheden ?

ANTWOORD.

a) In tegenstelling met hetgeen maarschalk Juin heeft kunnen beweren werden de uitsluitend militaire gedeelten van het Verdrag opgesteld door militairen, en men kan zeggen dat de Franse ploeg er een beslissende rol in gespeeld heeft.

Het is klaarblijkelijk dat in alle landen onder de militairen geen eensgezindheid bestaat inzake de opvatting van het Verdrag.

Artikel 6 van het *Militair Protocol* heeft trouwens de voorwaarden voorzien waarin de operaties tot vorming van de contingenten zouden moeten geleid worden, ten einde elke vermindering van doeltreffendheid te vermijden.

Wat betreft de overgang van het Belgisch contingent naar de E.D.G., mag men hopen dat dit zonder moeilijkheden zal gebeuren, gezien de gelijkaardigheid van de gedetailleerde organisatie van onze strijdkrachten met deze voorzien voor de contingenten van de E.D.G.

b) Om de opwerping van de heer Max Lejeune te beantwoorden, moet men eerst en vooral een vergelijking maken tussen onze huidige grote eenheden en deze van de Europese strijdkrachten, uit het oogpunt van hun effectieven.

	Thans.	E.D.G.- Strijdkrachten
Infanteriedivisie	17,800	15,600
Gepantserde divisie	15,500	14,600
Legerkorps		
Leger	237,000 (1)	277,600 (1)
Verbindingen		
Wat voor de divisie betekent	37,000	38,500

Het is dus juist dat de effectieven van de infanterie- en gepantserde divisies minder groot zijn, ten belope van :

2,200 manschappen in de infanterie divisie;
900 manschappen voor de gepantserde divisie.

Deze vermindering van de strideenheden is juist een der waarborgen die het Verdrag biedt tegen het gevaar van terugtrekking van een groepering. De diensten en de logistieke organisatie werden in de mate van het mogelijke verminderd in de *homogene* groeperingen en overgebracht naar de *geïntegreerde* formaties.

Ten slotte kan men beweren dat de technische vereisten niet stelselmatig verwaarloosd werden om politieke beweegredenen en dat de doeltreffendheid en het potentieel der strideenheden, beschouwd in hun geheel, een aanneembare waarde behouden.

VRAAG N° 2.

De verbinding tussen de geïntegreerde elementen.

Er werd verklaard, dat de verbinding tussen de divisie-eenheden en de logistieke korpsen in oorlogstijd zou blijven bestaan in het kader van de NATO, zoals zij in vredetijd voorzien is in het kader van de E.D.G.

Maakte deze beslissing het voorwerp uit van een geschreven overeenkomst ?

ANTWOORD.

De verbinding tussen de divisies en de logistieke steuneenheden zal, in oorlogstijd, geschieden in het kader van de NATO.

Deze schikking vloeit voort uit de voorschriften van § 2 van artikel 18 van het Verdrag, betreffende het gezag van de Opperbevelhebber van de NATO in oorlogstijd.

(1) Op basis van een leger van twaalf groeperingen, onderverdeeld in drie legerkorpsen.

Il n'existe pas d'autre convention écrite, mais il importe de souligner que le principe de la dépendance optimum des groupements de base, par rapport à une organisation logistique à caractère intégré le plus accentué possible, constitue une donnée fondamentale de l'organisation de la C.E.D.

QUESTION N° 3.

Le degré d'intégration des forces C.E.D. et le sort de l'intégration spéciale des forces anglo-belges.

a) Intégration : M. le Ministre voudrait-il me préciser l'intégration dans le sein de l'OTAN, pour pouvoir comparer avec l'intégration proposée à la C.E.D. ?

b) La Belgique sera-t-elle autorisée, du moins aussi longtemps que la C.E.D. n'est pas organisée définitivement, à conserver l'intégration spéciale avec les armées britanniques, sur la base de l'article 68, § 3 ?

RÉPONSE.

a) Dans l'OTAN, l'intégration n'a pas la même signification que dans la C.E.D. Dans l'OTAN, les forces nationales conservent leur autonomie jusqu'à l'échelon le plus élevé. Elles peuvent être juxtaposées pour former les armées ou des groupes d'armées alliées. C'est ainsi que les forces belges OTAN font partie, avec les Néerlandais et les Britanniques, du groupe d'armées Nord. Seuls les hauts états-majors sont intégrés au vrai sens du mot.

Par contre, à l'intérieur de la C.E.D., l'intégration a été recherchée au niveau le plus bas compatible avec un rendement acceptable des unités. C'est ainsi que les corps d'armée seront composés :

- de divisions de deux nationalités;
- de services et troupes d'appui intégrées à un niveau inférieur à celui du corps d'armée.

b) Aussi longtemps que la C.E.D. ne sera pas constituée, la situation présente de nos forces, en rapport avec les forces britanniques, n'a pas de raison d'être modifiée.

Le § 3 de l'article 68 du Traité offre une possibilité et non un droit. Dans l'état actuel des travaux, on ne peut que présumer de la figure définitive que prendront les forces européennes intégrées.

Art. 73.

TEMPS DE SERVICE ET RECRUTEMENT.

QUESTION N° 1.

1. L'article 72 du Traité prévoit un temps de service uniforme, ce qui est assez logique dans une armée intégrée.

Il n'en va pas de même en ce qui concerne le recrutement. L'article 73 du Traité et les articles 12 et 13 du Protocole militaire laissent en vigueur, dans leur éventuelle diversité, les dispositions spéciales des lois de milice des Etats membres.

(Art. 12 du Protocole militaire, alinéa 1 : « ... sauf exception: résultant de dispositions spéciales établies dans les constitutions et les lois des Etats membres »).

Article 13 du Protocole militaire, alinéa 3 : « des sursis peuvent être accordés ... pour des raisons sociales, économiques et professionnelles propres à chaque Etat membre ... »).

Question :

Est-il concevable que, dans une armée intégrée, des législations différentes régissent l'incorporation et les obligations militaires réelles des jeunes gens appelés à servir ensemble et, peut-être à combattre ensemble ?

Cette différenciation porte entrave à la culture d'un esprit européen sans lequel il n'est ni unification européenne ni conscience d'une communauté de sort et d'idées à défendre !

2. L'article 12 du Protocole militaire prévoit, en son alinéa 5 que :

« Dans le cas où les effectifs révisés sont supérieurs aux besoins des forces armées, la réduction nécessaire est obtenue par des exemptions basées sur des considérations sociales, économiques et professionnelles propres à chaque Etat membre sans qu'il puisse être porté atteinte à la valeur militaire des contingents. »

(Ceci rappelle curieusement l'art. 57 de notre ancienne loi de milice !)

Question :

Comment cette clause est-elle vraiment et sagement applicable si les apports en recrues des six pays sont influencés par des dispositions de

Et bestaat geen andere geschreven overeenkomst, maar er dient aangestipt te worden dat het principe van de optimum afhankelijkheid van de divisies — in verhouding met een tot het uiterst geïntegreerde logistieke organisatie — een fundamenteel gegeven is van de organisatie van de E.D.G.

VRAAG N° 3.

De graad van integratie der E.D.G.-strijdkrachten en het lot van de speciale integratie der Brits-Belgische strijdkrachten.

a) Integratie : Zou de heer Minister de integratie in de schoot van NATO willen toelichten, tot betere vergelijking met de voorgenomen E.D.G.-integratie ?

b) Zal het België toegelaten zijn, ten minste tot zolang de E.D.G. niet vast georganiseerd is, de speciale inschakeling met de Britse legers te handhaven, en wel op grond van artikel 68, § 3 ?

ANTWOORD.

a) In de NATO heeft de integratie niet dezelfde betekenis als in de E.D.G. In de NATO behouden de nationale strijdkrachten hun autonomie tot op de hoogste sport. Zij kunnen naast elkaar geplaatst worden om de geallieerde legers of legergroepen te vormen. Zo komt het dat de Belgische NATO-strijdkrachten deel uitmaken, met de Nederlandse en de Britse, van de Noordelijke legergroep. Alleen de hoge legerstaven zijn geïntegreerd in de ware zin van het woord.

Integendeel wordt de integratie, in de E.D.G., gezocht op het laagste peil dat verenigbaar is met een aannemelijk rendement der eenheden. Zo zullen de legerkorpsen bestaan uit :

- divisies van twee nationaliteiten;
- diensten en steuntroepen geïntegreerd op een lager peil dan dit van het legerkorps.

b) Zolang de E.D.G. niet zal opgericht zijn, bestaat er geen reden toe om de huidige toestand van onze strijdkrachten, in verband met de Britse strijdkrachten, te wijzigen.

Paragraaf 3 van artikel 68 van het Verdrag biedt een mogelijkheid maar geen recht. In de huidige stand van de werken kan men de definitieve vorm, die de geïntegreerde Europese strijdkrachten zullen aannemen, slechts vermoeden.

Art. 73.

DIENSTTIJD EN WERVING.

VRAAG N° 1.

1. Artikel 72 van het Verdrag voorziet een gelijke dienstdienst, wat logisch is in een geïntegreerd leger.

Dit is niet het geval wat betreft de werving. Volgens artikel 73 van het Verdrag en de artikelen 12 en 13 van het Militair Protocol, blijven de bijzondere bepalingen van de militiewetten van de deelnemende staten, in hun gebeurlijke verscheidenheid, van kracht.

(Art. 12 van het Militair Protocol, lid 1 : « ... behoudens uitzonderingen voortvloeiend uit bijzondere bepalingen vastgesteld in de grondwetten of wetten van de deelnemende Staten »).

Art. 13 van het Militair Protocol, lid 3 : « uitsstel kan verleend worden ... wegens sociale, economische, en beroepsoverwegingen, passend voor elke deelnemende Staat ... »).

Vraag :

Is het aanneembaar dat, in een geïntegreerd leger, verschillende wetgevingen bestaan betreffende de inlijving en de wezenlijke militaire verplichtingen der jongelieden, opgeroepen om samen te dienen en, misschien, samen te strijden ?

Deze verscheidenheid belemmert het aankweken van een Europese geest, zonder welke noch Europese eenheid, noch gemeenschap van lot en denkbeelden te verdedigen zijn.

2. Artikel 12 van het Militair Protocol voorziet, in zijn lid 5 dat : « Indien de sterkte van het goedgekeurde contingent de behoefte van de strijdkrachten te boven gaat, wordt de nodige vermindering verkregen door verlening van vrijstellingen gebaseerd op sociale, economische- en beroepsoverwegingen, van toepassing in elke deelnemende Staat, zonder dat hierdoor de militaire waarde der contingenten mag worden geschaad. »

(Dit gelijkt eigenaardig op art. 57 van onze vroegere militiewet !)

Vraag :

Hoe wordt deze bepaling werkelijk en redelijk toegepast indien de aanbrengsten aan recruten van de zes landen beïnvloed worden door

milice différentes ? Comment calculer le bien-fondé et l'ampleur d'une éventuelle réduction de leur part de contingent sur base des dispositions ici prévues en cas d'excédent ?

Ceci pose le problème de la solidarité dans l'effort et de l'esprit qui doit présider à l'unification européenne militaire ou autre.

RÉPONSE.

Note. — Avant toute chose, il y a lieu de souligner que la participation de l'Allemagne à la C.E.D. est limitée intentionnellement, en vue de se prémunir contre les dangers de reconstituer trop rapidement un appareil militaire allemand important.

Par contre, la participation des autres Etats membres de la C.E.D., découlant des accords OTAN, est, en principe, une participation maximum.

Il y a donc, dès l'origine, une différence essentielle qui ne peut manquer d'entraîner des conséquences inévitables.

1. a) Les inconvénients devant résulter de l'application des différentes législations nationales, en matière de recrutement, n'ont pas échappé aux commissions chargées de l'élaboration du Traité.

Ils résultent de l'impossibilité d'appliquer une législation commune par suite de la nécessité de respecter une proportionnalité dans les effectifs des différents contingents des Etats membres.

C'est ainsi, à titre d'exemple, que si la législation actuelle belge en matière d'exemptions était appliquée en Allemagne, les effectifs recrutés dans ce pays seraient de loin supérieurs aux contingents admis par le Traité et ses annexes.

b) En ce qui concerne les obligations militaires, celles-ci seront les mêmes en application de l'article 72 du Traité et du § 2 de l'article 12 du Protocole militaire.

2. L'importance du contingent de milice de chacun des six Etats membres est déterminée sur la base du Protocole militaire et de l'Accord spécial « Très secret ». En ce qui concerne tous les Pays membres de la C.E.D. — sauf l'Allemagne — ces obligations découlent des accords OTAN.

Chaque Etat membre, en appliquant sa propre législation de milice, devra donc prendre les mesures des plus adéquates pour fournir le contingent qui lui est imposé.

Il n'y aura donc pas d'excédent lorsque les opérations de recrutement seront achevées dans chaque Etat.

Les conséquences morales résultant de la diversité des différentes législations existent déjà actuellement dans le cadre de la solidarité OTAN et le Traité de la C.E.D. n'apporte pas d'élément nouveau dans ce domaine.

QUESTION N° 2.

Comment sera-t-il procédé au recrutement ?

RÉPONSE.

Il appartient aux pays membres et à eux seuls de modifier éventuellement leurs législations en matière de recrutement.

Quant à l'inquiétude qui s'est fait jour en rapport avec le § 3 de l'article 73, on peut y opposer qu'en cette matière tout se passera vraisemblablement comme cela se passe à l'heure actuelle.

Ainsi le recrutement continuerait à être assuré par le Ministre de l'Intérieur. C'est lui qui continuerait à fixer la date de la présentation des miliciens au centre de sélection.

Toutefois, il est prévu à l'article 73, § 3, qu'à un moment donné le Commissariat suivra les opérations de recrutement dans les différents pays, probablement par l'intermédiaire d'un délégué.

En ce qui concerne le recrutement, le Commissariat emploierait donc au maximum les services nationaux existants.

L'expression « selon les règles définies par ledit accord », que l'on retrouve dans le § 3 de l'article 73, signifie que les règles qui devront guider le Commissariat en la matière seront établies par les Gouvernements.

C'est ainsi que le rôle du Commissariat dans le domaine du recrutement pourra être limité à l'intervention exposée ci-dessus.

En ce qui concerne les questions de sursis, de dispense, etc., celles-ci resteront régies par la loi de milice nationale.

verschillende militiebepalingen ? Hoe wordt de gegrondheid en de omvang van een gebeurlijke vermindering der effectieven berekend indien zekere landen vóór de oprichting van hun deel van het contingent de bepalingen toepassen die hier voorzien zijn in geval van overschot ?

Hier rijst het probleem van de solidariteit bij de inspanning en in de geest die tot grondslag moet dienen van de militaire of andere Europese eenmaking.

ANTWOORD.

Note. — Vóór alles moet hier onderstreept worden dat de deelname van Duitsland aan de E.D.G. opzettelijk beperkt wordt, ten einde zich te vrijwaren tegen het gevaar te snel een belangrijk Duits militair apparaat herop te richten.

Integendeel is de deelname van de andere Staten van de E.D.G., voortvloeiend uit de NATO-accorden, in principe een maximum-deelname.

Er is dus, vanaf het begin, een wezenlijk verschil dat onvermijdelijke gevolgen moet medebrengen.

1. a) De nadelen voortvloeiend uit de toepassing van de verschillende nationale wetgevingen inzake werving, ontsnappen niet aan de aandacht der commissies belast met het opmaken van het Verdrag.

Zij vloeien voort uit de onmogelijkheid een gemeenschappelijke wetgeving toe te passen ten gevolge van de noodzakelijkheid een verhouding in de effectieven van de verschillende contingents van de deelnemende Staten te eerbiedigen.

Zo bijvoorbeeld, moest de huidige Belgische wetgeving inzake vrijstellingen in Duitsland toegepast worden, dan zouden de aangeworven effectieven in dit land, ver boven de door het Verdrag en zijn bijlagen toegelaten contingents staan.

b) Wat de militaire verplichtingen betreft, deze zijn dezelfde bij toepassing van artikel 72 van het Verdrag en van § 2 van artikel 12 van het Militair Protocol.

2. De omvang van het militie-contingent van elk der zes deelnemende Staten wordt bepaald op grond van het Militair Protocol en van het Bijzonder Accoord « Zeer geheim ». Wat betreft al de Landen, leden van de E.D.G. — behalve Duitsland — vloeien deze verplichtingen voort uit de NATO-accorden.

Elke deelnemende Staat zal, door zijn eigen militiewet toe te passen, de meest gepaste maatregelen moeten treffen om het hem opgelegd contingent te leveren.

Er zal dus geen te veel bestaan, wanneer de wervingsoperaties in elke Staat zullen geëindigd zijn.

De morele gevolgen voortvloeiend uit de verscheidenheid van de verschillende wetgevingen bestaan reeds nu in het kader van de NATO-solidariteit en het Verdrag van de E.D.G. brengt geen nieuwe gegevens op dit gebied.

VRAAG N° 2.

Hoe zal de recrutering geschieden ?

ANTWOORD.

De deelnemende Staten, en zij alleen, mogen eventueel hun wetgeving inzake recrutering wijzigen.

Wat betreft de bezorgdheid, die tot uiting is gekomen in verband met § 3 van artikel 73, mag worden opgeworpen dat in dit opzicht alles waarschijnlijk zal verlopen, zoals dit nu het geval is.

Aldus zou de werving verder door de Minister van Binnenlandse Zaken worden verzekerd. Hij zou de datum blijven vaststellen waarop de dienstplichtigen zich bij het selectiecentrum moeten aanbieden.

Evenwel wordt in artikel 73, § 3, bepaald dat het Commissariaat op een gegeven ogenblik de recruteringsverrichtingen in de verschillende landen zal volgen, waarschijnlijk door bemiddeling van een afgevaardigde.

Het Commissariaat zou dus voor de recrutering zoveel mogelijk gebruik maken van de bestaande nationale diensten.

De uitdrukking « volgens de bij dat overleg te stellen regelen » die voorkomt in § 3 van artikel 73, betekent dat de regelen, die het Commissariaat ter zake tot richtsnoer moet nemen, door de Regeringen worden vastgesteld.

Aldus kan de taak van het Commissariaat inzake recrutering tot de hierboven uiteengezette interventie worden beperkt.

De kwesties in verband met uitstel, vrijstelling, enz., blijven aan de nationale militiewet onderworpen.

Art. 74.

ÉCOLES.

QUESTION.

Quelle est la portée de ces dispositions pour la Belgique ?

RÉPONSE.

Tout d'abord, même en régime définitif, l'Ecole royale militaire et, à un certain degré, l'Ecole de guerre continueront à jouir d'une large autonomie.

A cet égard, l'article 27 du Protocole militaire dispose notamment en son § 2, alinéa 5 : « Les écoles de formation d'officiers et les écoles d'application sont également intégrées; elles peuvent toutefois comporter des sections de nationalité homogène, pour des facilités d'enseignement ».

On pourrait évidemment concevoir l'hypothèse d'une proposition du Commissariat tendant à faire joindre, à une de ces écoles, une section allemande, par exemple.

L'Ecole compterait dans cette hypothèse trois sections :

- une section flamande, qui reste inchangée,
- une section française, qui reste inchangée,
- et une section allemande.

Dans ces conditions, un officier allemand ferait partie de la direction de l'Ecole.

Toutefois, cette hypothèse peut être écartée parce que la multiplicité des langues gênerait le fonctionnement rationnel de l'Ecole.

A signaler, qu'une Ecole militaire supérieure sera créée à l'échelon OTAN.

D'autre part, en vertu du Protocole français « sur une directive agréée concernant les écoles », la période transitoire prévue à l'article 27, § 2, alinéa 6, du Protocole militaire, sera fixée par le Commissariat en consultation avec le Conseil.

En quoi réside précisément l'intérêt de cette période transitoire ?

Comme il est dit à la disposition précitée « à titre transitoire... les cadres instructeurs (des écoles) et les élèves (peuvent) être de nationalité homogène; l'implantation est faite, en ce... cas, dans les pays d'origine ».

En vertu du § 2 de l'article 74 du Traité « il sera — en outre — tenu compte de la situation particulière résultant pour les Etats de l'existence de plusieurs langues officielles ». Voir aussi, en rapport avec l'article 74 du Traité, les articles 28 et 29 du Protocole militaire sur l'emploi des langues.

Art. 78bis.

LES PLANS DE CONSTITUTION DES FORCES C.E.D., ETC.

QUESTION.

Est-ce dans le sein de l'OTAN ou dans le sein de la C.E.D. que la nature et l'importance des contingents soumis à intégration sont déterminées ?

RÉPONSE.

La nature et l'importance des contingents soumis à intégration sont déterminées au sein de la C.E.D., ainsi que le stipule l'article 68 du Traité et les articles 1, 2 et 3 du Protocole militaire. L'OTAN formule, d'accord avec les pays intéressés, des propositions quant aux modalités d'intégration.

Art. 7 (dernier alinéa du Protocole militaire).

FORCES DE POLICE.

QUESTION.

Comment justifie-t-on le dernier alinéa de l'article 7 du Protocole militaire : « Les forces de police ont la faculté d'utiliser les services de l'Organisation militaire territoriale européenne » ?

Art. 74.

SCHOLEN.

VRAAG.

Welke is de betekenis van die bepalingen voor België ?

ANTWOORD.

Eerst en vooral zullen, zelfs in het definitief stelsel, de Koninklijke Militaire School en, tot op een zeker peil, ook de Krijgsschool een ruime autonomie blijven behouden.

In dit opzicht wordt in § 2, 5^e lid, van artikel 27 van het Militair Protocol o.m. bepaald : « De scholen tot opleiding van officieren en de scholen voor aanvullend onderwijs zijn eveneens geïntegreerd; deze kunnen nochtans afdelingen van homogene nationaliteit bevatten ter vergemakkelijking van het onderwijs ».

Het is natuurlijk niet uitgesloten dat het Commissariaat een voorstel zou doen, dat er toe strekt aan een dezer scholen bv. een Duitse afdeling te hechten.

In die veronderstelling zou de school drie afdelingen tellen :

- een Nederlandse sectie, die ongewijzigd blijft,
- een Franse sectie, die ongewijzigd blijft,
- en een Duitse sectie.

In dat geval zou een Duits officier deel uitmaken van de Directie der School.

Zulks is echter zeer, onwaarschijnlijk, daar de menigvuldigheid der talen de rationele werking van de School zou hinderen.

Te vermelden valt dat een hogere Militaire school zal opgericht worden op het niveau van de NATO.

Krachtens het Franse Protocol « inzake een aanwijzing die zal worden gegeven betreffende de scholen » wordt overigens het *overgangstijdperk*, vastgesteld bij artikel 27, § 2, 6^e lid, van het Militair Protocol, door het Commissariaat bepaald na *overleg met de Raad*.

Welk belang levert die overgangperiode eigenlijk op ?

Zoals in voormelde bepaling wordt verklaard « (kunnen) *bij wijze van overgangsmaatregel de leraren (van de scholen) en de leerlingen van dezelfde nationaliteit... zijn*. In dit ... geval worden de scholen in het land van herkomst gevestigd ».

Krachtens artikel 74, § 2, van het Verdrag zal bovendien rekening worden gehouden met de bijzondere omstandigheden, welke voor de Staten voortvloeien uit het bestaan van meer dan een officiële taal. Cf. ook in verband met artikel 74 van het Verdrag, de artikelen 28 en 29 van het Militair Protocol betreffende het taalgebruik.

Art. 78bis.

DE PLANNEN TOT SAMENSTELLING VAN DE E.D.G.-STRIJKKRACHTEN, ENZ.

VRAAG.

Is het in de schoot van de NATO of in de schoot van de Defensie Gemeenschap dat de omvang en de aard van de contingents welke bestemd zijn om geïntegreerd te worden, worden vastgesteld ?

ANTWOORD.

De aard en de omvang van de te integreren contingents worden bepaald in de schoot van de Europese Defensie Gemeenschap (E.D.G.), zoals in artikel 68 van het Verdrag en artikelen 1, 2 en 3 van het Militair Protocol wordt bepaald. NATO doet voorstellen, na gemeen overleg met de betrokken landen, betreffende de integratie-modaliteiten.

Art. 7 (laatste lid van het Militair Protocol).

POLITIEMACHT.

VRAAG.

Hoe wordt het laatste lid verantwoord van artikel 7 van het Militair Protocol : « De Politie-macht is bevoegd van de diensten der Europese territoriale militaire organisatie gebruik te maken » ?

RÉPONSE.

Cette disposition ne signifie pas que les forces de police nationales pourront éventuellement faire appel à des troupes C.E.D., mais qu'elles peuvent utiliser les services administratifs et autres de ces troupes (par exemple la boulangerie militaire), en un mot, l'Organisation militaire existante.

Il n'est pas question d'une intervention de troupes C.E.D. dans une crise intérieure.

Art. 86.

L'EXERCICE BUDGÉTAIRE C.E.D.

QUESTION.

Le point de départ de l'exercice semble pouvoir être modifié par le Conseil, qui pourrait donc, à son gré, raccourcir ou allonger la période budgétaire.

RÉPONSE.

Il est apparu lors de l'élaboration de cet article, que l'année civile s'adapte le mieux aux systèmes budgétaires de la plupart des pays membres de la Communauté. C'est pourquoi le point de départ a été fixé au 1er janvier.

Il n'était pas exclu, à l'époque, que le Conseil des Ministres eût estimé opportun de faire coïncider le début de l'exercice financier avec la date de départ du budget OTAN (1er juillet au 30 juin).

La faculté de modification prévue à l'article 86 du Traité ne devait couvrir que cette éventualité.

Entretiens, l'OTAN a fixé son année budgétaire du 1er janvier au 31 décembre, de sorte que le recours à la possibilité qu'offre le § 2 de l'article 86 ne devra pas être utilisé.

Le Conseil des Ministres ne trouve dans l'article 86 aucun droit de raccourcir ou de rallonger la période budgétaire, puisque la durée en est fixée définitivement à un an.

Art. 90.

SPÉCIALITÉ DES CRÉDITS.

QUESTION N° 1.

Peut-on dire qu'un crédit global de 23 milliards de francs respecte la lettre et l'esprit de la Constitution ?

RÉPONSE.

La contribution nationale à la Communauté Européenne de Défense apparaîtra au budget du Ministère de la Défense Nationale sous la forme d'un seul article budgétaire à approuver par le Parlement.

Ce procédé budgétaire ne constitue pas une innovation.

Dans le cadre de l'exécution de ses obligations militaires, la Belgique a déjà été appelée à contribuer ou à participer à des dépenses communes; tel est, par exemple, le cas pour les frais de fonctionnement des états-majors interalliés (budget du Département de la Défense Nationale).

Cette méthode de présentation budgétaire respecte les termes formels de la Constitution et notamment les articles 115 et 116. Les règles de la spécialité budgétaire en Belgique sont fixées non par la Constitution mais par arrêté royal du 19 février 1848, pris en exécution de la loi du 15 mai 1846 sur la comptabilité de l'Etat.

Comment, dans la pratique, l'élaboration de la contribution nationale et du budget C.E.D. aura-t-elle vraisemblablement lieu ?

Il est fort probable que le Commissariat sera dans l'impossibilité de mettre sur pied les services nécessaires pour étudier et préparer les différents projets de contribution nationale au budget commun C.E.D.

Pour effectuer ces travaux d'études et de préparation le Commissariat disposera d'agences nationales, qui ne seront autres que les services financiers nationaux.

Les Commissaires aux Finances, aux Armements, etc., discuteront ensuite le projet de budget commun avec les Ministres de la Défense Nationale et des Finances, et peut-être même avec les Commissions compétentes des Chambres.

Le Commissariat centralisera finalement les différents projets de contribution nationale au budget commun et préparera le budget d'ensemble de la Communauté.

Les différents montants à fournir par chaque Etat membre seront établis ensuite par voie d'accord.

Les Parlements nationaux auront connaissance de ces montants, de même que des articles et tableaux indiquant la répartition détaillée des recettes et des dépenses.

ANTWOORD.

Die bepaling betekent niet dat de nationale politiemacht eventueel een beroep kan doen op de E.D.G.-troepen, maar dat ze gebruik mag maken van de administratieve en andere diensten van die troepen (bv. de militaire bakkerij), in één woord van de bestaande militaire organisatie.

Er is geen sprake van een ingrijpen der E.D.G.-troepen bij een binnenlandse crisis.

Art. 86.

HET BEGROTINGSJAAR DER E.D.G.

VRAAG.

De aanvangsdatum van het dienstjaar kan blijkbaar door de Raad worden gewijzigd, zodat deze naar goeddunken het begrotingstijdvak kan verkorten of verlengen.

ANTWOORD.

Bij het opstellen van dit artikel is gebleken, dat het kalenderjaar het best aangepast is aan de begrotingsstelsels in de meeste landen, die deel uitmaken van de Gemeenschap. Daarom werd de aanvangsdatum op 1 Januari vastgesteld.

Het was toen niet uitgesloten, dat de Raad van Ministers het wenselijk zou achten het begin van het financieel dienstjaar te doen samenval len met de aanvangsdatum van de NATO-begroting (1 Juli tot 30 Juni).

De mogelijkheid tot wijziging, vervat in artikel 86 van het Verdrag, werd slechts met het oog op die eventualiteit ingelast.

Intussen heeft de NATO zijn begrotingsjaar van 1 Januari tot 31 December vastgesteld, zodat van de mogelijkheid, die § 2 van artikel 86 biedt, geen gebruik zal dienen gemaakt.

De Raad van Ministers vindt in artikel 86 geen enkel recht, om het begrotingstijdvak te verkorten of te verlengen, vermits de duur er van definitief op 1 jaar werd vastgesteld.

Art. 90.

SPECIALISATIE VAN DE KREDIETEN.

VRAAG N° 1.

Mag worden gezegd dat met een globaal krediet van 23 milliard frank de letter en de geest van de Grondwet wordt geëerbiedigd ?

ANTWOORD.

De nationale bijdrage tot de Europese Defensie Gemeenschap zal in de begroting van het Ministerie van Landsverdediging voorkomen in de vorm van een enkel, door het Parlement goed te keuren begrotingsartikel.

Dit begrotingsproces is niet nieuw.

In het kader van de uitvoering zijner militaire verplichtingen, werd België reeds verzocht bij te dragen tot, of deel te nemen in gemeenschappelijke uitgaven; dit is o.m. het geval voor de werkingskosten van de intergeallieerde legerstaven (begroting van het Departement van Landsverdediging).

Door op zulke wijze de begroting voor te leggen worden de uitdrukkelijke bewoordingen van de Grondwet geëerbiedigd, inzonderheid de artikelen 115 en 116. De regels inzake de specialiteit van de begroting in België worden niet bij de Grondwet bepaald, maar bij het Koninklijk besluit van 19 Februari 1848, genomen ter voldoening aan de wet van 15 Mei 1846 op de Rijkscomptabiliteit.

Hoe zullen in de praktijk de vaststelling der nationale bijdrage en het opmaken der E.D.G.-begroting waarschijnlijk geschieden ?

Hoogstwaarschijnlijk zal het Commissariaat in de onmogelijkheid verkeren om de diensten in te richten welke nodig zijn om de verscheidene ontwerpen van nationale bijdragen tot de gemeenschappelijke E.D.G.-begroting in te studeren en voor te bereiden.

Om deze studie- en voorbereidingswerkzaamheden uit te voeren zal het Commissariaat over nationale agentschappen beschikken, die niets anders zullen zijn dan de nationale financiële diensten.

De Commissarissen voor de Financien, voor de Bewapeningen, enz., zullen vervolgens het ontwerp van gemeenschappelijke begroting met de Ministers van Landsverdediging en van Financien en misschien zelfs met de bevoegde Kamercommissies bespreken.

Het Commissariaat zal uiteindelijk de verschillende ontwerpen tot nationale bijdragen in de gemeenschappelijke begroting centraliseren en zal de gezamenlijke begroting der Gemeenschap voorbereiden.

De verschillende bedragen welke door elke deelnemende Staat zullen moeten verstrekt worden, zullen daarna bij overeenkomst vastgelegd worden.

De nationale Parlementen zullen kennis nemen van deze bedragen evenals van de artikelen en van de tabellen welke de gedetailleerde indeling der ontvangsten en der uitgaven aanduiden.

QUESTION N° 2.

Le principe de la spécialité ne semble plus respecté, parce que des virements de crédits à crédits seront possibles en vertu d'une autorisation générale.

RÉPONSE.

En droit budgétaire belge, les virements de crédits constituent une atteinte au principe de la spécialité budgétaire.

La possibilité de virements existe toutefois dans la législation budgétaire de plusieurs Pays membres de la Communauté (Luxembourg, Hollande, Italie).

Il convient d'attirer l'attention sur le fait que le nombre de positions budgétaires au sein du budget commun sera sensiblement plus élevé que le nombre des positions légales auxquelles s'appliquent en droit budgétaire belge la règle de la spécialité. Le projet de nomenclature budgétaire repose sur la classification des dépenses de l'OTAN et prévoit par grande institution ou par grande force (Terre, Air, Mer) (sections budgétaires) 9 subdivisions (classes de dépenses), chacune de ces subdivisions étant, à son tour, décomposée en chapitres et articles (10 chapitres et chaque chapitre pouvant comporter 10 articles).

Il est dès maintenant certain que le principe de la spécialité sera, au sein du budget commun, poussé beaucoup plus loin qu'il ne l'est dans notre présentation budgétaire nationale. Cette situation exige toutefois un certain assouplissement par l'introduction de possibilités de virements de crédits.

Malgré les dispositions légales en vigueur dans les autres pays et la présentation du budget commun, la délégation belge a adopté une attitude restrictive dans l'application des dispositions de l'article 90 du Traité.

Il convient, enfin, d'ajouter que le Parlement, appelé à voter le montant de la contribution nationale, aura connaissance de tout le budget et de tous les documents annexes. Il pourra, en outre, inviter le Gouvernement à lui fournir tous les renseignements dont celui-ci dispose.

Art. 92.

LE CONTROLEUR FINANCIER.

QUESTION.

Le visa du contrôleur devient inopérant, s'il peut être imposé par le Commissariat. Le renvoi au Conseil d'une note signalant le fait, aura la même efficacité que sur le plan national l'envoi d'une note, par la Cour des Comptes, aux Chambres, lorsque le visa est imposé par le Conseil des Ministres au contrôleur des dépenses engagées.

RÉPONSE.

Une décision du Commissariat de passer outre au visa du contrôleur financier crée une situation très grave, laquelle serait immédiatement portée à la connaissance du Conseil des Ministres, qui doit se saisir de l'affaire dans les moindres délais.

Les auteurs du Traité ont estimé que le contrôle ne pouvait paralyser la gestion et l'action du Commissariat; par contre, ils ont jugé utile de porter tout différend entre le contrôleur financier et le Commissariat devant la plus haute institution de la Communauté, c'est-à-dire le Conseil des Ministres. De par sa nature, la réquisition spéciale du Commissariat ne sera donc utilisée que très exceptionnellement.

Cette procédure peut être considérée comme un frein suffisant pour éviter que le Commissariat ait trop souvent recours à son droit de réquisition spéciale.

Il convient d'ajouter que l'article 98 du Traité prévoit que les Gouvernements des Etats membres pourront demander au contrôleur financier communication des documents dont il dispose pour remplir sa mission. De ce fait, chaque Gouvernement pourra, s'il l'estime nécessaire, saisir directement le Conseil des Ministres de la C.E.D. de la question (application de l'article 41 du Traité).

Art. 9bis (du Protocole financier).

FRAIS D'OCCUPATION.

QUESTION.

La mise sur pied du contingent allemand entraînera, après dix mois la suppression complète des remboursements par l'Allemagne des frais d'occupation des armées alliées. A combien le Ministre de la Défense

VRAAG N° 2.

Het beginsel van de specialiteit schijnt niet meer geëerbiedigd te zijn, want overschrijvingen van krediet op krediet kunnen krachtens een algemene machtiging worden verricht.

ANTWOORD.

Volgens Belgisch begrotingsrecht vormen de overschrijvingen van kredieten een inbreuk op het beginsel van de begrotingsspecialiteit.

De mogelijkheid om overschrijvingen te verrichten bestaat nochtans in de begrotingswetgeving van verscheidene landen, die deel uitmaken van de Gemeenschap (Luxemburg, Nederland, Italië).

De aandacht dient gevestigd op het feit, dat het aantal begrotingsposten in de gemeenschappelijke begroting merklijk hoger zal zijn dan het aantal wettelijke posten waarvoor in Belgisch begrotingsrecht de regel van de specialiteit geldt. Het ontwerp van begrotingsnomenclatuur berust op de classificatie der uitgaven bij de NATO, en behelst per grote instelling en per grote krijgsmacht (land-, zee- en luchtmacht) (begrotingssecties) 9 onderverdelingen (uitgavenklassen), met dien verstande dat elk dezer onderverdelingen op haar beurt in hoofdstukken en artikels is ingedeeld (tien hoofdstukken, waarvan elk tien artikelen kan omvatten).

Het staat nu al vast, dat het beginsel van de specialiteit in de gemeenschappelijke begroting veel verder zal worden doorgedreven, dan bij het opmaken van onze nationale begroting het geval is. Die toestand maakt nochtans een zekere versoepeling noodzakelijk, door de invoering van de mogelijkheid tot overschrijving van kredieten.

Spijt de wettelijke bepalingen die in de andere landen gelden, en de wijze waarop de gemeenschappelijke begroting wordt ingediend, heeft de Belgische afvaardiging een zekere terughouding betoond bij de toepassing van de bepalingen van artikel 90 van het Verdrag.

Er dient ten slotte aan toegevoegd dat het Parlement, dat het bedrag van de nationale bijdrage moet goedkeuren, kennis zal krijgen van gans de begroting en van al de bijgevoegde stukken. Het zal bovendien de Regering kunnen verzoeken, alle inlichtingen te verstrekken waarover zij beschikt.

Art. 92.

DE FINANCIËLE CONTROLEUR.

VRAAG.

Het visum van de controleur verliest zijn betekenis, wanneer dit door het Commissariaat kan worden opgelegd. Het terugzenden naar de Raad van een nota met vermelding van dit feit, zou even doeltreffend zijn als op nationaal plan het zenden, door het Rekenhof, van een nota aan de Kamers, wanneer het visum door de Ministerraad aan de controleur der vastgestelde uitgaven wordt opgelegd.

ANTWOORD.

Door een beslissing van het Commissariaat, om over het visum van de financiële controleur heen te stappen, wordt een zeer ernstige toestand geschapen, die onmiddellijk ter kennis zou worden gebracht van de Raad van Ministers, welke de zaak binnen de kortst mogelijke tijd moet behandelen.

De stellers van het Verdrag hebben gemeend, dat de controleur het beheer en de actie van het Commissariaat niet mocht verlammen; daarentegen hebben zij het nuttig geoordeeld, elk geschil tussen de financiële controleur en het Commissariaat naar de hoogste instelling van de Gemeenschap te verwijzen, nl. naar de Raad van Ministers. Wegens zijn aard, zal van het speciaal verzoek van het Commissariaat slechts in zeer uitzonderlijke gevallen gebruik worden gemaakt.

Die procedure mag worden beschouwd als een voldoende sterke rem om te voorkomen, dat het Commissariaat te vaak zijn toevlucht zou nemen tot zijn speciaal requisitierecht.

Daaraan dient toegevoegd, dat bij artikel 98 van het Verdrag wordt bepaald, dat de Regeringen van de deelnemende Staten aan de financiële controleur inzage kunnen vragen van de stukken, waarover hij beschikt voor het vervullen van zijn taak. Daaruit volgt dat elke Regering, indien zij het nodig acht, de kwestie rechtstreeks bij de Raad van Ministers van de E.D.G. kan aanhangig maken (toepassing van art. 41 van het Verdrag).

Art. 9bis (van het Financieel Protocol).

BEZETTINGSKOSTEN.

VRAAG.

Het oprichten van een Duits contingent brengt, na tien maanden, de volledige afschaffing mede van het terugstorten, door Duitsland, van de bezettingskosten der geallieerde legers. Op hoeveel schat de

Nationale évalue-t-il la charge supplémentaire qui en résultera pour son budget ?

RÉPONSE.

La réduction du montant des frais de stationnement dont bénéficient actuellement les forces belges en Allemagne, n'est envisagée qu'à partir du jour de l'entrée en vigueur du Traité instituant une Communauté Européenne de Défense.

Il n'est pas possible, actuellement, de prévoir que pour la Belgique une charge supplémentaire résulterait de la suppression du régime des frais de stationnement.

En toute hypothèse, les troupes belges étant devenues troupes européennes, il appartiendra au budget commun de couvrir la totalité des besoins des Forces européennes.

Conformément aux prescriptions de l'article VIII, 1. b), de la loi du 12 janvier 1951, portant approbation de la Convention entre le Gouvernement belge et le Gouvernement du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord, relative au statut des forces belges en Allemagne (*Moniteur*, n° 52 de 1951), le Commandant en chef des forces belges en Allemagne a transmis au Haut Commissaire du Royaume-Uni, son projet de budget pour l'année fiscale 1953-1954 (1er avril 1953-31 mars 1954). Les dépenses projetées atteignent 491 millions de D.M. dont 169 millions de D.M. pour travaux capitaux (constructions).

Art. 10 (du Protocole financier).

REPORT DE CRÉDITS FIGURANT AU BUDGET C.E.D.

QUESTION.

Il sera possible d'approuver, dans un projet de budget, une clause permettant de reporter des crédits de paiement non épuisés au budget ultérieur. Cette possibilité risque de fausser totalement le tableau des crédits de paiement prévus à ce budget ultérieur.

RÉPONSE.

La possibilité de reporter des crédits de paiement non engagés à la fin de l'exercice est prévue dans la loi sur la comptabilité de plusieurs Etats membres de la Communauté (Pays-Bas, Allemagne...).

L'art. 10 du Protocole financier consacre le principe de l'annulation des crédits non utilisés en fin d'exercice. La possibilité de report ne sera admise dans le budget qu'à condition qu'elle permette une gestion plus économique. Le projet de règlement financier contient une disposition dans ce sens.

Art. 101 et suivants.

LES APPROVISIONNEMENTS.

QUESTION.

Le Traité prévoit un bureau central des approvisionnements pour l'ensemble de l'armée européenne. Il a été précisé, d'autre part, que chaque partenaire pourra dépenser dans son propre territoire 85 % de sa contribution financière.

Mais quelles mesures ont été prévues pour éviter que le bureau central ne place les commandes d'une manière préjudiciable à l'équilibre commercial des pays membres ?

RÉPONSE.

1. Le Traité comporte différentes dispositions destinées à empêcher que l'exécution des programmes porte préjudice aux Etats membres et particulièrement :

a) Les programmes sont préparés et exécutés par le Commissariat en consultation avec les Etats membres (art. 101);

b) Dans l'exécution des programmes, le Commissariat est tenu notamment :

d'utiliser au mieux les aptitudes techniques et économiques de chacun des Etats membres (art. 102);

d'éviter de provoquer des troubles graves dans l'économie de chacun des Etats membres (art. 102);

Minister van Landsverdediging de bijkomende last, die hieruit zal voortvloeien voor zijn begroting ?

ANTWOORD.

De vermindering van het bedrag der kosten van stationnering waar-thans de Belgische Strijdkrachten in Duitsland genieten, wordt slechts voorzien vanaf de dag van inwerkingtreding van het Verdrag houdende instelling van een Europese Defensie Gemeenschap.

Het is thans niet mogelijk, te voorzien dat voor België een bijkomende last zou voortvloeien uit de afschaffing van het regime der stationneringskosten.

In ieder geval, daar de Belgische troepen Europese troepen geworden zijn, zal de gemeenschappelijke begroting het totaal der benodigdheden der Europese Strijdkrachten moeten dekken.

In overeenkomst met de voorschriften van artikel VIII, 1. b), van de wet van 12 Januari 1951, houdende goedkeuring van de Overeenkomst tussen de Belgische Regering en de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, betreffende het statuut der Belgische strijdkrachten in Duitsland (*Staatsblad* n° 52 van 1951), heeft de Opperbevelhebber van de Belgische strijdkrachten in Duitsland aan de Hoge Commissaris van het Verenigd Koninkrijk zijn ontwerp van begroting overgemaakt voor het belastingjaar 1953-1954 (1 April 1953-31 Maart 1954). De voorziene uitgaven bedragen 491 miljoen D.M. waarvan 169 miljoen D.M. voor voorname werken (constructies).

Art. 10 (van het Financieel Protocol).

OVERSCHRIJVING DER KREDIETEN VOORKOMENDE OP DE BEGROTING VAN DE E.D.G.

VRAAG.

Het zal mogelijk zijn in een ontwerp van begroting een clausule goed te keuren krachtens welke de niet opgebruikte betalingskredieten zouden worden overgedragen op de volgende begroting. Deze mogelijkheid dreigt de tabel der betalingskredieten, uitgetrokken op deze latere begroting, volkomen te verstoren.

ANTWOORD.

De mogelijkheid tot overschrijving van de bij het verstrijken van het dienstjaar niet vastgelegde kredieten wordt voorzien in de wet op de comptabiliteit van verschillende deelnemende Staten der Gemeenschap (Nederland, Duitsland...).

Bij artikel 10 van het Financieel Protocol wordt het beginsel gehuldigd van de nietigverklaring der kredieten welke bij het verstrijken van het begrotingstijdvak niet werden opgebruikt. De mogelijkheid tot overschrijving zal in de begroting slechts worden aanvaard op voorwaarde dat zij een zuiniger beheer zal mogelijk maken. Het ontwerp van financieel reglement bevat een bepaling in die zin.

Art. 101 en volgende.

DE BEVOORRADINGEN.

VRAAG.

Het Verdrag voorziet een centraal bureau der bevoorradingen voor het geheel Europees leger. Er werd, ten andere, aangestipt dat iedere partner, op zijn grondgebied, 85 % van zijn financiële bijdrage mag uitgeven.

Maar welke maatregelen werden voorzien om te vermijden dat het centraal bureau de bestellingen doet op een manier die nadelig zou zijn voor het commerciële evenwicht der deelnemende landen ?

ANTWOORD.

1. Het Verdrag bevat verschillende bepalingen bestemd om te vermijden dat de uitvoering van de programma's nadeel zou berokkenen aan de deelnemende Staten, en voornamelijk :

a) Het programma wordt voorbereid en uitgevoerd door het Commissariaat na overleg met de deelnemende Staten (art. 101);

b) Bij de uitvoering van de programma's moet het Commissariaat :

zo goed mogelijk gebruik maken van de technische- en economische mogelijkheden van elk der deelnemende Staten (art. 102);

vermijden dat ernstige storingen in de economie van elk hunner worden veroorzaakt (art. 102);

de respecter les règles de transfert monétaire qui prévoient qu'un minimum de 85 % et un maximum de 115 % de la contribution des Etats membres sera dépensée sur leur territoire respectif, sauf dérogation admise par les Etats intéressés.

2. Une équitable répartition des commandes sur la base des principes ci-dessus est en outre assurée :

a) Par le fait que le budget, approuvé par le Conseil des Ministres, comporte en annexe un état indicatif donnant la répartition géographique de l'exécution des différentes catégories de programmes (art. 103);

b) Par le fait que le Conseil peut donner au Commissariat des directives générales pour l'exécution des programmes dans le cadre des principes énoncés au 1 (art. 39, § 2);

c) Par le fait que le Comité consultatif, qui comprend notamment des représentants des travailleurs et des producteurs de chacun des Etats membres, assiste le Commissariat dans l'établissement et l'exécution des programmes (art. 109);

3. C'est dans le cadre des dispositions ci-dessus, qui permettent, à divers échelons, l'intervention des Etats intéressés pour ménager les intérêts en présence, que joue le principe de l'appel à la concurrence dans la passation des marchés qui se trouve énoncé dans le Traité.

Art. 104, alinéa 7.

ADJUDICATIONS.

QUESTION.

La législation belge permet-elle de prendre des mesures dans le genre de celles prévues à cet alinéa : « Si le Commissariat constate, dans l'exécution des programmes, que des interventions d'ordre public ou des accords ou des pratiques concertées entre entreprises tendent à fausser ou à restreindre gravement le jeu normal de la concurrence, il saisit le Conseil, qui statue à l'unanimité sur les mesures destinées à porter remède à une telle situation ».

Le Conseil peut-il être saisi dans les mêmes conditions par un Etat membre ?

RÉPONSE.

En Belgique, les adjudications sont régies par l'article 21 de la loi sur la comptabilité de l'Etat et le cahier général des charges.

En vertu de ces dispositions, les entrepreneurs qui se sont rendus coupables d'entente en matière d'adjudication sont exclus et, s'il y a eu adjudication, celle-ci est annulée.

Art. 108.

DROIT D'INVESTIGATION.

QUESTION.

Quelle disposition de notre droit national couvre le droit d'investigation reconnu au Commissariat par le premier paragraphe de l'article 108 ?

« Sans préjudice de l'article 114 ci-après, le Commissariat peut, pour ce qui concerne les matériels de guerre définis dans les annexes de l'article 107 ci-dessus, demander directement aux entreprises en cause les informations nécessaires à l'accomplissement de sa mission, en tenant informés les Gouvernements intéressés. »

» Il peut faire procéder par ses agents aux vérifications nécessaires. »

Projette-t-on de mêler les institutions nationales d'organisation de l'économie (par exemple le Conseil central de l'Économie) à ces investigations ?

RÉPONSE.

Les entreprises n'auront pas intérêt à s'opposer aux investigations éventuelles des agents du Commissariat, étant donné que du résultat de ces investigations dépendra l'octroi des autorisations.

Le contrôle s'exercera sur la qualité, sur le volume, etc. de la production.

de regels eerbiedigen van de overmaking van gelden die voorzien dat een minimum van 85 % en een maximum van 115 % van de bijdrage der deelnemende Staten op hun respectief grondgebied zal uitgegeven worden, behoudens afwijking toegestaan door de belanghebbende Staten.

2. Een billijke verdeling der bestellingen op grondslag van de hierboven vermelde principes, wordt bovendien verzekerd :

a) Door het feit dat de begroting goedgekeurd door de Raad van Ministers, in bijlage een aanwijzende opgave bevat van de geografische verdeling van de uitvoering der verschillende soorten programma's (art. 103);

b) Door het feit dat de Raad algemene richtlijnen kan geven aan het Commissariaat voor de uitvoering der programma's in het kader der principes, vermeld onder 1 (art. 39, §2);

c) Door het feit dat het raadgevend Comité, dat namelijk vertegenwoordigers bevat van de werknemers en van de producenten van ieder der deelnemende Staten, het Commissariaat bijstaat bij het opstellen en de uitvoering van de programma's (art. 109).

3. Het is in het kader der hierboven vermelde schikkingen die, op verschillende sporten, de tussenkomst toelaten van de betrokken Staten om hun belangen te vrijwaren, dat het principe van een beroep op de mededinging voor het afsluiten van koopcontracten (vermeld in het Verdrag) toegepast wordt.

Art. 104, lid 7.

AANBESTEDINGEN.

VRAAG.

Laat de Belgische wetgeving toe maatregelen te treffen in de aard van die welke voorzien zijn bij volgend lid : « Indien het Commissariaat bij de uitvoering der programma's vaststelt, dat overheidsingrijpen of overeenkomsten of onderling samenhangende gedragingen van ondernemingen ertoe zouden kunnen leiden dat de normale werking van de mededinging wordt ontwricht of ernstig belemmerd, Wendt het zich tot de Raad, die bij eenstemmigheid beslist over de maatregelen tot verbeteringen van een dergelijke toestand ».

Kan de Raad onder dezelfde voorwaarden worden aangesproken door een deelnemende Staat ?

ANTWOORD.

In België worden de aanbestedingen geregeld bij artikel 21 der wet op de comptabiliteit van de Staat en bij het algemeen lastenboek.

Krachtens deze bepalingen worden de aannemers die zich schuldig maakten aan afspraak in zake aanbesteding uitgesloten, en in geval een aanbesteding plaats had wordt deze vernietigd.

Art. 108.

ONDERZOEKINGSRECHT.

VRAAG.

Welke is de bepaling van ons nationaal recht dat het onderzoeksrecht dekt welke ten gunste van het Commissariaat erkend wordt bij de eerste paragraaf van artikel 108 ?

« Onverminderd de bepalingen van artikel 114 kan het Commissariaat, voorzover het betreft het oorlogsmaterieel opgesomd in de Bijlagen van artikel 107, rechtstreeks aan de betrokken onderneming de voor de vervulling van zijn taak noodzakelijke inlichtingen vragen, terwijl het de belanghebbende Regeringen hiervan op de hoogte houdt. »

» Indien nodig kan het deze door zijn ambtenaren doen verifiëren. »

Is men van zins de nationale instellingen tot inrichting van het bedrijfsleven (de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, bijvoorbeeld) te betrekken bij deze onderzoeken ?

ANTWOORD.

De ondernemingen zullen er geen belang bij hebben zich te verzetten tegen de gebeurlijke onderzoeken van de ambtenaren van het Commissariaat, daar de toekenning der vergunningen zal afhangen van de uitslag dezer onderzoeken.

Het toezicht zal slaan op de hoedanigheid, de omvang, enz., van de productie.

Art. 126.

PROPOSITION D'AMENDEMENTS AU TRAITÉ.

QUESTION.

Le Gouvernement compte-t-il faire usage de la possibilité d'amender le Traité après la discussion de celui-ci par le Parlement?

RÉPONSE.

Si certaines considérations émises par le Parlement commandent une révision du Traité, le Gouvernement se réserve le droit de mettre en mouvement la procédure prévue à l'article 126.

Art. 127.

PORTÉE DES TERMES: « LE PRÉSENT TRAITÉ ».

QUESTION.

Les règles reprises dans les Protocoles annexés au Traité sont-elles assimilées aux dispositions du Traité proprement dit ou peuvent-elles être modifiées selon les modalités prévues à l'article 44?

RÉPONSE.

Les Protocoles ont été placés sur le même pied que le Traité.

Art. 129.

ADHÉSION D'UN NOUVEL ÉTAT MEMBRE.

QUESTION.

En cas d'adhésion d'un nouvel État membre (art. 129), le nombre de Commissaires peut-il être augmenté? A signaler que l'article 20 ne semble pas admettre pareille augmentation.

RÉPONSE.

L'article 29 laisse la porte ouverte à l'adhésion d'autres pays membres.

Une adhésion nouvelle nécessiterait sans doute une révision d'un certain nombre d'articles du Traité. Pareille révision exigerait l'accord unanime des pays membres et le Protocole modificatif devrait être soumis pour approbation aux Parlements nationaux.

Art. 132.

RETARD DANS LE DÉPÔT DES INSTRUMENTS DE RATIFICATION.

QUESTION.

Le fait que la procédure de l'article 132 a été prévue dans le Traité prouve que ses auteurs ont pressenti des difficultés dans le genre de celles qui ont surgi, par exemple en rapport avec la question de la Sarre. Pourquoi n'a-t-on pas eu recours à cette procédure en présence des retards considérables qui caractérisent l'approbation du Traité par les pays signataires?

RÉPONSE.

Aucun Ministre n'a demandé la réunion de pareille conférence, parce qu'on a eu recours à une procédure meilleure, c'est-à-dire le contact permanent au sein de la Commission intérimaire.

Cette Commission fait régulièrement rapport aux différents Gouvernements sur l'état d'avancement de la procédure de ratification dans les différents pays et sur les obstacles qu'elle rencontre.

Art. 126.

VOORSTEL TOT WIJZIGING VAN HET VERDRAG.

VRAAG.

Denkt de Regering er aan gebruik te maken van de mogelijkheid het Verdrag te wijzigen na de bespreking er van door het Parlement?

ANTWOORD.

Indien sommige beschouwingen door het Parlement geult een herziening van het Verdrag nodig maken, behoudt de Regering zich het recht voor de in artikel 126 bepaalde procedure in gang te zetten.

Art. 127.

DRAAGWIJDTE DER UITDRUKKING: « DIT VERDRAG ».

VRAAG.

Mogen de regels, welke in de Protocollen in bijlage tot dit Verdrag voorkomen, gelijkgesteld worden met de bepalingen van het eigenlijke Verdrag of mogen zij gewijzigd worden volgens de modaliteiten bepaald in artikel 44?

ANTWOORD.

De Protocollen werden gelijkgesteld met het Verdrag.

Art. 129.

TOETREDING VAN EEN NIEUWE DEELNEMENDE STAAT.

VRAAG.

Mag het aantal Commissarissen worden verhoogd bij toetreding van een nieuwe deelnemende Staat (art. 129)? Er valt op te merken dat krachtens artikel 20 dergelijke verhoging niet als aanneembaar voorkomt.

ANTWOORD.

Artikel 29 laat de mogelijkheid voortbestaan van de toetreding van andere deelnemende Staten.

Een nieuwe toetreding zou ongetwijfeld een herziening vergen van een bepaald aantal artikelen van het Verdrag. Dergelijke herziening zou het eensgezind accoord der deelnemende Staten vereisen en het Wijzigingsprotocol zou aan de nationale Parlementen ter goedkeuring moeten voorgelegd worden.

Art. 132.

VERTRAGING BIJ HET NEERLEGGEN DER AKTEN VAN BEKRACHTIGING.

VRAAG.

Uit het feit dat de procedure van artikel 132 in het Verdrag voorzien werd blijkt dat zijn opstellers de moeilijkheden hebben gevoeld van dezelfde aard als deze welke bijvoorbeeld opgerezen zijn in verband met de Saarkwestie. Waarom heeft men zijn toevlucht niet genomen tot deze procedure ten aanzien van de aanzienlijke verdragen welke de goedkeuring van het Verdrag door de ondertekenende landen kenmerken?

ANTWOORD.

Geen enkel Minister heeft de bijeenkomst van een dergelijke conferentie aangevraagd, daar men zijn toevlucht genomen heeft tot een betere procedure, 't is te zeggen het blijvend contact in de schoot van de Interim-Commissie.

Deze Commissie heeft regelmatig verslag uitgebracht bij de verschillende Regeringen over de vordering van de bekrachtigingsprocedure in de verschillende landen en over de hinderpalen welke deze ontmoet.

QUESTIONS DIVERSES.

QUESTION N° 1.

Le maintien des forces américaines en Europe.

Le 14 février 1953 a été rendu public à Washington le rapport de la Sous-Commission sénatoriale américaine relatif à l'organisation de la défense dans les pays d'outre-mer.

Les auteurs du rapport, après avoir rappelé l'engagement pris par les Etats-Unis d'envoyer en Europe six divisions, soit environ 100.000 hommes, déclarent que les effectifs américains, actuellement stationnés en Europe, représentent plus du double de ce qui est nécessaire.

Une des raisons essentielles qui sont invoquées pour la ratification du Traité de la C.E.D. consiste à dire que les Etats-Unis ne maintiendront leurs troupes en Europe qu'à cette condition.

Les Ministres compétents peuvent-ils donner l'assurance que la mise sur pied de l'armée européenne aura pour conséquence de déterminer les Etats-Unis à maintenir en permanence leurs forces en Europe? Si cette assurance peut être donnée, sur quel engagement est-elle fondée?

RÉPONSE.

1. Le Protocole additionnel au Traité de l'Atlantique Nord et relatif aux engagements d'assistance des Parties au Traité de l'Atlantique Nord envers les Etats membres de la C.E.D. ne comporte pas d'obligation pour les Etats-Unis de maintenir des troupes en Europe. Il s'agit d'une garantie d'assistance équivalente à celle prévue à l'article 5 du Traité Atlantique, ainsi libellé :

« Les Parties conviennent qu'une attaque armée contre l'une ou plusieurs d'entre elles survenant en Europe ou en Amérique du Nord sera considérée comme une attaque dirigée contre toutes les Parties et, en conséquence, elles conviennent que, si une telle attaque se produit, chacune d'elles, dans l'exercice du droit de légitime défense, individuelle ou collective, reconnu par l'article 51 de la Charte des Nations Unies, assistera la Partie ou les Parties ainsi attaquées en prenant aussitôt, individuellement et d'accord avec les autres Parties, telle action qu'elle jugera nécessaire, y compris l'emploi de la force armée, pour rétablir et assurer la sécurité dans la région de l'Atlantique Nord. »

2. Les obligations d'ordre militaire en temps de paix, qui incombent aux Pays membres de l'OTAN et par conséquent aux Etats-Unis, résultent de l'article 3 du Traité Atlantique, ainsi conçu :

« Afin d'assurer de façon plus efficace la réalisation des buts du présent Traité, les Parties agissant individuellement et conjointement, d'une manière continue et effective, par le développement de leurs propres moyens et en se prêtant mutuellement assistance, maintiendront et accroîtront leur capacité individuelle et collective de résistance à une attaque armée. »

3. Ces engagements ont été concrétisés par des engagements fermes pris par le Conseil Atlantique, c'est-à-dire par les Ministres, et valables jusqu'à la fin de 1953.

Ces engagements consistent, pour les Etats-Unis, à mettre à la disposition de SHAPE en Europe, six divisions, soit environ 100.000 hommes.

4. Les formations de l'OTAN, y compris les formations américaines, sont placées en Europe de manière à mettre en application le concept stratégique adopté par le même Conseil Atlantique, c'est-à-dire la défense de l'Europe le plus à l'Est possible, aux frontières mêmes de l'Allemagne occidentale.

5. Toutefois, cette stratégie ne peut être appliquée de l'avis du Comité militaire et du Conseil Atlantique, que si l'Allemagne contribue à la défense de l'Europe par l'apport de forces militaires.

6. La contribution de l'Allemagne à la défense de l'Europe se réaliserait de la manière la moins dangereuse dans le cadre de la C.E.D. C'est là l'opinion de nombreux Gouvernements, dont celui des Etats-Unis.

7. Si la C.E.D. ne voyait pas le jour, le concept stratégique de l'OTAN serait à revoir entièrement.

8. Les déclarations multiples des dirigeants américains confirment l'importance que revêt la C.E.D. à leurs yeux. Pour ne citer que les dernières :

Le Président Eisenhower, le 16 avril 1953 : « This free world knows — out of the bitter wisdom of experience — that vigilance and sacrifice are the price of liberty. »

DIVERSE VRAGEN.

VRAAG N° 1.

Het behoud van de Amerikaanse strijdkrachten in Europa.

Op 14 Februari 1953 werd het rapport van de Amerikaanse senatoriale subcommissie betreffende de organisatie van de verdediging in de landen overzee te Washington bekend gemaakt.

De opstellers van het rapport, na herinnerd te hebben aan de verbintenissen door de Verenigde Staten genomen om zes divisies naar Europa te zenden, dit is ongeveer 100.000 man, verklaren dat de Amerikaanse effectieven die voor het ogenblik in Europa gestationneerd zijn meer dan het dubbele van wat nodig is vertegenwoordigen.

Een van de voornaamste redenen die worden aangehaald voor de bekrachtiging van het Verdrag bestaat er in te zeggen dat de Verenigde Staten slechts onder die voorwaarden hun strijdkrachten in Europa zullen houden.

Kunnen de bevoegde Ministers de verzekering geven dat de oprichting van het Europees leger tot gevolg zal hebben de Verenigde Staten er van te overtuigen hun strijdkrachten bestendig in Europa te laten? Indien deze verzekering kan gegeven worden, op welke verbintenissen steunt zij?

ANTWOORD.

1. Het Additioneel Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag en betrekking hebbende op de verbintenissen van hulpverlening door de partijen van het Noord-Atlantisch Verdrag aan de Staten-Leden van de E.D.G., bevat voor de Verenigde Staten niet de verplichting hun strijdkrachten in Europa te houden. Het geldt een waarborg van hulpverlening, gelijkwaardig als diegene voorzien bij artikel 5 van het Noord-Atlantisch Verdrag, dat als volgt luidt :

« De Partijen komen overeen dat een gewapende aanval tegen één of meer van haar in Europa of Noord-Amerika als een aanval tegen haar allen zal worden beschouwd; zij komen bijgevolg overeen dat, indien zulk een gewapende aanval plaats vindt, ieder van haar de aldus aangevallen partij of partijen zal bijstaan, in de uitoefening van het recht tot individuele of collectieve zelfverdediging erkend in artikel 51 van het Handvest van de Verenigde Naties, door terstond, individueel en in samenwerking met de andere partijen, op te treden op de wijze, die zij nodig oordeelt — met inbegrip van het gebruik van de gewapende macht — om de veiligheid van het Noord-Atlantisch gebied te herstellen en te handhaven. »

2. De verplichtingen van militaire aard in vredetijd die op de Staten-leden van de NATO rusten en bijgevolg op de Verenigde Staten, spruiten voort uit artikel 3 van het Noord-Atlantisch Verdrag, als volgt opgesteld :

« Ten einde de doeleinden van dit Verdrag beter te verwezenlijken zullen de Partijen, ieder voor zich en tezamen, haar individueel en collectief vermogen om een gewapende aanval te weerstaan handhaven en ontwikkelen, door voortdurend en op doelmatige wijze zich zelf te versterken en elkander hulp te verlenen. »

3. Deze verplichtingen werden geconcretiseerd door de vaste verbintenissen aangegaan door de Atlantische Raad, dit wil zeggen door de Ministers, en geldig tot het einde van 1953.

Deze verbintenissen bestaan er in, wat de Verenigde Staten betreft, 6 divisies, zegge ongeveer 100.000 man, ter beschikking te stellen van SHAPE in Europa.

4. De strijdkrachten van de NATO, met inbegrip van de Amerikaanse strijdkrachten, werden in Europa gestationneerd ten einde het strategisch concept, aangenomen door dezelfde Atlantische Raad, in toepassing te brengen, dit wil zeggen de verdediging van Europa zover mogelijk naar het Oosten, op de grenzen zelf van West-Duitsland.

5. Nochtans, naar de opvatting van het Militair Comité en van de Atlantische Raad, kan deze strategie niet toegepast worden tenzij Duitsland medewerkt aan de verdediging van Europa door het ter beschikking stellen van strijdkrachten.

6. De bijdrage van Duitsland tot de verdediging van Europa zou zich op de minst gevaarlijke wijze verwezenlijken in het kader van de E.D.G. Dat is de opvatting van talrijke regeringen, waaronder deze van de Verenigde Staten.

7. Indien de E.D.G. niet tot stand kwam, dan zou men het strategisch concept van de NATO volledig moeten herzien.

8. De veelvuldige verklaringen van de Amerikaanse leiders bevestigen de belangrijkheid die de E.D.G. in hun ogen heeft. Om slechts de laatste te citeren :

President Eisenhower, de 16^e April 1953 : « This free world knows — out of the bitter wisdom of experience — that vigilance and sacrifice are the price of liberty. »

» It knows that the defense of Western Europe imperatively demands the unity of purpose and action made possible by the North Atlantic Treaty Organization, embracing a European defense community. »

M. Foster Dulles, le 18 avril 1953: « The President, out of his own intimate knowledge of European conditions, felt that our Government should indicate its deep concern and point out that failure to realize the European Defense Community could mean collapse of the hopes and efforts that inspired the Marshall Plan, the North Atlantic Treaty and the Mutual Security Program. Therefore, on January 30th, just ten days after the President's inaugural, M. Stassen and I, at the President's request, visited the six European defense community countries, and also Great Britain. »

Les Secrétaires d'Etat Dulles et Wilson ont encore réaffirmé, au dernier Conseil Atlantique qui s'est réuni à Paris, l'importance qu'ils attachent à la ratification du Traité instituant la C.E.D.

QUESTION N° 2.

La participation allemande.

C'est un aspect important et inquiétant de la C.E.D.

1. A-t-on des précisions ou des prévisions quant aux critères de sélection qui seront appliqués pour :

- a) le recrutement des cadres;
- b) la formation du contingent allemand ?

Les réfugiés de l'Est (allemand) seront-ils admis dans les forces allemandes de la C.E.D. ? N'y a-t-il pas là un danger d'orientation agressive de la politique de la C.E.D. ?

Comment évoluera-t-on la prépondérance des cadres de l'ancienne Wehrmacht ?

2. En ce qui concerne l'instruction des cadres, y aura-t-il des écoles spécifiquement allemandes ? Dans quelles mesures seront-elles contrôlées, dirigées par la C.E.D. proprement dite ?

3. Les modalités prévues pour l'organisation territoriale militaire (art. 6 et 7 du Protocole militaire) ne risquent-elles pas de reconstituer les éléments d'un futur Etat-Major allemand indépendant ?

4. Le système d'intégration « deux par deux » dans les corps d'armée n'aura-t-il pas pour conséquence de donner la prépondérance aux unités et cadres allemands dans trop de corps d'armée ?

5. Dans quelle mesure les officiers allemands auront-ils accès aux fonctions supérieures à la Division et notamment aux commandements importants supérieurs au corps d'armée ?

RÉPONSE.

1. Les règles relatives au recrutement des cadres de la C.E.D. et notamment les critères de sélection sont actuellement à l'étude au sein du Comité intérimaire militaire. Les mêmes règles seront d'application dans les six Etats membres.

Il n'a pas été prévu de discrimination à l'égard des incorporés allemands (réfugiés de l'Est). Il semble que la République fédérale soit bien décidée à prendre un ensemble de mesures propres à éviter l'ancien esprit qui a prévalu dans la Wehrmacht.

2. L'article 27 du Protocole militaire prévoit que toutes les écoles à créer seront européennes le jour de leur mise sur pied.

A ce titre, leur direction et leur contrôle sont intégrés. Elles recevront donc toutes leurs directives de l'état-major central intégré.

3. L'organisation territoriale comporte des régions militaires. Ces régions sont les organes d'exécution des décisions du Commissariat et seront inspectées par des autorités militaires intégrées. Elles n'ont pas d'activité opérationnelle.

Les commandants des régions militaires représentent le Commissariat sur l'étendue d'un territoire pour ce qui concerne l'exécution des décisions du Commissariat en matière de mise en condition des forces (directives pour l'instruction, d'organisation des écoles, d'infrastructure, de logistique, etc.).

Dans les grands pays il s'indiquait de prévoir un organe coordinateur entre les diverses régions, organe qui ne constituera pas l'embryon d'un futur état-major opérationnel.

L'existence en Allemagne d'un tel organisme de coordination, dépendant de l'autorité centrale C.E.D. et contrôlé par celle-ci, ne paraît pas pouvoir donner naissance à la constitution d'un état-major national opérationnel.

» It knows that the defense of Western Europe imperatively demands the unity of purpose and action made possible by the North Atlantic Treaty Organization, embracing a European defense community. »

De heer Foster Dulles, op 18 April 1953: « The President, out of his own intimate knowledge of European conditions, felt that our Government should indicate its deep concern and point out that failure to realize the European Defense Community could mean collapse of the hopes and efforts that inspired the Marshall Plan, the North Atlantic Treaty and the Mutual Security Program. Therefore, on January 30th, just ten days after the President's inaugural, M. Stassen and I, at the President's request, visited the six European defense community countries, and also Great Britain. »

De Staatssecretarissen Dulles en Wilson hebben nog op de laatste vergadering van de Atlantische Raad, onlangs te Parijs bijeengekomen, het belang bevestigd dat zij hechten aan de bekrachtiging van het Verdrag tot instelling van de E.D.G.

VRAAG N° 2.

De Duitse deelname.

Dit is een belangrijk en onrustwekkend uitzicht van de E.D.G.

1. Heeft men bijzonderheden of vooruitzichten aangaande de selectiecriteria, die zullen toegepast worden voor :

- a) de recrutering der kaders;
- b) de vorming van het Duits contingent.

Zullen de vluchtelingen uit het Oosten (Duits) toegelaten worden tot de Duitse strijdkrachten van de E.D.G. ? Bestaat er daar geen gevaar voor agressieve politieke oriëntering van de E.D.G. ?

Hoe zal men het overwicht van de kaders van de oude Wehrmacht kunnen vermijden ?

2. Wat de opleiding der kaders aangaat, zullen er specifiek Duitse scholen zijn ? In hoever zullen ze gecontroleerd en geleid worden door de eigenlijke E.D.G. ?

3. Leveren de modaliteiten, voorzien voor de militaire territoriale organisatie (art. 6 en 7 van het Militair Protocol) geen gevaar op de elementen van een toekomstige Duitse onafhankelijke Staf weer te herstellen ?

4. Zou het systeem van integratie « twee per twee » in de legerkorpsen niet tot gevolg hebben in al te veel legerkorpsen het overwicht te geven aan Duitse eenheden en kaders ?

5. In hoever zullen de Duitse officieren toegang hebben tot de hogere functies in de Divisie en voornamelijk tot de belangrijke hogere commando's in het legerkorps ?

ANTWOORD.

1. De regels betreffende de werving van de kaders van de E.D.G. en namelijk de selectiecriteria, zijn thans ter studie in de schoot van de Militaire Interim-Commissie. Dezelfde regels zullen van toepassing zijn in de zes deelnemende Staten.

Er werd geen discriminatie voorzien ten opzichte van de Duitse ingelijfden (vluchtelingen uit het Oosten). Het schijnt dat de Bonds-Republiek vastbesloten is een geheel van maatregelen te treffen ten einde de terugkeer van de oude geest van de Wehrmacht te voorkomen.

2. Artikel 27 van het Militair Protocol voorziet dat al de op te richten scholen Europees zullen zijn vanaf de dag hunner oprichting.

Wat dit betreft, zijn hun bestuur en hun controle geïntegreerd. Zij zullen dus al hun richtlijnen van de geïntegreerde centrale legerstaf ontvangen.

3. De territoriale organisatie bevat militaire gebieden. Deze gebieden zijn de uitvoeringsorganen van de beslissingen van het Commissariaat en zullen door geïntegreerde militaire overheden geïnspecteerd worden. Zij hebben geen operationele activiteit.

De bevelhebbers van de militaire gebieden vertegenwoordigen het Commissariaat op gans een grondgebied, wat betreft de uitvoering van de beslissingen van het Commissariaat inzake het strijdvaardig maken van de strijdkrachten (richtlijnen voor de opleiding, inrichting van de scholen, infrastructuur, logistiek, enz.).

In de grote landen was het nodig een coördinatieorgaan tussen de verschillende gebieden te voorzien, orgaan dat geen kern zal zijn van een toekomstige operationele staf.

Het bestaan in Duitsland van een dergelijk coördinatieorgaan, afhankelijk van de centrale overheid E.D.G. en gecontroleerd door deze laatste, schijnt geen aanleiding te geven tot het oprichten van een operationele nationale staf.

4. Bien que la question de la répartition des groupements d'origine allemande entre les différents corps d'armée n'ait pas encore été envisagée, il apparaît que le nombre de commandants de corps d'armée sera proportionnel au nombre de groupements fournis par chaque Etat.

D'ailleurs, la proportion des cadres fournis par chaque Etat est déterminée par des normes communes d'encadrement figurant à « l'Accord spécial » (très secret), sans discrimination.

Les effectifs seront contrôlés à l'échelon central intégré du Commissariat, au moyen de tableaux donnant les situations d'effectifs et les états nominatifs.

5. La proportion d'officiers allemands dans les échelons supérieurs au « Groupements de base » se fera, comme il vient d'être indiqué ci-dessus, au prorata du nombre de groupements fournis par la république fédérale allemande.

QUESTION N° 3.

L'organisation du futur contingent allemand.

Le 10 novembre 1952, dans une communication radiophonique, M. Théodore Blank, Chef des Services de Sécurité Nationale du Gouvernement fédéral, a donné une série de précisions importantes sur l'organisation du futur contingent allemand.

Il a indiqué notamment :

- a) que le contingent comprendrait 500.000 hommes;
- b) qu'au cours des 12 mois qui suivront la ratification du Traité C.E.D., le recrutement porterait uniquement sur un cadre de volontaires, officiers et soldats, comprenant : environ 22.000 officiers (40 généraux, 250 colonels, 900 lieutenants-colonels, 2.000 commandants, 6.300 capitaines, 12.300 lieutenants et sous-lieutenants), ainsi que 80.000 sous-officiers et soldats.

Ces indications ont-elles été rendues publiques par le Gouvernement fédéral en accord avec les autres Gouvernements signataires du Traité ?

RÉPONSE.

Les indications données par M. Blank au sujet de l'organisation du futur contingent allemand ont été rendues publiques sans accord préalable avec les autres Gouvernements signataires du Traité; ces indications entrent néanmoins dans la catégorie des informations que la plupart des Gouvernements donnent à leur presse dans des cas pareils.

QUESTION N° 4.

Les Accords Contractuels de Bonn.

M. le Ministre a attiré l'attention de la Commission sur le fait que ces accords sont liés au Traité C.E.D.

M. le Ministre n'estime-t-il pas qu'il serait utile de préciser à l'intention des membres de la Commission les dispositions essentielles de ces accords ?

A l'occasion de ces commentaires, M. le Ministre ne voudrait-il pas définir la position juridique de la Belgique à l'égard de ces accords ?

RÉPONSE.

La Belgique n'est pas partie aux Accords Contractuels. En principe, ses droits à l'égard de l'Allemagne restent réservés jusqu'à la signature du traité de paix. La Belgique est cependant affectée par les accords dans la mesure où ceux-ci, en substituant au statut d'occupation un régime contractuel, rétablissent la souveraineté de l'Allemagne occidentale.

Les dispositions de la convention financière intéressent particulièrement notre pays. Cette convention définit les méthodes de financement des forces affectées à la défense occidentale. Au 30 juin 1953, les forces des pays faisant partie de la C.E.D. auraient dû passer du régime de la participation allemande directe à la participation indirecte par l'intermédiaire de la C.E.D.

En tant que signataire du Traité instituant la C.E.D., la Belgique est en mesure d'exercer une certaine influence sur la fixation et la répartition de la contribution financière allemande entre la C.E.D. et les autres forces occidentales.

4. Niettegenstaande de kwestie van de verdeling der groeperingen van Duitse oorsprong, over de verschillende legerkorpsen, nog niet in overweging werd genomen, schijnt het dat het aantal bevelhebbers van legerkorpsen evenredig zal zijn met het aantal door elke Staat geleverde groeperingen.

Trouwens, de verhouding van de door elke Staat geleverde kaders wordt zonder discriminatie vastgesteld door de gemeenschappelijke encadreringsnormen, voorkomend in het « Bijzonder Accoord » (zeer geheim).

De effectieven zullen door de geïntegreerde centrale staf van het Commissariaat gecontroleerd worden, bij middel van de tabellen die de toestand der effectieven opgeven, evenals de nominatieve staten.

5. De verhouding van Duitse officieren in de formaties groter dan de « Basisseenheden », zal bepaald worden, zoals hierboven vermeld, naar rato van het aantal eenheden, die door de Duitse Bondsrepubliek zullen geleverd worden.

VRAAG N° 3.

Organisatie van het toekomstig Duits contingent.

Op 10 November 1952 gaf de heer Theodor Blank, Hoofd van de Nationale Veiligheidsdiensten van de Bondsregering, in een radio-mededeling, een reeks belangrijke bijzonderheden betreffende de organisatie van het toekomstig Duits contingent.

Hij vermeldde namelijk :

- a) dat het contingent 500.000 man zou bedragen;
- b) dat, gedurende de twaalf maanden die op de goedkeuring van het Verdrag zullen volgen, de werving enkel zou betrekking hebben op een kader van vrijwilligers, officieren en soldaten, bevattende : ongeveer 22.000 officieren (40 generaals, 250 kolonels, 900 luitenant-kolonels, 2.000 commandanten, 6.300 kapiteins, 12.300 luitenanten en onder-luitenanten), evenals 80.000 onderofficieren en soldaten.

Werden deze inlichtingen bekendgemaakt door de Bondsregering na overleg met de andere Regeringen die het Verdrag ondertekenden ?

ANTWOORD.

De door de heer Blank verstrekte inlichtingen betreffende de organisatie van het toekomstig Duits contingent, werden bekendgemaakt zonder voorafgaandelijk overleg met de andere Regeringen die het Verdrag ondertekenden; deze inlichtingen vallen nochtans in die categorie inlichtingen welke het merendeel der Regeringen in dergelijke gevallen aan hun pers verstrekken.

VRAAG N° 4.

Contractuele Accoorden van Bonn.

De heer Minister heeft de aandacht van de Commissie gevestigd op het feit dat deze accoorden aan het E.D.G.-Verdrag verbonden zijn.

Denkt de heer Minister niet dat het nuttig zou zijn de hoofdbepalingen van deze accoorden voor de Commissieleden toe te lichten ?

Zou de heer Minister ter gelegenheid van die commentaar de rechtstoestand van België ten opzichte van de accoorden willen bepalen ?

ANTWOORD.

België is geen deelgenoot aan de zg. « Contractuele Accoorden ». In principe zijn de rechten van ons land voorbehouden tot de ondertekening van het Vredesverdrag met Duitsland. Niettemin dient België met bedoelde accoorden rekening te houden in zover deze de soevereiniteit van West-Duitsland herstellen en het bezettingsstelsel door een contractueel regiem vervangen.

De bepalingen van de financiële overeenkomst zijn voor ons land van bijzonder belang. Deze immers bepaalt de financiering van de bij de Westerse defensie betrokken en in Duitsland gestationeerde legers. Met ingang van 30 juni 1953 zullen de strijdkrachten van de landen, die het Verdrag houdende oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap hebben ondertekend, overgaan van het stelsel der rechtstreekse Duitse deelname naar dit van onrechtstreekse deelname, door tussenkomst van de E.D.G.

In zijn hoedanigheid van ondertekenaar van het Verdrag houdende oprichting van de E.D.G., kan België een zekere invloed uitoefenen op het bepalen en het verdelen van de Duitse financiële bijdrage tussen de E.D.G. en de andere Westerse strijdkrachten.

QUESTION N° 5.

L'éventualité d'une réunification de l'Allemagne.

Les conventions signées à Bonn, le 26 mai 1952, prévoient la réunification de l'Allemagne (préambule) et « un règlement de paix pour l'ensemble de l'Allemagne » (art. 7).

Le Traité de la C.E.D. a été conçu en vue de l'intégration militaire et politique de la République fédérale d'Allemagne occidentale.

En cas de réunification, le Traité serait-il caduc ou une procédure de révision a-t-elle été prévue ?

RÉPONSE.

1. Le cas de réunification de l'Allemagne n'est pas prévu dans le texte du Traité instituant la Communauté Européenne de Défense.

2. Il est, par contre, envisagé à l'article 7, § 3, de la Convention sur les relations entre les trois Puissances et la République fédérale allemande (Accords contractuels).

L'article 7, § 3, de la Convention générale stipule que, en cas de réunification de l'Allemagne :

1° Les droits et obligations de la République fédérale résultant des accords contractuels seront étendus à une Allemagne unifiée

2° que les trois Puissances donneront leur accord à ce que les droits et obligations de la République fédérale, tels qu'ils résultent du Traité C.E.D., soient étendus également à cette Allemagne unifiée.

Par ailleurs, l'article 10 de la Convention générale des accords contractuels prévoit la possibilité d'une révision de ces accords en cas de réunification.

Par contre, les dispositions de l'article 7, § 3, ne prévoient aucunement — et n'ont d'ailleurs pas à prévoir — la possibilité d'une révision du Traité C.E.D. dans l'hypothèse envisagée; à plus forte raison n'envisagent-elles aucun droit de sécession en faveur de la République fédérale. Si, dans ces circonstances, des amendements devaient être apportés au Traité C.E.D., ils ne pourraient l'être qu'en conformité avec les dispositions appropriées de ce Traité.

En conclusion, la réunification de l'Allemagne n'entraîne pas la caducité de la C.E.D., celle-ci s'étendant, en principe, à la nouvelle entité « Allemagne ».

Des difficultés d'aménagement d'ordre pratique se trouveraient soulevées, auxquelles les articles 125 et 126 permettent de pourvoir.

**

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,
P. WIGNY.

Le Président,
F. VAN CAUWELAERT.

VRAAG N° 5.

De mogelijkheid van een hereniging van Duitsland.

De Overeenkomsten, getekend te Bonn op 26 Mei 1952 voorzien de hereniging van Duitsland (inleiding) en « een regeling van de vrede voor geheel Duitsland » (art. 7).

Het Verdrag van de E.D.G. werd opgesteld met het oog op de militaire en politieke integratie van de West-Duitse Bondsrepubliek.

In geval van hereniging, zou het Verdrag dan vervallen of werd er een procedure tot herziening voorzien ?

ANTWOORD.

1. Het geval van de hereniging van Duitsland is niet voorzien in de tekst van het Verdrag waarbij de Europese Defensie Gemeenschap wordt opgericht.

2. Het wordt integendeel wel voorzien door het artikel 7, § 3, van de Overeenkomst op de betrekkingen tussen de drie Mogendheden en de Duitse Bondsrepubliek (Contractuele Accoorden).

Artikel 7, § 3, van de Algemene Overeenkomst bepaalt dat in geval van hereniging van Duitsland :

1° De rechten en de verplichtingen van de Bondsrepubliek voortvloeiende uit de contractuele accoorden zullen uitgebreid worden tot een ééngemaakt Duitsland;

2° Dat de drie Mogendheden hun accoord zullen verlenen opdat de rechten en de verplichtingen van de Bondsrepubliek, zoals zij voortvloeien uit het Verdrag van de E.D.G., eveneens zouden uitgebreid worden tot het ééngemaakt Duitsland.

Bovendien voorziet artikel 10 van de Algemene Overeenkomst betreffende de contractuele accoorden de mogelijkheid tot herziening van deze accoorden in geval van hereniging.

Integendeel voorzien de beschikkingen van artikel 7, § 3, geenszins — en ze hebben ook niet te voorzien — de mogelijkheid tot herziening van het Verdrag van de E.D.G. in de besproken hypothese; des te meer voorzien zij geen enkel recht van afscheuring ten gunste van de Bondsrepubliek. Indien, in die omstandigheden, wijzigingen mochten aangebracht worden in het Verdrag van de E.D.G. dan zou dit maar kunnen geschieden in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van dit Verdrag.

Tot besluit kan dus gezegd worden dat de hereniging van Duitsland geen nietigheid ten gevolge heeft van de E.D.G., daar deze zich in principe uitstrekt tot de nieuwe entiteit « Duitsland ».

Er zouden zich aanpassingsmoeilijkheden van praktische aard kunnen voordoen, waarin de artikelen 125 en 126 toelaten te voorzien.

**

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
P. WIGNY.

De Voorzitter,
F. VAN CAUWELAERT.

ANNEXES

BIILAGEN

ANNEXE I.

TABLEAU SYNOPTIQUE DES POUVOIRS DES DIFFÉRENTS INSTITUTS.

INSTITUTIONS GÉNÉRALES.

ARTICLE — OBJET	CONSEIL	COMMISSARIAT	ASSEMBLÉE
Art. 23. — Démission d'office d'un membre du Commissariat par Cour. Suspension.	Sur requête Conseil. Sur décision Conseil à l'unanimité.	Sur requête Commissariat. —	— —
Art. 27.	—	Prend décisions, recommandations, avis.	—
Art. 29. — Informations. Rapports.	Demandés par Conseil.	Fournis par Commissariat.	—
Art. 30.	—	Dispose du personnel civil et militaire nécessaire pour ses tâches.	—
Art. 32.	—	Liaison avec Etat membre, Etat tiers et organisation internationale.	—
Art. 34. — Session extraordinaire de l'Assemblée.	Sur demande du Conseil.	Sur demande du Commissariat.	Sur demande du Président ou majorité membres et éventuellement sur demande Etat membre.
Art. 36. — § 1. Rapport général à fournir annuellement.	—	Par Commissariat.	A Assemblée. — Elle discute ce rapport.
Art. 36. § 2.	—	Démission Commissariat.	Motion censure du Commissariat adoptable à majorité 2/3 des voix.
Art. 38.	—	—	Etude de la constitution d'une Assemblée C.E.D. sur base démocratique. Pouvoirs de cette Assemblée. Etude dans les 6 mois d'une structure fédérale ou confédérale européenne. Ces propositions seront transmises aux Gouvernements Etats membres par Président qui endéans 3 mois convoquera Conférence.
Art. 39. § 2.	Peut formuler directives générales à l'unanimité.	Sinon Commissariat peut agir dans cadre Traité.	—
Art. 39. § 3.	Prend décision, donne avis.	—	—
Art. 46. — Invitation Commissariat à prendre toute mesure opportune.	Par Conseil aux 2/3; si résistance Commissariat, possibilité saisir Assemblée.	—	Possibilité motion de censure par Assemblée.
Art. 47. — Réunions communes C.E.D. NATO.	Sur initiative Conseil.	—	—
Art. 54-57. — Recours devant Cour pour violation forme substantielle ou détournements de pouvoirs.	Par Conseil.	Contre Commissariat.	Par Assemblée (ou par un Etat membre).
Idem.	Contre Conseil.	Par Commissariat.	Par Assemblée (ou par un Etat membre).
Art. 55. — Faute du Commissariat.	Sur action du Conseil ou Etat membre.	—	—
Art. 56. — Sur action Commissariat provoquant troubles fondamentaux et persistants. Sur action Etat membre.	Moyennant consultation Conseil.	Commissariat est saisi, sinon recours à Cour.	—

BIJLAGE I.

SYNOPTISCHE TABEL MET DE BEVOEGDHEDEN VAN DE VERSCHILLENDE INSTELLINGEN.

ALGEMENE INSTELLINGEN.

ARTIKEL — VOORWERP	RAAD	COMMISSARIAAT	VERGADERING
Art. 23. — Ontheffing uit zijn ambt van een lid van het Commissariaat door het Hof. Schorsing.	Op verzoek van de Raad. Bij eenparige beslissing van de Raad.	Op verzoek van het Commissariaat. —	— —
Art. 27.	—	Geeft beschikkingen, aanbevelingen, adviezen.	—
Art. 29. — Inlichtingen. Verslagen.	Gevraagd door Raad.	Verstrekt door Commissariaat.	—
Art. 30.	—	Beschikt over het militair en burgerpersoneel, nodig ter vervulling van zijn taken.	—
Art. 32.	—	Betrekkingen met deelnemende Staten, met derde Staten, met internationale organisaties.	—
Art. 34. — Buitengewone zitting van de Vergadering.	Op verzoek van de Raad.	Op verzoek van het Commissariaat.	Op verzoek van de Voorzitter of van de meerderheid der leden, en eventueel op verzoek van een deelnemende Staat.
Art. 36. § 1. — Jaarlijks voor te leggen algemeen verslag.	—	Door Commissariaat.	Aan de Vergadering. — Deze beraadslaagt er over.
Art. 36. § 2.	—	Ontslag van het Commissariaat.	Motie van afkeuring betreffende Commissariaat, aan te nemen met 2/3-meerderheid.
Art. 38.	—	—	Onderzoekt instelling van een Vergadering E.D.G. op democratische grondslag. Bevoegdheid van die Vergadering. Bestudering, binnen 6 maanden, van een Europese federale of confederale structuur.
	Met advies van de Raad.	—	Die voorstellen worden aan Regeringen van deelnemende Staten door Voorzitter overgemaakt, die binnen 3 maanden Conferentie bijeenroept.
Art. 39. § 2.	Mag, bij eenstemmigheid, algemene richtlijnen geven.	Zo niet mag Commissariaat handelen in kader van het Verdrag.	—
Art. 39. § 3.	Beslist en geeft advies.	—	—
Art. 46. — Verzoek tot Commissariaat, alle gewenste maatregelen te nemen.	Door Raad met 2/3; bij verzet vanwege Commissariaat, mogelijke voorlegging aan Vergadering.	—	Mogelijkheid motie van afkeuring door Vergadering.
Art. 47. — Gemeenschappelijke vergaderingen E.D.G.-NATO.	Op initiatief van de Raad.	—	—
Art. 54-57. — Hoger beroep bij het Hof wegens schending wezenlijke vormvoorschriften of misbruik van bevoegdheid.	Door de Raad.	Tegen het Commissariaat.	Door de Vergadering (of een deelnemende Staat).
Idem.	Tegen de Raad.	Door het Commissariaat.	Door de Vergadering (of een deelnemende Staat).
Art. 55. — In gebreke blijven van het Commissariaat.	Optreden van de Raad of van deelnemende Staat.	—	—
Art. 56. — Bij handeling van Commissariaat, waaruit fundamentele en duurzame moeilijkheden voortvloeien. Op initiatief deelnemende Staat.	Na raadpleging van de Raad.	Aanhangig gemaakt bij Commissariaat; zo niet, hoger beroep bij het Hof.	—

DOMAINE MILITAIRE.

ARTICLE — OBJET	CONSEIL	COMMISSARIAT	ASSEMBLÉE
Art. 12. — Retrait contingent en cas de troubles dans territoire européen Etat membre.	Conseil informé.	Mis à disposition par Commissariat.	—
Art. 13. — Crise en territoire non-européen.	Conseil informé.	Mis à disposition par Commissariat, avec accord de SHAPE.	—
Art. 14. — Mission internationale hors territoire européen défini à l'article 120, § 1.	Avis conforme Conseil — majorité des 2/3.	Mis à disposition par Commissariat, avec accord de SHAPE.	—
Art. 15. — Organisation des F.E.D. — modification au Protocole militaire — article 31, grades — supérieurs à commandant d'unité de base homogène.	Conseil à l'unanimité.	Conféré par Commissariat.	—
— provisoirement grades jusqu'à commandant d'unité homogène : soit par autorités nationales, soit après consultation autorités nationales.	—	Sur proposition du Commissariat par Commissariat.	—
Art. 44-78bis. — Définition ou modification statut des personnels, organisation générale, recrutement effectifs, encadrement F.E.P., modification plans de constitution des F.E.D.	Adoptés à l'unanimité, sur proposition un membre du Conseil.	Sur proposition Commissariat, mis en vigueur par Commissariat.	—
Art. 69. § 2. — Corps d'armée intégré, sauf cas exceptionnel.	Avec avis unanime du Conseil.	Déterminé par Commissariat (sur proposition du SHAPE.)	—
Art. 71. — Plans d'organisation.	Unanimité.	Elaboration des plans.	—
Art. 72. — Uniformité durée temps de service (*).	Décision unanime du Conseil.	Sur proposition du Commissariat.	—
Art. 73. — Recrutement — Période transitoire — A partir date déterminée commun accord par Gouvernements.	—	Pris en charge par Commissariat.	—
Art. 74, 75, 76, 78bis. — Instruction, écoles, préparation plans de mobilisation, inspection, administration personnels et matériel, organisation 1 ^{er} échelon des forces.	—	Par Commissariat.	—
Art. 77. — Implantation territoriale.	—	Par Commissariat (suivant recommandations SHAPE).	—
Si divergences avec SHAPE.	Décision unanime du Conseil.	—	—
Si divergences avec Etat intéressé.	Décision par Conseil aux 2/3.	Sur avis Commissariat.	—
<i>Protocole militaire.</i>			
Art. 6. — Mise sur pied des forces.	—	Par organes centraux du Commissariat.	—
Art. 7. — Organisation militaire territoriale européenne.	Avis conforme unanime du Conseil.	Modalités fixées par Commissariat.	—
Art. 10. — Période mise sur pied des forces ne peut excéder 18 mois.	Sauf avis unanime du Conseil.	—	—
Art. 28. § 3. — Enseignement langue auxiliaire dans F.E.D.	Sur avis Conseil unanimité.	Conditions fixées par Commissariat.	—
<i>Statut des forces et régimes commercial et fiscal.</i>			
Art. 18 à 21. — Mise à disposition, installations ou création installations nouvelles.	Le Conseil tranche aux 2/3 des voix.	En cas de désaccord entre Etat membre et Commissariat.	—
<i>Protocole militaire.</i>			
(d) Art. 12. — Décision relative à durée minimum 18 mois — peut être modifiée.	Conseil à l'unanimité — par Conseil à l'unanimité.	—	—

OP MILITAIR GEBIED.

ARTIKEL — VOORWERP	RAAD	COMMISSARIAAT	VERGADERING
Art. 12. — Terugtrekking contingent in geval van onlusten op grondgebied deelnemende Staat in Europa.	Raad ingelicht.	Ter beschikking gesteld door Commissariaat.	—
Art. 13. — Crisis in niet-Europees gebied.	Raad ingelicht.	Terbeschikkingstelling door Commissariaat, met instemming van SHAPE.	—
Art. 14. — Internationale opdracht buiten Europees grondgebied bepaald bij artikel 120, § 1.	Eensluidend advies van Raad — 2/3-meerderheid.	Ter beschikking gesteld door Commissariaat, met instemming van SHAPE.	—
Art. 15. — Inrichting der E.D.S. — wijzigingen in het Militair Protocol — artikel 31, rangen — hoger dan commandant van homogene basis-eenheid.	Raad met eenparigheid van stemmen.	Verleend door het Commissariaat.	—
— Rangen tot commandant van homogene eenheid, voorlopig : hetzij door nationale instanties, hetzij na raadpleging van nationale instanties.	—	Op voorstel van Commissariaat — door Commissariaat.	—
Art. 44-78bis. — Vaststelling of wijziging van de rechtspositie van het personeel, algemene organisatie, recrutering, personeelsbezetting, kaders E.D.S., wijziging opbouwplan van E.D.S.	Aangenomen bij eenstemmigheid, op voorstel van lid van de Raad.	Op voorstel van Commissariaat, door Commissariaat in werking gesteld.	—
Art. 69. § 2. — Legerkorpsen geïntegreerd, behalve uitzonderingsgevallen.	Bij eenstemmig advies van de Raad.	Vastgesteld door Commissariaat (op voorstel van SHAPE).	—
Art. 71. — Organisatieplannen.	Eenparigheid van stemmen.	Opstelling van de plannen.	—
Art. 72. — Gelijkschakeling duur van dienst-tijd (*).	Eenstemmige beslissing van de Raad.	Op voorstel van Commissariaat.	—
Art. 73. — Recrutering — Overgangstijdperk — Met ingang van datum, door Regeringen in gemeen overleg bepaald.	—	Door Commissariaat op zich genomen.	—
Art. 74, 75, 76, 78bis. — Opleiding, scholen, voorbereiding mobilisatieplannen, inspectie, beheer van personeel en materieel, inrichting van het eerste contingent der Strijdkrachten.	—	Door Commissariaat.	—
Art. 77. — Spreiding der Strijdkrachten.	—	Door Commissariaat (volgens aanbevelingen van SHAPE).	—
Bij meningsverschil met SHAPE.	Eenstemmige beslissing van Raad.	—	—
Bij meningsverschil met betrokken Staat.	Beslissing van Raad met 2/3.	Op advies van Commissariaat.	—
<i>Militair Protocol.</i>			
Art. 6. — Opbouw der Strijdkrachten.	—	Door centrale organen van Commissariaat.	—
Art. 7. — Europese territoriale militaire organisatie.	Eensluidend advies van Raad, bij eenparigheid van stemmen.	Modaliteiten bepaald door Commissariaat.	—
Art. 10. — Tijdvak voor opbouw van strijdkrachten mag niet langer dan 18 maanden duren.	Behalve bij eenstemmig advies van de Raad.	—	—
Art. 28. § 3. — Onderricht hulptaal in E.D.S.	Op eenstemmig advies van de Raad.	Voorwaarden door Commissariaat bepaald.	—
<i>Rechtspositie strijdkrachten en handelspolitiek en fiscaal regiem.</i>			
Art. 18 tot 21. — Ter beschikking stellen van installaties of inrichting van nieuwe installaties.	De Raad beslecht, met 2/3 der stemmen.	Bij onenigheid tussen deelnemende Staat en Commissariaat.	—
<i>Militair Protocol.</i>			
(d) Art. 12. — Beslissing betreffende minimumduur van 18 maanden — kan worden gewijzigd.	Eenparige Raad — door Raad bij eenstemmigheid.	—	—

DOMAINE FINANCIER.

ARTICLE — OBJET	CONSEIL	COMMISSARIAT	ASSEMBLÉE
Art. 84. — Nomination contrôleur financier.	Conseil à l'unanimité.	—	—
Art. 85. — Nomination Commissaire aux comptes.	Conseil majorité 2/3.	—	—
Art. 87. — Préparation du budget.	—	Par Commissariat, avec gouvernements Etats membres.	—
Approbation volume total budget et contributions :			
Etats membres.	Conseil à l'unanimité.	—	—
Répartition des dépenses.	Conseil aux 2/3.	—	—
Budget soumis à l'Assemblée.	Approuve modifications proposées par l'Assemblée.	—	Assemblée peut modifier, mais ne peut augmenter — peut rejeter budget aux 2/3.
Art. 87bis. — Budget pendant période intermédiaire.	Conseil responsable de toute la procédure.	—	—
Art. 91. — Exécution budget.	—	Par Commissariat.	—
Art. 94. — Méthodes pour fixer contributions C.E.D.	Par Conseil à l'unanimité.	—	—
Art. 96. — Menaces à stabilité économique et monétaire d'un Etat membre.	Conseil est saisi de la question en dernier recours et décide.	—	—
Art. 97. — Décharge gestion.	—	—	Accepté si pas rejeté aux 2/3.
Art. 99. — Aide extérieure.	Conseil aux 2/3 donne directives au Commissariat.	—	—
Aide à Etat tiers.	Conseil à l'unanimité.	—	—
<i>Protocole financier.</i>			
Art. 1. — Préparation budget.	—	Par Commissariat.	—
Art. 9bis. — Frais de stationnement en Allemagne.	Conseil à l'unanimité.	—	—
Art. 29-30. — Obligation d'utiliser sur territoire Etat membre au moins 85 % de la contribution de cet Etat et pas plus d'une somme égale à 115 % de celle-ci. — En cas de différend.	Conseil à l'unanimité.	Par Commissariat.	—
Art. 31-32. — Arbitrage de devises. — En cas de divergences.	Conseil à l'unanimité.	—	—
Art. 37. — Si arbitrage concernant aide extérieure.	Conseil décide à l'unanimité.	—	—
<i>Convention sur les régimes fiscal et commercial.</i>			
Art. 34. — Possibilité mesures pour remédier à des troubles dans l'économie ou les finances d'un Etat membre.	Conseil.	—	—
Art. 37. — Système de compensation pour recettes fiscales non perçues.	Conseil à l'unanimité.	—	—

DOMAINE ÉCONOMIQUE.

Art. 101. — Préparation des programmes d'armement, d'équipement, etc.	—	Par Commissariat (en consultation avec Etats membres).	—
Art. 87. — Approbation des plans annexés au budget.	Par Conseil unanime.	—	—

OP FINANCIËEL GEBIED.

ARTIKEL — VOORWERP	RAAD	COMMISSARIAAT	VERGADERING
Art. 84. — Benoeming financieel controleur.	Raad bij eenstemmigheid.	—	—
Art. 85. — Benoeming leden van de Commissie voor de rekeningen.	Raad met 2/3 meerderheid.	—	—
Art. 87. — Voorbereiding van de begroting.	—	Door Commissariaat, met Regeringen van deelnemende Staten.	—
Goedkeuring totaal bedrag van begroting en bijdragen :			
Deelnemende Staten.	Raad bij eenstemmigheid.	—	—
Verdeling van de uitgaven.	Raad met 2/3.	—	—
Begroting aan Vergadering voorgelegd.	Keurt door Vergadering voorgestelde wijzigingen goed.	—	Vergadering kan wijzigen, doch niet vermeerderen — kan begroting verwerpen met 2/3.
Art. 87bis. — Tussentijdse begroting.	Raad verantwoordelijk voor ganse procedure.	—	—
Art. 91. — Uitvoering begroting.	—	Door Commissariaat.	—
Art. 94. — Methoden tot vaststelling van bijdragen E.D.G.	Door Raad bij eenstemmigheid.	—	—
Art. 96. — Bedreiging voor economische en monetair stabiliteit van een deelnemende Staat.	Raad neemt kwestie in laatste instantie in behandeling, en beslist.	—	—
Art. 97. — Décharge van beheer.	—	—	Aangenomen indien niet verworpen met 2/3.
Art. 99. — Buitenlandse hulp.	Raad, met 2/3, geeft richtlijnen aan Commissariaat.	—	—
Hulp aan derde landen.	Raad bij eenparigheid van stemmen.	—	—
<i>Financieel Protocol.</i>			
Art. 1. — Voorbereiding begroting.	—	Door Commissariaat.	—
Art. 9bis. — Kosten van stationnering in Duitsland.	Raad bij eenparigheid van stemmen.	—	—
Art. 29-30. — Verplichting tot aanwenden, op grondgebied van deelnemende Staat, van ten minste 85 % van diens bijdrage, en van niet meer dan een bedrag, gelijk aan 115 % er van. — In geval van onenigheid.	Raad bij eenparigheid van stemmen.	Door Commissariaat.	—
Art. 31-32. — Omzetting van deviezen. — In geval van onenigheid.	Raad bij eenparigheid van stemmen.	—	—
Art. 37. — In geval van omzetting in verband met buitenlandse hulp.	Raad beslist bij eenparigheid van stemmen.	—	—
<i>Overeenkomst betreffende het fiscaal en het handelspolitiek regiem.</i>			
Art. 34. — Mogelijkheid maatregelen ter verhelping van moeilijkheden in economie of financiën van een deelnemende Staat.	Raad.	—	—
Art. 37. — Compensatiestelsel voor, niet geïnde belastingsofbrengsten.	Raad bij eenparigheid van stemmen.	—	—

OP ECONOMISCH GEBIED.

Art. 101. — Voorbereiding van de programma's voor de bewapening, uitrusting, enz.	—	Door Commissariaat (in overleg met deelnemende Staten).	—
Art. 87. — Goedkeuring van de als bijlage bij de begroting gevoegde plannen.	Door Raad met eenparigheid van stemmen.	—	—

DOMAINE ECONOMIQUE (suite).

ARTICLE — OBJET	CONSEIL	COMMISSARIAT	ASSEMBLÉE
Art. 104. — Exécution des plans.	—	—	—
Directives.	Par Conseil aux 2/3.	Par Commissariat (en consultation avec Etats membres). Au Commissariat.	—
Art. 104. r 7. — Si concurrence anormale, mesures sont prises.	Par Conseil statuant à l'unanimité.	Sur initiative Commissariat ou Etat membre.	—
Art. 105. — Difficultés dans l'exécution.	Tranchées par Conseil à l'unanimité.	Si pas décision Conseil, recommandations adressées par Commissariat aux Etats membres.	—
Art. 107. — Contrôle, fabrication, circulation du matériel de guerre.	Interventions possibles du Conseil aux 2/3.	Par Commissariat dans certaines limites.	—

DOMAINES DIVERS.

Art. 112-117. — Obligation pour les Etats d'exécuter le Traité; sinon recours devant Cour.	—	Sur initiative Commissariat.	—
Art. 119. — Régime linguistique C.E.D. sauf Titre V — Protocole militaire.	A établir par Conseil à l'unanimité.	—	—
Art. 126. — Amendements : décision par réunion intergouvernementale.	Si Conseil accepte propositions de revision aux 2/3.	—	—
Art. 120. — Applicabilité territoriale : forces et écoles de la C.E.D. dans zone atlantique.	Sur avis unanime du Conseil.	Décision Commissariat.	—
Art. 123. — Déclaration de nécessité grave et urgente.	Par Conseil à l'unanimité.	—	—
Fin de cet état.	Par Conseil aux 2/3.	—	—

OP ECONOMISCH GEBIED (*vervolg*).

ARTIKEL — VOORWERP	RAAD	COMMISSARIAAT	VERGADERING
Art. 104. — Uitvoering van de plannen.	—	Door Commissariaat (in overleg met deelnemende Staten).	—
Richtlijnen.	Door Raad met 2/3.	Aan Commissariaat.	—
Art. 104. § 7. — Bij onregelmatige mededinging worden maatregelen genomen.	Door Raad, met eenparigheid van stemmen beslissend.	Op initiatief van Commissariaat of van deelnemende Staat.	—
Art. 105. — Moeilijkheden bij uitvoering.	Beslecht door Raad met eenparigheid van stemmen.	Indien geen beslissing van Raad, aanbevelingen door Commissariaat aan deelnemende Staten.	—
Art. 107. — Contrôle, vervaardiging en verhandeling van oorlogsmaterieel.	Mogelijke tussenkomsten van Raad met 2/3.	Door Commissariaat binnen zekere perken.	—

OP ALLERLEI GEBIED.

Art. 112-117. — Verplichting voor Staten het Verdrag ten uitvoer te leggen; zo niet, hoger beroep bij het Hof.	—	Op initiatief Commissariaat.	—
Art. 119. — Taalregeling E.D.G., onverminderd Titel V van het Militair Protocol.	Vast te stellen door Raad bij eenparigheid van stemmen.	—	—
Art. 126. — Amendementen : beslissing door intergouvernementele vergadering.	Indien Raad voorstellen tot wijziging aanneemt met 2/3.	—	—
Art. 120. — Territoriale toepasselijkheid : strijdkrachten en scholen van de E.D.G. in de Atlantische zone.	Op eenstemmig advies van de Raad.	Beslissing Commissariaat.	—
Art. 123. — Verklaring van ernstige en dringende noodzaak.	Door Raad bij eenparigheid van stemmen.	—	—
Einde van die toestand.	Door Raad met 2/3.	—	—

(126)

ANNEXE II.

BIJLAGE II.

DES PROTOCOLES DITS PROTOCOLES FRANÇAIS.

DE ZOGENAAMDE FRANSE PROTOCOLLEN.

Projet d'accord relatif à l'article 13.

Les Gouvernements des Etats signataires du Traité instituant la Communauté Européenne de Défense conviennent de ce qui suit :

I. — Ces Gouvernements prennent en commun l'engagement de donner pour instructions à leurs représentants respectifs au Conseil des Ministres de la Communauté de formuler dès l'entrée en vigueur du Traité et par application de son article 39, § 2, à l'adresse du Commissariat la directive suivante :

En application de l'article 13 du Traité, le Commissariat met immédiatement les forces à la disposition de l'Etat qui a introduit une demande jugée urgente par cet Etat dès que celui-ci a notifié cette demande au Commissariat et au Commandant suprême compétent.

II. — Les Gouvernements des Etats signataires considèrent que, dans le cas visé au § 1 ci-dessus, le Commandant suprême ne peut refuser son accord sauf s'il est établi, conformément aux dispositions du Traité et de ses annexes, que le retrait dont il s'agit est de nature à compromettre la sécurité de la Communauté.

Projet d'accord relatif à l'application de l'article 10 du Traité.

Les Gouvernements signataires du Traité instituant la Communauté Européenne de Défense, désireux de préciser les mesures à prendre pour faciliter une application appropriée de l'article 10, § 5, alinéa 2, en relation avec l'article 31, §§ 2 et 3, et en accord avec les dispositions du Traité, sont convenus de ce qui suit :

Art. I.

Le présent Accord s'applique aux personnels militaires des armées de Terre et de l'Air mis à la disposition de la Communauté Européenne de Défense ou entrant dans la composition des forces armées nationales visées à l'article 10 du Traité.

Art. II.

En application des articles 10, 31 et 73 du Traité et du Titre III du Protocole militaire, chaque Etat membre décide l'affectation initiale des nouvelles recrues, soit dans les contingents mis à la disposition de la Communauté, soit dans les forces armées nationales.

Art. III.

Sous réserve des pouvoirs du Commissariat visés à l'article 31 du Traité, chaque Etat membre décide également, conformément à la faculté et dans les conditions prévues à l'article 10, § 5, alinéa 2, du Traité, les échanges individuels entre les personnels des contingents mis à la disposition de la Communauté et ceux des forces armées nationales.

Art. IV.

Par application de l'article 31, § 2, du Traité, les Gouvernements des Etats membres ayant opté pour la première des procédures prévues à titre provisoire au dit article prononcent, sur la base des dispositions applicables en vertu de l'article 11 du Protocole militaire, les décisions

Ontwerp-Overeenkomst inzake de toepassing van artikel 13.

De Regeringen der Staten welke het Verdrag tot Oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap hebben ondertekend zijn overeengekomen als volgt :

I. — Deze Regeringen nemen gemeenschappelijk de verplichting op zich om aan hun onderscheidene vertegenwoordigers in de Raad van Ministers der Gemeenschap opdracht te geven om, zodra het Verdrag in werking is getreden en met toepassing van artikel 39, § 2, van dit Verdrag, aan het Commissariaat de volgende aanwijzing te verstrekken :

Voor de toepassing van artikel 13 van het Verdrag stelt het Commissariaat onmiddellijk de strijdkrachten ter beschikking van de Staat die terzake een naar het oordeel van die Staat dringend verzoek heeft ingediend, zodra deze Staat dit verzoek ter kennis heeft gebracht van het Commissariaat en van de bevoegde Opperbevelhebber.

II. — De Regeringen der ondertekende Staten zijn van mening, dat in het hierboven in lid 1 bedoelde geval, de Opperbevelhebber zijn instemming niet kan onthouden, behalve indien wordt vastgesteld, overeenkomstig de bepalingen van het Verdrag en de Bijlagen van dit Verdrag, dat de desbetreffende terugtrekking geacht moet worden de veiligheid van de Gemeenschap in gevaar te brengen.

Ontwerp-Overeenkomst betreffende de toepassing van artikel 10 van het Verdrag.

De Regeringen der Staten, welke het Verdrag tot Oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap hebben ondertekend, verlangend de maatregelen nader te omschrijven, welke genomen moeten worden ten einde een juiste toepassing te vergemakkelijken van artikel 10, § 5, lid 2, in verband met artikel 31, §§ 2 en 3, en in overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag, zijn overeengekomen als volgt :

Art. I.

Deze Overeenkomst is van toepassing op het militair personeel van de land- en luchtmacht dat ter beschikking is gesteld van de Europese Defensie Gemeenschap of deel uitmaakt van de nationale strijdkrachten, bedoeld in artikel 10 van het Verdrag.

Art. II.

Met toepassing van de artikelen 10, 31 en 73 van het Verdrag en van Titel III van het Militair Protocol, beslist elke deelnemende Staat omtrent de eerste indeling der nieuwe recruten, hetzij bij de ter beschikking van de Gemeenschap gestelde contingents, hetzij bij de nationale strijdkrachten.

Art. III.

Onder voorbehoud der bevoegdheden van het Commissariaat bedoeld in artikel 31 van het Verdrag, beslist elke deelnemende Staat eveneens, overeenkomstig de bevoegdheid en onder de voorwaarden omschreven in artikel 10, § 5, lid 2, van het Verdrag, omtrent het individueel uitwisselen van personeel behorende tot de contingents welke ter beschikking zijn gesteld van de Gemeenschap met dat van de nationale strijdkrachten.

Art. IV.

Bij wege van toepassing van artikel 31, § 2, van het Verdrag, zullen de Regeringen van de deelnemende Staten, welke de eerste der in genoemd artikel voorlopig voorziene procedures hebben gekozen, op grondslag van de bepalingen welke van toepassing zijn krachtens

conférant le grade, comportant rétrogradation, et, en général, toutes décisions comportant perte du grade ou radiation des contrôles de l'armée; l'autorité nationale compétente doit prononcer les décisions résultant d'un jugement rendu par un tribunal compétent ou d'une mesure disciplinaire résultant des règlements applicables en vertu de l'article 11 du Protocole militaire.

Ces décisions sont prononcées :

1. sur proposition du Commissariat en ce qui concerne les personnels servant dans les forces européennes de défense;
2. dans les conditions prévues par les statuts nationaux en ce qui concerne les personnels servant dans les forces armées nationales.

Art. V.

Dans le cas des Etats membres ayant opté pour la seconde des procédures prévues à titre provisoire au § 2 de l'article 31 du Traité, les décisions conférant le grade, comportant rétrogradation et, en général, toutes décisions comportant perte du grade ou radiation des contrôles de l'armée, sont prises :

1. par le Commissariat, sur proposition des échelons hiérarchiques intéressés, après consultation d'autorités nationales, en ce qui concerne les personnels servant dans les forces européennes de défense;
2. dans les conditions prévues dans les statuts nationaux en ce qui concerne les personnels servant dans les forces armées nationales.

Art. VI.

Le Commissariat fournira au Gouvernement de tout Etat membre toutes les informations nécessaires pour permettre à celui-ci d'établir, s'il l'estime utile, un tableau unique d'avancement incluant l'ensemble des personnels originaires de cet Etat.

Art. VII.

Jusqu'à la mise en vigueur du statut commun des personnels des forces européennes de défense, les statuts des personnels militaires mis par un Etat membre à la disposition de la Communauté ou servant dans les forces armées nationales sont régis conformément à l'article 11, alinéa 2, du Protocole militaire, par la législation ou la réglementation dudit Etat.

Art. VIII.

Lorsque le statut prévu à l'article 11 du Protocole militaire aura été approuvé dans les conditions prévues à l'article 44 du Traité, chaque Etat membre aura la faculté d'adapter, s'il l'estime nécessaire, le statut de ses forces nationales au statut des forces de la Communauté.

Si le statut des personnels visé à l'article 11 du Protocole militaire prévoit des statuts particuliers pour certains corps spécialisés, chaque Etat membre aura la faculté d'adapter, s'il l'estime nécessaire, les statuts particuliers nationaux aux statuts correspondants européens.

Le Commissariat fournira aux Etats membres toutes les informations nécessaires pour permettre à ceux-ci d'organiser et de maintenir les statuts des forces restées nationales en conformité avec les statuts européens.

Ces informations porteront sur tous les règlements et instructions applicables aux personnels.

Art. IX.

En ce qui concerne certaines catégories de personnels non-officiers à définir d'un commun accord, le Gouvernement de l'Etat membre intéressé peut consentir des délégations temporaires au Commissariat des attributions résultant de l'option prévue au § 2 de l'article 31 du Traité.

A l'égard de ces mêmes personnels le Commissariat peut, avec l'accord du Gouvernement de l'Etat membre intéressé, déléguer à ses autorités subordonnées certaines des dites attributions.

artikel 11 van het Militair Protocol, de beslissingen nemen inzake het toekennen van een rang, het terugstellen in rang, en, in het algemeen, alle beslissingen inzake rangverlies of afvoering uit de militaire administratie; de bevoegde nationale instantie moet de beslissingen nemen voortvloeiende uit een vonnis van een bevoegde krijgsraad of uit een krijgstuuchtelijke maatregel krachtens de voorschriften welke op grond van artikel 11 van het Militair Protocol van toepassing zijn.

Deze beslissingen zullen worden genomen :

1. op voorstel van het Commissariaat wat betreft het personeel dat dienst doet in de Europese Defensiestrijdkrachten;
2. overeenkomstig de nationale rechtspositieregelingen wat betreft het personeel dat dienst doet bij de nationale strijdkrachten.

Art. V.

In het geval van de deelnemende Staten welke de tweede der procedures gekozen hebben welke voorlopig zijn voorzien in § 2 van artikel 31 van het Verdrag, worden de beslissingen inzake het toekennen van een rang, het terugstellen in rang, en, in het algemeen, alle beslissingen inzake rangverlies of afvoering uit de militaire administratie, genomen :

1. door het Commissariaat, op voorstel van de betrokken hiërarchische meerderen, na raadpleging van nationale instanties, voor wat betreft het personeel dat dienst doet in de Europese Defensiestrijdkrachten.
2. overeenkomstig de nationale rechtspositieregelingen, wat betreft het personeel dat dienst doet bij de nationale strijdkrachten.

Art. VI.

Het Commissariaat zal aan de Regering van elke deelnemende Staat alle inlichtingen verstrekken welke noodzakelijk zijn om het deze Staat mogelijk te maken, zo deze dit nuttig oordeelt, één enkele bevorderingsstaat samen te stellen, welke al het uit die Staat afkomstige personeel omvat.

Art. VII.

Tot het tijdstip van inwerkingtreding der gemeenschappelijke rechtspositieregeling van het personeel der Europese Defensiestrijdkrachten, zal de rechtspositie van het militair personeel, dat door een deelnemende Staat ter beschikking is gesteld van de Gemeenschap of dienst doet bij nationale strijdkrachten worden bepaald, overeenkomstig artikel 11, lid 2, van het Militair Protocol, door de wetgeving of de reglementering van genoemde Staat.

Art. VIII.

Wanneer de rechtspositieregeling voorzien bij artikel 11 van het Militair Protocol zal zijn goedgekeurd volgens de voorwaarden vastgesteld bij artikel 44 van het Verdrag, zal het elke deelnemende Staat vrijstaan om, indien hij het nodig oordeelt, de rechtspositieregeling van zijn nationale strijdkrachten aan te passen aan de rechtspositieregeling der strijdkrachten van de Gemeenschap.

Indien de rechtspositieregeling van het personeel bedoeld in artikel 11 van het Militair Protocol voorziet in een bijzondere rechtspositie voor bepaalde specialistenkorpsen, zal het elke deelnemende Staat vrijstaan om, indien hij het nodig oordeelt, de bijzondere nationale rechtspositieregelingen aan te passen aan de daarmee overeenkomende Europese rechtspositieregelingen.

Het Commissariaat zal aan de deelnemende Staten alle inlichtingen verstrekken, welke noodzakelijk zijn om het deze Staten mogelijk te maken de rechtspositie van de nationaal gebleven strijdkrachten te regelen en te handhaven overeenkomstig de Europese rechtspositieregelingen.

Deze inlichtingen zullen betrekking hebben op alle voorschriften en instructies welke van toepassing zijn op het personeel.

Art. IX.

Voor zover het bepaalde groepen van personeel beneden de rang van officier betreft, die gemeenschappelijk zullen worden vastgesteld, kan de Regering van de betrokken deelnemende Staat toestemmen in tijdelijke overdracht aan het Commissariaat van de bevoegdheden voortvloeiende uit de keuze voorzien bij § 2 van artikel 31 van het Verdrag.

Ten opzichte van datzelfde personeel kan het Commissariaat, met instemming van de Regering van de betrokken deelnemende Staat, aan zijn ondergeschikte instanties bepaalde dezer bevoegdheden overdragen.

Projet de Protocole relatif à l'article 43bis.

Les Gouvernements des Etats signataires du Traité instituant la Communauté Européenne de Défense.

Constatant que « la date fixée pour l'exécution du plan de mise sur pied du premier échelon de forces », visée à l'article 43bis du Traité, ne fait pas l'objet d'une définition assez précise, qu'il importe en conséquence pour assurer l'application de cet article de combler cette lacune et que la procédure la plus opportune à cet effet consiste à compléter sur ce point l'accord prévu à l'article 15, § 3, du Traité.

Convient de ce qui suit :

Dès l'entrée en vigueur du Traité, l'accord prévu à l'article 15, § 3, du Traité sera complété, dans les conditions prévues par cet article 15, § 3, et par l'article 44 du Traité, par des dispositions définissant, sans porter atteinte au Traité, les conditions de fixation de la date d'exécution du plan de mise sur pied du premier échelon de forces, soit en précisant directement cette date, soit en indiquant la manière selon laquelle elle pourrait être fixée.

Projet d'accord sur une directive agréée concernant les écoles.

Les Gouvernements des Etats signataires du Traité instituant la Communauté Européenne de Défense prennent en commun l'engagement de donner pour instruction à leurs représentants respectifs au Conseil des Ministres de la Communauté de formuler, par application de l'article 39, § 2, du Traité, à l'adresse du Commissariat, les directives suivantes :

1. L'accès des écoles européennes est ouvert aux personnels des forces nationales prévues à l'article 10 du Traité. Les conditions financières d'application de la présente disposition sont réglées par le Commissariat, en consultation avec l'Etat membre dont relèvent les personnels qui en bénéficient.

2. Dès l'entrée en vigueur du Traité, le Commissariat, en vertu de l'article 27 du Protocole militaire, pourra créer outre les cours déjà prévus au § 1 dudit article, des cours européens élémentaires et supérieurs. Dès l'entrée en vigueur du Traité et pendant la période transitoire visée à l'article 27, § 2, alinéa 6, du Protocole militaire, le Commissariat organisera des échanges de stagiaires entre les écoles européennes visées *in fine* par cette disposition.

3. La durée de la période transitoire prévue à l'article 27, § 2, alinéa 6, du Protocole militaire est fixée par le Commissariat en consultation avec le Conseil.

Projet d'accord sur une directive agréée concernant l'article 107.

Les Gouvernements des Etats signataires du Traité instituant la Communauté Européenne de Défense prennent en commun l'engagement de donner pour instruction à leurs représentants respectifs au Conseil des Ministres de la Communauté de formuler, par application de l'article 39, § 2, du Traité, à l'adresse du Commissariat, les directives suivantes :

Les autorisations générales prévues à l'article 107 sont délivrées dès l'entrée en vigueur du Traité. Elles ne peuvent comporter aucune limitation de durée, de qualité ou de quantité autres que celles résultant respectivement des alinéas e et f du § 4 dudit article.

Les entreprises privées et publiques, ainsi que les Etats, en tant que responsables de l'activité de leurs services, sont tenus d'observer ces limitations, sous peine des sanctions prévues au § 6 de l'article 107.

Les Gouvernements intéressés fournissent au Commissariat toutes les informations nécessaires afin de faciliter l'exercice par celui-ci des contrôles prévus à l'article 107, § 4, alinéas e et f.

Projet d'accord sur une directive agréée concernant l'article 75.

Les Gouvernements des Etats signataires du Traité instituant la Communauté Européenne de Défense prennent en commun l'engagement de donner pour instruction à leurs représentants respectifs au Conseil des Ministres de la Communauté de formuler, par application de l'article 39, § 2, du Traité, à l'adresse du Commissariat, les directives suivantes :

1. Les plans de mobilisation des Forces européennes de défense —

Ontwerp-Protocol inzake artikel 43bis.

De Regeringen der Staten welke het Verdrag tot Oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap hebben ondertekend,

Overwegende, dat « de dag, vastgesteld voor de uitvoering van het opbouwplan van het eerste contingent strijdkrachten », bedoeld in artikel 43bis van het Verdrag, niet voldoende duidelijk is omschreven dat het, ten einde te voorzien in de toepassing van dat artikel, derhalve noodzakelijk is deze leemte aan te vullen, en dat de meest geschikte procedure te dezen aanzien bestaat in het op dit punt aanvullen van de Overeenkomst voorzien in artikel 15, § 3, van het Verdrag.

Zija als volgt overeengekomen :

Zodra het Verdrag in werking is getreden wordt de Overeenkomst voorzien in artikel 15, lid 3, aangevuld overeenkomstig de artikelen 15, lid 3, en 44 van het Verdrag, met bepalingen welke, zonder afbreuk te doen aan het Verdrag, de vaststelling regelen van de dag van uitvoering van het opbouwplan van het eerste contingent strijdkrachten, hetzij door deze dag rechtstreeks vast te stellen, hetzij door de wijze aan te geven waarop deze dag zou kunnen worden vastgesteld.

Ontwerp-Overeenkomst inzake een aanwijzing die zal worden gegeven betreffende de scholen.

De Regeringen der Staten welke het Verdrag tot Oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap hebben ondertekend, nemen gemeenschappelijk de verplichting op zich aan hun onderscheidene vertegenwoordigers in de Raad van Ministers der Gemeenschap opdracht te geven om, met toepassing van artikel 39, § 2, van het Verdrag, de volgende aanwijzingen aan het Commissariaat te verstrekken :

1. De Europese scholen zijn opengesteld voor het personeel der in artikel 10 van het Verdrag bedoelde nationale strijdkrachten. De financiële voorwaarden voor de toepassing van deze bepaling worden vastgesteld door het Commissariaat in overleg met de deelnemende Staat, waaronder het betrokken personeel ressorteert.

2. Zodra het Verdrag in werking is getreden kan het Commissariaat, krachtens artikel 27 van het Militair Protocol, behalve de reeds in § 1 van genoemd artikel voorziene cursussen, Europese cursussen instellen voor elementair en hoger onderwijs. Zodra het Verdrag in werking is getreden en gedurende de overgangstijd bedoeld in artikel 27, § 2, lid 6, van het Militair Protocol, regelt het Commissariaat de uitwisseling van cursisten tussen de Europese scholen bedoeld aan het slot van deze bepaling.

3. De duur van de overgangstijd bedoeld in artikel 27, § 2, lid 6, van het Militair Protocol, wordt vastgesteld door het Commissariaat na overleg met de Raad.

Ontwerp-Overeenkomst inzake een aanwijzing die zal worden gegeven betreffende artikel 107.

De Regeringen der Staten welke het Verdrag tot Oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap hebben ondertekend, nemen gemeenschappelijk de verplichting op zich aan hun onderscheidene vertegenwoordigers in de Raad van Ministers der Gemeenschap opdracht te geven om, met toepassing van artikel 39, § 2, van het Verdrag, de volgende aanwijzingen aan het Commissariaat te verstrekken :

De afgifte der algemene vergunningen bedoeld in artikel 107 vindt plaats zodra het Verdrag in werking is getreden. Deze vergunningen mogen geen enkele andere beperking inhouden betreffende tijdsduur, kwaliteit of kwantiteit, dan de beperkingen welke onderscheidenlijk voortvloeien uit de littera's e en f van § 4 van genoemd artikel.

Particuliere- en overheidsbedrijven, evenals de Staten verantwoordelijk voor de werkzaamheden van hun diensten, zijn gehouden deze beperkingen in acht te nemen, op straffe van de sancties bedoeld in § 6 van artikel 107.

De betrokken Regeringen verstrekken aan het Commissariaat alle inlichtingen welke nodig zijn om aan deze instelling de, ingevolge artikel 107, § 4, littera's e en f, te verrichten controles te vergemakkelijken.

Ontwerp-Overeenkomst inzake een aanwijzing die zal worden gegeven betreffende artikel 75.

De Regeringen der Staten welke het Verdrag tot Oprichting van de Europese Defensie Gemeenschap hebben ondertekend, nemen gemeenschappelijk de verplichting op zich aan hun onderscheidene vertegenwoordigers in de Raad van Ministers der Gemeenschap opdracht te geven om, met toepassing van artikel 39, § 2, van het Verdrag, de volgende aanwijzingen aan het Commissariaat te verstrekken :

1. De mobilisatieplannen van de Europese Defensiestrijdkrachten —

y compris les Forces de défense intérieure — visés à l'article 75 du Traité ont pour objet la détermination des besoins de ces Forces en vue de leur mise sur pied de guerre et de leur entretien, ainsi que des modalités selon lesquelles il sera pourvu à ces besoins.

Ils ne concernent pas la mobilisation des autres ressources des Etats membres.

2. Jusqu'à la conclusion des accords prévus à l'article 75, alinéa 2, du Traité, les administrations nationales compétentes sont seules tenues de pourvoir à la fourniture du personnel et des ressources de complément exigées dans le cadre des plans de mobilisation pour porter et maintenir les Forces européennes à leur pleine capacité de guerre, sans préjudice des inspections et contrôles du Commissariat prévus à l'article 76.

met inbegrip van de strijdkrachten voor de binnenlandse verdediging — bedoeld in artikel 75 van het Verdrag, hebben ten doel het vaststellen van de behoeften van deze strijdkrachten, met het oog op het op voet van oorlog brengen en het onderhoud van deze strijdkrachten, evenals de wijze waarop in deze behoeften zal worden voorzien.

Zij hebben geen betrekking op de mobilisatie van de overige hulpbronnen der deelnemende Staten.

2. Tot het tijdstip waarop de overeenkomsten, bedoeld in artikel 75, lid 2, van het Verdrag zullen zijn gesloten, zijn uitsluitend de bevoegde nationale administraties gehouden het personeel en de aanvullende hulpmiddelen te leveren, zoals binnen het kader der mobilisatieplannen vereist, ten einde de Europese strijdkrachten op hun volle oorlogscapaciteit te brengen en te houden, onverminderd de inspecties en controle-handelingen van het Commissariaat, bedoeld in artikel 76.